

การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้
ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

THE DEVELOPMENT OF A LEARNING MANAGEMENT MODEL TO ENHANCE
LEARNING MANAGEMENT DESIGN ABILITY FOR ELEMENTARY
SCHOOL STUDENT TEACHERS

กุลธิดา พุ่งคาโน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2567

การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้
ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2567
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

THE DEVELOPMENT OF A LEARNINGMANAGEMENT MODEL TO ENHANCE
LEARNING MANAGEMENT DESIGN ABILITY FOR ELEMENTARY
SCHOOL STUDENT TEACHERS

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of DOCTOR OF PHILOSOPHY
(Educational Science & Learning Management)
Faculty of Education, Srinakharinwirot University

2024

Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง
การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้
ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา
ของ
กุลธิดา พุงคาโน

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก	..... ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงใจ สีเขียว)	(รองศาสตราจารย์ ดร.พิชิต ฤทธิ์จัญญ)
..... ที่ปรึกษาร่วม	..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี เชื้อชัย)	(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติชัย สุทธาสีโนบล)
	..... กรรมการ
	(รองศาสตราจารย์ ดร.วิไลลักษณ์ ลังกา)

ชื่อเรื่อง	การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบ การจัดการเรียนรู้ ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา
ผู้วิจัย	กุลธิดา พุ่งคาโน
ปริญญา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
ปีการศึกษา	2567
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดวงใจ สีเขียว
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สุมาลี เชื้อชัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ (1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา (2) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา (3) ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปีการศึกษา 2567 ห้องที่ 2 จำนวน 28 คน โดยได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ดำเนินการวิจัยโดยใช้ลักษณะการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผลการวิจัยพบว่า 1) ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 23 ตัวบ่งชี้ 2) รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) หลักการ แนวคิดทฤษฎี (2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ (3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ (4) สารและกิจกรรมการเรียนรู้ (5) การวัดประเมินผล โดยมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (CLEAR Process) คือ (1) ขั้นเชื่อมโยง (2) ขั้นเรียนรู้ (3) ขั้นร่วมมือออกแบบ (4) ขั้นร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (5) ขั้นประเมินผลการเรียนรู้ 3) ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้จากการประเมินของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดและมีความสอดคล้องทุกรายการประเมินผล 4) ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า นักศึกษามีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : รูปแบบการจัดการเรียนรู้, ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้, นักศึกษา วิชาเอกการประถมศึกษา

Title	THE DEVELOPMENT OF A LEARNINGMANAGEMENT MODEL TO ENHANCE LEARNING MANAGEMENT DESIGN ABILITY FOR ELEMENTARY SCHOOL STUDENT TEACHERS
Author	KUALTIDA THUNGKANAI
Degree	DOCTOR OF PHILOSOPHY
Academic Year	2024
Thesis Advisor	Assistant Professor Dr. Duangjai Seekheio
Co Advisor	Assistant Professor Dr. Sumalee Chuachai

The purposes of this research (1) to study the components and indicators of the ability to design learning management for elementary education major students; (2) to develop a learning management model to enhance the learning management design ability of elementary education major students; and (3) to study the effectiveness of the learning management model. The sample consisted of 28 third-year students majoring in Elementary Education, Class 2, Faculty of Education, Bansomdejchaopraya Rajabhat University, in the academic year 2024. The participants were selected using purposive sampling. This research was conducted using research and development methods. The results of the study were as follows: 1) the ability to design learning management for elementary education major students consists of 5 components and 23 indicators. 2) the learning management model to promote the ability to design learning management for primary education students consists of 5 components: (1) principles, theoretical concepts, (2) objectives of the model, (3) learning management process, (4) learning content and activities, and (5) measurement and evaluation, with a learning management process of 5 steps (CLEAR Process) : (1) Connect (2) Learn (3) Engage in collaborative design (4) Articulate and share (5) Reflect and assess; 3) The efficiency of the learning management model from the evaluation of the expert group is most appropriate and consistent in all evaluation items 4) Effectiveness of the learning management model found that students could design learning management higher than the 80 percent criterion with statistical significance at the .05 level and students had the highest level of satisfaction with learning management using the learning management model.

Keyword : Learning Management Model, Learning Management Design Ability, Students Major in Elementary Education

กิตติกรรมประกาศ

ปริญญานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดวงใจ สีเขียว อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์หลัก ที่คอยเอาใจใส่ ให้คำปรึกษาและแก้ไขข้อบกพร่องของปริญญานิพนธ์เล่มนี้ พร้อมทั้งชี้แนะความรู้ทางวิชาการตลอดระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งใจและขอกราบขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างสูง ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี เชื้อชัย อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ร่วม ที่ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือและตรวจสอบแก้ไขปริญญานิพนธ์เล่มนี้จนสำเร็จได้อย่างสมบูรณ์ ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.พิชิต ฤทธิ์จัญญ

ที่กรุณาเป็นประธานกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.กิตติชัย สุทธิโนบล และรองศาสตราจารย์ ดร. วิไลลักษณ์ ลังกา ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงงานวิจัยให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญในการตรวจเครื่องมือวิจัยทุกท่านดังปรากฏชื่อในปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ที่กรุณารับเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือวิจัย และให้ข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ทำให้ได้เครื่องมือวิจัยที่มีประสิทธิภาพ ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญในการให้ข้อมูลเพื่อการวิจัยทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการให้ข้อมูลแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาที่สนับสนุนทุนการศึกษาในการศึกษาต่อ ขอขอบคุณนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาที่ให้ความร่วมมือในการดำเนินการวิจัยเป็นอย่างดี

เหนือสิ่งอื่นใดผู้วิจัยขอขอบพระคุณความรักจากคุณพ่อ คุณแม่ เพื่อนร่วมงานและกัลยาณมิตรทุกคนที่ช่วยเหลือและเติมกำลังใจ ให้มีพลังในการเรียนและการดำเนินงานวิจัยจนประสบความสำเร็จในวันนี้

คุณงามความดีและประโยชน์ทั้งปวงอันเกิดจากปริญญานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูแด่คุณตาคุณยาย แม่บิดา มารดา ครูอาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้สนับสนุนผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา

กุลธิดา พุงคาโน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
คำถามการวิจัย.....	9
ความมุ่งหมายของการวิจัย	9
ความสำคัญของการวิจัย	10
ขอบเขตการวิจัย	11
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	13
กรอบแนวคิดการวิจัย	16
สมมุติฐานในงานวิจัย.....	17
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18
1. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้.....	18
2. แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้.....	39
3. หลักสูตรรายวิชาการจัดการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา	82
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	85
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	96

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา	96
ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการ เรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา	102
ระยะที่ 3 การทดลองใช้และประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา	120
ระยะที่ 4 การปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการ จัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา	131
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	136
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา	136
ตอนที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการ จัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา	152
ตอนที่ 3 ผลการหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการ ออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา	161
ตอนที่ 4 ผลการหาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการ ออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา	168
ตอนที่ 5 ผลการปรับปรุงให้เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการ ออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาฉบับสมบูรณ์	175
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	178
ความมุ่งหมายของการวิจัย	178
วิธีดำเนินการวิจัย	178
สรุปผลการวิจัย	180
อภิปรายผลการวิจัย	185
ข้อเสนอแนะ	194

บรรณานุกรม	196
ภาคผนวก.....	207
ประวัติผู้เขียน.....	263

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้.....	29
ตาราง 2 ตารางสังเคราะห์องค์ประกอบความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้.....	59
ตาราง 3 ตารางสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริม ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ (CLEAR Model)	80
ตาราง 4 โครงสร้างรายวิชา 1192301 การจัดการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา	83
ตาราง 5 เนื้อหารายวิชาการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา	107
ตาราง 6 เกณฑ์การประเมินความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้.....	125
ตาราง 7 แสดงภาพรวมของขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	132
ตาราง 8 ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา (ฉบับร่าง)	137
ตาราง 9 สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถ ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน	140
ตาราง 10 สรุปผลจากการสังเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการ ประถมศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน	147
ตาราง 11 ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการ จัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการ ประถมศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน	150
ตาราง 12 การวัดและประเมินผลความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้รายบุคคล....	157
ตาราง 13 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และตัวอย่างแนวทางในการนำไปใช้.....	159

ตาราง 14 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา.....	162
ตาราง 15 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา.....	163
ตาราง 16 ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้.....	165
ตาราง 17 ผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาจากการเข้าทำกิจกรรมการเรียนรู้.....	167
ตาราง 18 ผลการเปรียบเทียบการประเมินความรู้ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา คะแนนเต็ม 30 คะแนน.....	169
ตาราง 19 ผลการประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้.....	170
ตาราง 20 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาชีวะศึกษาเอกการประถมศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา.....	171

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	17
ภาพประกอบ 2 องค์ประกอบของการออกแบบการจัดการเรียนรู้	45
ภาพประกอบ 3 แสดงวัฏจักรของกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์	78
ภาพประกอบ 4 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	96
ภาพประกอบ 5 กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถ ในการออกแบบการจัดการ เรียนรู้	155
ภาพประกอบ 6 รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการ เรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา	174

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ในปัจจุบันการพัฒนาคนให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและเป็นแรงงานที่มีคุณภาพของประเทศเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เนื่องจาก “คน” เป็นเป้าหมายสุดท้ายที่จะได้รับผลประโยชน์และผลกระทบจากการพัฒนา ขณะเดียวกันเป็นผู้ขับเคลื่อนการพัฒนาเพื่อไปสู่เป้าประสงค์ที่ต้องการ จึงจำเป็นต้องพัฒนาคุณภาพคนในทุกมิติอย่างสมดุล ทั้งจิตใจ ร่างกาย ความรู้และทักษะ ความสามารถเพื่อให้เพียงพอพร้อมทั้งด้าน “คุณธรรม” และ “ความรู้” ทำให้มีการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการพัฒนา โดยเน้นจัดการศึกษาที่เน้นคนเป็นศูนย์กลาง ดังพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2545 มาตรา 22 (สำนักนายกรัฐมนตรี, ม.ป.ป.) กำหนดว่าการศึกษาต้องต้องยึดหลักผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด ด้วยเหตุดังกล่าวจึงได้มีการปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และหล่อหลอมเยาวชนของชาติให้เติบโตขึ้นเป็นคนที่มีความดีทั้งปวง ทั้งนี้ปัจจัยประการหนึ่งที่เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาให้ประสบความสำเร็จคือ การบ่มเพาะนักศึกษาครูรุ่นใหม่ให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูงกล่าวคือ เป็นผู้ที่มีความสามารถและเป็นครูด้วยความมุ่งมั่นและจิตวิญญาณแห่งความเป็นครู โดยเฉพาะความสามารถในการออกแบบการสอน ซึ่งเป็นความสามารถพื้นฐานของความเป็นครูมืออาชีพ (Professional foundations) เนื่องจากการเรียนการสอนจะประสบผลสำเร็จด้วยดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับวิธีการออกแบบการสอนเป็นสำคัญ การออกแบบการสอนจึงเป็นตัวชี้วัดคุณภาพของการเรียนการสอน (Smith and Ragan, 2015) การพัฒนาความสามารถในการออกแบบการสอนจึงเป็นความจำเป็นที่เร่งด่วนในการพัฒนา (Dick and Carey 2019)

นอกจากนี้พบว่ามีงานวิจัยเพื่อพัฒนาความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูโดยใช้รูปแบบและกระบวนการต่าง ๆ เช่น การวิจัยและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการศึกษาผ่านการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนของนักศึกษาครู (วินรดี พรวิริยะสกุล, 2554) การศึกษาถึงอิทธิพลของการสะท้อนที่มีต่อการออกแบบการเรียนการสอนของนักศึกษา (Luppichini, 2003) แต่กลับพบว่านักศึกษาครูมีความสามารถด้านการเตรียมการสอนและการวางแผนการสอนด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนเพียงระดับปานกลาง ดังนั้นการเตรียมความพร้อมเรื่องกระบวนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้แก่นักศึกษาครูจึงเป็นสิ่งจำเป็น โดย

บัญญัติ ขำนาญกิจ (2560) อธิบายว่า สถาบันอุดมศึกษาต้องผลิตครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจและมีเทคนิคที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอนโดยต้องสามารถวิจัยและประยุกต์ใช้องค์ความรู้ที่ค้นพบได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งมีความรับผิดชอบ ความตรงต่อเวลา มีมนุษยสัมพันธ์กับผู้เรียน ผู้ปกครอง เพื่อนร่วมงาน และผู้บังคับบัญชา มีความใส่ใจแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเอง รวมทั้งมีความกล้าที่จะแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากการใคร่ครวญ การสะท้อนคิด ทบทวนการปฏิบัติของตนและเรียนรู้จากเพื่อนร่วมงาน ซึ่งการสะท้อนคิดจะช่วยให้ นักศึกษาครูทราบว่า จะจัดการเรียนรู้เนื้อหาสาระใดและจะจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการใด สิ่งสำคัญคือช่วยให้นักศึกษาครู พัฒนาระบวนการคิด การวางแผน การวิเคราะห์วิจารณ์ รวมทั้งการหาข้อสรุปเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ ความต้องการของผู้เรียน และสภาพชั้นเรียนจนสามารถพัฒนา แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพได้ นอกจากนี้ IBSTPI หรือ International Board of Standards for Training Performance and Instruction (2019) ได้กำหนดความสามารถที่สำคัญของครูในปี ค.ศ. 2019 ไว้ 5 ด้าน โดยเป็นการระบุความสามารถที่สำคัญเกี่ยวกับการวางแผนและการออกแบบการเรียนการสอน 2 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการวิเคราะห์และการวางแผน ซึ่งประกอบด้วย 4 ตัวชี้วัด คือ (1) การประเมินความต้องการของผู้เรียนและเลือกใช้ยุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม (2) การระบุและอธิบายลักษณะของผู้เรียนและบริบทแวดล้อมในการจัดการเรียนรู้ (3) การเลือกและใช้เทคนิคการวิเคราะห์ เพื่อระบุสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสม และ (4) การวิเคราะห์คุณลักษณะที่คาดหวังของผู้เรียนและการบูรณาการสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน และ 2) ความสามารถด้านการออกแบบและการพัฒนา ซึ่งประกอบด้วย 7 ตัวชี้วัด คือ (1) ใช้การออกแบบการเรียนการสอนและพัฒนาระบบงานที่เหมาะสมในการมอบหมายงานแก่ผู้เรียน (2) จัดโครงสร้างการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งการออกแบบการออกแบบการเรียนการสอน การพัฒนาชิ้นงาน และการวัดผล (3) การออกแบบนวัตกรรมการเรียนการสอน (4) วางแผนการจัดการเรียนการสอนแบบ ไม่เป็นทางการ (5) เลือกใช้หรือปรับปรุงสื่อการเรียนรู้ได้เหมาะสม (6) การพัฒนาสื่อการเรียนรู้และ (7) ออกแบบแนวทางประเมินผลการเรียนรู้

สำหรับประเทศไทยคุรุสภาได้กำหนดเกี่ยวกับการออกแบบการเรียนการสอนไว้ในข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 มาตรฐานที่ 2 มาตรฐานการปฏิบัติงานด้านการจัดการเรียนรู้ว่าครูจะต้องบูรณาการความรู้และศาสตร์การสอนในการวางแผน และจัดการเรียนรู้ที่สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีปัญญา รู้คิด และมีความเป็นนวัตกรรม โดยสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดสมรรถนะของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21 ในส่วนของสมรรถนะประจำสายงาน สมรรถนะที่ 1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ (Curriculum and

Learning Management) หมายถึง ความสามารถในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร การออกแบบ การเรียนรู้อย่างสอดคล้องและเป็นระบบ จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยี และการวัดประเมินผล การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพและ เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้นั้นประกอบด้วย (Briggs, 1997; Kemp, 1998; Freiberg & Driscoll, 1999; Smith & Ragan, 2020; Dick & Carey, 2021 และ ทิศนา ขัมมณี, 2559) (1) ความสามารถในการเลือกแนวทางการจัดการเรียนรู้ คือ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศาสตร์ การสอนและเนื้อหาสาระ และสามารถเลือกวิธีสอน รูปแบบการสอน เทคนิคการสอน รวมทั้งสื่อและ แหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเนื้อหาสาระและผู้เรียน (2) ความสามารถในการวางแผนการจัดการ กิจกรรมการเรียนรู้ คือ สามารถกำหนดลำดับ ขั้นตอนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอน รูปแบบการสอน เทคนิคการสอน รวมทั้งสื่อและ แหล่งการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้อง และ เหมาะสมกับเนื้อหาสาระ ผู้เรียน รวมทั้งบริบท และ แนวทางการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ดังกล่าว สามารถนำไปใช้ได้จริง (3) ความสามารถในการประเมินผลการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ คือ สามารถกำหนดวิธีการวัด และประเมินผลการเรียนรู้ รวมทั้งระบุเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ ได้สอดคล้องเหมาะสม (4) ความสามารถในการวิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้ คือ สามารถระบุข้อดี ข้อที่ควรปรับปรุงของกิจกรรมการเรียนรู้ที่ออกแบบไว้และเสนอแนวทางปรับปรุงกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และบรรลุตามวัตถุประสงค์

ข้อมูลข้างต้นจะเห็นว่ากระบวนการออกแบบการจัดการเรียนรู้เป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อ การสอนของครู ดังที่ Arends (2019) อธิบายว่า สิ่งที่สำคัญต่อวิชาชีพครูและบุคคลที่จะมา ประกอบ วิชาชีพครู คือ ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้และการวางแผนการ จัดการเรียนรู้เนื่องจากการวางแผนการจัดการเรียนรู้เป็นส่วนที่สำคัญที่สุดของการสอน และ Cruickshank, Jenkis, and Metcalf (2020) อธิบายว่า การวางแผนการจัดการเรียนรู้จะทำให้ครู ทราบล่วงหน้าว่าจะสอนอะไรเพื่อจุดประสงค์ใด สอนอย่างไร ใช้สื่ออะไร และประเมินผลโดยวิธีใด เป็นการเตรียมตัวให้พร้อมก่อนการสอนซึ่งการที่ครูได้วางแผนการจัดการเรียนรู้อย่างถูกต้องตาม หลักการย่อมทำให้การสอนครอบคลุมเนื้อหา รวมทั้งทำให้ครู สอนอย่างมีแนวทางและเป้าหมาย เกิดคุณค่าแก่ผู้เรียน

ดังนั้น การออกแบบการเรียนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นที่การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ ซึ่ง Niess (2008) อธิบายว่าแผนการจัดการเรียนรู้หรือแผนการสอนนั้นสำคัญ และการเรียนรู้เกี่ยวกับ กระบวนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ การวางแผนการจัดการเรียนรู้เป็นสิ่งที่จำเป็นและ กลยุทธ์สำคัญที่ทำให้นักศึกษาครูเกิดการพัฒนา ก็คือ การให้นักศึกษาครูสาขาวิชาเดียวกันได้ เรียนรู้ร่วมกันผ่านประสบการณ์ ตรงในกลุ่มนักเรียนที่แตกต่างกันไป โดยจะต้องให้นักศึกษาครู ระบุประเด็นที่จะวางแผนการสอน และ ออกแบบแนวทางการจัดการเรียนรู้ ซึ่งการตัดสินใจที่จะทำ ให้นักศึกษาครูสามารถแสดงแนวคิดที่สำคัญ ในการออกแบบการเรียนการจัดการเรียนรู้ เข้าใจว่า นักเรียนต้องการสิ่งใด คำนึงถึงความหลากหลายของกลยุทธ์ การจัดการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการ เรียนรู้และการประเมินผลการเรียนรู้ ดังนั้น การพัฒนานักศึกษาครูจึงต้องเปิดโอกาสให้นักศึกษา ได้สังเกตและสะท้อนคิดเพื่อให้เห็นแนวทางที่สามารถนำไปใช้ปรับปรุงหรือพัฒนาการจัดการ เรียนรู้ได้

แต่อย่างไรก็ตามจากการศึกษาผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาครูยังพบปัญหาเกี่ยวกับ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ตั้งแต่การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ การขาดความเชื่อมั่นในตนเอง การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ไม่ถูกต้องตามขั้นตอน ของทักษะกระบวนการ (คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, 2559) ดังนั้นเมื่อ นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในสถานศึกษานักศึกษาฝึกสอนจึงต้องการให้อาจารย์นิเทศ ของคณะศึกษาศาสตร์แนะนำเรื่องการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้ รวมทั้ง แนวทางการแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น และต้องการให้อาจารย์พี่เลี้ยงแนะนำเรื่องการเขียน แผนการจัดการเรียนรู้ (วิจิต สุรัตน์เรืองชัย และชลันดา พันธุ์พานิช, 2559) เมื่อเจอเหตุการณ์ที่ทำ ทายในชั้นเรียนจึงมีแนวโน้มที่จะปฏิบัติเหมือนเดิมดังที่เคยปฏิบัติในอดีตแบบกิจวัตรโดยไม่คิด ไตร่ตรองความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีความซับซ้อน และหลากหลาย ทั้งในแง่มุมมองของเทคนิควิธีและทางด้านคุณธรรมและจริยธรรม นอกจากนี้ Randall และ Thornton (2020) ได้ทำการศึกษาพัฒนาการสอนของครูที่เพิ่งจบการศึกษา พบว่า ครูใหม่พยายามเรียนรู้วิธีการจัดการเรียนรู้และเรียนรู้ประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการ เรียนการเรียนในห้องเรียน โดยมองการจัดการเรียนรู้เหมือนการเขียนตำราปรุงอาหารที่จะมี รายละเอียดในประเด็นปลีกย่อย ซึ่งมีลักษณะการเรียนรู้ที่เป็นการเลียนแบบหรือ การทำตาม คำแนะนำของบุคคลอื่น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยเพื่อติดตามผลการปฏิบัติการศึกษาเรื่องการ พัฒนาระบบการเรียนการสอนของโรงเรียน: การศึกษาพหุกรณี (ทศนา แหมมณีและคณะ, 2558) พบว่าครูขาดแนวทางและกระบวนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ส่งผลกระทบให้ครูไม่สามารถ

เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีได้ครูยังต้องการความรู้และทักษะในการออกแบบการเรียนรู้ ทั้งด้านรูปแบบการเรียนการสอนเทคนิควิธีสอนที่จะนำไปสู่การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ดี จากข้อมูลดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาเกี่ยวกับความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครูได้กลายเป็นปัญหาถูกใช้ไปถึงครูใหม่และครูประจำการในสถานศึกษา ซึ่งเป็นสภาวะวิกฤตแห่งคุณภาพครูที่ส่งผลต่อวิชาชีพครูดังเช่นปัจจุบัน

จากเหตุผลดังกล่าว หากย้อนกลับมามองการจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา ปัจจุบันพบว่า ปัญหาสำคัญระดับอุดมศึกษาของไทย คือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาและมหาวิทยาลัยไทยไม่ได้สร้างปัญญาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนอย่างแท้จริง เนื่องจากการจัดการเรียนรู้อยังมีลักษณะป้อนข้อมูลโดยการบรรยายของครูผู้สอน ทำให้ผู้เรียนต้องจดท่องจำตามที่อาจารย์บอกเป็นหลัก การพัฒนาปัญญาจึงไม่เกิดขึ้นบัณฑิตจึงมีลักษณะรู้มาก มากกว่ารู้คิด (ไพฑูรย์ สินลารัตน์ และคณะ, 2554: 32-33) นอกจากนี้ วิทยากร เชียงกุล(2556:19) กล่าวว่า ปัญหาความด้อยพัฒนาของการศึกษามีสาเหตุมาจากพฤติกรรมครูอาจารย์ส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาแบบเก่ามีความเคยชินกับการสอนแบบบรรยาย ไม่รักการอ่าน การค้นคว้าและการวิเคราะห์ ดังนั้นนโยบายให้ครูอาจารย์เปลี่ยนวิธีการเรียนการสอนเป็นแบบให้นักศึกษาเป็นศูนย์กลางมักไม่ประสบผลสำเร็จ ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่พบได้จากการประเมินผลคะแนนทดสอบระดับชาติ (National Test : NT) ในช่วง 3 ปีล่าสุด พบว่า นักเรียนระดับประถมศึกษายังมีผลสัมฤทธิ์โดยรวมต่ำกว่าระดับมาตรฐาน โดยเฉพาะด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์และการประยุกต์ใช้ความรู้ ตัวอย่างเช่น ในปี 2565 คะแนนเฉลี่ยระดับประเทศอยู่ที่ 50.31 คะแนน ปี 2566 ลดลงเหลือ 48.76 คะแนน และแม้ในปี 2567 จะมีการขยับขึ้นเล็กน้อยเป็น 49.28 คะแนน แต่ยังคงต่ำกว่าค่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ที่ 50 คะแนน (สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ, 2567) ซึ่งเป็นผลสำคัญมาจากการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน นอกจากนี้จากการศึกษาสภาพการจัดการศึกษาในปัจจุบัน เช่น จากการศึกษาเอกสารและผลการประชุมสัมมนา พบว่ายังมีปัญหาอุปสรรคอยู่มาก ดังที่เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2556: 4-35) ได้สรุปว่าระบบการศึกษาไทยยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะรองรับสภาพความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกได้ เช่น การศึกษานັมนการท่องจำมากกว่าการคิดวิเคราะห์หาเหตุและผลหรือการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ค่านิยม สังคมไม่สอนให้คนคิดเป็นทำเป็น ประยุกต์ใช้เป็นที่สำคัญสังคมไทยไม่เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้เพราะระบบการเรียนการสอนเป็นลักษณะของการป้อนข้อมูลให้ท่องจำไม่กระตุ้นให้เกิดความอยากรเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ขาดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ ครูอาจารย์ปล่อยปละละเลยและไม่ทำตนเป็นแบบอย่างทำให้เด็กไทยใช้ชีวิต อารมณ์ตามความรู้สึก

ขอบละเมียดถูกระเบียบ ขาดความซื่อสัตย์ และความอดทนในการเรียนและการทำงาน ตลอดจนไม่เห็นคุณค่าของการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (Life- long Learning)

เมื่อวิเคราะห์จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาแล้ว สามารถสะท้อนได้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้เดิมอาจยังมีจุดบกพร่องที่ยังไม่สามารถส่งเสริมให้นักศึกษาครูเกิดความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้ ซึ่งการพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาวิชาชีพครูนั้นสามารถกระทำได้หลากหลายแนวทาง จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ใช้ในการพัฒนาผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จตามจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ได้ (ทิตินา แคมมณี, 2555; เบญจวรรณ กิสุขพันธ์, 2559; อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2558) โดยองค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ 1) หลักการและทฤษฎี คือ แนวคิด ทฤษฎี และหลักการ ที่ผ่านการพิสูจน์และยอมรับว่าเชื่อถือได้ สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้ 2) วัตถุประสงค์ คือ ความมุ่งหมายที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนหลังเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3) สารการเรียนรู้ คือ เนื้อหาสาระ กิจกรรมต่าง ๆ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ 4) การจัดกระบวนการเรียนรู้ คือ วิธีการหรือกระบวนการที่ผู้สอนนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งวิธีการปฏิบัติในขั้นตอนต่าง ๆ เมื่อใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 5) การวัดประเมินผล คือ การตรวจสอบประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการรวบรวมหลักฐาน และข้อมูลที่เกิดขึ้น เพื่อตรวจสอบว่าการจัดการเรียนรู้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ และรวบรวมข้อมูลเพื่อเป็นพื้นฐานในการปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป (Eggen และ Kauchak, 2012; Joyce และ Weil, 1996; ทิตินา แคมมณี, 2558) ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนรู้จะประสบความสำเร็จได้ ก็ต่อเมื่อมีการออกแบบการเรียนรู้ที่มีจุดมุ่งหมายเฉพาะ และมีกลยุทธ์ในการพัฒนาผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจได้ศึกษาแนวคิดของทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivist Learning Theory) ซึ่งมีแนวคิดหลักว่า ความรู้เกิดจากการที่ผู้เรียนสร้างขึ้นด้วยตนเอง ผ่านการปรับและเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมเข้ากับสิ่งใหม่ โดยผ่านกระบวนการตรวจสอบ ทดลอง และหาข้อสรุปที่มีเหตุผลรองรับ เพื่อให้สามารถนำความรู้นั้นไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน ซึ่งแนวคิดดังกล่าวยังช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงแนวคิดใหม่กับประสบการณ์อื่น ๆ อย่างมีคุณค่า รวมถึงขจัดความขัดแย้งที่อาจเกิดขึ้นระหว่างความคิดเดิมกับประสบการณ์ใหม่ (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และวัฒนพร ระวังทุกข์, 2560 นอกจากนี้ ทฤษฎีการเรียนรู้ของเพียเจต์ (Piaget) ถือเป็นแนวคิดสำคัญที่มุ่งเน้น

พัฒนาการทางสติปัญญาของมนุษย์ตามช่วงวัย โดยเชื่อว่าผู้เรียนจะเลือกรับรู้สิ่งต่าง ๆ ตามความสนใจของตนเอง และการเรียนรู้ที่แท้จริงจะเกิดขึ้นผ่านกระบวนการค้นพบด้วยตนเอง หลักการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดนี้ จึงเน้นให้ความสำคัญกับการออกแบบกิจกรรมที่สอดคล้องกับระดับพัฒนาการทางสติปัญญาของผู้เรียน โดยจัดประสบการณ์ที่หลากหลายและเอื้อต่อการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ คิดอย่างมีอิสระ และสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเอง รวมทั้งส่งเสริมกระบวนการคิดรวบยอด (conceptual thinking) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบ รวมถึง ทฤษฎีกระบวนการทางสมองในการประมวลข้อมูล (Information Processing Theory) เป็นแนวคิดที่มุ่งศึกษาการพัฒนาทางสติปัญญาของมนุษย์ โดยเน้นกระบวนการทำงานของสมองและธรรมชาติของผู้เรียนที่มีความตื่นตัวอยู่เสมอ (Active Learner) แนวคิดนี้เชื่อว่าพฤติกรรมการเรียนรู้ของบุคคลเกิดจากความต้องการภายในของผู้เรียนเอง ซึ่งมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เช่น ข้อมูลหรือความรู้ที่ได้รับ นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้มองว่า การเรียนรู้คือการเปลี่ยนแปลงความรู้ของผู้เรียนทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยกระบวนการรู้คิด (Cognitive Operations) และความสามารถ (Abilities) ของมนุษย์จะพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามวัย เช่น เด็กสามารถเรียนรู้ได้รวดเร็วขึ้น จดจำได้มากขึ้น และจัดการกับงานที่ซับซ้อนได้ดีขึ้นเมื่อเติบโตขึ้น การนำแนวคิดนี้มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้ใหม่เข้ากับประสบการณ์เดิมได้อย่างมีความหมาย ส่งผลให้เกิดการจดจำที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความจำระยะยาว (Long-Term Memory) และการเรียกคืนข้อมูลที่เรียนรู้มาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผ่านการวิเคราะห์ลำดับขั้นตอนของการประมวลข้อมูลภายในสมอง) ซึ่งถือเป็นรากฐานสำคัญของการออกแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในการศึกษาครั้งนี้

การขับเคลื่อนให้นักศึกษาคณาจารย์มีผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2565 และเป็นไปตามเกณฑ์สาระความรู้ของผู้ประกอบวิชาชีพครูตามมาตรฐานวิชาชีพครู (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 จึงควรให้นักศึกษาคณาจารย์ได้เรียนรู้โดยเน้นการลงมือปฏิบัติและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เกิดกระบวนการคิดการแก้ปัญหาผ่านการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ดังนั้น การเสริมความรู้ในด้านเนื้อหา สาระการเรียนรู้ กระบวนการของการจัดการเรียนรู้จึงมีความสำคัญยิ่งจะต้องพัฒนานักศึกษาให้ครอบคลุมทั้งในเรื่องขององค์ความรู้ทักษะ กระบวนการ โดยเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้คือการพัฒนาให้นักศึกษาเป็นนักคิด มีเหตุผล มีผล สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการแก้ปัญหาและการทำงานในสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างต่อเนื่องโดยเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายเป็นระบบสอดคล้องกับสำนักวิชาการและ

มาตรฐานการศึกษา (2552: 99) การจัดการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถตาม มาตรฐานการเรียนรู้ มีสมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยยึดหลักว่าผู้เรียนมี ความสำคัญที่สุดและเชื่อว่าทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ กระบวนการจัดการ เรียนรู้จึงต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาเต็มตามศักยภาพและพัฒนาอย่างต่อเนื่องคำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคลและการพัฒนาทางสมอง ซึ่งต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่ หลากหลายและอาศัยการลงมือปฏิบัติเพื่อเป็นเครื่องมือที่จะนำพาตนเองไปสู่เป้าหมาย ส่วนการ จัดการเรียนการสอนในห้องเรียน วิกกินส์ (Wiggins, 2008: 191-192) กล่าวถึง ขั้นตอนการจัด ประสพการณ์การเรียนรู้และการสอน ผู้สอนควรออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนโดยกำหนด ผลลัพธ์ที่คาดหวังให้ชัดเจนก่อน เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุผลการเรียนรู้ที่คาดหวังด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ ที่หลากหลายมีการกำหนดทรัพยากรและสื่อที่ใช้ในการประกอบการเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรม มีการ กำหนดเวลาเรียนที่เหมาะสม จากนั้นนำกิจกรรมการเรียนรู้ที่ออกแบบไว้มาเรียบเรียงใหม่ให้ สอดคล้องกันทุกองค์ประกอบรวมกับการส่งเสริมกระบวนการคิดและกระบวนการเรียนรู้ของ ผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนด โดยที่ ครูผู้สอนต้องบูรณาการการเรียนการสอนทักษะการคิดในเนื้อหาสาระที่ตนเองสอน โดยสอดแทรก กิจกรรมการคิดเข้าไปในกิจกรรมการเรียนรู้ขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งของการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาที่ เรียน สอดคล้องกับแนวคิดของพิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพียว ยินดีสุข (2557: 44) กล่าวว่า การที่ ผู้เรียนจะสร้างความรู้ได้นั้น ผู้เรียนต้องใช้ทักษะการคิดและกระบวนการคิดเป็นเครื่องมือในการ สร้างองค์ความรู้ ซึ่งถือเป็นขั้นตอนสำคัญในกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน นอกจากนี้การจัดการ เรียนรู้และวางแผนการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนมีความสัมพันธ์กันทุกองค์ประกอบอย่างเป็น ระบบ และสามารถตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอนจะส่งผลให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ (Efficiency) และประสิทธิผล (Effectiveness) โดยอาศัยหลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการ เรียนรู้ ADDIE Model และแนวคิดตามแนวทางทฤษฎีสามศร (Triarchic Theory) ทฤษฎีการสร้าง ความรู้ (Constructivism) ทฤษฎีการสื่อสาร (Communication Theory) และแนวคิดการเรียนรู้ แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ร่วมกับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการ คิด (Cognitive) ทั้งในการคิดขั้นพื้นฐานและการคิดขั้นสูงจะสามารถส่งเสริมและพัฒนา ความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครูได้

การจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาเอกการประถมศึกษาหลักสูตรครุศาสตร บัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มีการจัดการเรียนการสอนใน รายวิชาการจัดการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นรายวิชาเกี่ยวกับการพัฒนานักศึกษาให้มี

ความรู้ความเข้าใจในศาสตร์ของการสอนและมีความสามารถในการนำศาสตร์ดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้และจัดการเรียนการสอนได้ และผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนพบปัญหาในการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมาในรายวิชา คือ ส่วนใหญ่นักศึกษามีการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยังเน้นการบรรยายและให้ผู้เรียนทำใบงานและแบบฝึกหัด มีส่วนน้อยที่ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษา การประถมศึกษา มาใช้ในการพัฒนาความสามารถของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ช่วยให้นักศึกษามีกรอบความคิดที่ชัดเจน เข้าใจผู้เรียนมากขึ้น ฝึกฝนการประยุกต์ใช้ และสามารถพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องผ่านกระบวนการสะท้อนคิด ซึ่งนำไปสู่การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพในวิชาชีพครูซึ่งจะเป็นรากฐานสำคัญของการเป็นครูมืออาชีพในอนาคตต่อไป

คำถามการวิจัย

1. ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา มีองค์ประกอบและตัวบ่งชี้อะไรบ้าง
2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาประถมศึกษา มีองค์ประกอบใดบ้างและมีประสิทธิภาพเป็นอย่างไร
3. รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาประถมศึกษา มีประสิทธิผลเป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา
3. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

ความสำคัญของการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำเสนอความสำคัญของการวิจัย 3 ด้าน ดังนี้

ความสำคัญต่อนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา (Output)

1. ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา
2. ส่งเสริมให้นักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา มีทักษะในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบมากยิ่งขึ้น

ความสำคัญต่อสถาบันการศึกษา (Outcome)

1. คณะครูศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ที่ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนานักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาให้มีความสามารถสูงขึ้น
2. เป็นแนวทางในการส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ที่สามารถนำไปปรับใช้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา
3. เพิ่มทางเลือกในการจัดการเรียนรู้ของคณะครูศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ในรูปแบบที่เน้นการพัฒนาความสามารถของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม

ความสำคัญต่อระบบการศึกษา (Impact)

1. ครูที่จบการศึกษาจากคณะครูศาสตร์/ศึกษาศาสตร์มีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพที่สามารถใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
2. รูปแบบการเรียนรู้ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ สามารถพัฒนาให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มีทักษะและความสามารถที่สอดคล้องกับสังคมในยุคศตวรรษที่ 21 และสามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างปกติสุข

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการในลักษณะการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ประกอบด้วย 4 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัยระยะนี้เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ และด้านการจัดการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษาจำนวน 7 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาประถมศึกษา

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบที่พัฒนาขึ้นของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ขั้นตอนนี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

1.1 กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ และด้านการจัดการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา จำนวน 7 ท่าน เป็นกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการประเมินความเหมาะสมของร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

1.2 นักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปีการศึกษา 2567 ห้องที่ 1 จำนวน 28 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษานำร่อง (Pilot Study) โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาประถมศึกษา (ฉบับร่าง)

2.2 ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาประถมศึกษา

ระยะที่ 3 การทดลองใช้และประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยระยะนี้ คือ นักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปีการศึกษา 2567 จำนวน 56 คน (ห้องที่ 1 และห้องที่ 2)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

นักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปีการศึกษา 2567 ห้องที่ 2 จำนวน 28 คน โดยได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ คือ การทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

2.2 ตัวแปรตาม คือ ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ประกอบด้วย

2.2.1 ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

2.2.2 ความพึงพอใจของนักศึกษาต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

3. ขอบเขตเนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

ผู้วิจัยทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยจัดการเรียนรู้ด้วยตนเองในรายวิชา 1192301 การจัดการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา เป็นรายวิชาในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา 4 ปี (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2562) ซึ่งเป็นรายวิชาที่มีจุดมุ่งหมายในการส่งเสริมให้นักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา มีความรู้ในวิชาการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ และมีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนในระดับประถมศึกษา และเนื่องจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นนี้ เน้นการส่งเสริมการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งผลให้นักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษาสามารถออกแบบการ

จัดการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นนี้จึงสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับรายวิชาอื่นๆ ในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ได้

4. ระยะเวลาในการทดลอง

การทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โดยพิจารณาจากเนื้อหาสาระกิจกรรมภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ใช้เวลาทดลองเป็นเวลา 7 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้นจำนวน 21 ชั่วโมง

ระยะที่ 4 การปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

การดำเนินการวิจัยในระยะนี้ เป็นการนำผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา มาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และพร้อมที่จะนำไปขยายผลในการจัดการเรียนรู้ต่อไป

นิยามศัพท์เฉพาะ

1.การพัฒนาารูปแบบการจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการออกแบบและสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีองค์ประกอบหลักอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้และการประเมินผล โดยใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบตามหลักทฤษฎีการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อมุ่งสู่ผลลัพธ์ที่คาดหวัง (Expected Outcomes) คือ การส่งเสริมความสามารถของผู้เรียนตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยใช้แบบแผนการวิจัยและพัฒนา 4 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา (R1) ระยะที่ 2 การพัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา (D1) ระยะที่ 3 การทดลองใช้และประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา (R2) ระยะที่ 4 การปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา (D2)

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา หมายถึง แบบแผนของการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา โดยบูรณาการใช้แนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญประกอบด้วย ทฤษฎีสามศร (Triarchic Subtheory) ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) ทฤษฎีการสื่อสาร (Communication Theory) ทฤษฎีกระบวนการทางสมองในการประมวลข้อมูล (Information Processing Theory) แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาด้านทักษะ (Skill Development) การเรียนรู้ด้วยการสร้างความสนใจ การเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา (Case-based Learning) การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) และการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning) โดยมีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ แนวคิดทฤษฎี 2) วัตถุประสงค์ 3) สารและกิจกรรมการเรียนรู้ 4) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 5) การวัดและประเมินผล โดยในการวิจัยครั้งนี้ได้นำรูปแบบไปทดลองใช้ ในรายวิชา 1192301 การจัดการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา เป็นรายวิชาในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาการประถมศึกษา 4 ปี (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2562) ระยะเวลาที่ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้จำนวน 18 ชั่วโมง แบ่งเป็น 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง โดยมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน (CLEAR Process) ดังนี้

- ขั้นที่ 1 ขั้นเชื่อมโยง (Connect)
- ขั้นที่ 2 ขั้นเรียนรู้ (Learn)
- ขั้นที่ 3 ขั้นร่วมมือออกแบบ (Engage)
- ขั้นที่ 4 ขั้นร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Articulate)
- ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผลการเรียนรู้ (Reflect)

3. ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา หมายถึง ผลการพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับความเหมาะสม และความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบในรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา มีรายละเอียดดังนี้

3.1 ความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นการพิจารณาความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ใน 5 องค์ประกอบ คือ หลักการแนวคิดทฤษฎี วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สารและกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล โดยประเมินจาก

แบบประเมินความเหมาะสมของรูปแบบ ที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ 5 (เหมาะสมมากที่สุด) 4 (เหมาะสมมาก) 3 (เหมาะสมปานกลาง) 2 (เหมาะสมน้อย) 1 (เหมาะสมน้อยที่สุด) โดยถ้ามีดัชนีความเหมาะสมซึ่งคำนวณจากค่าเฉลี่ย มีค่าตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1 จึงจะถือได้ว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสม

3.2 ความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เป็นการพิจารณาความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่ ซึ่งพิจารณาจากความสอดคล้องกันระหว่างหลักการและทฤษฎี กับ วัตถุประสงค์ กับกระบวนการจัดการเรียนรู้ กับสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล วัตถุประสงค์กับกระบวนการจัดการเรียนรู้ กับสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล กระบวนการจัดการเรียนรู้ กับสาระและกิจกรรมการเรียนรู้ กับ การวัดประเมินผล และการวัดประเมินผล กับ วัตถุประสงค์ โดยประเมินจากแบบประเมินความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ คือ 1 (มีความสอดคล้องกัน) 0 (ไม่แน่ใจ) และ -1 (ไม่สอดคล้องกัน) โดยถ้าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่ามากกว่า 0.5 ขึ้นไป แสดงว่าแต่ละองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกัน

4. ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา หมายถึง ผลที่เกิดจากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ประกอบด้วย

4.1 ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ประเมินตามองค์ประกอบของความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยเลือกใช้เกณฑ์ร้อยละ 75 ของ รัตนะ บัวสนธ์ (2564 : 37) ในการประเมินความสามารถโดยผลการประเมินแต่ละองค์ประกอบจะต้องมีคะแนนร้อยละ 75 ขึ้นไป จึงถือได้ว่านักศึกษามีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ในชุดการประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

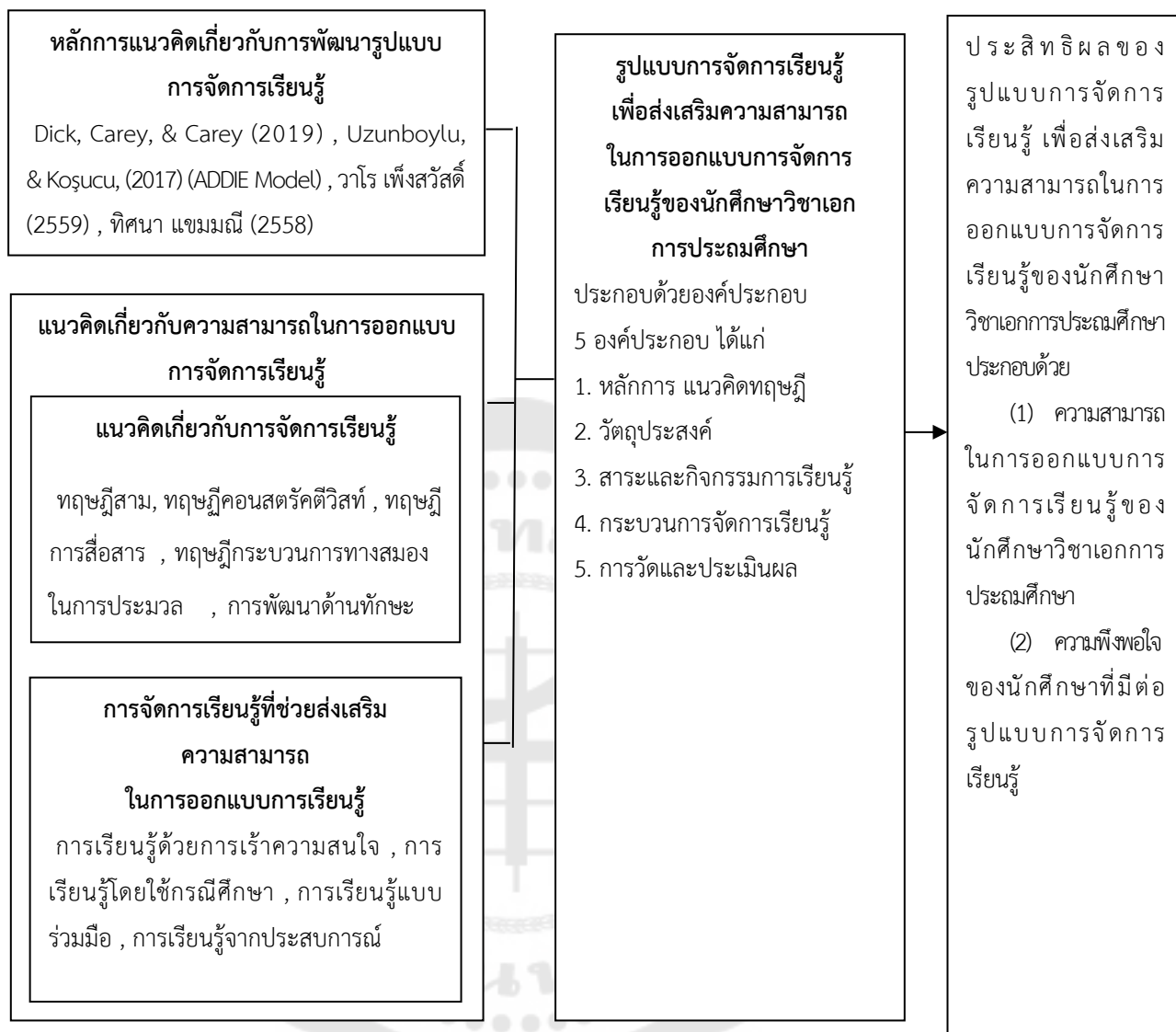
1) แบบประเมินความรู้เกี่ยวกับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ประเมินโดยใช้ ประเมินความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ แบบอัตนัย จำนวน 5 ข้อ ซึ่งประกอบด้วย 10 ข้อย่อย โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics) แต่ละองค์ประกอบซึ่งประกอบด้วยประเด็น ประเมิน 5 องค์ประกอบย่อย ดังนี้ 1) ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระ 2) ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ 3) ด้านการคัดเลือกและกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ 4) ด้านการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน 5) ด้านการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล โดยประเมินผลหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

2) แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ ประเมินโดยใช้แบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ผ่านชิ้นงานคือแผนการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาเป็นรายบุคคล ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ 5 (ความสามารถสูงมาก) 4 (ความสามารถสูง) 3 (ความสามารถปานกลาง) 2 (ความสามารถต่ำ) 1 (ความสามารถต่ำมาก) ซึ่งประกอบด้วยประเด็นประเมิน 5 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระ 2) ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ 3) ด้านการคัดเลือกและกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ 4) ด้านการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน และ 5) ด้านการกำหนดแนวทางการวัดโดยประเมินผลหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

4.2 ความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยสะท้อนออกมาในลักษณะของความรู้สึกทางบวก ซึ่งเกิดจากการรับรู้เนื้อหา กระบวนการ และผลลัพธ์ของการจัดการเรียนรู้ตรงกับ หรือเกินกว่าความคาดหวังของผู้เรียนประเมินโดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ 5 (พึงพอใจมากที่สุด) 4 (พึงพอใจมาก) 3 (พึงพอใจปานกลาง) 2 (พึงพอใจน้อย) 1 (พึงพอใจน้อยที่สุด) ซึ่งประกอบด้วยประเด็นประเมิน 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านเนื้อหาสาระ 2) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ 3) ด้านสื่อการเรียนรู้ และ 4) ด้านการวัดประเมินผล โดยประเมินผลหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

กรอบแนวคิดการวิจัย

การพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยโดยกำหนดกรอบแนวคิด ทฤษฎีไว้ดังนี้

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในงานวิจัย

หลังจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ นักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาที่มีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้สูงขึ้นกว่าก่อนใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ที่มุ่งพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาประถมศึกษา โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำเสนอด้วยหัวข้อต่อไปนี้

- 1.แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้
- 2.แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้
- 3.หลักสูตรรายวิชาการจัดการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา
- 4.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รายละเอียดของแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมีดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

นักวิชาการและนักวิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อจุดมุ่งหมายสำคัญคือเพื่อพัฒนาผู้เรียน ผู้วิจัยได้สังเคราะห์แนวคิดในประเด็นที่เกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ ได้ดังนี้

ความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

ในทางการศึกษามีคำที่มีความหมายเดียวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เช่น การสอน รูปแบบการสอน รูปแบบการจัดการเรียนรู้ และการจัดการการสอน (ทิศนา ชัมมนณี, 2560 : 222) มีนักวิชาการได้กล่าวเกี่ยวกับความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

Elhindi and Branch (1997: 7) ให้ความหมายไว้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การจัดประสบการณ์โดยคำนึงถึงธรรมชาติ ความต้องการ พฤติกรรมและปัญหาของผู้เรียน โดยพิจารณาแนวคิดทฤษฎีการจัดการเรียนรู้ วิธีการสอนต่างๆ รวมทั้ง การประเมินในทุกๆ ด้าน ตั้งแต่ความรู้เดิมของผู้เรียน การประเมินในขณะเรียนและการประเมินหลังการจัดการเรียนและการจัดการการสอนรวมทั้งการประเมินความรู้แบบการเรียนรู้

Joyce (2015 : 2) ให้ความหมายไว้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ หมายถึง รูปแบบการสอน ที่เป็นภาพในการอธิบายถึงสภาพแวดล้อม, สิ่งแวดล้อมหรือบริบทในการเรียน ซึ่งรวมถึงพฤติกรรมของคณาจารย์ที่สอนเมื่อนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ หลักสำคัญของรูปแบบการจัดการเรียนรู้คือการสอนให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีพลังมากขึ้นมีทักษะในการเรียนรู้และเพิ่มพูนสติปัญญา

Duke (1990 : 78) กล่าวไว้เช่นกันว่า รูปแบบการเรียนรู้เป็นมโนทัศน์สำหรับการสอน มีฐานแนวคิดการเรียนรู้จากทฤษฎีการศึกษา และระบุเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เรียนควรเรียนและวิธีการสอน รูปแบบการสอนอาจจะมีการศึกษาวิจัยเพิ่มเติม ทำให้รู้ประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนมากขึ้น รูปแบบการเรียนรู้นี้จะเน้นด้านการสอน ดังนั้นผู้สอนจะต้องได้รับการฝึกฝนมาโดยเฉพาะ รูปแบบการเรียนรู้แต่ละรูปแบบจะมีข้อดีและข้อจำกัดที่แตกต่างกัน ไม่มีรูปแบบใดที่เหมาะสมเป็นสากล

พัชรี ศรีสังข์ (2555, น. 69) ให้ความหมายไว้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แนวคิดที่ชี้แนะแนวทางลักษณะการจัดการเรียนรู้ที่ต้องการพัฒนาผู้เรียนให้มีพฤติกรรมตามความคาดหวัง โดยสร้างขึ้นภายใต้หลักปรัชญา / ทฤษฎี / หลักการ / แนวคิด / ความเชื่อต่างๆ ที่เชื่อถือควบคู่กับการสังเกตธรรมชาติของผู้เรียนและประสิทธิผลที่ได้จากวิธีการจัดการเรียนรู้

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2550 : 21) ได้กล่าวเกี่ยวกับรูปแบบการสอนว่า เป็นแผนงานหรือรูปแบบที่ออกมาเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน ในลักษณะที่ผู้เรียนและผู้สอนเผชิญหน้ากันในห้องเรียน และเป็นรูปแบบที่ใช้ในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน ตลอดจนกำหนดการสอนระยะยาว แต่ละรูปแบบการสอนจะให้แนวทางการจัดการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา (2558 : 354-356) ได้ระบุความหมายของรูปแบบการสอน (model of teaching) หมายถึง แบบแผนของกระบวนการสอนที่ได้รับการจัดลำดับขั้นตอนอย่างเป็นระบบสอดคล้องกับทฤษฎีหรือหลักการที่รูปแบบนั้นยึดถือและนำไปสู่จุดมุ่งหมายเฉพาะของรูปแบบนั้น กระบวนการสอนดังกล่าวต้องได้รับการพิสูจน์ ทดสอบตามระเบียบวิธีที่เหมาะสมจนกระทั่งมั่นใจได้ว่าสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดผลการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายได้จริงจึงมีการเผยแพร่ให้นำไปใช้เป็นแบบแผนในการสอนเรื่องต่าง ๆ ที่มีจุดมุ่งหมายตามที่รูปแบบนั้นกำหนด

เบญจวรรณ กี่สุขพันธ์ (2559 : 67) ได้กล่าวไว้เช่นเดียวกันว่า รูปแบบการเรียนรู้ หมายถึง แนวทางในการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ที่มีการจัดไว้อย่างมีระบบที่มาจากปรัชญา ทฤษฎี หลักการ และแนวคิด โดยอาศัยเทคนิคและวิธีการสอนเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จตามจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้

กิตติศักดิ์ เกตุญาติ (2557 : 72) ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง แบบแผนหรือโครงสร้างที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อ รวมทั้งขั้นตอน วิธีและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรม หรือคุณสมบัติตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย (2559, น. 99) กล่าวว่า ปัจจุบันนี้จะนิยมใช้คำว่า “การจัดการเรียนรู้” แทนคำว่า “การสอน” ซึ่งมีความหมายเหมือนกัน โดยเน้นให้ ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตัวผู้เรียนมากกว่าที่จะได้รับจากผู้ที่ทำหน้าที่สอนโดยตรง

ทิตนา แหมมณี (2560, น. 222-224) กล่าวว่า ในทางการศึกษามีคำที่มีความหมายเดียวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้หลายคำ เช่น การสอน รูปแบบการสอน รูปแบบการจัดการเรียน และการจัดการการสอน เป็นต้น

จากความหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า รูปแบบ การจัดการเรียนรู้ หมายถึง แนวทางหรือแบบแผนของกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการออกแบบอย่างมีระบบและมีขั้นตอนชัดเจน บนพื้นฐานของปรัชญา ทฤษฎี หลักการ หรือแนวคิดทางการศึกษา โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดพฤติกรรมหรือผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ตามวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ ตามที่กำหนดไว้

ประเภทของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Instructional Models) เป็นกรอบแนวทางที่มีโครงสร้างชัดเจน เพื่อช่วยครูออกแบบและดำเนินการเรียนการสอนให้บรรลุวัตถุประสงค์ทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ มีนักวิชาการได้จำแนกประเภทของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไว้หลากหลาย ดังนี้

Joyce, Weil, & Calhoun (2015) ได้นำเสนอประเภทของรูปแบบออกมาเป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

1. กลุ่มกระบวนการจัดการข้อมูล (The information processing family) เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาความสามารถในการรวบรวม วิเคราะห์และจัดการข้อมูล การเข้าใจถึงปัญหาต่าง ๆ การคิดหาวิธีการปัญหา รวมถึงการสร้างความคิดรวบยอด มโนทัศน์

และการใช้ภาษาที่เหมาะสมในการถ่ายทอดวิธีการแก้ปัญหา นั้น ซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนในกลุ่มนี้ มุ่งเน้นความสำคัญไปที่สมรรถนะการคิดของผู้เรียน รูปแบบแต่ละแบบก็จะมีจุดเน้นที่แตกต่างกัน เช่น รูปแบบการเรียนการสอนในทัศนกว้างล่วงหน้า รูปแบบการเรียนการสอนคิดเชิงอุปนัย

2. กลุ่มปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (The social family) เป็นกระบวนการตั้งแต่การจัดให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกัน รวมถึงการผสมผสานรูปแบบการสอนหลายรูปแบบเพื่อสอนการอยู่ร่วมกันภายในสังคมเดียวกัน และการวิเคราะห์ปัญหาสังคมที่สำคัญ ค่านิยมและประเด็นวิกฤติที่เกิดขึ้นภายในสังคม การเรียนการสอนให้ผู้เรียนร่วมมือกันทำงานหรือการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative learning) เป็นแนวทางการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมกันทำกิจกรรมการเรียนรู้ โดยรูปแบบการเรียนการสอนในกลุ่มนี้ เช่น รูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมมือ (Partners in learning) รูปแบบการเรียนการสอนแบบสืบสอบ (inquiry) รูปแบบการแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม เป็นต้น

3. กลุ่มการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Personal family) ให้ความสำคัญกับมุมมองของผู้เรียนแต่ละคนที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ที่แตกต่างกัน โดยบุคลิกของแต่ละคนจะถูกสร้างขึ้นตั้งแต่วัยเยาว์ ดังนั้นการเรียนการสอนจึงต้องมีการออกแบบให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตนเอง เกิดความตระหนักรู้และความรับผิดชอบในการเรียนของตนเอง ซึ่งรูปแบบการเรียนการสอนในกลุ่มนี้ เช่น รูปแบบการเรียนการสอนแบบไม่ชี้นำ รูปแบบการเรียนการสอนการพัฒนาอัตมโนทัศน์เชิงบวก

4. กลุ่มระบบพฤติกรรม (Behavioral systems family) เป็นรูปแบบการสอนที่มุ่งเน้นการปรับพฤติกรรม หรือ การเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของผู้เรียน โดยพฤติกรรมของผู้เรียนจะถูกปรับเปลี่ยนจากการรับรู้ และการให้ข้อมูลย้อนกลับต่อผู้เรียน โดยรูปแบบการเรียนการสอนในกลุ่มนี้ เช่น รูปแบบการเรียนการสอนทางตรง รูปแบบการเรียนการสอนโดยเรียนรู้จากสถานการณ์จำลอง

Arends (2019) ได้แบ่งประเภทของรูปแบบการเรียนการสอน (Models of Teaching) ออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ

1. กลุ่มที่เน้นกระบวนการทางปัญญา (Information-Processing Models) เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการพัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียน เช่น การรับรู้ การจดจำ การวิเคราะห์ และการแก้ปัญหา โดยผู้สอนจะจัดกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิด ค้นหา และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ตัวอย่างของรูปแบบในกลุ่มนี้ ได้แก่ การเรียนรู้โดยการค้นพบ

(Discovery Learning) การใช้แผนผังแนวคิด (Concept Mapping) และ การจัดการเรียนรู้โดยใช้ตัวจัดองค์ความรู้ (Advance Organizers)

2. กลุ่มที่เน้นพฤติกรรมและสังคม (Social and Behavioral Models) เป็นรูปแบบที่เน้นการพัฒนาพฤติกรรม และทักษะทางสังคมของผู้เรียน โดยอาศัยหลักการของพฤติกรรมนิยม เช่น การเสริมแรง การเรียนรู้จากการสังเกต หรือการสร้างแรงจูงใจในกลุ่มผู้เรียน รวมทั้งมุ่งพัฒนาทักษะการทำงานร่วมกัน ตัวอย่างของรูปแบบในกลุ่มนี้ ได้แก่ การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) การสอนโดยตรง (Direct Instruction) และ การเรียนรู้โดยการสังเกต (Modeling / Observational Learning)

David A. Kolb (2012) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ หรือที่เรียกว่า Experiential Learning Theory ซึ่งเน้นว่าการเรียนรู้ที่แท้จริงเกิดขึ้นจากการที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงและสะท้อนความคิดเกี่ยวกับประสบการณ์นั้น ๆ เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะอย่างมีประสิทธิภาพ โดย Kolb ได้นำเสนอประเภทรูปแบบการเรียนรู้โดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ (Experiential Learning) ซึ่งแบ่งรูปแบบการเรียนรู้เป็น 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่

1. การเรียนรู้ผ่านการมีประสบการณ์ที่จับต้องได้ (Concrete Experience) ผู้เรียนมีประสบการณ์ตรงจากการทำกิจกรรมหรือสถานการณ์จริง
2. การสังเกตและสะท้อนความคิด (Reflective Observation) ผู้เรียนทำการสังเกตและสะท้อนความคิดเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ได้รับ
3. การสร้างแนวคิดเชิงนามธรรม (Abstract Conceptualization) ผู้เรียนพัฒนาทฤษฎี แนวคิด หรือแบบจำลองจากการสะท้อนความคิด
4. การทดลองใช้งานจริง (Active Experimentation) ผู้เรียนทดสอบแนวคิดหรือทฤษฎีที่ได้พัฒนาขึ้นในสถานการณ์จริงหรือสถานการณ์จำลอง

ซึ่งกระบวนการนี้เป็นวัฏจักรที่ผู้เรียนจะวนผ่านทั้ง 4 ขั้นตอนเพื่อเรียนรู้และสร้างความเข้าใจอย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น

Barrows (1995) เสนอแนวคิดว่ารูปแบบการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพควรเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ และมีบทบาทเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองผ่านกระบวนการคิด วิเคราะห์ และแก้ปัญหา ซึ่งสามารถสรุปประเภทของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามระดับของการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยเฉพาะในบริบทของ Problem-Based Learning (PBL) ออกเป็นหลายรูปแบบตามลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนี้

1. Lecture-Based Cases เป็นการใช้กรณีศึกษา ร่วมกับการบรรยาย โดยอาจารย์ให้ข้อมูลพื้นฐานก่อน แล้วจึงนำเสนอกรณีศึกษาเพื่ออภิปราย ผู้เรียนยังมีบทบาทค่อนข้างจำกัด เน้นการทำความเข้าใจมากกว่าการวิเคราะห์

2. Case-Based Learning (CBL) ใช้กรณีศึกษาที่ซับซ้อนขึ้นเพื่อกระตุ้นการคิดวิเคราะห์และการอภิปรายกลุ่ม ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากขึ้น และเริ่มฝึกการตั้งคำถาม การวินิจฉัย และการเสนอแนวทางแก้ไข

3. Modified Problem-Based Learning ผู้สอนยังมีบทบาทในการแนะนำ แต่ผู้เรียนต้องเริ่มตั้งคำถาม วางแผนการเรียนรู้ และสืบค้นข้อมูลด้วยตนเอง เป็นขั้นตอนที่เตรียมความพร้อมสำหรับ PBL เต็มรูปแบบ

4. Problem-Based Learning (PBL) เป็นรูปแบบที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเต็มรูปแบบ ผู้เรียนได้รับโจทย์หรือสถานการณ์ปัญหาที่ไม่มีคำตอบตายตัว ต้องทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เพื่อกำหนดปัญหา ตั้งคำถาม วางแผนสืบค้นข้อมูล และนำเสนอแนวทางแก้ไข โดยผู้สอนมีบทบาทเป็น facilitator

ทศนา แคมมณี (2560) ได้จำแนกประเภทของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์เฉพาะหรือเจตนารมณ์ของรูปแบบ ซึ่งจำแนกออกมาได้เป็น 5 ประเภท ดังนี้

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาด้านพุทธิพิสัย (Cognitive domain) เป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่มุ่งช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระต่าง ๆ ซึ่งเนื้อหาสาระนั้นอาจอยู่ในรูปของข้อมูล ข้อเท็จจริง มโนทัศน์ หรือความคิดรวบยอด มีรูปแบบที่สำคัญ 5 รูปแบบ ดังนี้

1.1 รูปแบบการเรียนการสอนมโนทัศน์

1.2 รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดของกานเย

1.3 รูปแบบการเรียนการสอนโดยการนำเสนอโมโนทัศน์กว้างล่วงหน้า

1.4 รูปแบบการเรียนการสอนเน้นความจำ

1.5 รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้ผังกราฟิก

2. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาด้านจิตพิสัย (Affective domain) เป็นรูปแบบที่มุ่งช่วยพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้สึก เจตคติ ค่านิยม คุณธรรม และจริยธรรมที่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นเรื่องที่ยากแก่การพัฒนาหรือปลูกฝัง การจัดการเรียนการสอนตามรูปแบบการสอนที่เพียงให้เกิดความรู้ความเข้าใจ มักไม่เพียงพอต่อการให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีได้ จำเป็นต้องอาศัยหลักการและวิธีการอื่น ๆ เพิ่มเติม โดยรูปแบบที่สำคัญ 3 รูปแบบดังนี้

2.1 รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาด้านจิตพิสัย

ของบลูม

2.2 รูปแบบการเรียนการสอนโดยการซักค้ำน

2.3 รูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ

3. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาด้านทักษะพิสัย (Psychomotor domain) เป็นรูปแบบที่มุ่งช่วยพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในด้านการปฏิบัติ การกระทำ หรือการแสดงออกต่าง ๆ ซึ่งจำเป็นต้องใช้หลักการ วิธีการ ที่แตกต่างไปจากการพัฒนาทางด้านจิตพิสัยหรือพุทธิพิสัย รูปแบบที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาทางด้านนี้ ที่สำคัญ ๆ มี 3 รูปแบบดังนี้

3.1 รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมป์สัน (Simpson)

3.2 รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ (Harrow)

3.3 รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวีส์ (Davies)

4. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาทักษะกระบวนการ (Process skill) ทักษะกระบวนการ เป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับวิธีดำเนินการต่าง ๆ ซึ่งอาจเป็นกระบวนการทางสติปัญญา เช่น กระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้ หรือกระบวนการคิดต่าง ๆ อาทิ การคิดวิเคราะห์ การอุปนัย การนิรนัย การใช้เหตุผล การสืบสอบ การคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และการคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นต้น หรืออาจเป็นกระบวนการทางสังคม เช่น กระบวนการทำงานร่วมกัน เป็นต้น ปัจจุบันการศึกษาให้ความสำคัญกับเรื่องนี้มาก เพราะถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำรงชีวิต สำหรับรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนด้านทักษะกระบวนการ 4 รูปแบบ มีดังนี้

4.1 รูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการสืบสอบและแสวงหาความรู้เป็นกลุ่ม

4.2 รูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการคิดอุปนัย

4.3 รูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการคิดสร้างสรรค์

4.4 รูปแบบการเรียนการสอนกระบวนการคิดแก้ปัญหาอนาคตามแนวคิดของทอร์เรนซ์

5. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการบูรณาการ (Integration) เป็นรูปแบบที่พยายามพัฒนาการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ของผู้เรียนไปพร้อม ๆ กัน โดยใช้การบูรณาการทั้งทางด้านเนื้อหาสาระและวิธีการ รูปแบบในลักษณะนี้กำลังได้รับความนิยมอย่างมาก เพราะมีความสอดคล้อง

กับหลักทฤษฎีทางการศึกษาที่มุ่งเน้นการพัฒนารอบด้าน หรือการพัฒนาเป็นองค์รวม รูปแบบในลักษณะดังกล่าวมี 4 รูปแบบใหญ่ ๆ คือ

- 5.1 รูปแบบการเรียนการสอนทางตรง
- 5.2 รูปแบบการเรียนการสอนโดยการสร้างเรื่อง
- 5.3 รูปแบบการเรียนการสอนตามวัฏจักรการเรียนรู้ 4 MAT
- 5.4 รูปแบบการเรียนการสอนของการเรียนรู้แบบร่วมมือ
  - 5.4.1 รูปแบบจิ๊กซอว์ (JIGSAW)
  - 5.4.2 รูปแบบ เอส. ที. เอ. ดี. (STAD)
  - 5.4.3 รูปแบบ ที. เอ. ไอ. (TAI)
  - 5.4.4 รูปแบบ ที. จี. ที. (TGT)
  - 5.4.5 รูปแบบ แอล. ที. (LT)
  - 5.4.6 รูปแบบ จี. ไอ. (GI)
  - 5.4.7 รูปแบบ ซี. ไอ. อาร์. ซี. (CIRC)
  - 5.4.8 รูปแบบคอมเพล็กซ์ (Complex Instruction)

จากประเภทของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีนักวิชาการหลายท่านกล่าวไว้ข้างต้น ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ประเภทของรูปแบบการเรียนการสอน มี 5 ประเภท คือ 1) รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านพุทธิพิสัย (Cognitive domain) 2) รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านจิตพิสัย (Affective domain) 3) รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาด้านทักษะพิสัย (Psychomotor domain) 4) รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนาทักษะกระบวนการ (Process skill) และ 5) รูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นการบูรณาการ (Integration) ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการบูรณาการ (Integration) เนื่องจากเป็นรูปแบบที่มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับเป้าหมายของการพัฒนาความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการเอื้อให้เกิดการเชื่อมโยงองค์ความรู้จากหลากหลายศาสตร์อย่างเป็นระบบ ช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การประยุกต์ใช้ความรู้ในบริบทจริง และส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความหมาย นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับธรรมชาติของการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา ซึ่งมุ่งพัฒนาเด็กอย่างรอบด้าน ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รวมถึงสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์และแนวคิดที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-Centered Approach) ซึ่งถือเป็นแนวทางสำคัญในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่

มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีบทบาทอย่างแท้จริงในกระบวนการเรียนรู้และสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

จากการค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีนักวิชาการได้กล่าวเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

Anderson (1997) กล่าวว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีจำนวน 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ กล่าวถึงความเชื่อและแนวคิดที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้จะเป็นตัวชี้้นำในการกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม และขั้นตอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้
2. เป้าหมายและวัตถุประสงค์ เป็นสิ่งที่ระบุถึงความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดในตัวผู้เรียนโดยต้องมีความชัดเจน หรือเป็นการระบุเป้าหมายในการทำงานของผู้เรียน
3. สาระการเรียนรู้ ประกอบด้วย เนื้อหา และกระบวนการในการจัดการเรียนรู้
4. การจัดการเรียนรู้ สื่อ และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ช่วยให้การปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ประสบความสำเร็จ และตรงตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้
5. การวัดและประเมินผล เป็นการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบ โดยการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน และทราบประสิทธิผลของรูปแบบที่มีต่อการเรียนรู้ และรูปแบบทั้งหมดของการจัดการเรียนรู้

Arends (1997) กล่าวว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีจำนวน 4 องค์ประกอบ ดังนี้

1. หลักการตามทฤษฎีที่ใช้แนวคิดพื้นฐาน
2. ผลการเรียนรู้ที่ต้องการ
3. วิธีการสอนที่จะทำให้การสอนบรรลุวัตถุประสงค์
4. สิ่งแวดล้อมในการเรียนการสอน

Joyce and Weil (2015) กล่าวว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้จะต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ประการ คือ

1. แนวคิดและหลักการของรูปแบบ ซึ่งกล่าวถึงความเชื่อและแนวคิด ทฤษฎีที่ใช้เป็นพื้นฐานในการออกแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้ แนวคิดและหลักการจะเป็นตัวชี้้นำใน

การกำหนดวัตถุประสงค์เนื้อหา กิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้

2. จุดประสงค์ของรูปแบบเป็นการระบุถึงความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

3. เนื้อหา เป็นส่วนที่ระบุถึงเนื้อหาหรือสาระการเรียนรู้ที่จะใช้ในการจัดการเรียนรู้

4. กิจกรรมการเรียนการสอน เป็นส่วนที่ระบุถึงกิจกรรม วิธีการ และขั้นตอนการปฏิบัติในการนำรูปแบบการเรียนการจัดการเรียนรู้ไปใช้

5. การวัดและประเมินผล เป็นส่วนสำคัญสุดท้ายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ซึ่งจะเป็นส่วนที่จะบอกว่าการดำเนินการตามรูปแบบการเรียนการสอนนั้นบรรลุเป้าหมายหรือไม่

Taba (2017) ให้ความสำคัญกับการพัฒนาหลักสูตรและรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เป็นระบบ โดยเสนอว่าองค์ประกอบหลักของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. วัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ การออกแบบหลักสูตรและรูปแบบการจัดการเรียนรู้ต้องเริ่มจากการวิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียนและสังคม แล้วจึงกำหนดวัตถุประสงค์เนื้อหา และวิธีการเรียนรู้ให้สอดคล้องกัน

2. เนื้อหา (Content) โดยการกำหนดเนื้อหาควรได้รับการคัดเลือกอย่างเหมาะสม มีลำดับความต่อเนื่อง และมีความสัมพันธ์กับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความหมาย

3. กิจกรรมการเรียนรู้ (Learning Activities) ต้องจัดเรียงลำดับกิจกรรมการเรียนรู้ให้สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และให้ผู้เรียนมีโอกาสพัฒนาแนวคิดอย่างมีระบบ

4. การประเมินผล (Evaluation) ซึ่งการประเมินผลต้องเป็นกระบวนการต่อเนื่อง ที่ช่วยให้ผู้สอนได้สะท้อนผลของการเรียนรู้ และปรับปรุงการสอนให้เหมาะสม

ทิสนา แคมมณี (2560) กล่าวว่า กล่าวว่าการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนควรคำนึงถึงองค์ประกอบของรูปแบบ ดังนี้

1. หลักการของรูปแบบการเรียนการสอน เป็นส่วนที่กล่าวถึงความเชื่อและแนวคิด ทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบการเรียนการสอน หลักการของรูปแบบการเรียนการสอนจะเป็นตัวชี้นำ การกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม และขั้นตอนการดำเนินงานในรูปแบบการเรียนการสอน

2. จุดประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอน เป็นส่วนที่ระบุถึงความคาดหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการเรียนการสอน

3. สารและกระบวนการ เป็นส่วนที่ระบุถึงเนื้อหาและกิจกรรมต่างๆ ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนการอธิบายหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการสอนและเทคนิคการสอนต่าง ๆ ที่ช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนนั้น ๆ เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

4. กิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินงาน เป็นส่วนที่ระบุถึงวิธีการปฏิบัติในขั้นตอนต่างๆ เมื่อนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้

5. การวัดและประเมินผล เป็นส่วนที่ประเมินถึงประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน

ศุภักษร ฟองอาจวาง และ กอบสุข คงมณัส (2560) ได้กล่าวว่าองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้สามารถแบ่งออกเป็นองค์ประกอบ ดังนี้

1. หลักการ คือ แนวคิด ทฤษฎีที่นำมาใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอน หรือรูปแบบอื่น ๆ

2. วัตถุประสงค์ เป็นวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนการสอน

3. เนื้อหา คือ เนื้อหาสาระที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เช่น การสอนวิทยาศาสตร์ ก็นำเนื้อหาในสาระวิทยาศาสตร์มาใช้

4. กระบวนการจัดการเรียนการสอน เป็นการอธิบายวิธีการจัดการเรียนการสอนว่ามีขั้นตอนในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างไร

5. การวัดและประเมินผล คือ การทดสอบก่อนและหลังเรียน การฝึกปฏิบัติรายบุคคล รายกลุ่ม

นอกจากนั้น บุญเลี้ยง ทุมทอง (2558) ได้ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยทั่วไป พบว่ามีองค์ประกอบร่วมที่สำคัญในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นส่วนที่กล่าวถึงความเชื่อและแนวคิด ทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานของการออกแบบและพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งจะเป็นการกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินงานของรูปแบบการสอน

2. จุดประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นส่วนที่ระบุถึงความคาดหวังหรือสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

3. กระบวนการจัดการเรียนรู้ เป็นส่วนที่ระบุถึงขั้นตอน วิธีการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะใช้ในการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

4. การวัดและประเมินผล เป็นส่วนของการประเมินผลการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนรู้ได้ดังตาราง 1

ตาราง 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบ ของรูปแบบ การจัดการ เรียนรู้	Anderson (1997)	Arends (1997)	Joyce and Weil (2015)	Taba (2017)	บุญ เลี้ยง ทุมทอง (2558)	ทีศนา แซมมณี (2560)	ศุภักษร ฟอง จางวาง และ กอบสุข คณมนัส (2560)
1. หลักการและ ทฤษฎี	✓	✓	✓		✓	✓	✓
2. วัตถุประสงค์	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3. สาระการ เรียนรู้	✓		✓	✓		✓	✓
4. กระบวนการ จัดการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	
5. การวัด ประเมินผล	✓		✓	✓	✓	✓	✓

จากตาราง 1 การวิเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ สรุปได้ว่า องค์ประกอบที่สำคัญของรูปแบบการจัดการเรียนรู้มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่

1. หลักการและทฤษฎี (Principles and Theory) คือ แนวคิด ทฤษฎี และ หลักการที่ผ่านการพิสูจน์และยอมรับว่าเชื่อถือได้ สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุ ตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบการเรียนรู้

2. วัตถุประสงค์ (Objective) คือ ความมุ่งหมายที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียน หลังเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้

3. สาระการเรียนรู้ (Learning Activity) คือ เนื้อหาสาระ กิจกรรมต่าง ๆ สื่อ และแหล่งการเรียนรู้ ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการ เรียนรู้

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้ (Learning Process) คือ วิธีการหรือ กระบวนการที่ผู้สอนนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งวิธีการปฏิบัติในขั้นตอนต่าง ๆ เมื่อใช้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้

5. การวัดประเมินผล (Evaluation) คือ การตรวจสอบประสิทธิผลของ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการรวบรวมหลักฐาน และข้อมูลที่เกิดขึ้น เพื่อตรวจสอบว่าการ จัดการเรียนรู้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่ และรวบรวมข้อมูลเพื่อเป็นพื้นฐานในการ ปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป

โดยสรุปจากการศึกษาความหมายและองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการ เรียนรู้สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบ การจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา หมายถึง แบบแผนในการจัดการเรียนรู้ ให้นักศึกษาศาสนาวิชาการศึกษาประถมศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ แนวคิดทฤษฎี 2) วัตถุประสงค์ 3) สาระและกิจกรรมการเรียนรู้ 4) กระบวนการจัดการเรียนรู้ และ 5) การวัดและประเมินผล โดยแบ่งเป็น 7 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวม 21 ชั่วโมง โดยใช้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในรายวิชา 1192301 การจัดการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา รายวิชากลุ่ม วิชาเอกในหลักสูตรสาขาวิชาการศึกษา ครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2562)

ขั้นตอนการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบแผนที่มีหลักการและทฤษฎีรองรับ มีการกำหนด วัตถุประสงค์ และกำหนดลักษณะการเรียนการสอนไว้อย่างเป็นระบบระเบียบ การพัฒนารูปแบบ การจัดการเรียนรู้จึงเป็นการวางแผนในการสร้างองค์ประกอบการจัดการเรียนรู้นั้นให้สัมพันธ์กัน

เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามความมุ่งหมายของรูปแบบการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

Dick, Carey, & Carey (2019 : 6) ได้เสนอขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีขั้นตอนที่แน่นอน ชัดเจน 10 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ประเมินความต้องการ เป็นการพิจารณาเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ว่าต้องการให้ผู้เรียนมีความสามารถใด หลังจากที่ผู้เรียนได้ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้สามารถนำข้อมูลจากการประเมินความต้องการของผู้เรียน ปัญหาการเรียนรู้ของผู้เรียน หรือข้อมูลจากผู้มีประสบการณ์ได้

ขั้นที่ 2 วิเคราะห์การจัดการเรียนรู้ ผู้สอนต้องพิจารณาถึงลำดับขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ ที่ทำให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมายของการเรียนรู้ ผู้สอนควรพิจารณาว่าทักษะความรู้ และเจตคติที่เป็นพฤติกรรมพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนคืออะไร

ขั้นที่ 3 วิเคราะห์ผู้เรียนและบริบทการเรียนรู้ เป็นการวิเคราะห์ผู้เรียนในหลายด้านได้แก่ ทักษะ ความชอบ และเจตคติของผู้เรียน และสภาพสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ และการนำทักษะที่เรียนไปใช้ ข้อมูลเหล่านี้มีประโยชน์ต่อการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 4 เขียนจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงปฏิบัติ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ผู้เรียนและบริบทการเรียนรู้ มาใช้ในการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงปฏิบัติ เพื่อแสดงให้เห็นว่าหลังจากที่ผู้เรียนได้รับการจัดการเรียนรู้แล้ว ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ใด หรือทักษะใด และเกณฑ์การประเมินความสำเร็จของผู้เรียนเป็นอย่างไร

ขั้นที่ 5 พัฒนาเครื่องมือในการประเมินผล เป็นการประเมินความสามารถในการปฏิบัติของผู้เรียน หลังจากได้รับการจัดการเรียนการสอนแล้ว จะต้องเป็นการประเมินตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ได้กำหนดไว้ เครื่องมือที่ใช้ในการวัดประเมินผลต้องสามารถวัดประเมินการปฏิบัติของผู้เรียนได้

ขั้นที่ 6 พัฒนาขั้นตอนการเรียนการสอน จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั้ง 5 ขั้นตอนเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ การจัดการเรียนรู้โดยทั่วไปประกอบด้วย กิจกรรมก่อนการเรียน การนำเสนอข้อมูล การฝึกฝนและให้ข้อมูลย้อนกลับ การทำแบบทดสอบ และกิจกรรมหลังการเรียน การสร้างขั้นตอนการเรียนรู้ต้องอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีการเรียนรู้ งานวิจัยด้านการเรียนรู้ สื่อ เนื้อหาสาระ และลักษณะของผู้เรียน ข้อมูลเหล่านี้นำมาใช้ในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ และการสร้างปฏิสัมพันธ์ในการเรียนรู้ของผู้เรียน

ขั้นที่ 7 พัฒนาและคัดเลือกสื่อ วัสดุ และอุปกรณ์การเรียนรู้ ในขั้นนี้ผู้สอนจะใช้ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ และการใช้สื่อการเรียนรู้ เช่น ใบงาน ชุดการเรียน เครื่องฉายข้ามศีรษะ วิดีโอเทป และสื่อที่ใช้ผ่านคอมพิวเตอร์ การที่ครูจะตัดสินใจว่าควรพัฒนาสื่อการเรียนรู้ใหม่หรือไม่ ขึ้นอยู่กับประเภทของบทเรียน สื่อการเรียนรู้ที่มีอยู่แล้ว และทรัพยากรที่หาได้ในโรงเรียน

ขั้นที่ 8 ออกแบบและประเมินความก้าวหน้า เป็นการประเมินในระหว่างการจัดการเรียนรู้ เพื่อรวบรวมข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ การประเมินความก้าวหน้าแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ การประเมินผู้เรียนเป็นรายบุคคล การประเมินผู้เรียนเป็นกลุ่มย่อย และการประเมินภาคสนาม ซึ่งแต่ละวิธีจะทำให้ได้ข้อมูลที่น่าไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอน

ขั้นที่ 9 การปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ เป็นการนำข้อมูลจากการประเมินความก้าวหน้ามาใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ ทำให้ทราบอุปสรรคของผู้เรียนที่เกิดขึ้นในระหว่างการเรียนรู้ ซึ่งทำให้ผู้เรียนไม่สามารถบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ได้ นอกจากนั้นข้อมูลดังกล่าวยังช่วยในการตรวจสอบความถูกต้องของการวิเคราะห์พฤติกรรมและคุณลักษณะของผู้เรียนที่จำเป็นต้องมีก่อนเริ่มการเรียนรู้อีกด้วย ซึ่งนำไปสู่การปรับปรุงจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงปฏิบัติให้มีความเหมาะสมมากขึ้น ทำให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ

ขั้นที่ 10 การประเมินผลสรุป เป็นการประเมินภายหลังสิ้นสุดการจัดการเรียนรู้ซึ่งเป็นการประเมินประสิทธิภาพและคุณภาพโดยรวมของการจัดการเรียนรู้ การประเมินผลสรุปไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของขั้นตอนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ขั้นตอนการออกแบบการจัดการเรียนรู้จะสิ้นสุดเมื่อได้มีการพัฒนาปรับปรุงจากผลการประเมินความก้าวหน้า โดยทั่วไปการประเมินผลสรุปนี้มักเป็นการประเมินจากผู้ประเมินอิสระจากภายนอก ไม่เกี่ยวข้องกับผู้ออกแบบการจัดการเรียนรู้

Uzunboylu, & Koşucu (2017) ได้ศึกษาเปรียบเทียบขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ และได้นำเสนอแนวทางการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดของ Seels, & Glasgow (2015) สรุปได้ ดังต่อไปนี้

- 1.การวิเคราะห์ปัญหา (Problem Analysis) ใช้เทคนิคการประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อระบุสิ่งที่ปัญหา และระบุให้ได้ว่าเป็นปัญหาการเรียนการสอนหรือไม่
- 2.การวิเคราะห์การเรียนการสอนและภาระงาน (Task and Instructional Analysis)

3. รวบรวมสารสนเทศมาตรฐานการปฏิบัติและทักษะต่าง ๆ เพื่อวิเคราะห์ และตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้เรียนมีก่อนที่จะเรียน และพื้นฐานที่ต้องเรียนมาก่อน

4. ระบุจุดประสงค์และแบบทดสอบ (Objectives and Tests) เขียน จุดประสงค์การวัดที่ชัดเจนและแบบทดสอบอิงเกณฑ์ที่วัดจุดประสงค์นั้น ๆ

5. กลวิธีการสอน (Instructional Strategy) ตัดสินใจเกี่ยวกับกลวิธีการเรียน การสอนหรือ องค์ประกอบของการเรียนการสอน อาจเป็นการนำเสนอหรือเงื่อนไขการปฏิบัติ

6. ตัดสินใจเกี่ยวกับการเรียนการสอน (Media Decisions) เลือกสื่อและ วิธีการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้

7. พัฒนาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ (Materials Development) วางแผนให้เกิด ประสิทธิภาพด้วยการพัฒนาโปรแกรมหรือสื่อ วัสดุ อุปกรณ์หรือกำกับติดตามการใช้วัสดุอุปกรณ์ เพื่อให้มั่นใจในผลที่เกิดขึ้น

8. การประเมินความก้าวหน้าระหว่างเรียน (Formative Evaluation) วาง กลวิธีในการประเมินผลระหว่างจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน เก็บ รวบรวมข้อมูลเพื่อ สะท้อนการบรรลุจุดประสงค์บทวน ประเมินความเป็นไปได้และประเมินซ้ำ

9. การนำไปใช้ในสถานการณ์จริงและการปรับปรุง (Implementation Maintenance) นำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ทดลองในห้องเรียนจริงและปรับปรุงตามสภาพ ปัญหาที่พบเจอ

10. การประเมินสรุป (Summative Evaluation) การเก็บรวบรวมสารสนเทศ ประกอบการตัดสินใจเกี่ยวกับ ผ่าน /ไม่ผ่าน เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้

11. การเผยแพร่ขยายผลนำไปใช้ (Dissemination Diffusion) การนำรูปแบบ การเรียนการสอนที่ผ่านการพิสูจน์ควมมีคุณภาพแล้วไปใช้กับผู้เรียนกลุ่มอื่น ๆ

ADDIE Model ก็เป็นกระบวนการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้อีกรูปแบบ หนึ่งซึ่งมีขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ (Uzunboylu, & Koşucu, 2017)

ขั้นที่ 1 ขั้นวิเคราะห์ (Analysis Phase)

ในขั้นนี้เป็นการทำความเข้าใจปัญหาการเรียนการสอน เป้าหมายของรูปแบบ การสอนและวัตถุประสงค์ที่จะสร้างขึ้นตลอดจนสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ และความรู้พื้นฐานและทักษะ ของผู้เรียน ที่จำเป็นต้องมี โดยพิจารณาจากคำถามเพื่อการวิเคราะห์ดังนี้

- ใครคือกลุ่มเป้าหมายและเขาต้องมีคุณลักษณะอย่างไร
- ระบุพฤติกรรมใหม่ที่คาดหวังว่าจะเกิดขึ้นกับผู้เรียน

- มีข้อจำกัดในการเรียนรู้ที่มีอยู่อะไรบ้าง
- อะไรที่เป็นทางเลือกสำหรับการเรียนรู้ที่มีอยู่บ้าง
- หลักการสอนที่พิจารณาเป็นแบบไหน อย่างไร
- มีช่วงเวลาการพัฒนาเป็นอย่างไร

ขั้นที่ 2 การออกแบบ (Design Phase)

ขั้นตอนการออกแบบประกอบด้วย การสร้างจุดประสงค์การเรียนรู้ กำหนดเครื่องมือวัดประเมินผล แบบฝึกหัด เนื้อหา วางแผนการสอน และเลือกสื่อการสอน ขั้นตอนการออกแบบควรจะทำอย่างเป็นระบบและมีเฉพาะเจาะจง โดยความเป็นระบบนี้หมายถึงตรรกะ มีระเบียบแบบแผนของการจำแนก การพัฒนา และการประเมินแผนยุทธวิธีที่วางไว้เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย สำหรับความเฉพาะเจาะจงหมายถึงแต่ละองค์ประกอบของการออกแบบรูปแบบการสอนจะต้องเอาใจใส่ทุกรายละเอียด ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

- จำแนกเอกสารของการออกแบบการสอนให้เป็นหมวดหมู่ทั้งด้านเทคนิคยุทธวิธีในการออกแบบการสอนและสื่อ
- กำหนดยุทธศาสตร์การเรียนรู้การสอนให้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่คาดหวังในแต่ละกลุ่ม (cognitive, affective, psychomotor)
- สร้างสตอรี่บอร์ด (Story board)
- ออกแบบ User interface และ User Experiment
- สร้างสื่อต้นแบบ (Prototype)

ขั้นที่ 3 ขั้นการพัฒนา (Development Phase)

ขั้นตอนการพัฒนาคือขั้นที่ผู้ออกแบบสร้างส่วนต่าง ๆ ที่ได้ออกแบบไว้ในขั้นของการออกแบบซึ่งครอบคลุมการสร้างเครื่องมือวัดประเมินผล สร้างแบบฝึกหัด สร้างเนื้อหา และการพัฒนาโปรแกรมสำหรับสื่อการสอน เมื่อเรียบร้อยแล้วทำการทดสอบเพื่อหาข้อผิดพลาดเพื่อนำผลไปปรับปรุงแก้ไข

ขั้นที่ 4 ขั้นการนำดำเนินการ (Implementation Phase)

ในขั้นตอนการดำเนินการนี้ หมายถึงขั้นของการสอนโดยอาจจะเป็นรูปแบบชั้นเรียนการฝึกอบรม หรือห้องทดลอง หรือรูปแบบการเรียนการสอนที่ใช้คอมพิวเตอร์ โดยจุดมุ่งหมายของขั้นตอนนี้คือการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จะต้องให้การส่งเสริมความเข้าใจของผู้เรียนสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ที่ตั้งไว้

ขั้นที่ 5 ขั้นการประเมินผล (Evaluation Phase)

ขั้นการประเมินผลประกอบด้วยสองส่วนคือการประเมินผลรูปแบบ (Formative) และการประเมินผลในภาพรวม (Summative) การประเมินผลรูปแบบคือการนำเสนอในแต่ละขั้นของ ADDIE Process ซึ่งเป็นการประเมินผลเพื่อพัฒนา และการประเมินผลในภาพรวมจะทำเมื่อการสอนเสร็จสิ้นเพื่อประเมินผลประสิทธิภาพการสอนทั้งหมดข้อมูลจากการประเมินผลรวมโดยปกติมักจะถูกใช้เพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับรูปแบบการสอน

วาโร เพ็งสวัสดิ์ (2559) ได้แบ่งการพัฒนารูปแบบออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสร้างหรือการพัฒนารูปแบบ 2) การตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ โดยแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างหรือการพัฒนารูปแบบโดยพัฒนารูปแบบ ขึ้นมาจากการศึกษา แนวคิดทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการศึกษาในขั้นตอนนี้มีขั้นตอนย่อย ๆ ดังนี้

1. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำสารสนเทศที่ได้มาวิเคราะห์ และสังเคราะห์เป็นร่างกรอบแนวคิดการวิจัย

2. การศึกษาจากบริบทจริงซึ่งสามารถดำเนินการได้หลายวิธีโดยการสัมภาษณ์ การสอบถาม การสำรวจ การสนทนากลุ่ม การศึกษารายกรณี การศึกษาข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ เป็นต้น

3. การจัดทำรูปแบบ ในขั้นตอนนี้ดำเนินการโดยใช้ข้อมูลสารสนเทศจากที่ได้ศึกษามาวิเคราะห์เพื่อเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยเพื่อนำมาจัดทำรูปแบบ

ขั้นตอนที่ 2 การทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ หลังจากที่ได้พัฒนารูปแบบแล้วต้องทดสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ เป็นรูปแบบที่มีประสิทธิภาพตามที่มุ่งหวังหรือไม่ โดยการทดสอบรูปแบบทำได้ 4 ลักษณะ คือ

1. การทดสอบรูปแบบด้วยการประเมินตามมาตรฐานที่กำหนด แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ มาตรฐานความเป็นไปได้ มาตรฐานความเป็นประโยชน์ มาตรฐานความเหมาะสม มาตรฐานความถูกต้อง

2. การทดสอบรูปแบบด้วยการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

3. การทดสอบรูปแบบโดยการสำรวจความคิดเห็นของบุคลากรที่เกี่ยวข้องซึ่งมักจะใช้กับการพัฒนารูปแบบโดยใช้เทคนิคเดลฟาย

4.การทดสอบรูปแบบโดยการทดลองใช้รูปแบบ โดยการนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไป ทดลองใช้จริงกับกลุ่มเป้าหมาย มีการดำเนินการตามกิจกรรมอย่างครบถ้วน แล้วนำข้อค้นพบจากการประเมินไปปรับปรุงรูปแบบต่อไป

ทศนา แคมมณี (2558) ได้อธิบายขั้นตอนในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนไว้ ดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานด้านแนวคิด ทฤษฎี และข้อค้นพบจากการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน หรือ ปัญหาจากเอกสารผลการวิจัยหรือการสังเกตและการสอบถามผู้ที่เกี่ยวข้อง

2. การกำหนดหลักการ เป้าหมาย และองค์ประกอบอื่นๆ ของรูปแบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับข้อมูลพื้นฐานและสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบระเบียบ การกำหนดเป้าหมายของรูปแบบการเรียนการสอนจะช่วยให้ผู้สอนสามารถเลือกรูปแบบไปใช้ให้ตรงกับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนเพื่อให้การสอนบรรลุผลสูงสุด

3. การกำหนดแนวทางในการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปใช้ ประกอบด้วยรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการและเงื่อนไขต่างๆ เช่น การใช้กับผู้เรียนกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มย่อย ผู้สอนจะต้องเตรียมงานหรือจัดสภาพการเรียนการสอนอย่างไร เพื่อให้การใช้รูปแบบการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

4.การประเมินรูปแบบการเรียนการสอนเป็นการทดสอบความมีประสิทธิภาพของรูปแบบที่สร้างขึ้น โดยทั่วไปจะใช้วิธีการ ต่อไปนี้

4.1 ประเมินความเป็นไปได้ในเชิงทฤษฎีโดยคณะผู้เชี่ยวชาญ เป็นการประเมินความสอดคล้องภายในระหว่างองค์ประกอบต่างๆ

4.2 ประเมินความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติการ โดยการนำรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริงในลักษณะของการวิจัยกึ่งทดลอง

5.การปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน มี 2 ระยะ คือ

5.1 ระยะก่อนนำรูปแบบการเรียนการสอนไปทดลองใช้ นำผลจากการประเมินความเป็นไปได้ในเชิงทฤษฎีเป็นข้อมูลในการปรับปรุง

5.2 ระยะหลังนำรูปแบบการเรียนการสอนไปทดลองใช้ โดยใช้ข้อมูลจากการทดลองใช้เป็นตัวชี้้นำในการปรับปรุงและมีการนำรูปแบบการเรียนการสอนไปทดลองใช้และปรับปรุงซ้ำจนกว่าจะได้ผลเป็นที่น่าพอใจ

จากขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ของนักวิชาการ สรุปได้ว่า ใน การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจึงกำหนดขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาแบ่งเป็น 4 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของความสามารถในการ ออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถใน การออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาประถมศึกษา

ระยะที่ 3 การทดลองใช้และประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

ระยะที่ 4 การปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถใน การออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

การประเมินผลรูปแบบการจัดการเรียนรู้

การประเมินรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นการทดสอบประสิทธิภาพของรูปแบบ การจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมา สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2559 : 20-22) กล่าวว่า การประเมินผลรูปแบบ การจัดการเรียนรู้ มี 2 ลักษณะ คือ การประเมินด้วยการวัด (measurement) และการใช้ดุลยพินิจ (judgement) ในการพิจารณาตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ เป้าหมาย หรือผลของตัวแปรตามที่กำหนดไว้ และการประเมินที่ก่อให้เกิดสารสนเทศ (เชิงคุณค่า) เพื่อช่วยให้ผู้มีอำนาจตัดสินใจเลือกทางเลือกอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด ดังนั้นผู้ประเมินจึงต้อง ศึกษาความต้องการของผู้บริหารและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์จากผลการประเมิน อย่างครบถ้วนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการประเมิน วารินทร์ รัตมีพรหม (2558 : 47-52) กล่าวว่า โดยทั่วไปจะมีวิธีการดำเนินการประเมิน 2 ประเภท คือ การประเมินความเป็นไปได้เชิง ทฤษฎีโดยกลุ่มหรือทีมผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้/ความสามารถในสาขานั้นๆ ซึ่งจะเป็นผู้ทำการ ประเมินความสอดคล้อง และความเหมาะสมขององค์ประกอบต่างๆ ในรูปแบบที่สร้างขึ้นและการ ประเมินความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ โดยการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ ในเหตุการณ์ทดลอง และอิสเนอร์ (Eisner E., 2015 : 192-193) กล่าวว่า การประเมินผลรูปแบบ การจัดการเรียนรู้นั้นสามารถใช้การประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้/ความสามารถในสาขานั้น (Connoisseurship) ซึ่งแตกต่างจากรูปแบบการประเมินโดยทั่วๆ ไปการประเมินแบบนี้จะเน้นที่ บทบาทหน้าที่ของผู้ประเมินโดยไม่ยึดจุดมุ่งหมายไม่ได้คำนึงถึงปัญหาหรือข้อโต้แย้งใดๆ และไม่ได้

ประเมินโครงการ แต่เป็นการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้/ความสามารถในสาขานั้นๆ เกี่ยวกับเรื่องรานั้นๆ ซึ่งจะต้องมีแนวทาง (Guide lines) และเกณฑ์ประเมิน ดังนั้นการประเมินจึงเกิดขึ้นจากการสำรวจ ตรวจสอบเรื่องรานั้นๆ ของผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้/ความสามารถในสาขานั้นๆ และเกณฑ์ที่ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้/ความสามารถในสาขานั้นๆ กำหนด หรือระบุขึ้นมานั้นส่วนใหญ่มักจะขึ้นอยู่กับประสบการณ์ทางวิชาชีพของผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้/ความสามารถในสาขานั้นๆ (Connoisseurship) ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้/ความสามารถในสาขานั้นๆ ที่มีความรู้และเชี่ยวชาญในสาขานั้นๆ ผสมกับความมีชื่อเสียงของผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้/ความสามารถในสาขานั้นๆ เอง

ในการพัฒนารูปแบบทางการจัดการเรียนรู้ จำเป็นต้องมีการประเมินผลรูปแบบที่พัฒนาขึ้น เพื่อให้สามารถพิจารณาได้ว่ารูปแบบนั้นมีความเหมาะสม มีคุณภาพ และสามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการวิจัยเชิงพัฒนารูปแบบ (Model Development Research) การประเมินรูปแบบถือเป็นขั้นตอนสำคัญที่ส่งผลต่อความน่าเชื่อถือและคุณภาพของรูปแบบที่สร้างขึ้น ซึ่งในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินรูปแบบตามกรอบแนวคิดของ Connoisseurship Model ซึ่ง Eisner (2019) ได้เสนอว่าการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ (Expert appraisal) เป็นวิธีการสำคัญที่ใช้ประสบการณ์ ความรู้ และวิจรรณญาณของผู้เชี่ยวชาญในการพิจารณาคุณภาพของรูปแบบอย่างรอบด้าน โดยกระบวนการประเมินในงานวิจัยนี้ประกอบด้วย 2 ประเด็นหลัก ดังนี้

1. การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ การประเมินประสิทธิภาพ (Efficiency Evaluation) เป็นการประเมินเบื้องต้นเพื่อพิจารณาความเหมาะสม ความสอดคล้อง และความสมบูรณ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ ในรูปแบบที่พัฒนาขึ้น โดยดำเนินการผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญ ที่มีความรู้และประสบการณ์ในด้านการจัดการเรียนรู้ระดับประถมศึกษาและด้านการออกแบบการเรียนรู้ โดยใช้แบบประเมินเชิงพรรณนาและแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ในการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งเน้นการประเมินในด้าน ความชัดเจนของแนวคิดพื้นฐานและวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ความเหมาะสมขององค์ประกอบหลักในรูปแบบ (เช่น ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ กลวิธีการสอน การวัดผล) ความเชื่อมโยงระหว่างแต่ละองค์ประกอบ และ ความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปประยุกต์ใช้จริงในบริบทของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา เพื่อพิจารณาระดับความเห็นสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ และใช้ข้อเสนอแนะเชิงคุณภาพของผู้เชี่ยวชาญในการปรับปรุงรูปแบบให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. การประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ การประเมินประสิทธิผล (Effectiveness Evaluation) มุ่งวัดผลของการนำรูปแบบไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง โดยในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้กับนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา เพื่อศึกษาผลที่เกิดขึ้นใน 2 ด้าน คือ

(1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วัดจากคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือทั้งในด้านความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) อย่างเป็นระบบ

(2) ความพึงพอใจของผู้เรียน: ประเมินโดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจที่ครอบคลุมด้านเนื้อหา วิธีการจัดการเรียนรู้ การมีส่วนร่วม และการนำไปใช้ประโยชน์ ซึ่งสะท้อนความรู้สึกและความคิดเห็นของผู้เรียนต่อรูปแบบที่ใช้

ผลการประเมินประสิทธิผลจากกลุ่มตัวอย่างจะช่วยยืนยันว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นสามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ และส่งเสริมพัฒนาการด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติของผู้เรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ

2. แนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้

คุณภาพของนักเรียนเป็นผลที่เกิดจากคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนของครู คุณภาพของการจัดการเรียนการสอนมาจากความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้และการนำแผนการเรียนการสอนที่ออกแบบไว้ดีแล้วไปใช้กับนักเรียน การจัดการเรียนการสอนโดยมุ่งหวังผลการเรียนรู้ จึงมีสิ่งที่เกิดขึ้นตามยถากรรมหรือโดยความบังเอิญ แต่ต้องอาศัยการออกแบบการจัดการเรียนรู้เป็นอย่างดี การออกแบบการจัดการเรียนรู้จึงเป็นสมรรถภาพที่สำคัญของผู้ประกอบวิชาชีพครูซึ่งงานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาการประถมศึกษา และเพื่อศึกษาความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาการประถมศึกษา ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเป็นพื้นฐานในการอธิบายความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษาการประถมศึกษา รายละเอียดดังนี้

ความหมายของการออกแบบการจัดการเรียนรู้

การออกแบบการจัดการเรียนรู้เป็นภารกิจสำคัญของผู้สอน เนื่องจากทำให้ทราบล่วงหน้าว่าจะสอนอะไร เพื่อจุดประสงค์การเรียนรู้ใด จะจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างไร ใช้สื่อการสอนอะไร และวัดผลประเมินผลโดยวิธีใด การออกแบบการจัดการเรียนรู้อย่างถูกต้องตาม หลักการย่อมช่วยให้ผู้สอนเกิดความมั่นใจในการสอน สอนได้ครอบคลุมเนื้อหา สอนได้อย่างมีแนวทางและมีเป้าหมายและเป็นการสอนที่ให้คุณค่าแก่ผู้เรียน

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้ (Learning Management Design) มีการใช้คำที่สื่อความหมายในลักษณะเดียวกัน ได้แก่ การออกแบบระบบการเรียนการสอน (Instructional System Design) การพัฒนาระบบการเรียนการสอน (Instructional Development) การออกแบบการเรียนการสอน (Instructional Design) การออกแบบระบบการเรียนรู้ (Learning System Design) และนอกจากนี้ยังพบว่า กระบวนการที่ช่วยให้การจัดการเรียนการสอน มีคุณภาพอีกประการหนึ่งคือ การวางแผน (Planning) ดังที่ (Smith & Ragan, 2015) ได้อธิบายไว้ว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้ หมายถึง กระบวนการเชิงระบบและกระบวนการสะท้อนผลการเปลี่ยนแปลงการแปลความหมายของการเรียนรู้และการสอนไปสู่ แผนการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้และการวัดและประเมินผล

Dillon and Zhu (2016) อธิบายว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้เป็นแนวทางของการจัดการและลำดับข้อมูลเป็นขั้นๆ โดยการส่งข้อมูลจากครูไปยังผู้เรียน การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ทุกอย่างจึงเกี่ยวข้องกับการใช้ทฤษฎีการสอนและโมเดลการออกแบบตลอดจนยุทธวิธีต่างๆ ประกอบกัน

สอดคล้องกับ Richey, Klein, and Tracey (2011) ที่ได้สรุปความหมายจากที่ Dick, Carey, and Carey (2009) และ Morrison, Ross, and Kemp (2011) ได้อธิบายไว้ว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้ (Learning Management Design) แต่เดิมก็คือ การออกแบบระบบการเรียนการสอน (Instructional System design: ISD) ซึ่งประกอบด้วย การวิเคราะห์ การออกแบบ การพัฒนาการนำไปใช้ และการประเมินผล

อย่างไรก็ตาม Reigeluth (2014 cited in Richey et al., 2017) อธิบายเกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ว่าเปรียบเทียบเหมือนการเจียรระในการเรียนการสอน คือการออกแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นกระบวนการตัดสินใจเลือกวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ดีที่สุดที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านความรู้และทักษะในการเรียนแต่ละวิชา โดยมองว่าการการ

ออกแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นองค์ความรู้ในการกำหนดแนวทางการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุผลการเรียนรู้ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์และด้านเจตคติอย่างสมบูรณ์

Gustafson & Branch (2007 cited in Richey et al., 2011) อธิบายว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการที่เป็นระบบนำมาใช้เพื่อพัฒนาการศึกษาและโปรแกรมการฝึกอบรมที่วางโครงสร้างไว้อย่างมั่นคงแล้ว

วารินทร์ รัตมีพรหม (2557) สรุปความหมายจากที่ Dick, Carey, and Carey (2009) และ Morrison, Ross, and Kemp (2011) กล่าวไว้ว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การกำหนดแบบแผนของการจัดการเรียนรู้ไว้ล่วงหน้าโดย การจัดทำขึ้นอย่างมีจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนรู้อย่างชัดเจน ประกอบไปด้วยองค์ประกอบต่างๆของการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนและกิจกรรมสนับสนุนอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์กันต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

และเมื่อนำแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบไว้ไปปฏิบัติจะสามารถทำได้ด้วยความสะดวก รวดเร็ว ประหยัดเวลา ค่าใช้จ่าย และเกิดผลตามที่ต้องการทุกประการ ดังนั้นการออกแบบการจัดการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้สอนดำเนินการจัดการเรียนรู้ได้อย่างสะดวก รวดเร็ว ลดปัญหาที่จะเกิดขึ้นในการจัดการเรียนรู้ และที่สำคัญคือช่วยให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และพัฒนาให้มีคุณลักษณะตามพึงประสงค์

ชนาธิป พรกุล (2558) กล่าวโดยสรุปว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้เป็นการวางแผนเค้าโครงของการสอนของครู ที่ทำให้เห็นภาพรวมของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ถือเป็นขั้นตอนในการเลือกวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการเรียนการสอน วิธีการสอน เทคนิคการสอน เพื่อใช้เป็นแนวทางกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะปรากฏในแผนการจัดการเรียนรู้

ความหมายของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ มีการอธิบายไว้ค่อนข้างใกล้เคียงกับการวางแผน อย่างไรก็ตาม Freiberg and Driscoll (2006) ได้อธิบายถึงความแตกต่างระหว่างการออกแบบการจัดการเรียนรู้ และการวางแผนไว้ดังนี้ การวางแผนและการออกแบบการเรียนรู้เปรียบเสมือนเหรียญที่มี 2 ด้าน โดยการวางแผน (Planning) เป็นกระบวนการทางความคิดที่เกิดขึ้นก่อนการสอน โดยในขณะวางแผนนั้นผู้สอนจะพยายามเลือกเนื้อหาสาระ รวมทั้งบริบทต่างๆ ให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน ส่วนการออกแบบ (Design) เป็นกระบวนการในการนำแผนการที่วางไว้ออกมาเป็นพิมพ์เขียวเมื่อออกแบบการเรียนรู้ ผู้สอนจะบันทึกองค์ประกอบที่

สำคัญที่เกิดจากการวางแผน และพัฒนาพิมพ์เขียวเพื่อให้สามารถนำไปจัดการเรียนการสอนได้ ซึ่งเป็นการแสดงถึงการวางแผนที่มีประสิทธิภาพและเป็นระบบ

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ใช้คำว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยจากความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้ คือ กระบวนการในการพัฒนาการเรียนการสอนโดยการวางแผน วิเคราะห์สถานการณ์หรือเงื่อนไขในการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นการวางแผนเค้าโครงการสอนของผู้สอน ซึ่งจะทำให้เห็นภาพรวมของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และสามารถระบุวิธีสอน รูปแบบการสอน เทคนิคการสอน สื่อและแหล่งการเรียนรู้ รวมทั้งแนวทางการวัดและประเมินผลเหมาะสมกับบริบทมากที่สุด จนนำไปสู่การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างเป็นลำดับขั้นตอนต่อเนื่องและเหมาะสม อันจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความสำคัญของการออกแบบการจัดการเรียนรู้

การออกแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นงานสำคัญเนื่องจากการสอนจะประสบผลสำเร็จด้วยดีหรือไม่มากนักน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ การออกแบบการจัดการเรียนรู้เป็นสำคัญ โดยนักวิชาการได้ อธิบายถึงความสำคัญและประโยชน์ของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ไว้หลายประการ สรุปได้ดังนี้

Seels and Glasgow (2015) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ไว้ 3 ด้าน

1. การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ทำให้ได้กระบวนการที่จะช่วยให้ตัดสินใจว่าควรจัดการเรียนการสอนอย่างไรให้ดำเนินไปอย่างเป็นธรรมชาติ และขอบเขตของการสอนควรเป็นอย่างไร การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ช่วยให้มองเห็นจุดประสงค์ได้อย่างชัดเจน และช่วยให้การสอนดำเนินไปอย่างเป็นขั้นตอน ทำให้สามารถรับรองได้แน่นอนว่าจะทำให้เกิดการสอนที่มีคุณภาพ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นการนำระบบการแก้ปัญหามาใช้ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ของเหตุและผล ซึ่งจะนำไปสู่การศึกษาเพื่อหาหนทางแก้ปัญหาต่อไป

2. การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ทำให้การสอนมีมาตรฐาน ในห้องเรียนทั่วไปมีปัจจัยหลายอย่างที่ส่งผลต่อคุณภาพของการจัดการเรียนการสอน เช่น ความสามารถของครู บรรยากาศภายในห้องเรียน อัตราส่วนระหว่างครูต่อผู้เรียน จำนวนที่เพียงพอของสื่อการเรียนการสอน และความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน ในทางกลับกันการออกแบบการจัดการเรียนรู้นั้น สื่อการเรียนการสอนและกระบวนการต่างๆ ถูกจัดขึ้นเพื่อให้การสนับสนุนการเรียนการสอน ดังนั้น

การออกแบบการจัดการเรียนรู้ จึงควรลดหรือขจัดตัวแปรที่ส่งผลถึงการเรียนรู้ และรองรับผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน โดยจัดเตรียมการสอนสำรองไว้สำหรับผู้เรียนที่ต้องการการสอนเป็นพิเศษ

3. การออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะช่วยลดค่าใช้จ่ายต่อหัวของผู้เรียน เช่น หากอัตราส่วนของครูต่อผู้เรียนเป็น 1 ต่อ 20 แล้ว ต้องใช้ครูถึง 5 คนในการสอนผู้เรียน 100 คน แต่หากมีการวางแผนการเรียนรู้โดยใช้สื่อการสอนประเภทบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแล้ว จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องคำนึงถึงอัตราส่วนระหว่างครูต่อผู้เรียนอีกต่อไป และยังสามารถนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนนั้นกลับมาใช้ใหม่ได้

Morrison, Ross, & Kemp (2019) กล่าวว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้ (Instructional Design) ถือเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นการวางแผนและจัดระบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้และความต้องการของผู้เรียน การออกแบบนี้ช่วยให้ผู้สอนสามารถเลือกวิธีการและสื่อที่เหมาะสมที่สุดในการส่งเสริมการเรียนรู้ ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ลึกซึ้งและยั่งยืน

Reiser & Dempsey (2018) กล่าวถึงความสำคัญของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ว่ามีความสำคัญ ช่วยสร้างความเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีการเรียนรู้กับการปฏิบัติจริงในห้องเรียน ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้มีความเป็นระบบและสามารถวัดผลได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ การออกแบบที่ดีจะช่วยลดปัญหาการสอนที่ไม่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและเพิ่มประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้โดยรวม

Merrill (2012) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ว่าเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาทักษะของผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของโลกยุคใหม่ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเน้นการพัฒนาทักษะคิดขั้นสูง การแก้ปัญหา และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นในการเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนสามารถเผชิญกับความท้าทายและโอกาสในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ชนาธิป พรกุล (2558) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ไว้หลายประการ ได้แก่

1. ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ทำให้ได้รับทั้งความรู้และกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ ผู้เรียนสามารถใช้กระบวนการเรียนรู้ แสวงหาความรู้อื่นๆ ได้ด้วยตนเอง
2. ผู้เรียนมีโอกาสค้นพบวิธีเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองและเลือกใช้กิจกรรมที่ถนัด เพื่อแสดงความรู้หรือผลงานของตนเอง
3. ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยความสุข

4. ครูมีโอกาสใช้ความรู้ ความสามารถให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่แก่ผู้เรียนตนเองและวิชาชีพครู

5. ครูมีความสุขที่เห็นผู้เรียนมีความสุข

จากข้อมูลดังกล่าว สรุปได้ว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้เป็นมีความสำคัญช่วยให้ครูสามารถวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างเป็นระบบ มีเป้าหมายชัดเจน และสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน การออกแบบที่ดีช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ พัฒนาทักษะคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และประยุกต์ใช้ความรู้ได้จริง

องค์ประกอบของการออกแบบการจัดการเรียนรู้

ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้นั้นจะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบพื้นฐานของการออกแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อให้การออกแบบการจัดการเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพดังที่ตั้งไว้ โดยนักวิชาการได้กำหนดองค์ประกอบของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ไว้แตกต่างกันไป ดังนี้

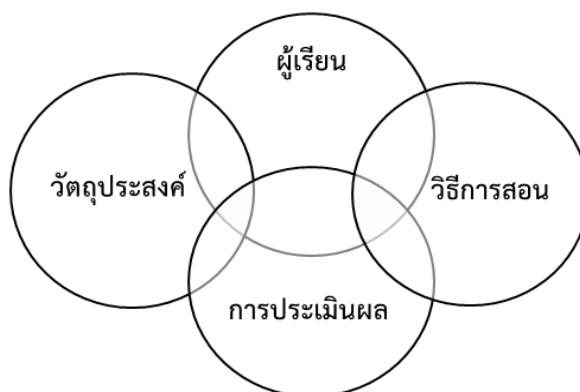
Brown W. (2015) ได้กำหนดองค์ประกอบของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ 4 องค์ประกอบ คือ 1) เป้าหมาย 2) วัตถุประสงค์และเนื้อหา 3) สภาพการณ์ และ 4) ผลลัพธ์

Dick et al. (2017) ได้เสนอองค์ประกอบที่สำคัญของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) กำหนดจุดมุ่งหมายของการสอน (Identify Instructional Goals) 2) การพัฒนาการสอน (Conduct Instructional Analysis) 3) การประเมินการเรียนการสอน (Identify Entry Behaviors Characteristics)

Morrison, Ross, and Kemp (2018) ได้เสนอหลักพื้นฐานในการออกแบบการเรียนการสอนโดยการตอบคำถาม 4 ข้อ คือ

- 1) โปรแกรมที่พัฒนาขึ้นนี้จะใช้สอนใคร หมายถึง ลักษณะของผู้เรียน
- 2) สิ่งที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนหรือให้ผู้เรียนสามารถทำได้คืออะไร หมายถึง จุดประสงค์
- 3) วิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เนื้อหาหรือทักษะได้ดีที่สุดคืออะไร หมายถึง วิธีการจัดการเรียนรู้
- 4) จะทราบได้อย่างไรว่าผู้เรียนบรรลุผลการเรียนรู้แล้ว หมายถึง แนวทางการวัดและประเมินผล

องค์ประกอบทั้ง 4 ประการสามารถสรุปความสัมพันธ์ได้ ดังภาพที่ 2

ภาพประกอบ 2 องค์ประกอบของการออกแบบการจัดการเรียนรู้

ที่มา: Morrison, Ross, and Kemp (2018)

ทั้งนี้ Morrison, Ross, Kalman & Kemp (2019) อธิบายว่า องค์ประกอบทั้งหมดมีความสัมพันธ์กันและครอบคลุมแผนการการออกแบบการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด รูปแบบการออกแบบการจัดการเรียนรู้ใดๆ จึงเกิดจากการบูรณาการองค์ประกอบเหล่านี้เข้ามาใช้และพัฒนาเป็นองค์ประกอบที่สมบูรณ์ของการออกแบบการจัดการเรียนรู้

ส่วน Richey et al. (2018) ได้สรุปองค์ประกอบของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ และผู้ออกแบบควรคำนึงถึงองค์ประกอบเหล่านี้มากกว่าการคำนึงถึงกระบวนการ โดยองค์ประกอบดังกล่าว มี 6 ประการ คือ

1. องค์ประกอบด้านผู้เรียนและกระบวนการเรียนรู้
2. องค์ประกอบด้านการเรียนรู้และบริบทที่ช่วยให้ผู้เรียนแสดงความสามารถ
3. องค์ประกอบด้านโครงสร้างเนื้อหาสาระ และการจัดลำดับสาระการเรียนรู้
4. องค์ประกอบด้านยุทธศาสตร์การจัดการเรียนรู้ทั้งที่มีการจัดการเรียนการสอนและไม่มีการจัดการเรียนการสอน
5. องค์ประกอบด้านสื่อการเรียนรู้และระบบสนับสนุน
6. องค์ประกอบด้านผู้ออกแบบและกระบวนการออกแบบ

จากการศึกษาองค์ประกอบของการออกแบบการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวจะเห็นว่ามีความสอดคล้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา โดยองค์ประกอบสำคัญ เช่น การกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ การจัดลำดับเนื้อหา การเลือกกลยุทธ์การเรียนรู้ การใช้สื่อ

และบริบทที่เหมาะสม รวมถึงการวัดและประเมินผล ล้วนเป็นแนวทางที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบรูปแบบที่เหมาะสมกับบริบทของนักศึกษาครู ดังนั้น องค์ประกอบของการออกแบบการจัดการเรียนรู้จึงเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนารูปแบบที่ตอบสนองต่อการส่งเสริมทักษะทางวิชาชีพของนักศึกษาได้อย่างเหมาะสม

หลักการของการออกแบบการจัดการเรียนรู้

Morrison et al. (2014) ได้ระบุหลักการสำคัญที่ช่วยให้เข้าใจกระบวนการและนำกระบวนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ทั้งในระหว่างการวางแผนและออกแบบการจัดการเรียนรู้การนำกระบวนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ให้ประสบความสำเร็จไว้ 7 ประการ ได้แก่

1. กระบวนการออกแบบการเรียนการสอน ต้องให้ความสนใจทั้งขั้นตอนที่เป็นระบบทั้งการระบุสภาพปัญหา กระบวนการในการพัฒนา การวัดและประเมินผลที่สอดคล้องตามเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนโดยรวม และรายละเอียดที่เฉพาะเจาะจงภายในแต่ละแผนที่ต้องสอดคล้องกันในทุกองค์ประกอบ

2. กระบวนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ มักจะเริ่มต้นที่การระบุปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน โดยต้องพิจารณาว่าปัญหานั้นสามารถแก้ได้โดยใช้กระบวนการเรียนการสอนที่จะออกแบบและพัฒนาหรือไม่ และจำเป็นต้องใช้สื่อการเรียนรู้ ความรู้และทักษะที่จำเป็นอะไรบ้าง

3. แผนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นในเบื้องต้นจะเป็นประโยชน์สำหรับนักออกแบบการจัดการเรียนรู้หรือครูผู้สอนและทีมวางแผน เนื่องจากแผนที่ถูกออกแบบไว้นั้นในบางครั้งยังไม่สามารถนำไปใช้กับผู้เรียนได้โดยตรง ดังนั้นครูผู้สอนหรือผู้ที่นำแผนดังกล่าวไปใช้ จะต้องปรับและเตรียมสื่อการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับการใช้จริง

4. ในขณะวางแผนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ควรพยายามใช้ทุกวิถีทางเพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้ทั้งหมด ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการทดสอบแผนก่อนที่จะนำไปใช้จริงว่าส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนมากน้อยเพียงใด

5. ประสิทธิภาพของการเรียนการสอนที่ออกแบบไว้นั้นขึ้นอยู่กับความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับในระหว่างกระบวนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยข้อมูลที่ได้รับนั้นจะมาจากการระบุปัญหา ความต้องการหรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง รวมทั้งการวิเคราะห์เป้าหมาย เพื่อให้สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสม เลือกใช้สื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสม

6. กระบวนการออกแบบการเรียนการสอนนั้นมุ่งเน้นที่ผู้เรียนและการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนมากกว่าการมุ่งเน้นที่เนื้อหาสาระที่จะให้กับผู้เรียน

7. ไม่มีทางไหนดีที่สุดในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ดังนั้นผู้สอนจึงต้องออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับตนเองในฐานะผู้สอนและให้เหมาะสมกับผู้เรียนที่มีความแตกต่างกันไป รวมทั้งเหมาะสมกับช่วงเวลาหรือบริบทที่จะใช้แผนนั้น ซึ่งสอดคล้องกับ Gagne, Briggs, and Wager (2015) ที่กล่าวว่า ไม่มีรูปแบบการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบใดดีที่สุดเพราะนักออกแบบแต่ละคนต่างใช้ความรู้ความเข้าใจของตนและสิ่งที่ส่งผลต่อการเรียนรู้มาเป็นหลักในการพัฒนารูปแบบ โดยมีเป้าหมายในการช่วยเหลือกระบวนการเรียนรู้มากกว่ากระบวนการสอน การออกแบบเป็นกระบวนการที่ต้องทำซ้ำๆ เนื่องจากปัจจัยต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป การออกแบบและพัฒนาจึงต้องให้การวางแผนล่วงหน้าอย่างรอบคอบ เป็นกระบวนการต่อเนื่องโดยอาศัยการสะท้อนผลจากการบรรลุจุดประสงค์ของผู้เรียนเพื่อปรับปรุงการสอนให้มีประสิทธิภาพ

หลักการดังกล่าว สอดคล้องกับหลักในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของ Freiberg and Driscoll (2006) ที่ได้ระบุหลักที่ควรคำนึงถึงในการออกแบบไว้ 4 ประการ คือ

1. ควรคำนึงถึงบริบทในการสอน

การออกแบบการจัดการเรียนรู้ควรเริ่มจากการวิเคราะห์บริบทโดยรวม ทั้งด้านสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ทรัพยากรที่มีอยู่ วัฒนธรรมของผู้เรียน รวมถึงความพร้อมของสถานศึกษา เช่น ห้องเรียน เทคโนโลยี และชุมชน การคำนึงถึงบริบทจะช่วยให้การจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพจริง และสามารถประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ควรคำนึงถึงเนื้อหาสาระที่จะต้องสอน

เนื้อหาสาระเป็นแกนหลักของการเรียนรู้ การเลือกเนื้อหาควรพิจารณาจากมาตรฐานหลักสูตร ความจำเป็นในการพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ และเจตคติของผู้เรียน เนื้อหาควรจัดเรียงตามลำดับที่เหมาะสม จากง่ายไปยาก และเชื่อมโยงกับชีวิตจริง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้งและสามารถนำไปใช้ได้จริง

3. ควรคำนึงถึงตัวผู้เรียน

ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการจัดการเรียนรู้ ดังนั้น การออกแบบควรยึดตามความแตกต่างระหว่างบุคคล เช่น ความสามารถพื้นฐาน ความสนใจ สไตล์การเรียนรู้ และประสบการณ์เดิมของผู้เรียน การออกแบบที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนจะช่วยกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วม และส่งเสริมพัฒนาการในทุกด้านอย่างสมดุล

4. ควรคำนึงถึงตัวผู้สอน

ผู้สอนเป็นผู้ออกแบบและดำเนินกระบวนการจัดการเรียนรู้ จึงควรพิจารณาถึงความรู้ ความสามารถ ความถนัด รวมถึงแนวทางการสอนของตนเอง การที่ผู้สอนเข้าใจบทบาทของตนและสามารถเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมกับตนเองและผู้เรียน จะส่งผลต่อคุณภาพของการจัดการเรียนรู้อย่างมาก

นอกจากนี้ พิมพันธ์ เดชะคุปต์ และ เพียวร์ ยินดีสุข (2558) ยังได้กล่าวถึงข้อควรคำนึงในการวางแผนหรือการออกแบบการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางอย่างเป็นขั้นตอนสรุปได้ ดังนี้

1. กำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ควรให้ครบทั้งด้านความรู้ กระบวนการและเจตคติ/คุณลักษณะอันพึงประสงค์

2. กำหนดเนื้อหาสาระให้สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมแต่ละข้อ สาระที่ระบุอาจเป็นข้อเท็จจริง มโนทัศน์ ค่านิยม คำจำกัดความ หลักการ กฎ และทฤษฎี

3. กำหนดยุทธศาสตร์การสอนว่า ต้องการใช้หรือเน้นทฤษฎีการเรียนรู้ หลักการเรียนรู้หรือแนวคิดใดๆ ที่พิจารณาแล้วมีความเหมาะสมกับเนื้อหา ความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน รวมทั้งบริบทของแหล่งที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยการจัดการเรียนการสอนอาจเน้นครูเป็นศูนย์กลางบ้าง สื่อการสอนเป็นศูนย์กลางบ้างและพยายามจัดให้เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดการเรียนการสอนนั้นให้คำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดกับผู้เรียนเป็นสำคัญ จากนั้นจึงเลือกใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ วิธีการสอน เทคนิคการสอน หรือใช้แบบผสมผสานด้วยวิธีการสอนและเทคนิคการสอนที่หลากหลายมีความเหมาะสมกับเนื้อหาและบริบท นอกจากนี้ครูยังต้องเตรียมแหล่งข้อมูลที่เป็นแหล่งเรียนรู้ให้ผู้เรียนไปสืบค้นเพื่อตอบปัญหาที่สงสัยด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่เป็นการสร้างความรู้ใหม่

4. กำหนดวิธีวัดผลการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลายเป็นการวัดผลที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางกล่าวโดยสรุป คือ การออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยหลักการที่เป็นระบบ ครอบคลุม และยืดหยุ่น โดยให้ความสำคัญกับบริบทของการสอน เนื้อหาสาระ ตัวผู้เรียน และตัวผู้สอน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพของการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้ การออกแบบจะต้องเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ใช้ข้อมูลที่ถูกต้อง มีการทดสอบและปรับใช้แผนอย่างเหมาะสม รวมถึงการประเมินผลที่หลากหลายและต่อเนื่อง แนวคิดเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้มิใช่กระบวนการตายตัว แต่เป็นกระบวนการที่

ต้องอาศัยความเข้าใจบริบท การวิเคราะห์ปัญหา การวางแผนอย่างรอบคอบและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและเป้าหมายของการศึกษาอย่างแท้จริง

กระบวนการการออกแบบการจัดการเรียนรู้

Briggs (2004) ได้เสนอขั้นตอนของการออกแบบการเรียนการสอนไว้ 8 ขั้นตอน คือ

1. ระบุเป้าหมายการเรียนรู้ เป็นการกำหนดภาพรวมของผลลัพธ์ที่คาดหวังจากการจัดการเรียนรู้ในระยะยาว เช่น ทักษะ ความรู้ หรือสมรรถนะที่ผู้เรียนควรมีหลังจบการเรียนการสอน เป้าหมายนี้ควรสอดคล้องกับนโยบายระดับหลักสูตรหรือระดับชาติ และควรมีความชัดเจนตรวจสอบได้

2. จัดหลักสูตรหรือรายวิชา เป็นการกำหนดเนื้อหา สาระ หรือกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความเชื่อมโยงและเรียงลำดับอย่างเหมาะสม จากง่ายไปยาก หรือจากพื้นฐานสู่ขั้นสูง เพื่อส่งเสริมความเข้าใจและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

3. เขียนจุดประสงค์ หมายถึงการเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Objectives) ที่ระบุพฤติกรรมที่ผู้เรียนสามารถแสดงออกได้ชัดเจนหลังการเรียนรู้ จุดประสงค์ควรครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ โดยใช้เกณฑ์ที่สามารถวัดผลได้ เช่น ตาม Bloom's Taxonomy

4. เตรียมการประเมินผลความสามารถของผู้เรียน เป็นการออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลที่เหมาะสมกับจุดประสงค์ เช่น แบบทดสอบ แบบประเมินผลงาน หรือการสังเกต เพื่อใช้ตรวจสอบว่าผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมายหรือไม่ การประเมินควรหลากหลาย และเป็นทั้งแบบวินิจัย ระหว่างเรียน และปลายทาง

5. วิเคราะห์จุดประสงค์ จะช่วยให้เข้าใจโครงสร้างของเนื้อหา ระดับความคิด และความซับซ้อนของทักษะที่ต้องใช้ เพื่อให้สามารถเลือกกลยุทธ์การเรียนการสอนที่เหมาะสมกับแต่ละจุดประสงค์ รวมถึงการวางแผนกิจกรรมหรือสื่อที่ตอบสนองได้ตรงจุด

6. ออกแบบยุทธศาสตร์การสอน เป็นการเลือกวิธีการจัดการเรียนรู้ เช่น การบรรยาย การเรียนรู้แบบร่วมมือ การใช้สื่อเทคโนโลยี ฯลฯ โดยพิจารณาจากลักษณะของผู้เรียน จุดประสงค์ และเนื้อหา เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพสูงสุด

7. ออกแบบการจัดการเรียนรู้หรือโมดูล เป็นการนำยุทธศาสตร์และเนื้อหาที่กำหนดไว้มาจัดทำเป็นแผนหรือโมดูลการเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรม มีรายละเอียดของกิจกรรม สื่อ เวลา และวิธีประเมิน เพื่อให้ผู้สอนสามารถนำไปใช้ได้อย่างชัดเจนและต่อเนื่อง

8. วัดผลและสรุป เป็นขั้นตอนการสะท้อนผลลัพธ์จากการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ข้อมูลจากการประเมินมาเป็นเกณฑ์ในการตัดสินความสำเร็จของการสอน และปรับปรุงรูปแบบหรือกิจกรรมให้เหมาะสมยิ่งขึ้นสำหรับการใช้งานในครั้งต่อไป

Smith and Ragan (2015) ได้นำเสนอกรอบแนวคิดสำคัญในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นกิจกรรมหลัก 3 ประการ ได้แก่ การวิเคราะห์การสอน (Instructional Analysis) การกำหนดยุทธศาสตร์การสอน (Instructional Strategy Design) และการประเมินผล (Evaluation) ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้เป็นเครื่องมือสำคัญที่นักออกแบบการเรียนรู้สามารถใช้ในการวางแผนและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยกิจกรรมทั้งหมดดำเนินการภายใต้กรอบคำถามสำคัญ 3 ข้อ ได้แก่

1. เราจะไปที่ไหน : เป้าหมายของการสอนคืออะไร
2. เราจะไปถึงจุดนั้นได้อย่างไร : อะไรคือยุทธศาสตร์และสื่อกลางของการสอน
3. เราจะทราบได้อย่างไรว่าบรรลุจุดหมายที่ต้องการแล้ว : ควรใช้แบบทดสอบใด

จะวัดผลและปรับปรุงการสอนอย่างไร

ส่วน Morrison et al. (2011) ได้สรุปกระบวนการสำคัญในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. ระบุปัญหาในการเรียนการสอนและระบุเป้าหมายสำหรับการออกแบบโปรแกรมการเรียนการสอน
2. ตรวจสอบคุณลักษณะของผู้เรียนที่ควรให้ความสนใจในระหว่างการวางแผน
3. ระบุสาระการเรียนรู้และวิเคราะห์องค์ประกอบของงานที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้
4. กำหนดวัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน
5. จัดลำดับเนื้อหาสาระในแต่ละหน่วยการเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้อย่างเป็นลำดับ
6. การออกแบบยุทธศาสตร์การเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้
7. วางแผนการสื่อสารในการจัดการเรียนรู้
8. พัฒนาเครื่องมือการวัดและประเมินผลตามวัตถุประสงค์
9. เลือกทรัพยากรเพื่อสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมการเรียนรู้

กระบวนการดังกล่าวมีความเป็นอิสระจากกัน คือไม่จำเป็นต้องเริ่มจาก 1 ถึง 9 รวมทั้งไม่มีจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุด โดยขั้นตอนการออกแบบการจัดการเรียนรู้และการพัฒนา รูปแบบการสอนจะเป็นวงจรซ้ำแล้วซ้ำอีก และต้องอาศัยการวางแผนการออกแบบการเรียนการสอนและการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้แน่ใจว่าการเรียนการสอนที่ได้ออกแบบไว้นั้นมีประสิทธิภาพ

นอกจากกระบวนการการออกแบบการจัดการเรียนรู้ข้างต้นนี้ ขนาธิป พรกุล (2558) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ไว้เพื่อเป็นแนวปฏิบัติ สรุปได้ดังนี้

1. ศึกษาหน่วยการเรียนรู้ในเรื่องเนื้อหาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
2. ศึกษาผู้เรียนในเรื่องวิธีการเรียนรู้และความแตกต่างระหว่างบุคคล
3. ศึกษารูปแบบการเรียนการสอน วิธีการสอน และเทคนิค การสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาและทำให้ผู้เรียนเกิดผลการเรียนรู้ตามที่คาดหวัง
4. เลือกรูปแบบการเรียนการสอน หรือวิธีการสอนหรือเทคนิคการสอน ใน 1 หน่วยการเรียนรู้มักใช้รูปแบบการเรียนการสอน 1 รูปแบบร่วมกับหลายวิธีการสอนและเทคนิคการสอนต่างๆ
5. กำหนดสื่อและแหล่งการเรียนรู้
6. เลือกวิธีและเครื่องมือวัดผล และตั้งเกณฑ์การประเมินผล

การออกแบบการจัดการเรียนรู้ควรทำในแผนระดับหน่วยการเรียนรู้ เพื่อให้ครูสามารถเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ได้ถูกต้องเหมาะสม ในแผนระดับรายชั่วโมงหรือครั้ง สำหรับครูที่มีความชำนาญอาจการออกแบบการจัดการเรียนรู้ไปพร้อมกับเลือกกิจกรรมการเรียนรู้และเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ระดับรายชั่วโมงหรือรายครั้ง แต่การออกแบบการจัดการเรียนรู้ลักษณะนี้อาจทำให้ครูใช้วิธีสอนหรือกิจกรรมการเรียนรู้ไม่หลากหลาย เพราะไม่ได้มองภาพรวมของหน่วยการเรียนรู้

นอกจากนี้ ทิศนา แคมมณี (2558) ยังได้เสนอระบบการออกแบบการเรียนการสอน เพื่อใช้ในการวางแผนการสอน ระบบนี้ถือเป็นระบบย่อยระบบหนึ่งของระบบการเรียนการสอนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดนี้แบ่งขั้นตอนการดำเนินงานเป็น 2 ขั้นตอนใหญ่ๆ ได้แก่ การคิดออกแบบและการเขียนแผนการสอน โดยขั้นตอนการคิดออกแบบมีกิจกรรมย่อยๆ หลายประการคล้ายกับการออกแบบหลักสูตรทั่วไป คือ การพิจารณาหลักสูตร ปัญหา ความต้องการของผู้เรียน ผู้สอน ไปกำหนดเนื้อหา มโนทัศน์และวัตถุประสงค์ ประกอบกับเงื่อนไขหรือข้อจำกัดต่างๆ ในบริบทที่เกี่ยวข้อง จากนั้นจึงกำหนดยุทธศาสตร์การสอน กิจกรรมการเรียนการสอนและสื่อการเรียนการสอน รวมทั้งการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนและนำไปจัดทำหรือเขียนแผนการ

สอน โดยมีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ เนื้อหาสาระ มโนทัศน์ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และบันทึกหลังสอน

แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับกระบวนการวางแผนของ Freiberg and Driscoll (2002) ที่อธิบายว่าการวางแผนเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นเป็นวงจร 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. ระยะก่อนการวางแผน (Preplanning) เป็นกระบวนการทางความคิดที่ผู้สอนคำนึงถึงทางเลือกที่หลากหลายในการจัดการเรียนรู้ และตัดสินใจเลือกหนึ่งหรือหลายๆ แนวทางที่จะใช้ในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน ระยะก่อนการวางแผนจะช่วยให้ผู้สอนเห็นภาพของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รวมทั้งสื่อการเรียนรู้ที่จะต้องใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นระยะที่ผู้สอนจะได้ตรวจสอบความคิดของตนเอง

2. ระยะวางแผน (Active planning) เป็นระยะที่ผู้สอนตัดสินใจเลือกแนวทางการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมที่สุด ผู้สอนจะเห็นยุทธศาสตร์การสอน และรายละเอียดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมด

3. ระยะดำเนินการใช้แผน (Ongoing planning) เป็นระยะที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เกิดจากการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนเนื่องมาจากสาเหตุต่างๆ ทำให้ต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนที่วางไว้

4. ระยะหลังการวางแผน (Postplanning) เป็นระยะที่เกิดขึ้นหลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นระยะที่ผู้สอนวิเคราะห์บทเรียนที่เกิดขึ้นจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมทั้งบันทึกการสอนทั้งส่วนที่ประสบความสำเร็จและข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นซึ่งจะมีผลต่อการวางแผนการสอนในอนาคตต่อไป

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า กระบวนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสม โดยอาศัยหลักการวางแผนอย่างเป็นระบบ ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ ได้แก่ การวิเคราะห์บริบทและปัญหาในการเรียนรู้ การศึกษาคุณลักษณะของผู้เรียน การกำหนดจุดมุ่งหมายทางการเรียนรู้ การวางแผนเนื้อหา การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การเลือกใช้สื่อและทรัพยากรการเรียนรู้ การกำหนดเครื่องมือวัดผลและประเมินผล ตลอดจนการสะท้อนผลเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง แนวคิดของนักวิชาการต่าง ๆ สะท้อนให้เห็นว่าการออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้เป็นกระบวนการที่ดำเนินไปในลักษณะเส้นตรง หากแต่เป็นกระบวนการที่มีความยืดหยุ่น สามารถวนซ้ำ (iterative) และปรับเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์และบริบทของผู้เรียน ครูผู้สอน และเนื้อหาสาระ โดยมีจุดมุ่งหมายสูงสุดคือการ

ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างลึกซึ้ง มีคุณภาพ และสามารถนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน.

ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้

ความหมายของความสามารถ

ความหมายของความสามารถ (Ability) ซึ่ง วอลเลซ (Wallace, 2015) ได้ให้ไว้ในพจนานุกรมทางการศึกษา (A dictionary of Education) ว่าหมายถึง ศักยภาพของการแสดงออก หรือ การแสดงออกอย่างมีศักยภาพ ส่วนความหมายของคำว่า “ความสามารถ” จากพจนานุกรมทางจิตวิทยา (A dictionary of Psychology) ที่ โคลแมน (Colman, 2015) ได้ให้ความหมายไว้ คือ การพัฒนา ทักษะ สมรรถนะ หรือ พลังในการทำบางสิ่งโดยเฉพาะเจาะจง ส่วน(ราชบัณฑิตยสถาน, 2551, น. 1) ให้ความหมายของ ความสามารถว่าเป็น คุณลักษณะของบุคคลด้านความรู้และทักษะในการทำกิจกรรมใด ๆ ให้สำเร็จได้ในระดับหนึ่ง คุณลักษณะนี้มีทั้งที่มีมาแต่กำเนิดและที่เกิดจากการเรียนรู้ภายหลัง

สรุปได้ว่า ความสามารถ หมายถึง คุณลักษณะทางพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกถึงความรู้ ทักษะ ความชำนาญในการทำกิจกรรมต่าง ๆ

ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้มีการกล่าวถึง การออกแบบการจัดการเรียนรู้ ในหลายลักษณะได้แก่ Ability คือ ความสามารถ หรือ Capability คือ ความสามารถที่ไปถึงได้ รวมทั้ง Competency คือ สมรรถนะ อย่างไรก็ตาม Capability คือ ความสามารถที่ไปถึงได้ ทางการศึกษาหมายถึง ความสามารถหรือคุณลักษณะที่ผู้เรียนจำเป็นต้องมี เพื่อให้เรียนรู้ได้ดี แต่ สมรรถนะ (Competency) พจนานุกรมการศึกษาของกู๊ด (Good, 2003) อธิบาย ว่า “สมรรถนะ คือ ทักษะ (Skill) มโนทัศน์ (concept) และทัศนคติ (attitude) ที่จะต้องมีในการทำงานทุกชนิดและความสามารถในการนำวิธีการและความรู้พื้นฐานไปใช้กับสถานการณ์จริง” ส่วน Ability หรือ ความสามารถนั้นราชบัณฑิตยสถาน (2555) ได้บัญญัติความหมายไว้ในพจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ ว่า Ability หมายถึง คุณลักษณะของบุคคลด้านความรู้และทักษะในการทำกิจกรรมใด ๆ ให้สำเร็จได้ ในระดับหนึ่ง คุณลักษณะนี้มีทั้งที่มีมาแต่กำเนิดและที่เกิดจากการเรียนรู้ในภายหลัง ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วนย่อย ได้แก่

1) ความรู้ (knowledge) มีความรอบรู้ ในข้อเท็จจริงที่จำเป็นสำหรับทำงานหนึ่งๆ ความรู้นี้มีลักษณะกว้างขวางกว่าทักษะ เพราะความรู้บ่งบอกถึงขอบเขตสติปัญญาภายในงาน หรือภารกิจ ที่บุคคลหนึ่งกระทำอยู่ การจะประสบความสำเร็จในการผ่าตัดสมองได้ คนเป็นแพทย์จำต้องมีความรู้มากกว่าด้านใดด้านหนึ่งเพียงอย่างเดียว แต่ต้องมีความรู้กว้างขวาง

เกี่ยวข้องกับสระ ศาสตร์พิธีการในห้องผ่าตัด วิกิชีวิตคนไข้และขั้นตอน การทำหลักฐานด้าน ประกันชีวิตด้วย เป็นต้น

2) ทักษะ (skill) หมายถึง ความคล่องแคล่ว รู้จักขั้นตอน และวิธีการ สำหรับ ปฏิบัติภารกิจใดภารกิจหนึ่งให้ลุล่วงได้เป็นอย่างดี ทักษะนี้มีตั้งแต่ความแข็งแกร่งทางร่างกายไป จนถึงความ ปราดเปรียว คล่องแคล่ว กับการเรียนรู้เฉพาะเรื่อง สรุปก็คือการเก่งเฉพาะเรื่องใด เรื่องหนึ่ง ยกตัวอย่างเช่น การทำศัลยกรรมสมอง ต้องการทักษะสามารถเคลื่อนไหวเพียงเล็กน้อย โดยใช้เครื่องมือประณีตละเอียดอ่อนประกอบกับการรู้ลักษณะ และการทำงานของสมอง ใน รายละเอียดลึกลงไป

3) ความสามารถเฉพาะตัว หรือพรสวรรค์ (talent) เป็นคุณสมบัติสำหรับ ทำงานใดงานหนึ่งโดยเฉพาะเป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด เช่น ความสำเร็จของการผ่าตัดสมอง แสดงให้เห็นถึงความสามารถเฉพาะตัว ด้านการใช้มือแพทย์มีความสามารถด้านนี้มาแต่กำเนิด จากนั้นก็ฝึกฝนตนเอง จนคล่องแคล่วเชี่ยวชาญ คำว่าพรสวรรค์นี้มีความหมายเหมือนกับ ความสามารถตามธรรมชาตินั่นเอง

เช่นเดียวกับ เรวณี ชัยเชาวรัตน์ (2561) ได้กล่าวว่า ความสามารถในการ ออกแบบการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ

1. ด้านการกำหนดโครงสร้างเนื้อหาสาระ
2. ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้
3. ด้านการเลือกแนวทางการจัดกิจกรรม
4. ด้านการกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้
5. ด้านการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) ได้กล่าวถึงรายพฤติกรรม ที่แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. กำหนดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้นการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ วิเคราะห์เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ความแตกต่างและธรรมชาติของผู้เรียนเป็นรายบุคคล
2. ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายเหมาะสมสอดคล้องกับวัย และความต้องการของผู้เรียนและชุมชน
3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบการเรียนรู้ การจัดกิจกรรม และการประเมินผลการเรียนรู้

4. จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบโดยบูรณาการอย่างสอดคล้องเชื่อมโยงกัน

5. มีการนำผลการออกแบบการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ และปรับใช้ตามสถานการณ์อย่างเหมาะสมและเกิดผลกับผู้เรียนตามที่คาดหวัง

6. ประเมินผลการออกแบบการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ปรับปรุง/พัฒนา

สาลี รักสุทธี และคณะ (2557) ได้กล่าวว่า ครูควรมีความสามารถเหล่านี้ในการจัดการเรียนรู้

1. การกำหนดสาระสำคัญ
2. การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้
3. การกำหนดเนื้อหา
4. การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน
5. การเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน
6. การวัดและประเมินผลการเรียน

Smith & Ragan (2015) เสนอว่า ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยกิจกรรมหลัก 3 ด้าน ซึ่งครอบคลุมตั้งแต่กระบวนการวิเคราะห์ ไปจนถึงการออกแบบและการประเมินผลสามารถแยกเป็นองค์ประกอบของความสามารถได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์การสอน (Instructional Analysis) เป็นขั้นตอนแรกในการออกแบบการเรียนรู้ที่เน้นการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเพื่อใช้ในการวางแผนการจัดการเรียนการสอน โดยประกอบด้วย 3 ด้านสำคัญ

1.1 การวิเคราะห์ปัญหาการเรียนรู้หมายถึง การตรวจสอบว่าเกิดปัญหาในการเรียนรู้อะไรบ้าง เช่น ผู้เรียนไม่สามารถบรรลุผลการเรียนรู้ตามที่กำหนดไว้ หรือวิธีการสอนเดิมไม่ตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียนการวิเคราะห์นี้จะช่วยให้ค้นออกแบบการเรียนรู้สามารถกำหนดจุดมุ่งหมายของการสอนได้ชัดเจนขึ้น

1.2 การวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นการศึกษาคุณลักษณะของผู้เรียน เช่น อายุ พื้นฐานความรู้ ทักษะการเรียนรู้ที่ชอบ และความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อออกแบบกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียนมากที่สุด

1.3 การวิเคราะห์บริบทการเรียนรู้ เป็นการพิจารณาสภาพแวดล้อมที่การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเช่น สถานที่ ทรัพยากรที่มีอยู่ เงื่อนไขทางสังคมหรือเทคโนโลยี ตลอดจนข้อจำกัดที่อาจมีผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2. การออกแบบยุทธศาสตร์การสอน (Instructional Strategy Design)

ขั้นตอนนี้เป็นการนำผลการวิเคราะห์มาวางแผนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ โดยมีองค์ประกอบสำคัญดังนี้

2.1 กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้การกำหนดสิ่งที่ผู้เรียนควรจะสามารถทำได้หลังจากการเรียนรู้จบลง โดยใช้แนวทางการเขียนวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน วัดผลได้ และสอดคล้องกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่คาดหวัง

2.2 ออกแบบเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนรู้การเลือกเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ และออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนสร้างความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ หรือคุณลักษณะที่พึงประสงค์ได้ โดยคำนึงถึงความหลากหลายและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน

2.3 เลือกใช้สื่อและเทคโนโลยีการสอนที่เหมาะสมการตัดสินใจเลือกสื่อการสอน เช่น วิดีโอ ซอฟต์แวร์ แหล่งเรียนรู้ออนไลน์ หรือเทคโนโลยีสารสนเทศต่าง ๆ ที่สนับสนุนการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดี

3. การประเมินผล (Assessment and Evaluation) เป็นกระบวนการสำคัญในการวัดความก้าวหน้าและคุณภาพของการเรียนรู้ รวมถึงปรับปรุงแผนการสอน โดยมีองค์ประกอบหลักคือ

3.1 ออกแบบการวัดผลเพื่อประเมินการเรียนรู้เป็นการสร้างเครื่องมือที่สามารถวัดผลลัพธ์ของการเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ เช่น แบบทดสอบ แบบประเมินผลงาน แบบสอบถาม หรือการสังเกตพฤติกรรม ฯลฯ

3.2 นำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ผลการประเมินต้องถูกนำมาวิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การพัฒนาแผนการสอนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการปรับวิธีการสอน การใช้สื่อ หรือการออกแบบกิจกรรมเพิ่มเติม

Dick & Carey (2019) ได้เสนอแนวทางความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในเชิงระบบ โดยเน้นกระบวนการเป็นขั้นตอนที่สัมพันธ์ต่อเนื่องกัน ซึ่งสามารถถอดเป็น องค์ประกอบของความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ได้ดังนี้

1. การวิเคราะห์เป้าหมายการเรียนรู้ (Identify Instructional Goals) ผู้สอนต้องมีความสามารถในการกำหนดเป้าหมายหลักของการเรียนรู้ว่า ผู้เรียนควรสามารถทำอะไรได้เมื่อจบการเรียนรู้ ซึ่งเป้าหมายนี้จะพื้นฐานในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมด

2. การวิเคราะห์ผู้เรียนและบริบท (Analyze Learners and Contexts) เป็นความสามารถในการวิเคราะห์ลักษณะพื้นฐานของผู้เรียน เช่น ความรู้พื้นฐาน ทักษะ ความ

ต้องการ รวมถึงการวิเคราะห์บริบททางการเรียนรู้ เช่น สภาพแวดล้อม สื่อ อุปกรณ์ และข้อจำกัดต่างๆ

3. การวิเคราะห์เนื้อหาและงาน (Conduct Instructional Analysis & Analyze Performance Objectives) ครูต้องสามารถวิเคราะห์ภาระงานหรือกระบวนการที่ผู้เรียนต้องทำเพื่อบรรลุเป้าหมาย และวิเคราะห์เนื้อหาเชิงลึก เช่น ความรู้ ทักษะ หรือกระบวนการย่อยที่เกี่ยวข้อง

4. การกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะของการเรียนรู้ (Write Performance Objectives) สามารถกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่ชัดเจน วัดผลได้ โดยเน้นพฤติกรรมของผู้เรียน ซึ่งจะเป็นแนวทางสำคัญในการกำหนดเกณฑ์การวัดผลและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้

5. การพัฒนาเครื่องมือวัดและประเมินผล (Develop Assessment Instruments) เป็นความสามารถในการสร้างเครื่องมือวัดผลที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เช่น แบบทดสอบ แบบประเมินผลงาน และแบบสังเกตพฤติกรรม เพื่อประเมินความรู้และทักษะของผู้เรียนอย่างแม่นยำ

6. การพัฒนาแผนการเรียนรู้ (Develop Instructional Strategy) ครูต้องออกแบบกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ เนื้อหา และผู้เรียน เช่น การเรียนรู้แบบใช้ปัญหา (PBL) การเรียนรู้แบบร่วมมือ หรือการเรียนรู้ผ่านโครงการ

7. การเลือกสื่อและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ (Develop and Select Instructional Materials) สามารถเลือกและผลิตสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม มีคุณภาพ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ ดิจิทัล หรือมัลติมีเดีย เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียน

8. การออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (Design and Conduct Instruction) ครูต้องสามารถวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้และดำเนินการสอนได้จริง รวมถึงปรับเปลี่ยนกิจกรรมตามสถานการณ์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้สูงสุด

9. การประเมินผลและปรับปรุง (Design and Conduct Formative and Summative Evaluation) สามารถดำเนินการประเมินผลทั้งระหว่าง (formative) และหลังการเรียนรู้ (summative) พร้อมทั้งนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงการออกแบบการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ดังนั้นหากจะอธิบายการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่ง Morrison et al. (2014) กล่าวไว้ว่า หมายถึง “การกำหนดแบบแผนของการจัดการเรียนการสอนไว้ล่วงหน้าโดยการจัดทำขึ้นอย่างมีจุดมุ่งหมายของการจัดการเรียนการสอนอย่างชัดเจน ประกอบไปด้วยองค์ประกอบ

ต่างๆ ของการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ เนื้อหา วัตถุประสงค์ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนและกิจกรรมสนับสนุนอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์ กันต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้นั้นๆ และเมื่อนำแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบไว้ไปปฏิบัติจะสามารถทำได้ด้วยความสะดวก รวดเร็ว ประหยัดเวลา ค่าใช้จ่าย และเกิดผลตามที่ต้องการทุกประการ ดังนั้นการออกแบบการจัดการเรียนรู้ จึงเป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้สอนดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้อย่างสะดวก ราบรื่น ลดปัญหาที่จะเกิดขึ้น ในการจัดการเรียนการสอน และที่สำคัญคือช่วยให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและพัฒนาให้มีคุณลักษณะตามพึงประสงค์” ความหมายดังกล่าว ใกล้เคียงกับที่ Sims and Koszalka (2008) ได้ให้ความหมายของ Instructional Design ไว้ใน Competencies for the New-Age Instructional Designer ว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญที่ทำให้เกิดการรวมกันของยุทธศาสตร์การสอน กิจกรรมการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ดังนั้น การออกแบบการจัดการเรียนรู้จะประกอบด้วยส่วนของความรู้เกี่ยวกับ ยุทธศาสตร์การสอนและทักษะในการสอนรวมทั้งต้องอาศัยความสามารถเฉพาะในการวางแผนออกแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้จัดการเรียนรู้ตามแนวทางที่วางไว้ได้ ผู้วิจัยจึงเลือกใช้คำว่า “ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ และสรุป ความหมายของความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอน ดังนี้

ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ที่สอดคล้องเหมาะสมกับ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และผู้เรียนอย่างเป็นระบบ จัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข ใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลสร้างและนำเครื่องมือวัดและประเมินผลไปใช้อย่างถูกต้องเหมาะสม ผ่านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบหลักๆ 5 ด้าน ได้แก่

- (1) ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระ หมายถึง ความสามารถในการกำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด
- (2) ด้านการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการกำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด

(3) ด้านการคัดเลือกและกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการเลือกและระบุวิธีสอน รูปแบบการสอน เทคนิคการสอน และนำมากำหนดกิจกรรมการเรียนรู้เป็นลำดับขั้นตอนต่อเนื่องและทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้

(4) ด้านการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน หมายถึง ความสามารถในการเลือกและใช้สื่อ แหล่งเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของนักเรียน

(5) ด้านการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล หมายถึง ความสามารถในการออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ ดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ อย่างเหมาะสม นำผลการวัดและประเมินการเรียนรู้ ไปใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนดังตาราง 2 ตารางสังเคราะห์องค์ประกอบความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้

ตาราง 2 ตารางสังเคราะห์องค์ประกอบความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้

Morrison et al. (2014)	Smith & Ragan (2015)	Dick & Carey (2019)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553)	สำลี รักสุทธี และคณะ (2557)	เรวณี ชัยเชาวรัตน์ (2560)	ผู้วิจัย
1. เนื้อหา	-	1 วิเคราะห์เนื้อหาและงาน	1. กำหนดผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เน้นการวิเคราะห์	1. การกำหนดสาระสำคัญ	1. ด้านการกำหนดโครงสร้างเนื้อหาสาระ	1. ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระ

ตาราง 2 (ต่อ)

Morrison et al. (2014)	Smith & Ragan (2015)	Dick & Carey (2019)	สำนักงาน คณะกรรมการกา รการศึกษา ขั้นพื้นฐาน (2553)	สำลี รัก สุทธิ และ คณะ (2557)	เรวณี ชัย เชาวรัตน์ (2560)	ผู้วิจัย
			สังเคราะห์ ประยุทธ์ริเริ่ม เหมาะสมกับ สาระการ เรียนรู้ ความ แตกต่างและ ธรรมชาติของ ผู้เรียนเป็น รายบุคคล	เนื้อหา		
2. วัตถุประสงค์	2. กำหนด วัตถุประสงค์ การเรียนรู้	2.กำหนด วัตถุประสงค์ เฉพาะ ของการ เรียนรู้	-	3. การ กำหนด จุดประสงค์ การเรียนรู้	2. ด้าน การ กำหนด จุดประสงค์ การเรียนรู้	2. ด้าน การการ กำหนด จุดประสงค์ การเรียนรู้
3 กิจกรรม การเรียนรู้ การสอน	3.ออกแบบ เนื้อหาและ กิจกรรม การ	3.พัฒนา แผนการ เรียนรู้ และ	2. เปิดโอกาส ให้ผู้เรียนมี ส่วนร่วมใน	4. การ กำหนด กิจกรรม การ	3. ด้าน การ กำหนด กิจกรรม	3. ด้าน การ คัดเลือก และ กำหนด

ตาราง 2 (ต่อ)

Morrison et al. (2014)	Smith & Ragan (2015)	Dick & Carey (2019)	สำนักงาน คณะกรรมการ การศึกษาขั้น พื้นฐาน (2553)	สำลี รัก สุทธิ และ คณะ (2557)	เรวณี ชัย เชาวรัตน์ (2560)	ผู้วิจัย
	เรียนรู้การ เลือกเนื้อหา ที่เกี่ยวข้อง กับ วัตถุประสงค์	ออกแบบ กลยุทธ์การ จัดการ เรียนรู้ที่ เหมาะสมกับ วัตถุประสงค์ เนื้อหา และ ผู้เรียน	การออกแบบ การเรียนรู้ 3. ออกแบบ กิจกรรมการ เรียนรู้อย่าง หลากหลาย เหมาะสม สอดคล้องกับ วัย และความ ต้องการของ ผู้เรียน และ ชุมชน 4. จัดทำ แผนการ จัดการเรียนรู้ อย่างเป็น ระบบโดย บูรณาการ อย่าง สอดคล้อง เชื่อมโยงกัน	เรียนการ สอน	การเรียนรู้	กิจกรรม การเรียนรู้

ตาราง 2 (ต่อ)

Morrison et al. (2014)	Smith & Ragan (2015)	Dick & Carey (2019)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553)	สำลี รักสุทธี และคณะ (2557)	เรวณี ชัยเชาวรัตน์ (2560)	ผู้วิจัย
5. มีการนำผล การออกแบบ การเรียนรู้ไป ใช้ในการ จัดการเรียนรู้ และปรับใช้ ตาม สถานการณ์ อย่าง เหมาะสมและ เกิดผล เชื่อมโยงกัน กับผู้เรียน ตามที่คาดหวัง						
4. สื่อการเรียนรู้ การสอน	4. เลือกใช้ สื่อและ เทคโนโลยี การสอนที่ เหมาะสม การ ตัดสินใจ เลือกสื่อ การสอน	4.. การ เลือกสื่อ และ พัฒนาสื่อ การเรียนรู้	-	5. การ เลือกใช้สื่อ การจัดการ เรียนรู้	-	4. ด้าน การ เลือกใช้สื่อ การเรียนรู้ จัดการ เรียนรู้

ตาราง 2 (ต่อ)

Morrison et al. (2014)	Smith & Ragan (2015)	Dick & Carey (2019)	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553)	สาลี รักสุทธี และคณะ (2557)	เรวณี ชัยเชาวรัตน์ (2560)	ผู้วิจัย
5. ด้านการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล	5. ออกแบบการวัดผล เพื่อประเมินการเรียนรู้	5. การประเมินผล และปรับปรุงดำเนินการประเมินผล ทั้งระหว่างและหลังการเรียนรู้	6.เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผล การเรียนรู้ 7. ประเมินผล การออกแบบการเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ปรับปรุง/พัฒนา	5. การประเมินผล การเรียน และกิจกรรม สนับสนุนอื่นๆ	4. ด้านการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล	5 ด้านการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล

แนวทางการประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้

การประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ใช้วิธีการประเมินตามสภาพจริงซึ่งมีวิธีการประเมินและเครื่องมือที่หลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียนได้ ตรงตามสภาพจริงมากที่สุด ในที่นี้ขอนำเสนอวิธีการที่น่าสนใจไว้ดังนี้

1. การสังเกต (Observation) การสังเกตเป็นวิธีการหนึ่งในการประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากสามารถสะท้อนพฤติกรรมและกระบวนการที่เกิดขึ้นจริงในระหว่างที่ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรมหรือจัดทำแผนการเรียนรู้ได้อย่างใกล้ชิด การสังเกตที่ดีควรมีการวางแผนล่วงหน้าอย่างเป็นระบบ คำนึงถึงความเที่ยงตรงของข้อมูล และควรแยกการสังเกตข้อเท็จจริงออกจากความคิดเห็นส่วนบุคคล ซึ่ง Best และ Khan (2016) อธิบายลักษณะของการสังเกตที่ดีว่าควรดำเนินการอย่างระมัดระวัง มีการบันทึกข้อมูล

อย่างชำนาญและไม่ลำเอียง โดยอาศัยการมองภาพรวมและใช้การตรวจสอบซ้ำเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือของข้อมูล ขณะเดียวกัน สุราษฎร์ พรหมจันทร์ (2558) ได้เสนอว่า การสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนโดยไม่แจ้งให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้า จะช่วยให้ข้อมูลที่ได้มีความตรงตามสภาพจริงมากกว่า ทั้งนี้ครูควรใช้แบบฟอร์มบันทึกพฤติกรรมที่เปิดกว้างในการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนในสถานการณ์จริง เพื่อใช้ข้อมูลดังกล่าวในการประเมินความสามารถอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นวิธีหนึ่งที่สามารถใช้ในการประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้อย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการสังเกตได้โดยตรง เช่น กระบวนการคิด เหตุผลเบื้องหลังการตัดสินใจ การวิเคราะห์บริบทการเรียนรู้ หรือแนวทางในการเลือกใช้สื่อและวิธีการวัดผล การสัมภาษณ์ช่วยให้ผู้วิจัยสามารถเข้าใจเจตคติ แรงจูงใจ หรือวิธีการทำงานของผู้ให้สัมภาษณ์ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น สมิต สักกร (2557) ได้เสนอแนวทางการเตรียมสัมภาษณ์อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การกำหนดจุดมุ่งหมายของการสัมภาษณ์ให้ชัดเจน การเตรียมคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และการจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพูดคุยอย่างเปิดเผย นอกจากนี้ บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์ (2556) ได้เสนอว่าการสัมภาษณ์ที่ดีควรมีการเตรียมตัวล่วงหน้า มีการกำหนดลำดับคำถามอย่างเป็นระบบ สร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร และใช้ภาษาที่เหมาะสมกับผู้ให้สัมภาษณ์ เมื่อใช้ร่วมกับเครื่องมืออื่น เช่น การสังเกต แผนการจัดการเรียนรู้ หรือแฟ้มสะสมงาน การสัมภาษณ์จะเป็นการเสริมความลึกของข้อมูล ช่วยให้การประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้มีความรอบด้านและน่าเชื่อถือมากยิ่งขึ้น

3. การสอบถาม เป็นอีกวิธีหนึ่งที่สามารถใช้ในการประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อผู้วิจัยต้องการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากในระยะเวลาอันจำกัด แบบสอบถามจึงเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็น ความเข้าใจ หรือการรับรู้ของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบและกระบวนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ พิสนุ พงศ์ศรี (2558) ระบุว่าแบบสอบถามความคิดเห็นเป็นเครื่องมือที่ใช้วัดการรับรู้หรือทัศนคติที่ไม่มีคำตอบที่ถูกหรือผิด แต่เป็นการสะท้อนความคิดเห็นหรือความเข้าใจของผู้ตอบแบบสอบถาม ขณะที่ Best และ Khan (2016) ได้เสนอแนวทางการสร้างแบบสอบถามที่ดี เช่น ต้องมีความกระชับ ชัดเจน ไม่ชี้นำ มีความเหมาะสมกับตัวแปรที่ต้องการศึกษา และควรมีรูปแบบที่ดึงดูดใจผู้ตอบ นอกจากนี้ การใช้แบบสอบถามปลายเปิดยังช่วยให้ผู้ตอบสามารถสะท้อนกระบวนการคิด วิธีการวางแผน หรือเจตคติที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเสรีและไม่ถูกจำกัดอยู่ในตัวเลือกแบบตายตัว ซึ่งเหมาะสมกับการประเมินคุณลักษณะที่ซับซ้อน เช่น ความสามารถในการวิเคราะห์ ออกแบบกิจกรรม หรือ

เลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อใช้ร่วมกับวิธีการประเมินอื่น เช่น การสัมภาษณ์ หรือการวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ จะช่วยเพิ่มความเที่ยงตรงและความลึกซึ้งของข้อมูล

4 การตรวจผลงาน เป็นวิธีการประเมินที่ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในบริบทของการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้เรียนระดับวิชาชีพหรือระดับอุดมศึกษา ซึ่งมีความจำเป็นต้องแสดงให้เห็นถึงกระบวนการคิดและการปฏิบัติจริง การตรวจผลงานไม่เพียงแต่เป็นเครื่องมือสะท้อนผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนเท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูสามารถประเมินพฤติกรรมระดับสูง เช่น การวางแผน การวิเคราะห์ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ หรือแม้แต่การเลือกใช้สื่อและเทคโนโลยีในการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ การตรวจแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนออกแบบขึ้นถือเป็นหลักฐานสำคัญที่สะท้อนถึงความเข้าใจในเนื้อหา วิธีการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ตลอดจนความสามารถในการบูรณาการองค์ความรู้เพื่อให้เกิดการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ การตรวจผลงานประเภทนี้จึงมีคุณค่าอย่างมากในการประเมินสมรรถนะของผู้เรียนทั้งในด้านทักษะกระบวนการ และเจตคติ ผลงานที่สามารถนำมาประเมินได้ ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ที่มีการออกแบบอย่างเป็นระบบ โครงงานทางการศึกษา หรือกิจกรรมที่แสดงการวิเคราะห์และแก้ปัญหาจริง ครูสามารถใช้ผลจากการตรวจผลงานเหล่านี้เพื่อวางแผนในการสอนหรือปรับปรุงการเรียนการสอนในครั้งต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากแนวทางข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า การประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ควรใช้หลายวิธีการร่วมกัน เช่น การสัมภาษณ์ การสอบถาม และการตรวจผลงาน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย ครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ซึ่งจะช่วยให้การประเมินมีความถูกต้อง เชื่อถือได้ และสามารถสะท้อนสมรรถนะของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง ตลอดจนสามารถใช้ผลการประเมินในการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในด้านการออกแบบการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้

การจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนเป็นสิ่งที่ผู้สอนต้องตระหนักเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลกและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ ๆ มากมายอันส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้และวิถีการดำเนินชีวิตของผู้เรียน ผู้สอนจึงต้องเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เรียนได้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็น ดังนั้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน จึงเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน การที่ผู้สอนจะจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและเกิด

สัมฤทธิ์ผลต่อผู้เรียนได้นั้น ผู้สอนจะต้องมีองค์ความรู้ที่จำเป็นหลากหลาย และสามารถบูรณาการความรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมกับผู้เรียน รวมถึงสถานการณ์ต่างๆ ที่เป็นอยู่ในชั้นเรียน เพื่อให้ผู้สอนสามารถดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสถานะความเป็นจริงได้

องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้

องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้เปรียบเสมือนโครงสร้างพื้นฐานที่ผู้สอนต้องนำมาใช้ในการออกแบบการเรียนรู้ ดังนั้น ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้จึงสะท้อนถึงความเข้าใจและทักษะในการประยุกต์ใช้แต่ละองค์ประกอบอย่างเหมาะสมเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพอย่างแท้จริง ดังนั้น องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้จึงมีความสำคัญ โดยผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาจากข้อมูลหลายประการเพื่อนำมาช่วยเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้ของตน และการเรียนรู้ของผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ไม่ว่าระดับใดก็ตามขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 3 ประการคือ (สำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียนมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต (2557)

1. ผู้เรียน
2. บรรยายากศทางจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้
3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับบรรยายากศทางจิตวิทยาในชั้นเรียน

ถ้าองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ทั้ง 3 ประการนี้ดำเนินไปได้ด้วยดีจะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ได้อย่างมาก องค์ประกอบดังกล่าวมีรายละเอียดดังนี้

1) ผู้เรียน

ธรรมชาติของผู้เรียนเป็นสิ่งที่ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงเป็นอันดับแรกเกี่ยวกับความสามารถทางสมอง ความถนัด ความสนใจ พัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์และจิตใจ ความต้องการพื้นฐานเป็นสิ่งที่ผู้สอนจะต้องคำนึง และจะละเลยไม่ได้

2) บรรยายากศทางจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้

ผู้สอนเป็นส่วนสำคัญ และส่วนหนึ่งที่จะกำหนดบรรยายากศในชั้นเรียนให้เป็นไปในรูปแบบที่ต้องการความเป็นประชาธิปไตย ความเคร่งเครียด ความขี้บ่นของผู้เรียน สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้โดยผู้สอนเป็นผู้กำหนด แต่ถึงกระนั้นก็ตามบรรยายากศในชั้นเรียนยังมีองค์ประกอบอื่นๆอีกนอกเหนือไปจาก ตัวผู้สอน คือ ผู้เรียนที่เข้าชั้นเรียนโดยไม่ได้รับประทานอาหารเช้า หรืออาหารกลางวัน ผู้เรียนเริ่มเรียนชั่วโมงแรกด้วยความรู้สึกหิว หรือบางครั้งผู้เรียนได้รับสิ่งกระทบกระเทือนใจติดตามมาเนื่องจากความไม่ปรองดองในครอบครัว เป็นต้น ส่วน

ทางด้านตัวผู้สอนนั้นอาจมีความกดดันจากฝ่ายบริหารหรือจาก ครอบครัว เศรษฐกิจ สิ่งที่น่ามาก่อนเหล่านี้เกิดขึ้นก่อนที่ผู้สอนและผู้เรียนจะมาพบกัน ซึ่งเป็นสิ่งที่จะบ่งได้ว่าบรรยากาศทางจิตวิทยาในชั้นเรียนที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้จะปรากฏออกมาในรูปแบบใด

3) ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับบรรยากาศทางจิตวิทยาในชั้นเรียน

ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน จะเป็นเครื่องบ่งชี้ถึงเงื่อนไขหรือสถานการณ์ว่าผู้เรียนจะประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวต่อการเรียนรู้ ผู้สอนควรคิดถึงผู้เรียนในฐานะเป็นบุคคลหนึ่ง ผู้เรียนมีสิทธิที่จะได้รับความต้องการพื้นฐานและผู้สอนควรจะมีหน้าที่ให้ความไวต่อความรู้สึกนึกคิดของ ผู้เรียน เพื่อความสำเร็จแห่งการเรียนรู้และการเจริญเติบโตเป็นบุคคลที่สมบูรณ์ต่อไป

กุลิศรา จิตธัญญาณิช (2562 : 67) ได้ อธิบายถึง องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ไว้คือการจัดการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ ต้องอาศัยองค์ประกอบหลายอย่างด้วยกัน จึงจะสามารถทำให้การจัดการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จหรือมีประสิทธิภาพ บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ สำหรับองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ที่สำคัญ ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

1.หลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ ต่าง ๆ ที่จัดไว้อย่างเป็นระบบเพื่อนำไปใช้พัฒนาผู้เรียน ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้ผู้สอนจำเป็นจะต้องศึกษารายละเอียดทั้งหมดในหลักสูตรเพื่อทำความเข้าใจ และสามารถนำสิ่งต่างๆที่บรรจุไว้ในหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและบรรลุ จุดมุ่งหมายตามที่หลักสูตรกำหนด ที่สำคัญถ้าผู้สอนไม่ได้มีการศึกษาเรียนรู้รายละเอียดต่าง ๆ ในหลักสูตร ก็ไม่สามารถที่จะรู้ได้ว่าจะสอนเนื้อหาอะไร เพื่ออะไร และวัดผลประเมินผลอย่างไร

2.จุดประสงค์ การจัดการเรียนรู้เริ่มต้นจะต้องมีการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ทุกครั้ง เพราะจะทำให้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีเป้าหมาย สามารถทราบว่าผู้เรียนจะเกิดพฤติกรรมใดบ้าง รวมทั้งสามารถวางแผนเตรียมเนื้อหา วิธีการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลให้สอดคล้อง กับจุดประสงค์การเรียนรู้ทำให้การจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ

3.การจัดการเรียนรู้ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญเช่นเดียวกัน เพราะจะทำให้ผู้สอน จัดการเรียนรู้อย่างไร ใช้วิธีการใดบ้าง โดยการจัดการเรียนรู้จะต้องทราบว่า จะต้องเลือกวิธีการที่น่าสนใจมีความเหมาะสม กับเนื้อหาและสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

4. สื่อการเรียนรู้ การนำสื่อการเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้สอนทราบว่า จะจัดการเรียนรู้อย่างไร ใช้วิธีการใดบ้าง โดยการจัดการเรียนรู้จะต้องเลือกวิธีการที่น่าสนใจมีความเหมาะสมกับเนื้อหาสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้

5. การวัดผลและประเมินผล จะทำให้ทราบว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้บรรลุผลตาม จุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ นอกจากนี้ยังสามารถช่วยทำให้ผู้สอนนำข้อมูลที่ได้จากการวัดผลและประเมินผลไปใช้ในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ในครั้งต่อไปให้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งสามารถนำปัญหาที่ค้นพบมาใช้ในการทบทวนในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ

6. ผู้สอน หรือครูเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้การจัดการเรียนรู้เกิดขึ้นและ เป็นผู้นำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในการพัฒนาผู้เรียน ดังนั้น ผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถในการที่จะ ถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ต่าง ๆ ไปสู่ผู้เรียน

7. ผู้เรียนหรือนักเรียน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญเท่ากับผู้สอน เพราะถ้าไม่มี ผู้เรียนหรือผู้รับความรู้และประสบการณ์ การจัดการเรียนรู้ก็ไม่สามารถที่จะเกิดขึ้นได้เพราะไม่มี ผู้รับ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ที่กล่าวมาในข้างต้นจึงมีความสัมพันธ์โดยตรงกับความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ เพราะเป็นกรอบแนวคิด และระบบที่ผู้สอนต้องนำมาใช้ในการวางแผนและปฏิบัติการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ หากผู้สอนมีความเข้าใจและสามารถประยุกต์ใช้องค์ประกอบเหล่านี้ได้อย่างเหมาะสม จะส่งผลให้ การเรียนรู้ของผู้เรียนมีคุณภาพและบรรลุตามเป้าหมายทางการศึกษาได้อย่างแท้จริง

หลักพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้

หลักการจัดการเรียนรู้เป็นความรู้พื้นฐานที่สำคัญสำหรับผู้ที่จะเป็นผู้สอน แม้ว่า ผู้สอนแต่ละคนจะมีเทคนิคการจัดการเรียนรู้เฉพาะของตน แต่ก็จะมีหลักการพื้นฐานเดียวกัน ซึ่ง หลักการพื้นฐานนี้มีนักการศึกษาได้แสดงทรรศนะไว้หลายท่าน เช่น นักวิชาการศึกษาหลายท่านได้ กล่าวถึงหลักการพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ไว้คล้ายๆ กัน สรุปได้ 4 ประการ คือ 1) หลักการ เตรียมความพร้อมพื้นฐาน ได้แก่ การเตรียมตัวผู้สอนด้านความรู้ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ และ ด้านการแก้ปัญหามานagementการเรียนรู้ 2) หลักการวางแผนและเตรียมการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ การ เตรียมเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การผลิตสื่อ เตรียมแบบทดสอบ และข้อสอบ 3) หลักการใช้ จิตวิทยาการเรียนรู้ เช่น หลักความแตกต่างระหว่างบุคคล หลักการเร้าความสนใจ หลักการ เสริมแรง 4) หลักการประเมินผล และรายงานผล ซึ่งเกี่ยวกับการกำหนดจุดประสงค์การจัดการ เรียนรู้ การสร้างและการใช้เครื่องมือการประเมินการตีความหมายและการรายงานผลการประเมิน

ทองคุณ หงษ์พันธ์ (2558: 9) ได้ให้พื้นฐานในการจัดการเรียนรู้โดยกล่าวไว้เป็น บัญญัติ 20 ประการของการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. ศึกษาหลักสูตรให้กระจ่าง

2. วางแผนการจัดการเรียนรู้อย่างดี
3. มีกิจกรรม/ ทำอุปกรณ์
4. สอนจากง่ายไปหายาก
5. วิธีสอนหลายหลาากมากชนิด
6. สอนให้คิดมากกว่าจำ
7. สอนให้ทำมากกว่าท่อง
8. แคล่วคล่องเรื่องสื่อสาร
9. ต้องชำนาญการจูงใจ
10. อย่าลืมิใช้จิตวิทยา
11. ต้องพัฒนาอารมณ์ขัน
12. ต้องผูกพันห่วงหาศิษย์
13. เฝ้ามตามติดพฤติกรรม
14. อย่าทำตัวเป็นทรรราช
15. สร้างบรรยากาศไม่น่ากลัว
16. ประพฤติตัวตามที่สอน
17. อย่าต๊ดรอนกำลังใจ
18. ใช้เทคนิคการประเมิน
19. ผู้เรียนเพลินมีความสุข
20. ผู้สอนสนุกกับการเรียน

จากหลักการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวข้างต้น กุลิศรา (2562) ได้กล่าวว่าหลักการจัดการเรียนรู้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในทุกๆ ด้าน ซึ่งสามารถสรุปเป็นหลักการจัดการเรียนรู้พื้นฐาน เพื่อให้ประสบผลสำเร็จตามความมุ่งหมายที่วางไว้ ดังนี้

1. สอนจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวออกไป หาสิ่งที่อยู่ไกลตัว ตามปกติผู้เรียนมักจะสนใจ และคุ้นเคยกับสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว บทเรียนที่ผู้สอนจะนำมาสอนนั้นควรเลือกสิ่งที่อยู่รอบตัวหรือใกล้ตัว ก่อนแล้วค่อยสอนสิ่งที่อยู่ห่างจากตัวออกไปเรื่อยๆ
2. สอนจากสิ่งที้ง่ายไปหาสิ่งที่ยาก การจัดการเรียนรู้ถ้าจะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี ผู้สอนจะต้องพิจารณาเลือกหัวข้อเรื่องจากง่ายไปหายากอยู่แล้ว เพราะสิ่งง่ายๆ นั้น ผู้เรียนจะเข้าใจได้ดีและเป็นพื้นฐานในการเรียนสิ่งยากต่อไป

3. สอนจากตัวอย่างไปหากฎเกณฑ์ ในการจัดการเรียนรู้บทเรียนใดๆ ก็ตาม ผู้สอนควรให้ตัวอย่างหลายๆ ตัวอย่าง หรืออาจจะให้ผู้เรียนช่วยหาตัวอย่างให้แล้วช่วยกันสรุปตั้งกฎเกณฑ์ขึ้นมา

4. สอนจากสิ่งที่รู้ไปหาสิ่งที่ไม่รู้ ทั้งนี้ เป็นเพราะว่าประสบการณ์ใหม่นั้น ย่อมต้องอาศัยบทเรียนเก่าหรือประสบการณ์เดิมเป็นพื้นฐาน จึงจะเรียนบทเรียนใหม่ได้เข้าใจดี

5. สอนจากรูปธรรมไปหานามธรรม ในการจัดการเรียนรู้บทเรียนใดๆ ก็ตาม ผู้สอนควรพยายามใช้สื่อการเรียนประกอบการจัดการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจบทเรียนได้ง่ายขึ้นเพื่อเป็นวิธีการทำให้บทเรียนเป็นรูปธรรม ซึ่งจะง่ายแก่การเข้าใจของผู้เรียน

6. สอนจากการทดลองไปหาการสรุปตั้งกฎเกณฑ์ บทเรียนใดที่สามารถให้ผู้เรียนทดลองปฏิบัติจริงได้ ผู้สอนก็ควรให้ผู้เรียนทดลองปฏิบัติหรือลงมือกระทำด้วยตนเอง เมื่อทดลองเสร็จแล้ว ผู้สอนจึงซักถามและให้ผู้เรียนคิดสรุปเป็นกฎเกณฑ์ขึ้นมา

7. สอนโดยคำนึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ธรรมชาติของผู้เรียนในวัยต่างๆ นั้นจะมีความแตกต่างกันทั้งในด้านความสนใจ ความถนัดพิเศษ และความสามารถ ผู้สอนจะต้องเข้าใจในหลักพัฒนาการของผู้เรียนในวัยต่างๆ ด้วย เพื่อที่จะได้จัดเตรียมบทเรียนและกิจกรรมไว้หลายๆ อย่างให้ผู้เรียนได้เลือกทำกิจกรรมตามความถนัด และความสนใจ ซึ่งจะเกิดผลดีต่อการเรียนของผู้เรียนด้วย

8. สอนโดยคำนึงถึงหลักจิตวิทยา หลักจิตวิทยาที่ผู้สอนต้องนำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้มากที่สุด คือ จิตวิทยาพัฒนาการ และจิตวิทยาการศึกษา เป็นต้น

9. สอนโดยยึดจุดหมายของการจัดการศึกษา จุดหมายของการจัดการศึกษาจะเป็นเป้าหมายหลักตามแนวนโยบายในการจัดดำเนินการศึกษาของชาติในระดับต่างๆ

10. สอนโดยยึดความมุ่งหมายของหลักสูตรและบทเรียนเป็นหลัก ในการจัดการเรียนรู้นั้น ผู้สอนจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยยึดความมุ่งหมายหรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรที่กำหนดไว้เป็นหลัก และอีกทั้งผู้สอนยังต้องกำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเฉพาะของแต่ละสาระหรือหน่วยการเรียนรู้ขึ้นด้วย และในขณะที่สอนผู้สอนต้องพยายามจัดสถานการณ์ สภาพการณ์และกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้บรรลุตามความมุ่งหมายเฉพาะสาระหรือหน่วยการเรียนรู้ขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะในการเรียนที่ดี

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2560) ได้อธิบายถึงหลักการพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้สามารถสรุปได้ 4 ประการคือ

1. หลักการเตรียมความพร้อมพื้นฐาน ได้แก่ การเตรียมตัวผู้สอนด้านความรู้ ด้านทักษะการจัดการเรียนรู้และด้านการแก้ปัญหาการจัดการเรียนรู้
2. หลักการวางแผนและเตรียมการจัดการเรียนรู้ ได้แก่ การเตรียมเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การผลิตสื่อ เตรียมแบบทดสอบและซ่อมสอน
3. หลักจิตวิทยาการเรียนรู้ เช่น หลักความแตกต่างระหว่างบุคคล หลักการสร้างความสนใจ หลักการเสริมแรง เป็นต้น
4. หลักการประเมินผลและรายงานผล ซึ่งเกี่ยวกับการกำหนดวัตถุประสงค์การจัดการเรียนรู้ การสร้างและการใช้เครื่องมือการประเมิน การตีความหมายและการรายงานผลการประเมิน

สรุปได้ว่าหลักพื้นฐานในการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนต้องมีความรู้ความสามารถในการวางแผนการจัดการเรียนรู้และวิธีการเรียนรู้ ที่หลากหลาย ให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนแต่ละศักยภาพ ทั้งนี้กระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่เหมาะสมสอดคล้องต่อการเรียนรู้ของแต่ละกลุ่มผู้เรียนเป็นปัจจัยสำคัญต่อการเลือกวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วย หลักการใช้จิตวิทยาการเรียนรู้ การจะจัดการเรียนรู้อย่างไรกับกลุ่มผู้เรียนใด ครูผู้สอนต้องมีพื้นฐานความรู้ทางด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ จิตวิทยาพัฒนาการ ทฤษฎีสมองจิตวิทยาแนะแนวและการให้คำปรึกษา เพื่อประกอบการตัดสินใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆได้อย่างเหมาะสม

ทฤษฎีการเรียนรู้

ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้สิ่งที่ต้องทราบก่อนอื่นคือทฤษฎีการเรียนรู้ซึ่งเป็นการอธิบายถึงการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าเกิดขึ้นได้อย่างไร โดยได้รับการพิสูจน์และสรุปเป็นหลักการที่ได้รับการยอมรับว่าเชื่อถือได้ ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเงื่อนไขหรือสภาพการณ์ในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดผลการเรียนรู้ตามที่ต้องการได้ ทฤษฎีการเรียนรู้แต่ละทฤษฎีมีหลักการพื้นฐานซึ่งเป็นที่มาแตกต่างกันตามพัฒนาการของความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น

1. ทฤษฎีสามศร (Triarchic สเตอร์นเบิร์ก (Sternberg, 1985: 33-37) ที่ให้ความสำคัญการทำความเข้าใจความสามารถและสมรรถภาพที่มีอยู่ในตัวมนุษย์ โดยสเตอร์นเบิร์ก กล่าวว่า สติปัญญา ประกอบด้วย สามส่วนที่จะทำให้มนุษย์ประสบความสำเร็จและบรรลุเป้าหมายสำคัญในชีวิตได้ ทฤษฎีดังกล่าวให้ความหวังอันยิ่งใหญ่ต่อนักออกแบบและพัฒนาระบบการสอน แยกเป็นย่อย 3 ทฤษฎีได้แก่

1.1 ทฤษฎีบริบท (Contextual Subtheory) เป็นทฤษฎีย่อยที่ระบุรายละเอียดถึงวิธีการทางปัญญาของบุคคลที่จะเลือก จะปรับหรือจะจัดการอย่างไรกับสภาพแวดล้อม ซึ่งการจัดการของบุคคลนั้นจะมีผลต่อปัญญา ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละคน ความสามารถในการจัดการกับบริบทของสิ่งแวดล้อมหรือความคิดจะทำให้แต่ละบุคคลสามารถวิเคราะห์ และเข้าใจบริบทของประสบการณ์กับการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้อย่างชัดเจน

1.2 ทฤษฎีประสบการณ์ (Experiential Subtheory) เป็นทฤษฎีย่อยที่ระบุถึง การที่แต่ละบุคคลจะนำเอาบริบทของประสบการณ์ของตนมาใช้ในการเรียนรู้ ทำความเข้าใจเรื่องใหม่ ดังที่ทฤษฎีนี้เชื่อว่า ความสามารถทางปัญญาและความสามารถในการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลนั้นมี ผลมาจากระดับของการนำเอาประสบการณ์มาประยุกต์ใช้กับสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ ดังนั้นกรอบของ ลักษณะเฉพาะและลักษณะสำคัญของปัญญาของแต่ละบุคคลนั้นจึงขึ้นอยู่กับความสามารถเชื่อมโยง ประสบการณ์เดิมกับสิ่งแวดล้อมใหม่และเกิดความรู้ หรือการเรียนรู้ในเรื่องใหม่

1.3 ทฤษฎีส่วนประกอบด้านกระบวนการคิด (Componential Subtheory) เป็นทฤษฎีย่อยที่เกี่ยวข้องกับเบื้องหลังของโครงสร้างทางสมอง เป็นความสามารถทางสติปัญญา ที่เกี่ยวข้องกับการคิด หรือโครงสร้างทางปัญญา หรือความรู้ ความเข้าใจ (Cognitive Structure) ที่ทำให้เกิดปัญหาหรือพัฒนาการทางปัญญา

แนวคิดที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ จำเป็นต้องคำนึงถึงกับบริบทของสิ่งแวดล้อม บริบทของประสบการณ์และพัฒนาการทางปัญญาของผู้เรียนด้วย เพื่อให้เกิดความเข้าใจในบริบทของ การออกแบบ ส่งผลให้เกิดการวิเคราะห์ผู้เรียนและสิ่งแวดล้อมได้เหมาะสมกับการวางแผนการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1. ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) ทฤษฎีนี้มีรากฐานสำคัญมาจากแนวคิดของเพียเจต์ (Piaget) และวีกอตสกี (Vygotsky) ที่เป็นนักจิตวิทยาากลุ่มการรู้คิด (Cognitivism) ที่สนใจศึกษาเรื่องพัฒนาการทางการรู้คิด ซึ่งเป็นกระบวนการของสมองในการปรับเปลี่ยน ลด ตัดทอน ขยาย จัดเก็บและใช้ข้อมูลที่ได้รับเข้ามาทางประสาทสัมผัส โดยความหมายของสิ่งที่รับรู้สำหรับแต่ละคนย่อมแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ แก๊กนอนท์ และคอรันเลย์ (Gagnon & Collay, 2001), สมิทท์ และ เรย์แกน (Smith & Ragan, 1999) และ ริชาร์ดสัน (Richardson, 2002) และ (ทีศนา แชมมณี, 2559) นำเสนอแนวคิดที่ว่า ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเองจากการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม การเรียนรู้เกิดจากกระบวนการและวิธีการของผู้เรียนในการสร้างความรู้ความเข้าใจจากประสบการณ์ รวมทั้ง โครงสร้างทางปัญญาและความเชื่อที่นำไปใช้ในการแปลความหมายเหตุการณ์และสิ่งต่าง ๆ หรือบริบทที่คล้ายกับชีวิตที่แท้จริง

ของผู้เรียน โดยผู้เรียนต้องลงมือกระทำด้วยตนเอง และเชื่อว่าการเรียนรู้เป็นเรื่องเฉพาะตัว การตีความหมายของสิ่งที่เรียนรู้เป็นไปตามประสบการณ์เดิม ความเชื่อ ความสนใจ ภูมิหลัง ฯลฯ ซึ่งผู้เรียนจะมองหรือให้ความหมายในหลายแง่มุม ทั้งในแง่มุมมองที่เกี่ยวกับตนเอง บุคคลอื่น สังคม วัฒนธรรม วิทยาศาสตร์และอื่นๆ ผู้เรียนจะสรุปความรู้ในสาขาต่าง ๆ ไปพร้อมๆ กัน ไม่แยกความรู้หรือสาขาวิชาเฉพาะการสร้างความรู้เป็นกระบวนการทั้ง ทางด้านสติปัญญาและสังคม โดยการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งที่มีความรู้เดิมของผู้เรียนกับสิ่งที่ผู้เรียนต้องการเรียนรู้ และผู้เรียนจะสร้างความเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง นอกจากนี้ วิกทอทสกี (Vygotsky, 1998) ยังเน้นความสำคัญของความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งผู้เรียนทุกคนมีระดับพัฒนาการทางเชาวน์ปัญญาที่ตนเป็นอยู่ การให้ความช่วยเหลือชี้แนะแก่ผู้เรียนจากเพื่อนหรือครูเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะสามารถช่วยพัฒนาผู้เรียนให้ไปถึงระดับที่อยู่ในศักยภาพของตนเองได้ ไม่ใช่เพียงพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามวัยแนวคิดที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้โดยเน้นการให้ผู้เรียนได้รู้จักวิธีการเรียนรู้ สามารถแสวงหาความรู้ด้วยการนำความรู้เดิมมาเชื่อมโยงให้เกิดการเรียนรู้เรื่องใหม่ ให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้และทักษะการคิดอย่างต่อเนื่องด้วยการร่วมมือกันเรียนรู้ แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด และการแสวงหาความรู้อยู่ตลอดเวลา

2. ทฤษฎีการสื่อสาร (Communication Theory) เป็นแนวคิด ทฤษฎีทางการสื่อสาร (Communication) ของเบอริโอ (Berio, 2007: 37-51) กล่าวคือ กระบวนการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสารระหว่างบุคคลต่อบุคคลหรือบุคคลต่อกลุ่ม โดยใช้สัญลักษณ์ สัญญาณหรือพฤติกรรมที่เข้าใจกัน มีองค์ประกอบของการสื่อสารตามแนวคิดของ จำแนกออกได้เป็น 4 องค์ประกอบ คือ 1. ผู้ส่งสาร (Encoder) 2. ข้อมูลข่าวสาร/ สาร (Message) 3. สื่อ ช่องทางการสื่อสาร (Channel) และ 4. ผู้รับสาร (Decoder) แนวคิดเรื่องการสื่อสาร เป็นช่องทางที่มีความจำเป็นสำหรับผู้รับสาร (ผู้เรียน) ให้รับรู้ เข้าใจสารหรือเนื้อหาและโต้ตอบได้ เพื่อส่งเสริมให้กิจกรรมและกระบวนการเรียนการสอนของ ผู้เรียนและผู้สอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ทฤษฎีกระบวนการทางสมองในการประมวลข้อมูล (Information Processing Theory) ของคลอสไมเออร์ (Klausmier, 1995:24-26) ได้อธิบายกระบวนการคิดโดยใช้ทฤษฎีการประมวลผล ข้อมูล (Information Processing) ว่าการคิดมีลักษณะเหมือนการทำงานของคอมพิวเตอร์ คือ มีการนำข้อมูลเข้าไป (Input) ผ่านตัวปฏิบัติการ (Processor) แล้วจึงส่งผลออกมา (Output) กระบวนการคิดของมนุษย์มีการรับข้อมูล มีการจัดกระทำและแปลงข้อมูลที่รับมา มีการเก็บรักษาข้อมูลและมีการนำข้อมูลออกมาใช้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์แนวคิดเรื่องกระบวนการทางสมองในการประมวลข้อมูลเน้นกระบวนการทำงานของ

สมองอย่างเป็นระบบในการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดเรียนรู้การเชื่อมโยงแบบต่อเนื่อง การเชื่อมโยงทางภาษา การเรียนรู้ความแตกต่าง ทั้งหมดนี้เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ผสมผสานกัน

5. หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาด้านทักษะ (Skill Development) แนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมป์สัน (Simpson's Processes for Psycho-motor Skill Development) ซิมป์สัน (Simpson, 2012: 56-60) อ้างถึงในทิสนา แคมมณี (2559: 242-243) กล่าวว่า ทักษะเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางกายของผู้เรียน เป็นความสามารถในการประสานการทำงานการทำงานดังกล่าวเกิดขึ้นได้จากการสั่งงานของสมอง ซึ่งต้องมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกที่เกิดขึ้น ทักษะปฏิบัตินี้สามารถพัฒนาได้ด้วยการฝึกฝน ซึ่งหากได้รับการฝึกฝนที่ดีแล้วจะเกิดความถูกต้อง ความคล่องแคล่ว ความเชี่ยวชาญชำนาญการ และความคงทน ผลของพฤติกรรมหรือการกระทำสามารถสังเกตได้จากความรวดเร็ว ความแม่นยำ ความเร็ว หรือ ความราบรื่นในการจัดการเรียนรู้ โดยขั้นตอนในการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมป์สัน มีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นตอนการเรียนรู้ สังเกตจากการทำงาน การรับรู้การกระทำ
2. ขั้นเตรียมความพร้อมด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ให้พร้อมต่อการเคลื่อนไหวและทักษะ
3. ขั้นตอบสนองภายใต้การควบคุม อาจให้เลียนแบบหรือลองผิดลองถูกจนสามารถตอบสนองได้ถูกต้อง
4. ขั้นลงมือกระทำจนเป็นกลไกที่ทำได้เอง ช่วยให้ประสบความสำเร็จในการปฏิบัติ
5. ขั้นกระทำอย่างชำนาญ ผู้เรียนได้ฝึกฝนจนทำได้คล่องแคล่วด้วยความมั่นใจในตนเอง
6. ขั้นการปรับปรุงและประยุกต์ใช้ ช่วยให้ผู้เรียนปรับปรุงทักษะการปฏิบัติ และการประยุกต์ใช้ทักษะในสถานการณ์ต่างๆ
7. ขั้นริเริ่ม หลังจากที่สามารถปฏิบัติอย่างชำนาญ และสามารถประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่หลากหลาย จะเกิดความคิดใหม่ๆ ทำให้ปรับการปฏิบัติไปตามที่ตนต้องการ

ประทีป แสงเปี่ยมสุข (2557 : 1-3) ได้อธิบาย การสอนโดยใช้ทักษะกระบวนการว่าเป็นแนวทางดำเนินการเรียนการสอนอย่างมีขั้นตอน เป็นลำดับขั้นตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติให้สอดคล้องกับขั้นตอนตามวิธีที่กำหนด โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ อย่างเหมาะสมกับเป้าหมาย เนื้อหา และวัยของผู้เรียน

นอกจากนี้แนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของของเดวิส (Davies Processes for Psychomotor Domain) โดยเดวิส (Davies, 2011: 50-56) อ้างถึงในทศนา แหมมณี (2559 : 247-248) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะปฏิบัติไว้ว่า ทักษะส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วยทักษะ ย่อย ๆ จำนวนมาก การฝึกให้ผู้เรียนสามารถทำทักษะย่อย ๆ เหล่านั้นได้ก่อนแล้วค่อยเชื่อมโยง ต่อกันเป็นทักษะใหญ่ จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จได้ดีและเร็วขึ้น ประกอบด้วย

1. ขั้นการสาธิตการกระทำ เห็นทักษะการปฏิบัติตั้งแต่ต้นจนจบ
2. ขั้นสาธิตทักษะย่อย ให้ผู้เรียนปฏิบัติสังเกต ทำตามไปที่ละส่วนอย่างช้าๆ
3. ขั้นปฏิบัติทักษะย่อย ผู้สอนคอยชี้แนะ แก้ไข จนผู้เรียนสามารถทำได้
4. ขั้นให้เทคนิควิธีการ เมื่อผู้เรียนปฏิบัติได้แล้ว อาจได้รับคำแนะนำเทคนิค

วิธีการที่มีประโยชน์เพิ่มเติม

5. ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อยๆ เป็นทักษะที่สมบูรณ์ต่อเนื่องจนจบ
ฝึกปฏิบัติ จนชำนาญ

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องพบว่า มีแนวคิดที่น่าสนใจและสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ รายละเอียดมีดังนี้

1. การเรียนรู้ด้วยการเฝ้าความสนใจ การเฝ้าความสนใจของผู้เรียนมีรากฐานมาจาก แนวคิดของ John Dewey ซึ่งเน้นว่าการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนมีส่วนร่วมทางความคิดและอารมณ์ในการเรียนรู้ โดย Dewey (2011) เชื่อว่า การเรียนรู้ควรเริ่มต้นจาก “ประสบการณ์ที่มีความหมาย” และเกี่ยวข้องกับชีวิตจริงของ โดยเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ และเห็นว่าการเริ่มต้นด้วยการเชื่อมโยงบทเรียนกับชีวิตจริงหรือความสนใจของผู้เรียน จะช่วยให้การเรียนรู้มีความหมายมากขึ้นและยังเป็นการกระตุ้นให้เกิดความสนใจและความตั้งใจเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างลึกซึ้ง

จากแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า การเร้าความสนใจเป็นขั้นตอนสำคัญของกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยเฉพาะในระดับอุดมศึกษา ที่ผู้เรียนควรได้รับการกระตุ้นให้เห็นคุณค่าและความเชื่อมโยงของเนื้อหากับบริบทในชีวิตจริง อันจะส่งผลต่อแรงจูงใจภายใน และความพร้อมในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

2. การเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา (Case -based Learning) อาสตัน (Easton, 2002: 89) ได้กล่าวถึง วิธีการเรียนรู้ที่ใช้กรณีศึกษา (Case) เป็นวิธีที่กระตุ้นให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้า โดยผู้เรียนจะต้องวิเคราะห์กรณีต่าง ๆ ที่พบและอภิปรายถึงสาเหตุและผลที่ตามมา ผูกใช้ความรู้หลักการ ทฤษฎี และกระบวนการแก้ปัญหา และนำมาใช้ตัดสินใจตามลักษณะกรณีศึกษานั้น มีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีการทำงานร่วมกันภายในกลุ่ม โดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้และกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

ทิสนา แคมมณี (2559 : 362) กล่าวถึง การจัดการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษาว่า คือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยให้ผู้เรียนศึกษาเรื่องที่สมมุติขึ้นจากความเป็นจริง และตอบประเด็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องนั้นแล้วนำคำตอบและเหตุผลที่มาของคำตอบนั้นมาใช้เป็นข้อมูลในการอภิปราย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

สมิธ และเรแกน (Smith and Ragan, 1999 อ้างถึงใน วัชรรา เล่าเรียนดี, 2559) กล่าวถึง การเรียนรู้ด้วยกรณีศึกษาว่าเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจะได้รับการนำเสนอสถานการณ์ปัญหาที่เป็น สถานการณ์จริงและผู้เรียนจะต้องดำเนินการแก้ปัญหานั้น ซึ่งในการแก้ปัญหาผู้เรียนจะจัดการกับหลักการต่างๆ การศึกษาเป็นรายกรณีเหมาะสมกับการเรียนรู้ เพื่อแก้ปัญหาที่ไม่มีคำตอบถูกต้อง เพียงคำตอบเดียว โดยเฉพาะปัญหานั้นจะต้องเป็นปัญหาที่ซับซ้อนมองได้หลาย มุมมองจากแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า การเรียนรู้ด้วยกรณีศึกษาที่ผู้สอนนำมายกตัวอย่างให้ผู้เรียนวิเคราะห์ เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะการคิดหลากหลาย เช่นการคิดวิเคราะห์ คิดแก้ปัญหาและส่งผลให้เกิดการเรียนรู้

3. การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เป็นแนวคิดของสลาบิน (Slavin 2016: 3 อ้างถึงในวัชรรา เล่าเรียนดี 2557: 155) ได้เสนอแนะการจัดการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียน เรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่ม สมาชิกกลุ่มต้องช่วยเหลือกันวิธีสอนดังกล่าวจะช่วยให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น ภูมิใจในตนเอง ตระหนักถึงความรับผิดชอบของตนเองและของกลุ่ม ช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับจอห์นสันและจอห์นสัน (Johnson and Johnson, 2014 31-37) ได้กล่าวถึง การสอนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ช่วยพัฒนาผู้เรียนด้าน

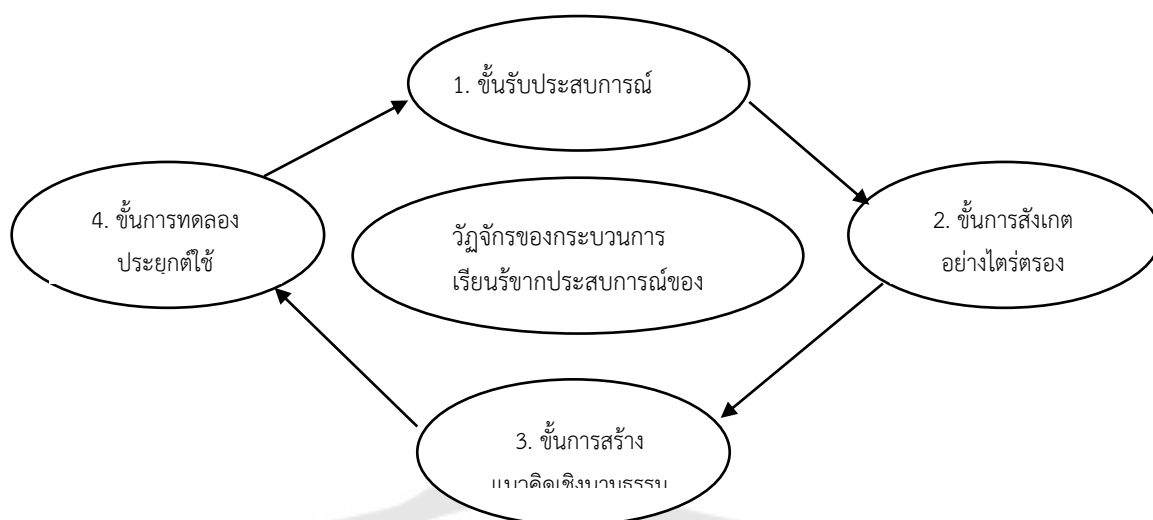
สติปัญญาโดยเพื่อนในกลุ่ม จะช่วยเหลือกัน เนื่องจากผู้เรียนในวัยเดียวกัน สามารถสื่อสาร สื่อความหมายแก่กันและกันง่าย และทำให้เข้าใจได้ง่ายกว่าองค์ประกอบของการเรียนรู้แบบร่วมมือ แบ่งไว้เป็น 5 องค์ประกอบ คือ 1) การพึ่งพาอาศัยกัน 2) การปรึกษากันอย่างใกล้ชิด 3) การที่สมาชิกแต่ละคนฝึกการรับผิดชอบ ร่วมกัน 4) การมีปฏิสัมพันธ์และทักษะการทำงานกลุ่มระหว่างสมาชิก และ 5) การวิเคราะห์ร่วมกันเป็นกลุ่ม

จากแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า การเรียนรู้แบบร่วมมือ เป็นการที่สมาชิกในกลุ่ม ต้องช่วยเหลือกัน มีปฏิสัมพันธ์ และรับผิดชอบร่วมกัน ส่งเสริมทักษะการคิดต่างๆ และช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

4. การเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning) เป็นวิธีการเรียนรู้ที่เริ่มจากการได้ประสบการณ์ตรงจากโจทย์ปัญหาที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) ผ่านกระบวนการคิดและการสะท้อนความคิด (Reflective Thinking) นำไปสู่ความรู้และความคิดรวบยอดที่เป็นนามธรรม (Abstract Conceptualization) ซึ่งจะนำไปใช้ปฏิบัติในสถานการณ์ใหม่ (Active Experimentation) ต่อไป การเรียนรู้จากประสบการณ์กิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดให้ผู้เรียนจะทำให้บรรลุ เป้าหมายของการศึกษา เช่นการอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ และการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ และให้อิสระในการเรียนรู้ ซึ่งวิธีการจัดการเรียนรู้จากประสบการณ์ เป็นวิธีการจัดการเรียนรู้วิธีหนึ่งที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีการสร้างความรู้

ทิสนา แคมมณี (2559: 131) การจัดการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์ หมายถึง การดำเนินการอันจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเป้าหมาย โดยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ (Experience) ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ในเรื่องที่เรียนรู้ก่อน และให้ผู้เรียนสังเกต ทบทวนสิ่งที่เกิดขึ้น และนำสิ่งที่เกิดขึ้นมาคิดพิจารณาไตร่ตรองร่วมกัน จนกระทั่งผู้เรียนสามารถสร้างความคิดรวบยอดหรือสมมุติฐานต่างๆ ในเรื่องที่เรียนรู้แล้ว จึงนำความคิดหรือสมมุติฐานเหล่านั้นไปทดลอง หรือประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ใหม่ๆต่อไป

นอกจากนี้ โคลบ (Kolb, 2014: 1-15) ได้เสนอ วัฏจักรของกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์ ซึ่งประกอบด้วย ขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนการรับประสบการณ์รูปธรรม (Concrete Experience-CE) 2) ขั้นตอนการสังเกตอย่างไตร่ตรอง (Reflective Observation-RO) 3) ขั้นตอนการสร้างแนวคิดเชิงนามธรรม (Abstract Conceptualization-AC) และ 4) ขั้นตอนการทดลองประยุกต์ หลักการไปใช้ในสภาพการณ์ใหม่ (Active Experimentation -AE) ดังภาพที่ 5 ต่อไปนี้

ภาพประกอบ 3 แสดงวัฏจักรของกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์

จากแนวคิดดังกล่าว สรุปได้ว่า การเรียนรู้จากประสบการณ์ เป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรงจากโจทย์ปัญหาที่เป็นรูปธรรม (Concrete Experience) ผ่านกระบวนการคิด และนำไปใช้ปฏิบัติในสถานการณ์ใหม่ โดยมีผู้สอนช่วยสร้างบรรยากาศการเรียนรู้และการกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้

จากแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ที่กล่าวมา ผู้วิจัยได้ศึกษาและสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ข้างต้น และนำมาสร้างกระบวนการจัดการเรียนรู้ในองค์ประกอบที่ 5 กระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาประถมศึกษาโดยใช้ชื่อว่า (CLEAR Model) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่

1. ขั้นสร้างความสนใจ (Connect) เป็นขั้นที่ผู้สอนกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนเป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อ ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน กระตุ้นให้เกิดความอยากรเรียนรู้ และมีแรงจูงใจในการเรียนรู้ โดยครูหรือผู้สอนจะใช้กิจกรรม สื่อ หรือคำถามที่น่าสนใจเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่เนื้อหาใหม่ ซึ่งถือเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างแรงจูงใจภายใน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นของผู้เรียน โดยใช้ทฤษฎีสามศร (Triarchic Theory) หรือ ทฤษฎีของสเตอร์นเบอร์ก

(Sternberg) เป็นทฤษฎีย่อยที่ระบุรายละเอียดถึงวิธีการทางปัญญาของบุคคลที่จะเลือกปรับหรือจะจัดการอย่างไรกับสภาพแวดล้อมที่ต่างกัน ซึ่งการจัดการของบุคคลนั้นจะมีผลต่อและนำแนวคิดการเรียนรู้ด้วยการสร้างความสนใจ ของ John Dewey (Dewey, 2011) ที่เชื่อว่า การเรียนรู้ควรเริ่มต้นจาก “ประสบการณ์ที่มีความหมาย” และเกี่ยวข้องกับชีวิตจริงของ โดยเน้นให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ และเห็นว่าการเริ่มต้นด้วยการเชื่อมโยงบทเรียนกับชีวิตจริงหรือความสนใจของผู้เรียนจะช่วยให้การเรียนรู้มีความหมายมากขึ้นและยังเป็นการกระตุ้นให้เกิดความสนใจและความตั้งใจเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างลึกซึ้ง

2. ขั้นเรียนรู้ (Learn) เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่เน้นการคิด โดยฝึกออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามธรรมชาติของสาระวิชาโดยใช้แนวคิดทฤษฎีการสร้างความรู้ (Constructivist Theory) ที่มุ่งเน้นหรือส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รู้จักวิธีการเรียนรู้ สามารถแสวงหาความรู้ด้วยการนำความรู้เดิมมาเชื่อมโยงให้เกิดการเรียนรู้เรื่องใหม่ได้อย่างต่อเนื่องด้วยตนเอง การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-based Learning) ของทิสนา แคมมณี (2559: 137-138) และ (ประพนธ์ศิริ สุเสารัจ, 2556, 299-301) วัชรวิภา เล่าเรียนดี (2557 : 107) และการเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา (Case based Learning) ของ สมิทและเรแกน (Smith and Ragan, 1999 อ้างถึงใน วัชรวิภา เล่าเรียนดี, 2559) ทิสนา แคมมณี (2559:362) นอกจากนี้ในขั้นการออกแบบการเรียนรู้ การสอน ผู้สอนฝึกให้ผู้เรียนวิเคราะห์ธรรมชาติของสาระเนื้อหาวิชา

3. ขั้นร่วมมือออกแบบ (Engage) เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิด วางแผน และออกแบบกิจกรรมหรือแนวทางการจัดการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น ซึ่งช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม การคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) และการประยุกต์ใช้ความรู้ในบริบทจริงโดยใช้ หลักแนวทางการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) แนวทางที่เกี่ยวกับการที่ผู้เรียนแก้ปัญหาร่วมกันเป็นกลุ่ม ซึ่งสมาชิก ทุกคนหาก่วมกันทำงาน ลงมือปฏิบัติในกลุ่มประสบความสำเร็จหรือบรรลุเป้าหมายร่วมกัน ใช้แนวคิดทฤษฎีกระบวนการทางสมองในการประมวลข้อมูล (Information Processing Theory) ที่เน้นกระบวนการพัฒนาทางสติปัญญาของมนุษย์ โดยให้ความสำคัญเกี่ยวกับการทำงานของสมอง ซึ่งมีการทำงานเป็นขั้นตอน แนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมป์สัน (Simpson's Processes for Psycho-motor Skill Development) ของซิมป์สัน (Simpson, 2012) อ้างถึงในทิสนา แคมมณี (2559 : 244-245) แนวทางดำเนินการเรียนการสอนอย่างมีขั้นตอน เป็นลำดับขั้นตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ เน้นทักษะปฏิบัติ ที่จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าถึงเนื้อหา โดยเน้นกระบวนการทางความคิด การสังเคราะห์และการประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความหมาย ของ

เดวิด ออซูเบล (David Ausubel) ผู้เรียนเรียนรู้ข้อมูลข่าวสาร หรือรับรู้ด้วยการค้นพบวิธีที่เรียน และการเรียนรู้ที่สำคัญ มักเกิดจากการลงมือทำของผู้เรียนเอง ถ้านักเรียนมีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบในกระบวนการเรียนรู้ จะช่วยในการเรียนรู้ของนักเรียนมากขึ้น

4. ขั้นร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Articulate) เป็นขั้นตอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสื่อสาร แบ่งปัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความเข้าใจ หรือแนวคิดที่ได้จากกระบวนการเรียนรู้กับเพื่อนร่วมกลุ่ม หรือทั้งชั้นเรียน โดยมุ่งเน้นการ สร้างความรู้ร่วมกัน (Co-construction of Knowledge) ผ่านการสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ในเชิงสร้างสรรค์ใช้แนวคิดทฤษฎีการสื่อสาร (Communication Theory) ของซึ่งเป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสารระหว่างบุคคลต่อบุคคลหรือบุคคลต่อกกลุ่ม ทำให้บุคคลอื่นเข้าใจ ความหมายของข้อมูลได้มากขึ้น ผู้เรียนแต่ละคนมีประสบการณ์และพื้นฐานความรู้ต่างกันการเรียนรู้จะเกิดขึ้นจากการที่ผู้เรียนสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งใหม่กับประสบการณ์และมีความหมายใหม่

5. ขั้นประเมินผลการเรียนรู้ (Reflect) เป็นขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการให้ผู้เรียน ประเมิน วิเคราะห์ และสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเอง ทั้งในแง่ของความรู้ (Cognitive), เจตคติ (Affective) และทักษะ (Psychomotor) จากกิจกรรมหรือกระบวนการที่ได้เข้าร่วม ใช้หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาด้านทักษะ (Skill Development) แนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมป์สัน (Simpson's Processes for Psychomotor Skill Development) ซิมป์สัน (Simpson, 2012: 56-60) อ้างถึงในทิตินา แชมมณี (2559: 242-243) เสนอหลักการจัดการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อภาวะภายนอกและภายในเหมาะสม

ตาราง 3 ตารางสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้และรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ (CLEAR Model)

ลำดับ	หลักการแนวคิดทฤษฎี	(CLEAR Model)				
		ขั้นสร้างความสนใจ	ขั้นเรียนรู้	ขั้นร่วมมือออกแบบ	ขั้นร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้	ขั้นประเมินผลการเรียนรู้
1	ทฤษฎีสามศร (Triarchic สเตอร์นเบิร์ก (Sternberg, 1985))	✓				
2	ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) เพียเจต์ ((Piaget) และวีกอตสกี (Vygotsky)		✓			

ตาราง 3 (ต่อ)

ลำดับ	หลักการแนวคิดทฤษฎี	(CLEAR Model)				
		ขั้นทำความเข้าใจ	ขั้นเรียนรู้	ขั้นร่วมมือ	ขั้นร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้	ขั้นประเมินผล
3	ทฤษฎีการสื่อสาร (Communication Theory) เบอร์ริโอ (Berio, 2007)			✓	✓	
4	ทฤษฎีกระบวนการทางสมอง ในการประมวลข้อมูล (Information Processing Theory) คลอสไมเออร์ (Klausmier, 1995)		✓	✓		
5	การพัฒนาทักษะ (Skill Development) ซิมป์สัน (Simpson, 2012)					✓
6	การเรียนรู้ด้วยการทำความเข้าใจ Dewey (2011)	✓				
7	การเรียนรู้โดยใช้กรณีศึกษา (Case -based Learning) (Easton, 2002)		✓			
8	การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) (Slavin 2016)			✓	✓	
9	การเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning) โคลบี้ (Kolb,2014)		✓			

องค์ประกอบเชิงเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้ คือ

ปัจจัยที่เอื้อต่อการเรียนรู้ : การเตรียมความพร้อมในการเรียน โดยผู้เรียนจะต้องมีพื้นฐานความรู้เดิมที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ก่อนที่จะเริ่มเรียนเนื้อหาใหม่ต่อไป ผู้สอนควรมีความรู้ความเข้าใจกับธรรมชาติของเนื้อหา ทักษะการจัดการชั้นเรียน ยุทธวิธีสอนแบบต่างๆของเนื้อหาสาระนั้นๆ และเป็นผู้อำนวยความสะดวก สร้างแรงจูงใจโดยการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ดี

ปัจจัยสนับสนุน : การจัดเตรียมสื่อ เอกสารประกอบการสอน วัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้อะไหล่เรียนรู้อื่นๆ สำหรับผู้เรียนให้เหมาะสมและเพียงพอกับการศึกษาค้นคว้า การอภิปราย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมถึงแนวทางการวัดและประเมินผลของผู้เรียนตลอดกระบวนการเรียนรู้ตามรูปแบบ

3. หลักสูตรรายวิชาการจัดการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา

3.1 คำอธิบายรายวิชา

หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา (4 ปี) (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา มีการกำหนดโครงสร้างหลักสูตรประกอบไปด้วย 1) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ได้แก่ วิชาศึกษาทั่วไปบังคับ และวิชาศึกษาทั่วไปเลือก 2) หมวดวิชาเฉพาะด้าน ได้แก่ วิชาชีพครู และวิชาเอก 3) หมวดวิชาเลือกเสรี

รายวิชา 1192301 การจัดการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา 3(3-0-6) เป็นรายวิชาในหมวดวิชาเอกบังคับ ซึ่งจัดการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 มีคำอธิบายรายวิชา ดังนี้

“การวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดฯ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) การจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนประถมศึกษา วิธีการสอน รูปแบบการสอน และเทคนิคการสอนที่สอดคล้องกับธรรมชาติวิชา การใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัล การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การฝึกปฏิบัติการสอนแบบจุลภาคการทดลองจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา”

มีจุดประสงค์รายวิชา ดังนี้

1) สามารถวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานได้

2) อธิบายความหมาย กระบวนการ การจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนประถมศึกษา และนำทฤษฎีการเรียนรู้มาประยุกต์ในการจัดการเรียนรู้ได้

3) สามารถอธิบายความหมาย ความสำคัญ หลักการ การออกแบบการจัดการเรียนรู้และจัดทำแผนการเรียนรู้ รวมทั้งนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปฝึกปฏิบัติทักษะการสอนในชั้นเรียนได้

4) สามารถอธิบายความหมาย นวัตกรรมจัดการการเรียนรู้ การใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัล และสามารถคัดเลือก ผลิต ตรวจสอบคุณภาพและใช้สื่อการเรียนรู้ได้

5) สามารถอธิบายความหมาย การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และสามารถนำหลักการการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้

6) สามารถฝึกปฏิบัติการสอนแบบจุลภาค และสามารถทดลองจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาได้

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นจะเห็นว่า รายวิชา 1192301 การจัดการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา เป็นรายวิชาเกี่ยวกับการพัฒนานักศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจในศาสตร์ของการสอน และมีความสามารถในการนำศาสตร์ดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

1.2 โครงสร้างรายวิชา

โครงสร้างรายวิชา รายวิชา 1192301 การจัดการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา เป็นการกำหนดเนื้อหาสาระที่มีการจัดหมวดหมู่เป็นหน่วยการเรียนรู้ในรายวิชา รวมทั้งสิ้น 7 หน่วยการเรียนรู้ มีการจัดการเรียนการสอนจำนวน 16 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวม 48 ชั่วโมง รายละเอียดดังเสนอในตารางที่ 4

ตาราง 4 โครงสร้างรายวิชา 1192301 การจัดการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา

หน่วยการเรียนรู้	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	จุดประสงค์รายวิชา	จำนวนชั่วโมง (สัปดาห์)
1	แนะนำรายละเอียดของรายวิชา และวิธีการจัดการเรียนรู้ตลอดจนวิธีการวัดประเมินผล		3 ชั่วโมง (1 สัปดาห์)
2	หลักสูตรและสาระการเรียนรู้	1) สามารถวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดจากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานได้	3 ชั่วโมง (1 สัปดาห์)

ตาราง 4 (ต่อ)

หน่วยการ เรียนรู้	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	จุดประสงค์รายวิชา	จำนวนชั่วโมง (สัปดาห์)
3	การจัดการเรียนรู้ สำหรับนักเรียน ประถมศึกษา	2) อธิบายความหมาย กระบวนการ การ จัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียน ประถมศึกษา และนำทฤษฎีการเรียนรู้มา ประยุกต์ในการจัดการเรียนรู้ได้	3 ชั่วโมง (1 สัปดาห์)
4	การใช้สื่อและ เทคโนโลยีดิจิทัล	5) สามารถอธิบายความหมาย นวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ การใช้สื่อ และเทคโนโลยีดิจิทัล และสามารถ คัดเลือก ผลิต ตรวจสอบคุณภาพและ ใช้สื่อการเรียนรู้ได้	3 ชั่วโมง (1 สัปดาห์)
5	การวัดและประเมินผล การเรียนรู้	6) สามารถอธิบายความหมาย การวัด และประเมินผลการเรียนรู้ และสามารถ นำหลักการการวัดและประเมินผลการ เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการ เรียนรู้ได้	3 ชั่วโมง (1 สัปดาห์)
6	นักออกแบบการเรียนรู้สู่ เส้นทางครูมืออาชีพ ** (ใช้ดำเนินการวิจัย)	3) สามารถอธิบายความหมาย ความสำคัญ หลักการ การออกแบบ การจัดการเรียนรู้และจัดทำแผนการ เรียนรู้ รวมทั้งนำแผนการจัดการเรียนรู้ ไปฝึกปฏิบัติทักษะการสอนในชั้นเรียน ได้ 4) สามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ และจัดทำแผนการเรียนรู้ รวมทั้งนำ แผนการจัดการเรียนรู้ไปฝึกปฏิบัติ ทักษะการสอนในชั้นเรียนได้	21 ชั่วโมง (7 สัปดาห์)

ตาราง 4 (ต่อ)

หน่วยการ เรียนรู้	ชื่อหน่วยการเรียนรู้	จุดประสงค์รายวิชา	จำนวนชั่วโมง (สัปดาห์)
7	สรุปและนำไปใช้	8) สามารถนำความรู้จากการออกแบบ การจัดการเรียนรู้ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย ได้	3 ชั่วโมง (1 สัปดาห์)
	การฝึกปฏิบัติการจัดการเรียนรู้		9 ชั่วโมง (3 สัปดาห์)
รวม			48 (16 สัปดาห์)

จากตาราง 4 โครงสร้างรายวิชา ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยกำหนดระยะเวลาของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โดยพิจารณาจากเนื้อหาสาระ กิจกรรมภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ใช้เวลาทดลองเป็นเวลา 7 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้นจำนวน 21 ชั่วโมง ซึ่งการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีความเชื่อมโยงกับรายวิชาการจัดการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา เนื่องจากเป็นรายวิชาในหลักสูตรมาตรฐานบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา ที่มุ่งเน้นให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการออกแบบและจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยนักศึกษาได้ฝึกทักษะการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบครบวงจร ตั้งแต่การวิเคราะห์ผู้เรียน วางแผนการจัดการเรียนรู้ การเลือกกิจกรรมที่เหมาะสม การจัดกิจกรรมอย่างมีส่วนร่วม และการประเมินผลที่สอดคล้องกับเนื้อหาและเป้าหมายการเรียนรู้ ซึ่งทั้งหมดนี้คือ เป้าหมายหลักของรายวิชาการจัดการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา ที่มุ่งเน้นการผลิตครูประถมที่มีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

บัณฑิต ฉัตรวิโรจน์ (2556) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้แบบการจัดการความรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการสอนของนักศึกษาครู โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสมรรถนะการสอนของนักศึกษาครู พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ

การจัดการความรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการสอนของนักศึกษาครู และเพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการสอน ซึ่งการวิจัยดำเนินการโดย เริ่มจากการศึกษาสมรรถนะการสอนของนักศึกษาครู โดยรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบด้วยนักศึกษาครูและอาจารย์นิเทศก์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏ 7 แห่ง ผลการศึกษาพบว่า สมรรถนะด้านการเตรียมการสอนและการวางแผนการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านการวัดผลประเมินผล การเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นอาจารย์นิเทศก์กับนักศึกษาครูเกี่ยวกับสมรรถนะการสอนของนักศึกษาครูทั้ง 3 ด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากนั้นพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบการจัดการความรู้ ซึ่งได้รับการประเมินความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญที่ระดับมากที่สุด รูปแบบนี้มีลักษณะเด่น คือ การบูรณาการการจัดการความรู้กระบวนการกลุ่ม และเรียนรู้แบบร่วมมือ การเรียนรู้แนวสร้างสรรค์ นิยม การนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติ และการประเมินผลตามสภาพจริง ผลการใช้รูปแบบพบว่า กลุ่มทดลองคือนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและสมรรถนะการสอนสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วัชรีย์ ร่วมคิด (2557) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการออกแบบย้อนกลับและการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความสามารถของครูอนุบาลในการออกแบบและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการออกแบบย้อนกลับและการเรียนรู้แบบเน้น ประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความสามารถของครูอนุบาลในการออกแบบและการจัดการเรียนรู้ และ 2) เพื่อหาคุณภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการออกแบบย้อนกลับและการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความสามารถของครูอนุบาลในการออกแบบและการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยกระบวนการจัดการเรียนรู้หลัก 4 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้รายหน่วย ประกอบด้วยการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ การกำหนดหลักฐานการเรียนรู้และการวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ขั้นที่ 2 การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้รายคาบ ประกอบด้วยการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ การกำหนดหลักฐานการเรียนรู้ และการวางแผนจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ขั้นที่ 3 การเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ตรง ประกอบด้วย การลงมือปฏิบัติกิจกรรม การสะท้อนความรู้จากการปฏิบัติและการสร้างความคิดรวบยอด ขั้นที่ 4 การปฏิบัติการใช้ความรู้ ประกอบด้วย การนำความรู้ไปใช้ปฏิบัติงานและการสะท้อนความรู้จากการปฏิบัติงาน 2. ผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้พบว่า 1) กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการ

ออกแบบการเรียนการสอนสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสูงกว่าก่อน ทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3. ผลผลิตของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เอกสารประกอบรูปแบบการเรียนการสอน ตามแนวคิดการออกแบบย้อนกลับและการเรียนรู้แบบเน้นประสบการณ์เพื่อเสริมสร้างความสามารถของครูอนุบาลในการออกแบบและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้และแบบประเมินความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูอนุบาล

เพ็ญพณ พ่วงแพ (2558: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู พบว่า 1.รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษามีองค์ประกอบของรูปแบบ คือ องค์ประกอบเชิงหลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการจัดการเรียนการสอนและเงื่อนไขการนำรูปแบบไปใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้มี 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นทบทวนความรู้ ขั้นที่ 2 ขั้นเรียนรู้การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา ขั้นที่ 3 ขั้นออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามธรรมชาติของสาระวิชาและกระบวนการจัดการเรียนรู้สังคมศึกษา ขั้นที่ 4 ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผลงาน 2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา พบว่า นักศึกษาวิชาชีพครูมีคะแนนผลการเรียนรู้เรื่องการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาสูงขึ้นกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักศึกษาวิชาชีพครูมีพัฒนาการด้านความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนมีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องอยู่ในระดับสูงมีคุณลักษณะของครูสังคมศึกษาในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.64$, $SD = 0.49$) 3. ผลจากการขยายผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษากับนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยทักษิณ พบว่า นักศึกษาวิชาชีพครู มีคะแนนผลการเรียนรู้ เรื่อง การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษามีพัฒนาสูงขึ้นในช่วงเวลาหลังเรียน และคุณลักษณะของครูสังคมศึกษาการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ก่อนและหลังเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ.05

ปิยาภรณ์ พุ่มแก้ว (2561: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสะท้อนคิดของนักศึกษาครู ผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสะท้อนคิดของนักศึกษาครูที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบ 6 ประการ คือ ที่มาและความสำคัญ วัตถุประสงค์ หลักการ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ มี 6 ขั้นตอน ได้แก่ เรียนรู้ตนเอง (Selflearning) ร่วมมือเรียนรู้ (Collaborative Learning) ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Collaborative Sharing) ร่วมสรุปองค์ความรู้ (Collaborative Constructing) ร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ (Collaborative Evaluating) และบันทึกผลการเรียนรู้และสะท้อนคิด (Learning Log and Reflective Thinking) 2. การศึกษาผลของรูปแบบ พบว่า นักศึกษามีความสามารถในการสะท้อนคิดหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พฤติกรรมการสะท้อนคิดจากการสังเกต 3 ระยะ มีแนวโน้มสูงขึ้น นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.52$) ผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากบันทึกการเรียนรู้ พบว่า การเรียนรู้โดยรูปแบบที่พัฒนาขึ้นสามารถพัฒนาการสะท้อนคิดของนักศึกษาได้ดี

พนม จงเฉลิมชัย (2563) ได้ทำการวิจัยและพัฒนาเรื่อง การพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ใช้วิธีการพัฒนา รูปแบบแนวทาง ADDIE Model พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ หลักการ จุดประสงค์ สารการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและสิ่งสนับสนุน และการวัดและประเมินผล รูปแบบการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ 5 แผน รวมเป็นเวลา 22 ชั่วโมง ผลการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า ผลการประเมินทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง

พิมพ์ตะวัน จันทัน (2563) ได้ทำการวิจัยและพัฒนาเรื่อง การพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดิจิทัลสำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมี 4 องค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการของการจัดการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล โดยจัดการเรียนรู้ในรายวิชาเลือกเสรีพลเมืองศึกษา 4 หน่วยการเรียนรู้ รวม 36 ชั่วโมง หลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า คุณลักษณะของความเป็นพลเมืองดิจิทัลของกลุ่มทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนใช้ในทุกด้าน

งานวิจัยต่างประเทศ

เรนท์ฟรอส (Rentfro, 2007) ได้ทำการศึกษาการพัฒนา รูปแบบการเรียนรู้ส่งเสริมทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของนักศึกษา พบว่า รูปแบบการเรียนรู้ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการแนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน 2) วัตถุประสงค์ 3) ขั้นตอนการเรียนรู้ 4) ระบบสังคม 5) หลักการตอบสนอง และ 6) ระบบสนับสนุน โดยนักศึกษามีพัฒนาการของทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม โดยรวมและรายด้านสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ นักศึกษาวิชาชีพที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนรู้ส่งเสริมทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมมีทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมสูงกว่าการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Brantley และ Calandra (2010) ได้พัฒนารูปแบบการออกแบบการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนได้อย่างมีเป้าหมายและการคิดไตร่ตรองเชิงวิพากษ์ของนักศึกษาฝึกสอนนิสิตศึกษารูปแบบที่พัฒนาขึ้นคือ IDNT (Introducing Design to Novice Teachers) ประกอบด้วย 2 ส่วน ได้แก่ 1) ขั้นการออกแบบบทเรียน (Lesson Design Phase) 2) ขั้นการประเมินการคิด ไตร่ตรอง (Reflection Evaluation Phase) โดยใช้กิจกรรมการรู้คิด (Metacognitive Activities) เกี่ยวกับข้อมูลนักเรียน ข้อมูลด้านประสบการณ์ การรับรู้ทางด้านวัฒนธรรมและรูปแบบการคิด เกี่ยวกับการสอน โดยมีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอน แนวทางการสอนที่มีประสิทธิภาพ และการคิดสะท้อนแบบหลายมิติ การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้ การบันทึกวิดีโอทัศน์การสอน จำนวน 2 ครั้ง ใน 6 สัปดาห์ แล้วทำการสัมภาษณ์ไตร่ตรองหลัง การสอนกับครูพี่เลี้ยงเพื่อปรับปรุงการสอน โดยมีการบันทึกการสนทนาร่วมกับการสัมภาษณ์ ก่อนและหลังการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบคงที่ (Constant Comparative Methods) และวิธีการวิเคราะห์ทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory Approach) ผลการศึกษาค้นพบว่า การไตร่ตรองโดยการใช้วิดีโอทัศน์ (Video-Based Reflection) ทำให้นักศึกษาฝึกสอนมีความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนในแนวทางใหม่และมีการคิดไตร่ตรองเชิงวิพากษ์สูงขึ้น

Yunling Fu et al. (2019) ได้ทำการพัฒนารูปแบบการสอนโดยประยุกต์ใช้แนวคิด Maker Education ร่วมกับ SPOC (Small Private Online Course) ในการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรเศรษฐศาสตร์การเมืองของวิทยาลัย พบว่า รูปแบบการสอนนี้สามารถพัฒนาคุณภาพการสอนในรายวิชาเศรษฐศาสตร์การเมืองและพัฒนาความสามารถในการสร้างนวัตกรรมและทักษะการแก้ปัญหาของผู้เรียนได้ รูปแบบการสอนโดยประยุกต์ใช้แนวคิด Maker Education ร่วมกับ SPOC ได้ออกแบบโดยเน้นสิ่งแวดล้อมของการสอน กระบวนการสอน และการวัดประเมินผลการ

สอน นอกจากนั้นยังพบว่า รูปแบบการสอนนี้ส่งผลในเชิงบวกในการสอนรายวิชาเศรษฐศาสตร์ การเมือง ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะถูกหยิบยกมาปรับใช้ในการปฏิบัติตามรูปแบบการสอนนี้

เดมา และ เซอริง (Dema & Tshering , 2020) ได้พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ เชิงรุกเรียกว่า POARE Model มีขั้นตอนที่สำคัญ คือ ขั้นที่ 1 ครูเตรียมความพร้อม เป็นขั้นที่ครู เตรียมความพร้อมก่อนจัดการเรียนรู้ทั้งการวิเคราะห์เนื้อหา ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ เขียน แผนการจัดการเรียนรู้และฝึกทักษะที่จำเป็นในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เช่น ทักษะการตั้งคำถาม การแก้ปัญหาเมื่อนักเรียนไม่ให้ความร่วมมือ ขั้นที่ 2 นักเรียนทราบทิศทางในการเรียน เป็นขั้นครู สร้างบรรยากาศในการเรียนให้นักเรียน โดยแจ้งวัตถุประสงค์และข้อตกลงในการเรียนให้นักเรียนทราบ สำรวจเจตคติของนักเรียน เนื่องจากนักเรียนมีความรู้ ความสนใจและประสบการณ์ ที่แตกต่างกัน ขั้นที่ 3 นักเรียนเรียนรู้โดยการปฏิบัติ เป็นขั้นที่ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในคาบ เน้น ให้นักเรียนได้ฟัง พูด อ่าน เขียน สะท้อนคิดผ่านการลงมือปฏิบัติครูคอยกระตุ้นทางอ้อม ขั้นที่ 4 ครู ส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนรู้เชิงรุกเป็นขั้นที่ครูคอยให้การสนับสนุนให้กำลังใจ และให้ข้อมูล ย้อนกลับในผลงานของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนมีเจตคติทางบวกจากการลงมือทำกิจกรรม ขั้นที่ 5 ประเมินการเรียนรู้รอบด้าน (Evaluation: E) เป็นขั้นที่ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ให้ นักเรียนประเมินตนเองว่ามีส่วนร่วมในการเรียนมากน้อยเพียงใด โดยเขียนลงในสมุดบันทึกและครู ประเมินนักเรียนตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ครอบคลุมทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย เช่น ประเมินความรู้ ความคิดจากการตอบคำถาม การอภิปรายในชั้นเรียน การ อ่านสมุดบันทึกของนักเรียน ตรวจงาน ปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน ผลงานในชั้น เรียนหรืองานที่มอบหมายเพิ่มเติมเป็นการศึกษาค้นคว้านอกห้องเรียนด้วยตนเอง

Tugba Ornek & Yasin Soylu (2021) ได้ทำการวิจัยและพัฒนาออกแบบรูปแบบใน การเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการตั้งปัญหา โดยมีชื่อรูปแบบการเรียนการสอนว่า Problem Posing Learning Model (PPLM) โดยใช้ฐานคิดจากการแก้ปัญหา 4 ขั้นตอนของ Polya (1957) และแนวคิดกระบวนการแก้ปัญหา (Cai et al., 2015) ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ทำความ เข้าใจสถานการณ์โดยการตั้งปัญหา 2) ออกแบบเรื่องราว 3) สร้างคำชี้แจงปัญหา 4) แก้ปัญหาที่ เกิดขึ้น 5) ประเมินผล และ 6) สรุปจบปัญหา ขั้นตอนเหล่านี้มีความเป็นลำดับขั้นและแต่ละขั้นควร นำมาใช้ในกระบวนการตั้งปัญหา การประยุกต์ใช้และประสิทธิผลของ รูปแบบการเรียนการสอน PPLM ในการสอนการตั้งปัญหาในสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ต่าง ๆ ผ่านการตรวจสอบแล้ว

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถสรุปได้ว่า การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้มีขั้นตอนหลักที่คล้ายคลึงกัน คือ การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน หลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง จากนั้นทำการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ แล้วจึงนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อหาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ในส่วนของการแบ่งองค์ประกอบหลักของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมือนกันคือ หลักการและทฤษฎี วัตถุประสงค์ สาระและกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดกระบวนการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล นอกจากนั้นยังมีความสอดคล้องในการกำหนดระยะเวลาในการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยส่วนใหญ่พบว่า ใช้ระยะเวลา 21 – 36 ชั่วโมง จึงทำให้ผู้วิจัยกำหนดระยะเวลาในการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา เป็นจำนวน 36 ชั่วโมง โดยแบ่งเป็น 12 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ใน 1192301 การจัดการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา รายวิชากลุ่มวิชาเอกในหลักสูตรสาขาวิชาการศึกษา ประถมศึกษา ครุศาสตรบัณฑิต 4 ปี (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2562)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้

วินรดี พรวิริยะสกุล (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิจัยและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการศึกษาผ่านการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนของนักศึกษาครู โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิจัยและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ตาม แนวคิดการศึกษาผ่านการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนของนักศึกษาครูและเพื่อศึกษาผลการทดลองใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการศึกษาผ่านการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนของนักศึกษาครู กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยคือ นักศึกษาครูชั้นปีที่ 4 สาขาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จำนวน 13 คน โดยผลการทดลองใช้กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการศึกษาผ่านการเรียนรู้ พบว่า หลังเรียนตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น นักศึกษาครูมีความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ นักศึกษาครูได้พัฒนาความสามารถในการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในบริบทจริงได้ ดังนั้นกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการศึกษาผ่านการเรียนรู้สามารถเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนของนักศึกษาครูได้

รัฐพล พรหมสะอาด (2558: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาตัวบ่งชี้ความสามารถด้านการออกแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ผลการวิจัยพบว่า 1. ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 17 ตัวบ่งชี้ จำแนกเป็นองค์ประกอบที่ 1 ด้านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 6 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 2 ด้านการพัฒนานวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้ จำนวน 4 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 3 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 4 ตัวบ่งชี้ และองค์ประกอบที่ 4 ด้านการวัดและประเมินผลเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ จำนวน 3 ตัวบ่งชี้ 2. โมเดลการวัดความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าไคสแควร์ = 79.210, $p=0.3773$, $df=75$, ค่าสถิติไคสแควร์สัมพัทธ์ = 1.056 ค่าดัชนี GFI=0.990, AGFI=0.980, CFI=1.000 และค่าดัชนี SRMR=0.009, RMSEA=0.005 สำหรับค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐาน อยู่ระหว่าง 0.720 ถึง 0.870 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกองค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐานมากที่สุดคือ สามารถสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และผู้เรียน (Eva2), ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลายและสอดคล้องกับธรรมชาติผู้เรียน (Ac3) และสามารถเลือกใช้วิธีการและเครื่องมือวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และผู้เรียน (Eva3) = 0.870, 0.860 และ 0.850 ตามลำดับ

วัชรีย์ เหล่มตระกูล (2559: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยและพัฒนา รูปแบบการพัฒนาความสามารถในการสอนแบบเน้นกระบวนการคิดตามแนวทฤษฎีสติปัญญาสามศร สำหรับครูประจำการ และได้ศึกษาผลของโปรแกรม ซึ่งประกอบด้วย ความสามารถในการวิเคราะห์การสอน ความสามารถในการออกแบบการสอนและความสามารถในการใช้วิธีสอนของครู รวมถึงการศึกษาประยุกต์ใช้ทฤษฎีสติปัญญาสามศรในบริบทการพัฒนาครู ผลการวิจัยพบว่า ครูประจำการมีระดับพัฒนาการของความสามารถทั้ง 3 ด้านสูงกว่าก่อนการเข้าร่วมโปรแกรมโดยครูมีความพึงพอใจต่อโปรแกรมในระดับมาก นอกจากนี้พบว่า ปัจจัยสนับสนุนการใช้โปรแกรมพัฒนาสมรรถภาพการสอนนี้ ได้แก่ การสนับสนุนของของผู้บริหารสถานศึกษา ความสนใจใฝ่รู้ และความสมัครใจของครูประจำการ ความเชี่ยวชาญและมนุษยสัมพันธ์ของวิทยากรหรือผู้ดำเนินการ และการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี เป็นสื่อในการเรียนรู้ ส่วนปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ได้แก่ ทัศนคติทางลบที่มีต่อการพัฒนาครู อันเนื่องมาจากประสบการณ์เดิม จากการเข้าร่วมกิจกรรมการอบรม และ

เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยโครงการก่อนๆ เวลาในการเข้าร่วมกิจกรรมที่ปรับเปลี่ยนอยู่เสมอและภาระงานของครูที่มีมาก

ศศิธร อินต๋น (2563: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาครูระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า 1. นักศึกษาครูระดับบัณฑิตศึกษามีความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้โดยภาพรวมอยู่ในระดับดี โดยพิจารณาตามองค์ประกอบย่อยของการออกแบบการเรียนรู้ 4 ด้านประกอบด้วย (1) การเลือกแนวทางการสอน (2) การวางแผนทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (3) การประเมินผลกิจกรรมการเรียนรู้ (4) วิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้ และ 2. ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี โดยพิจารณาตามองค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ 6 ด้าน ประกอบด้วย (1) ด้านผู้สอน (2) ด้านเนื้อหา (3) ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน (4) ด้านสื่อและสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ (5) ด้านการวัดและประเมินผล (6) ด้านผู้เรียน 3. หลังจากจัดการเรียนรู้ให้นักศึกษาทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์สรุปได้ว่านักศึกษาครูระดับบัณฑิตศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมบริการวิชาการมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

งานวิจัยต่างประเทศ

Luppici (2003) ได้นำเสนอโครงสร้างของคำถามเกี่ยวกับการออกแบบการเรียนการสอนและตรวจสอบศักยภาพของคำถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการส่งเสริมการสะท้อนคิดและการออกแบบการเรียนการสอน โดยเริ่มจากการระบุโครงสร้างของคำถามเกี่ยวกับการสะท้อนการออกแบบการเรียนการสอนและนำ RAID ไปใช้ในชุมชนของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา แล้วศึกษาถึงอิทธิพลของการสะท้อนการออกแบบ โดยอธิบายว่ากระบวนการสะท้อนเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญที่ทำให้เห็นกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการของแต่ละบุคคล เนื่องจากการสะท้อนผลทำให้เห็นแนวคิดและที่มาของการเชื่อมโยงข้อมูลความรู้และการปฏิบัติ โดยกล่าวว่า เทคนิคการสะท้อนอาจช่วยให้นักศึกษาที่ออกแบบการเรียนการสอนเกิดความชัดเจนในความคิด และการเชื่อมโยงของแต่ละขั้นตอนไปโดยปริยาย และเห็นว่ากระบวนการสะท้อนเป็นขั้นตอนแรกที่สำคัญในการพัฒนาโครงสร้าง ของการปฏิบัติการสะท้อน สำหรับนักออกแบบการเรียนการสอน

Wilke and Losh (2008) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการวางแผนยุทธศาสตร์การเรียนการสอนของนักศึกษาครูโดยสิ่งที่สนใจเป็นพิเศษคือ ยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่สุดของนักศึกษาครูและวิธีการที่นักศึกษาครูใช้ในการวางแผน แต่ผลจากการศึกษาพบว่านักศึกษาครูทุกสาขาวิชาเลือกใช้

วิธีการสอนได้หลากหลายแต่ขอบเขตในการวางแผนยุทธศาสตร์การสอนและการนำยุทธศาสตร์การสอนไปใช้จะแตกต่างกันในแต่ละสาขาวิชา และขึ้นอยู่กับความเชื่อของนักศึกษาครูที่มีต่อการสอนโดยพบว่าความเชื่อของนักศึกษาครูจะมีผลต่อการปฏิบัติการสอนในชั้นเรียนของครู รวมทั้งมีผลต่อวิธีการที่ครูเลือกใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งพบว่าผู้ที่ไม่มีประสบการณ์ทางการสอนจำนวนมากมองว่าการสอนเป็นเพียงการบอกหรือการบรรยายที่ส่งข้อมูลโดยตรงให้กับผู้เรียน อย่างไรก็ตาม Wilke and Losh (2008) เชื่อว่าการศึกษาค้นคว้าส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับวิธีการที่ครูฝึกสอนหรือนักศึกษาครูใช้ในการวางแผนยุทธศาสตร์การเรียนการสอน โดยส่วนมากทฤษฎีการเรียนการสอนจะยืนยันว่ายุทธศาสตร์การสอนที่ได้รับการพิจารณาและถูก เลือกใช้นั้นเป็นวิธีการที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และสามารถทำให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ได้ และแม้งานวิจัยที่ผ่านมาจะพบว่านักศึกษาครูควรได้รับการพัฒนาผ่านกระบวนการเรียนการสอนในสถาบันการฝึกหัดครูก็ตาม แต่มีคำถามหลายประการที่ยังไม่สามารถอธิบายได้ เช่น ถ้า นักศึกษาครูเชื่อว่าการเรียนการสอนคือการส่งผ่านข้อมูลการบรรยายจะเป็นวิธีการเดียวที่นักศึกษาครูวางแผนจะใช้ในการสอนใช่หรือไม่ เวลาที่นักศึกษาครูวางแผนว่าจะใช้จัดการเรียนการสอนเมื่อเปรียบเทียบวิธีการสอนแบบบรรยายและวิธีการอื่นๆ โดยจากการวิจัย Wilke and Lash (2008) มีนักศึกษาครูจำนวนค่อนข้างน้อยที่เลือกใช้วิธีการสอนแบบถ่ายทอดความรู้ เช่น บรรยาย หรือ สาธิต รวมทั้งให้ข้อเสนอแนะว่า หากนักศึกษาครูเปิดรับยุทธศาสตร์การเรียนการสอนที่มีความหลากหลายนักการศึกษาควรให้ความสำคัญกับกระบวนการตัดสินใจของนักศึกษาครูในระหว่างวางแผนและความสมเหตุสมผลของยุทธศาสตร์การเรียนการสอน โดยควรหาแนวทางที่จะช่วยให้นักศึกษาครูมีคลังความรู้เกี่ยวกับยุทธศาสตร์การเรียนการสอนที่ใหญ่ขึ้น และเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการเชื่อมโยงระหว่างเป้าหมายการเรียนรู้และยุทธศาสตร์การจัดการเรียนการสอน รวมทั้งสามารถนำยุทธศาสตร์การเรียนการสอนที่หลากหลายไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

Ramaligela (2012) ได้ศึกษาความเข้าใจวิธีการวางแผนการสอนและการฝึกสอนของนักศึกษาครู โดยพบว่า นักศึกษาครูไม่สามารถเตรียมแผนการสอนที่จะช่วยให้ตนเองจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนได้ โดยจากข้อมูลที่ได้แสดงให้เห็นว่านักศึกษาครูไม่เข้าใจความหมาย ความสำคัญและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่ปรากฏในแผนการสอนตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด รวมทั้งเกิดความล้มเหลวในการออกแบบการเรียนการสอนและการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถใช้ได้จริง

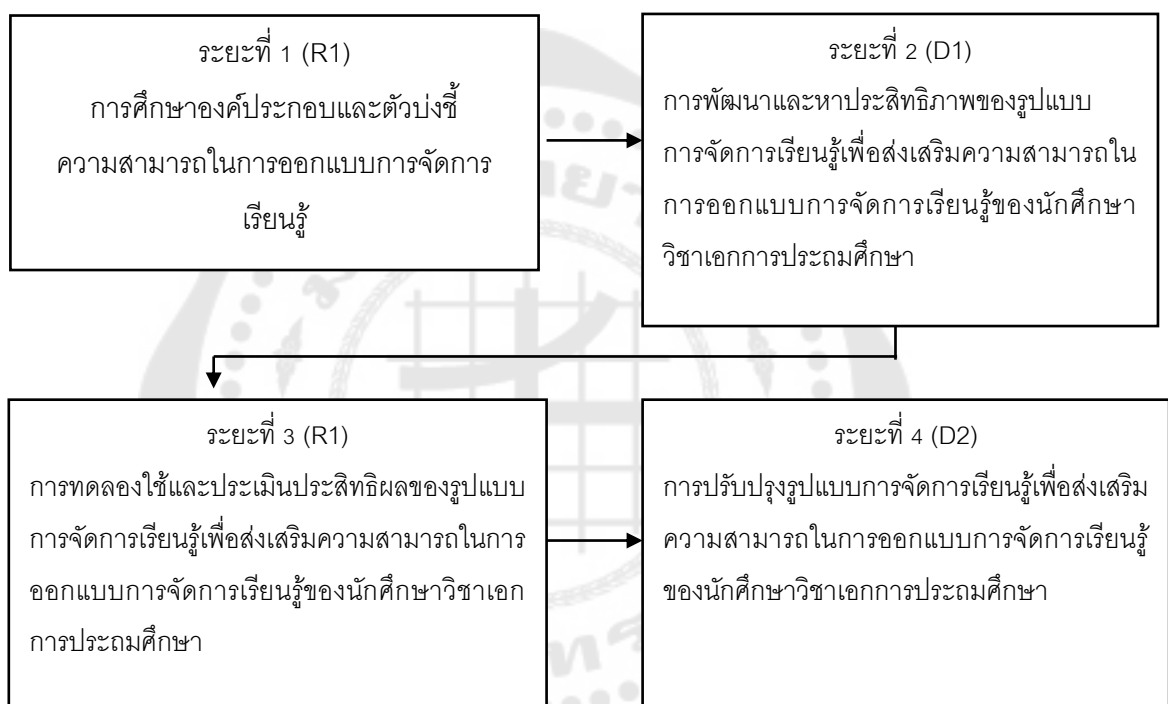
Ozçelik and Ferman (2016) ได้ศึกษาเรื่องเกี่ยวกับความสามารถ ผลการศึกษาพบว่า ความสามารถเป็นส่วนหนึ่งในการจัดการพัฒนาทรัพยากรบุคคล การศึกษาครั้งนี้เป็นการตรวจสอบจุดหมายของความสามารถที่มีส่วนในการจัดการพัฒนาทรัพยากรบุคคล (Human Resource Management : HRM) ในองค์การรวมทั้งการทบทวนเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องตามมุมมองต่าง ๆ ในเรื่องของความสามารถ จากการสร้างทฤษฎีก่อนหน้านี้และหลักฐานที่สังเกตได้บางอย่าง กรอบของความสามารถใหม่ได้มีการพัฒนาดีขึ้น จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการวิจัยเน้นการยืนยันการนำความสามารถไปใช้ในการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ทักษะ และอุปนิสัยในองค์การต่าง ๆ สิ่งที่ค้นพบในการศึกษาครั้งนี้ มีสิ่งที่ท้าทายเป้าหมายการพัฒนาความสามารถที่แตกต่างของบุคคล และความแตกต่างทางวัฒนธรรมการทำงานของแต่ละท้องถิ่นและประเทศ อย่างไรก็ตามหากมีการจัดการที่เหมาะสม ความสามารถก็สามารถสร้างเสริมงานและมีการพัฒนาจนสามารถบรรลุได้ทั้งความต้องการขององค์การและบุคคลได้

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ผู้วิจัยได้นำเสนอในข้างต้น จะเห็นได้ว่า ความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้นั้นควรออกแบบการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องเหมาะสมกับ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ และผู้เรียน โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างหลากหลายเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้อย่างหลากหลาย ออกแบบวิธีการวัดและประเมินผลสร้างและนำเครื่องมือวัดและประเมินผลไปใช้ให้ถูกต้องและเหมาะสม

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายของการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ดำเนินการในลักษณะการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งได้ 4 ระยะ ดังนี้

ภาพประกอบ 4 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

เป็นการศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เป็นการวิจัยโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้กรอบแนวคิดในการวิจัยที่ได้จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ และการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ได้แก่ เอกสาร ตำรา และ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ครอบคลุมกับความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ และการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญที่ใช้ในการวิจัยระยะนี้เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ และด้านการจัดการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา จำนวน 7 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญสำหรับสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ประกอบด้วย

1. นักการศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกด้านหลักสูตรและการสอน หรือสาขาที่เกี่ยวข้องและเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 5 คน
2. ครูผู้สอนในระดับประถมศึกษาและอาจารย์ผู้สอนนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์สอนไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. สืบค้นและรวบรวมเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ
2. เตรียมแบบวิเคราะห์เอกสารที่ผ่านการหาคุณภาพและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ
3. ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
4. ศึกษาแนวคิด หลักการทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา
5. กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะเกี่ยวกับความหมายและองค์ประกอบของความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย
6. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการรวบรวมข้อมูล จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูล
7. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยพร้อมทั้งเครื่องมือวิจัยและรายละเอียดการวิจัย ติดต่อประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญ นัดหมายช่วงเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

8. ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฯ โดยสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ตามวันและเวลาที่ได้นัดหมายกับผู้เชี่ยวชาญไว้

9. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญทั้ง 7 คน มาสังเคราะห์ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฯ แล้วจัดทำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะฯ (ฉบับร่าง) แล้วนำไปเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ครอบคลุมของเนื้อหา และความเหมาะสม ชัดเจนของภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับการวิจัยระยะที่ 1 มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. แบบวิเคราะห์เอกสาร
2. แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา ซึ่งเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structured Interview)

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับการวิจัยระยะที่ 1 มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. แบบวิเคราะห์เอกสาร
  - 1.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบวิเคราะห์เอกสาร
  - 1.2 กำหนดประเด็นสำหรับนำไปใช้ในการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้เป็นแบบวิเคราะห์เอกสารฉบับร่าง
  - 1.3 นำแบบวิเคราะห์เอกสารฉบับร่าง เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของประเด็นการวิเคราะห์ และปรับปรุงแก้ไข
  - 1.4 นำแบบวิเคราะห์เอกสารที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของแบบวิเคราะห์เอกสาร โดยการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม (ประเด็นการสังเคราะห์) กับวัตถุประสงค์ (index of item objective congruence : IOC) จากนั้นนำมาวิเคราะห์ค่าดัชนีของความสอดคล้องที่มีค่า 0.67 ขึ้นไป ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน (Rovinelli & Hambleton, 1977 : 49-60) ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัย

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย

ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบวิเคราะห์เอกสารโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่าค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67-1.00 แสดงว่าแบบวิเคราะห์เอกสารมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงและแก้ไขแบบวิเคราะห์เอกสารเพิ่มเติม เพื่อให้มีความสมบูรณ์และพร้อมใช้งานในการวิจัย

2. แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา

2.1 ศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้จากเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและต่างประเทศ เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา (ฉบับร่าง)

2.2 ศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีเกี่ยวกับการสร้างแบบสัมภาษณ์จากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและต่างประเทศ เพื่อนำมากำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา

2.3 สร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา (ฉบับร่าง) ให้ครอบคลุมตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

2.4 นำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา (ฉบับร่าง) เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสมของประเด็นคำถาม และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

2.5 นำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา (ฉบับร่าง) ที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) จากนั้นนำมาวิเคราะห์ค่า

ดัชนีของความสอดคล้องที่มีค่า 0.67 ขึ้นไป ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน (Rovinelli & Hambleton, 1977 : 49-60) ดังนี้

- ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามจุดประสงค์
- ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามจุดประสงค์
- ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ไม่ตรงตามจุดประสงค์

จากนั้นนำมาพิจารณาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ วัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ที่มีค่า 0.67 ขึ้นไป พร้อมกับนำมา ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.6 ผลการประเมินความสอดคล้องของของแบบสัมภาษณ์ พบว่า ค่าดัชนี IOC ของแบบสัมภาษณ์มีค่ามากกว่า 0.67 (ตาราง 1 ภาคผนวก ค) หมายความว่าแบบ สัมภาษณ์มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา สามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัยได้ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์โดยปรับถ้อยคำในข้อคำถามให้ชัดเจนมากขึ้น ตามข้อเสนอแนะจาก ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้แบบสัมภาษณ์ มีความสมบูรณ์ก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูล

2.7 จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา (ฉบับ สมบูรณ์) เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับการวิจัยระยะที่ 1 มีขั้นตอนการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. สืบค้นและรวบรวมเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ
2. เตรียมแบบวิเคราะห์เอกสารที่ผ่านการหาคุณภาพและปรับปรุงแก้ไขตาม ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

3. ศึกษาแนวคิด หลักการทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบ การจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

4. กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะของความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ เกี่ยวกับ ความหมายและองค์ประกอบของความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดย นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

5. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการรวบรวมข้อมูล จากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูล

6. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยพร้อมทั้งเครื่องมือวิจัยและรายละเอียดการวิจัย ติดต่อประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญ นัดหมายช่วงเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

7. ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฯ โดยสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ตามวันและเวลาที่ได้นัดหมายกับผู้เชี่ยวชาญไว้

8. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง 7 คน มาสังเคราะห์ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฯ แล้วจัดทำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะฯ (ฉบับร่าง) แล้วนำไปเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ครอบคลุมของเนื้อหา และความเหมาะสม ชัดเจนของภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการวิจัยระยะที่ 1 มีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จากแบบวิเคราะห์เอกสาร
2. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) จากการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษากับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน เพื่อสังเคราะห์ประกอบเป็นองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา(ฉบับร่าง) ก่อนนำไปหาประสิทธิภาพโดยการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฯ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งจากเอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้วิจัยได้นำมาบูรณาการและสังเคราะห์ร่วมกันอย่างเป็นระบบ โดยผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งสองส่วนมาสังเคราะห์ร่วมกันเพื่อจัดทำ (ร่าง) องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีความครอบคลุม สอดคล้องกับบริบททางการศึกษา และได้รับการยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญในภายหลังผ่านกระบวนการตรวจสอบความเหมาะสมต่อไป

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

ระยะนี้เป็นการนำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาและกรอบแนวคิดในการวิจัยที่ได้จากการศึกษาวิจัยในขั้นตอนที่ 1 มาพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา และหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการตรวจประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ ที่ผ่านการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ และมีการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนรู้หลังได้รับการตรวจประเมินประสิทธิภาพ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

สำหรับการวิจัยระยะที่ 2 มีผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญที่มีความเชี่ยวชาญด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา และด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 7 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) สำหรับประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา และประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

1. นักการศึกษาที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอกด้านหลักสูตรและการสอน หรือสาขาที่เกี่ยวข้องและเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน
2. ครูผู้สอนในระดับประถมศึกษาและอาจารย์ผู้สอนนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษา ประถมศึกษา ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์สอนไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 3 คน
3. มีความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ด้านการวัดผลประเมินผลทางการศึกษา เป็นเวลา 5 ปีขึ้นไปมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก หรือมีตำแหน่งทางวิชาการ ตั้งแต่ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขึ้นไป จำนวน 1 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. วิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ที่ได้จากการศึกษาวิจัยในขั้นตอนที่ 1
2. พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา
3. นำร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อ

ตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา
ปริญญาโท

4. ตรวจสอบประสิทธิภาพของร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม
ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา จากการ
ประเมินของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน

5. นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการ
เรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ

6. จัดทำคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการ
ออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

7. นำร่างคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการ
ออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
ของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

8. ตรวจสอบประสิทธิภาพของร่างคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม
ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา จากการ
ประเมินของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน

9. นำคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบ
การจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำจาก
ผู้เชี่ยวชาญ

10. พัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการ
เรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย โดย
ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทและปรับปรุง
แก้ไขแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) และ
ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

11. นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการ
จัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาและแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริม
ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาจำนวน 2
หน่วยการเรียนรู้ ทำการศึกษานำร่อง (Pilot Study) เพื่อทดสอบประสิทธิภาพและปัญหาอุปสรรค
ที่อาจเกิดขึ้นในการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

12. ปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาให้มีความสมบูรณ์ก่อนนำไปทดลองใช้จริง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับการวิจัยระยะที่ 2 มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา (ฉบับร่าง)
2. คู่มือการใช้รูปแบบการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา
3. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา
4. แบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา
5. แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา
6. แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้
7. แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับการวิจัยระยะที่ 2 มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา (ฉบับร่าง)
  - 1.1 ศึกษาทบทวนข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ที่ได้จากการเก็บข้อมูลในระยะที่ 1 ศึกษาค้นคว้าแนวคิดหลักการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ และนำมากำหนดรายละเอียดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่
    - 1) หลักการ แนวคิดทฤษฎี
    - 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ
    - 3) กระบวนการจัดการเรียนรู้

4) สารและกิจกรรมการเรียนรู้

5) การวัดและประเมินผล

1.2 ศึกษาค้นคว้าหลักการและแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้และความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ สังเคราะห์เป็นแนวคิดหลักเพื่อใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล

1.3 พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ตามองค์ประกอบและแนวคิดที่สังเคราะห์ไว้

1.4 นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ไปเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้องของภาษาที่ใช้ และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

1.5 นำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่ปรับแก้ไขแล้วไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ที่ได้ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

1.6 ผู้วิจัยพิจารณาคะแนนเฉลี่ยที่ต่ำกว่า 3.51 ต้องมีการปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพก่อนนำไปทำการศึกษานำร่อง

2. คู่มือการใช้รูปแบบการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

2.1 ศึกษา ค้นคว้า หลักการและวิธีการพัฒนาเอกสารคู่มือต่างๆ

2.2 พัฒนาคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา 4 องค์ประกอบ ได้แก่

- 1) ความเป็นมาและความสำคัญของรูปแบบการจัดการเรียนรู้
- 2) แนวคิดพื้นฐานที่รองรับรูปแบบการจัดการเรียนรู้
- 3) องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้
- 4) แผนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดการเรียนรู้

2.3 นำคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ ไปเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้องของภาษาที่ใช้ และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.4 นำคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ ที่ปรับแก้ไขแล้วไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ที่ได้ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

เกณฑ์การประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ

ระดับ 5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
ระดับ 3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

ผู้วิจัยให้ความหมายของค่าที่ได้จากการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ โดยการใช้คะแนนเฉลี่ยเป็นรายช่วงและรายข้อ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด , 2554 : 103)

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

2.5 ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ จากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า คะแนนเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 4.53 หมายความว่าคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมระดับมากที่สุด สามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัยได้ ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ มีความเหมาะสมก่อนนำไปทำการศึกษาต่อในประเด็นที่

สำคัญ ได้แก่ การปรับโครงสร้างเนื้อหา ให้มีลำดับที่ชัดเจน สอดคล้องกับขั้นตอนของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ การเพิ่มเติมคำอธิบายและตัวอย่างกิจกรรม ในแต่ละขั้นตอนให้มีความชัดเจนและสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนระดับปริญญาตรีการปรับภาษาที่ใช้ในคู่มือ ให้กระชับ เข้าใจง่าย และมีความถูกต้องทางวิชาการ การเสริมเนื้อหาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ความสามารถของผู้เรียนในแต่ละองค์ประกอบ การจัดรูปแบบเอกสาร ให้สอดคล้องกับหลักวิชาการและสะดวกต่อการใช้งานของผู้สอน

3. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

3.1 ศึกษาวิเคราะห์เนื้อหารายวิชา 1192301 การจัดการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาการประถมศึกษา 4 ปี (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2562) และนำรูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ที่มีความสมบูรณ์มาออกแบบและสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น

3.2 จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 7 แผน ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้อยู่ในหน่วยการเรียนรู้ที่ 6 เรื่อง การออกแบบการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 แผน 21 ชั่วโมง โดยมีรายละเอียดของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังตาราง 5

ตาราง 5 เนื้อหารายวิชาการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

แผนการจัดการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	จุดประสงค์การเรียนรู้	ชั่วโมง	ภาระงานและเครื่องมือวัดประเมินผล
1	แนะนำรายละเอียดของรายวิชา และวิธีการจัดการเรียนรู้ตลอดจนวิธีการวัดประเมินผล	-	3	ภาระงาน 1. แบบวัดความสามารถในออกแบบการจัดการเรียนรู้ก่อนเรียน

ตาราง 5 (ต่อ)

แผนการจัดการ เรียนรู้	สาระการเรียนรู้	จุดประสงค์การเรียนรู้	ชั่วโมง	ภาระงานและเครื่องมือ วัดประเมินผล
2 หลักสูตรและ สาระการ เรียนรู้	1. หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และ มาตรฐานการเรียนรู้และ ตัวชี้วัดฯ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560)	1.สามารถวิเคราะห์ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดจากหลัก สูตรแกนกลางการ ศึกษาขั้นพื้นฐานได้	3	ภาระงาน 1. ไปงานที่ 1 เรื่อง วิเคราะห์มาตรฐานการ เรียนรู้และตัวชี้วัด เครื่องมือ วัด และ ประเมินผล 1. แบบตรวจใบงานที่ 1 เรื่อง วิเคราะห์มาตรฐานการ เรียนรู้และตัวชี้วัด
3 การจัดการ เรียนรู้สำหรับ นักเรียน ประถมศึกษา	1. หลักการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนประถมศึกษา 2. การจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ	1.อธิบายความหมาย กระบวนการการจัด การเรียนรู้สำหรับ นักเรียนประถมศึกษา และนำทฤษฎีการเรียนรู้ มาประยุกต์ในการ จัดการเรียนรู้ได้	3	ภาระงาน 1. ไปงานที่ 2 เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับ นักเรียนประถมศึกษา เครื่องมือ วัด และ ประเมินผล 1. แบบตรวจใบงานที่ 2 เรื่อง การจัดการเรียนรู้สำหรับ นักเรียนประถมศึกษา

ตาราง 5 (ต่อ)

แผนการจัดการ เรียนรู้	สาระการเรียนรู้	จุดประสงค์การ เรียนรู้	ชั่วโมง	ภาระงานและเครื่องมือ วัดประเมินผล
4 การใช้สื่อและ เทคโนโลยี ดิจิทัล	1. สื่อและเทคโนโลยี ดิจิทัล	1. สามารถอธิบาย ความหมาย นวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ การใช้สื่อและ เทคโนโลยีดิจิทัล และสามารถคัดเลือก ผลิต ตรวจสอบ คุณภาพและใช้สื่อ การเรียนรู้ได้	3	ภาระงาน 1. ไปงานที่ 4 เรื่อง การใช้สื่อและเทคโนโลยี ดิจิทัล เครื่องมือ วัด และ ประเมินผล 1. แบบตรวจใบงานที่ 4 เรื่อง การใช้สื่อและเทคโนโลยี ดิจิทัล
5 การวัดและ ประเมินผล การเรียนรู้	1.การวัดและประเมินผล การเรียนรู้	1.สามารถอธิบาย ความหมาย การวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ และสามารถนำหลัก การการวัดและ ประเมินผลการเรียนรู้ ไปประยุกต์ใช้ในการ จัดการเรียนรู้ได้	3	ภาระงาน 1. ไปงานที่ 5 เรื่อง การวัดและประเมินผลการ เรียนรู้ เครื่องมือ วัด และ ประเมินผล 1. แบบตรวจใบงานที่ 5 เรื่อง การวัดและประเมินผลการ เรียนรู้

ตาราง 5 (ต่อ)

แผนการจัดการเรียนรู้	สาระการเรียนรู้	จุดประสงค์การเรียนรู้	ชั่วโมง	ภาระงานและเครื่องมือวัดประเมินผล
6 การออกแบบ การจัดการ เรียนรู้ (ใช้ ดำเนินการ วิจัย)	1.วิธีการสอน 2.รูปแบบการสอน และเทคนิคการสอน ที่สอดคล้องกับธรรมชาติ วิชา 3. การออกแบบการจัด การเรียนรู้	1.สามารถอธิบาย ความหมาย ความสำคัญ หลักการ การออกแบบการ จัดการเรียนรู้ 2. สามารถออกแบบ การจัดการเรียนรู้และ จัดทำแผนการเรียนรู้ รวมทั้งนำแผนการ จัดการเรียนรู้ไปฝึก ปฏิบัติทักษะการสอน ในชั้นเรียนได้	21	ภาระงาน 1. ไปงานที่ 3 เรื่อง การออกแบบการจัดการ เรียนรู้ เครื่องมือวัดและ ประเมินผล 1. แบบตรวจใบงานที่ 3 เรื่อง การออกแบบการจัดการ เรียนรู้ 2. แบบประเมินความ สามารถในการออกแบบการ จัดการเรียนรู้
7 การสรุป และนำไปใช้	-	1. สามารถนำความรู้ไป ออกแบบการเรียนรู้และ ใช้กับกลุ่มเป้าหมายได้	3	เครื่องมือวัดและ ประเมินผล 1. แบบประเมินความ สามารถในการออกแบบการ จัดการเรียนรู้ 2. แบบวัดความสามารถใน การออกแบบการจัดการเรียน
รวม			39	

3.3 นำแผนการจัดการเรียนรู้ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความถูกต้องของภาษาที่ใช้ และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

3.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ ที่ปรับแก้ไขแล้วไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ที่ได้

ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

เกณฑ์การประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้

ระดับ 5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
ระดับ 3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

ผู้วิจัยให้ความหมายของค่าที่ได้จากการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยการให้คะแนนเฉลี่ยเป็นรายช่วงและรายข้อ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 103)

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

เกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินความเหมาะสม คือ คะแนนเฉลี่ยต้องมากกว่าหรือเท่ากับ 3.50 ซึ่งหมายความว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากขึ้นไป หากคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่า 3.50 แสดงว่าแผนการจัดการเรียนรู้ขาดประสิทธิภาพ ควรปรับปรุงให้ดีขึ้น

3.5 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญพบว่าคะแนนเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 4.61 หมายความว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด (ภาคผนวก ค) สามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัยได้ ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้แผนการจัดการเรียนรู้มีความสมบูรณ์ก่อนนำไปทำศึกษานำร่องในประเด็นสำคัญ ได้แก่ ความชัดเจนของวัตถุประสงค์การ

เรียนรู้ให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดและกิจกรรม ความหลากหลายของกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการลงมือปฏิบัติ การจัดลำดับเนื้อหาและกิจกรรมให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียนในระดับประถมศึกษา การใช้สื่อและเทคโนโลยีให้สอดคล้องกับเนื้อหาและส่งเสริมการมีส่วนร่วม ความสอดคล้องของการวัดและประเมินผลกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้

4. แบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

4.1 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างแบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.2 กำหนดประเด็นการประเมิน และสร้างแบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ โดยเป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
ระดับ 3	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ผู้วิจัยให้ความหมายของค่าที่ได้จากการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ โดยการใช้คะแนนเฉลี่ยเป็นรายช่วงและรายข้อ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 103)

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ กับ วัตถุประสงค์ของการวิจัย ให้แบบประเมินตามหลัก ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ วัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ซึ่งกำหนดให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินค่าความ สอดคล้องของแต่ละรายการโดยใช้โดยเกณฑ์การประเมิน 3 ค่า ได้แก่ +1 (สอดคล้อง) 0 (ไม่แน่ใจ) -1 (ไม่สอดคล้อง) จากนั้นนำค่าที่ได้ไปคำนวณค่า IOC ของแต่ละรายการ และพิจารณาเลือกเฉพาะ รายการที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไปเป็นเกณฑ์ที่ยอมรับได้ในการนำไปใช้

ผู้วิจัยกำหนดให้ ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ภาพรวมของคุณภาพของรูปแบบที่ได้รับการพัฒนา ซึ่งพิจารณาจาก ผลการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ 2 ด้าน ได้แก่ ความสอดคล้องขององค์ประกอบของรูปแบบกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งประเมินโดยใช้ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างรายการประเมินกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) และ ความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งประเมินด้วยแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ผู้วิจัยจึงนำผลการประเมินทั้ง 2 ด้านมาวิเคราะห์เชิงพรรณนาโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อสะท้อนระดับประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาโดยรวม พร้อมทั้ง แปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนด ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึง	มีประสิทธิภาพมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง	มีประสิทธิภาพมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง	มีประสิทธิภาพปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง	มีประสิทธิภาพน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง	มีประสิทธิภาพน้อยที่สุด

4.3 นำแบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่พัฒนาขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทพิจารณาความเหมาะสม และความถูกต้องของการใช้ ภาษาจากนั้นผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

4.4 นำแบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ที่ปรับปรุง ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ที่ ไม่ใช่กลุ่มเดียวกับผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อประเมิน ความเหมาะสมของแบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยมีเกณฑ์ในการ เลือกผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน จำนวน 2 คน

ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้เรียนรู้ระดับประถมศึกษา จำนวน 2 คน

ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน

เพื่อประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

เกณฑ์การประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินประสิทธิภาพ

ระดับ 5 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง เหมาะสมมาก

ระดับ 3 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง เหมาะสมน้อย

ระดับ 1 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

ผู้วิจัยให้ความหมายของค่าที่ได้จากการประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการใช้คะแนนเฉลี่ยเป็นรายช่วงและรายข้อ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความเหมาะสมมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความเหมาะสมมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความเหมาะสมปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

เกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินความเหมาะสม คือ คะแนนเฉลี่ยต้องมากกว่า 3.50 ซึ่งหมายความว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากขึ้นไป หากคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าหรือเท่ากับ 3.50 แสดงว่าแบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ขาดประสิทธิภาพ ควรปรับปรุงให้ดีขึ้น

4.5 ผลการประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ จากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า คะแนนเฉลี่ยมีค่า 4.65 หมายความว่า แบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด (ภาคผนวก ค) สามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัยได้ ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแบบประเมิน

ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ ตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้มีความสมบูรณ์ก่อนนำไปใช้ในการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

5. แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

5.1 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของเอกสารงานวิชาการ และคู่มือต่างๆ จากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.2 กำหนดประเด็นการประเมิน และสร้างแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ โดยเป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ

ระดับ 5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
ระดับ 3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

ผู้วิจัยให้ความหมายของค่าที่ได้จากการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา โดยใช้คะแนนเฉลี่ยเป็นรายช่วงและรายข้อ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

5.3 นำแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ ที่พัฒนาขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทพิจารณาความเหมาะสม และความถูกต้องของการใช้ภาษา จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท

5.4 นำแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ ที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มเดียวกับผู้เชี่ยวชาญที่ประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ เพื่อ

ประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดย
ใช้แบบประเมินความเหมาะสม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

เกณฑ์การประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือ
การใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

ระดับ 5	หมายถึง	เหมาะสมมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	เหมาะสมมาก
ระดับ 3	หมายถึง	เหมาะสมปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	เหมาะสมน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	เหมาะสมน้อยที่สุด

ผู้วิจัยให้ความหมายของค่าที่ได้จากการประเมินความเหมาะสมของแบบ
ประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการใช้คะแนนเฉลี่ยเป็นราย
ช่วงและรายข้อ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

เกณฑ์ที่ใช้ในการตัดสินความเหมาะสม คือ คะแนนเฉลี่ยต้องมากกว่า 3.50
ซึ่งหมายความว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากขึ้นไป หากคะแนนเฉลี่ยน้อยกว่าหรือเท่ากับ
3.50 แสดงว่าแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ขาด
ประสิทธิภาพควรปรับปรุงให้ดีขึ้น

5.5 ผลการประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือ
การใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ จากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า คะแนนเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 4.66
หมายความว่าแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีความ
เหมาะสมในระดับมากที่สุด (ภาคผนวก ค) สามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัยได้ ผู้วิจัยปรับปรุง
แก้ไขแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ตามข้อเสนอแนะจาก
ผู้เชี่ยวชาญในด้านการใช้ถ้อยคำ ความชัดเจนของประเด็นการประเมิน และการจัดลำดับรายการ
ประเมิน เพื่อให้เครื่องมือมีความสมบูรณ์และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ก่อนนำไปใช้
ในการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในขั้นตอนต่อไป

6. แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

6.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมิน ทบทวน วัตถุประสงค์การวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ

6.2 สร้างแบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

เกณฑ์การประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

ระดับ 5	หมายถึง	มีความพึงพอใจมากที่สุด
ระดับ 4	หมายถึง	มีความพึงพอใจมาก
ระดับ 3	หมายถึง	มีความพึงพอใจปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อย
ระดับ 1	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

เกณฑ์การแปลผลความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2554 : 103)

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

6.3 นำแบบประเมินความพึงพอใจเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของรายการประเมิน และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

6.4 นำแบบประเมินความพึงพอใจที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของแบบประเมินความพึงพอใจ โดยการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (index of item objective congruence: IOC) ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน (Rovinelli & Hambleton, 1977 : 49-60) ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามจุดประสงค์

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามจุดประสงค์

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ไม่ตรงตามจุดประสงค์

จากนั้นนำมาพิจารณาหาความสัมพันธ์ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ
วัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ที่มีค่า 0.67 ขึ้นไป พร้อมกับ
นำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

6.5 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินความพึงพอใจ โดย
ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พบว่า ข้อคำถามทั้งหมดมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง
0.67 – 1.00 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป) ตามข้อเสนอแนะของ Rovinelli
และ Hambleton (1977) จึงสรุปได้ว่า แบบประเมินมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาในระดับที่
เหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัยได้ ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ
มาใช้ในการปรับปรุงแบบประเมินความพึงพอใจในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ การปรับถ้อยคำของข้อ
คำถามให้ชัดเจนเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย การจัดลำดับและหมวดหมู่ของข้อคำถามให้
สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ การปรับระดับของมาตราส่วนการให้คะแนน รวมถึงการเพิ่มเติมและ
ตัดข้อคำถามบางข้อเพื่อให้เครื่องมือมีความสมบูรณ์และครอบคลุมเนื้อหาอย่างเหมาะสม ก่อน
นำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริง

7. แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้

7.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสังเกต วิธีการสังเกตและบันทึกข้อมูลจากการ
สังเกต

7.2 สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้
(อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล, 2562 : 193)

ส่วนที่ 1 เป็นแบบบันทึกข้อมูลพื้นฐานของการสังเกต ได้แก่ วันเดือนปี เวลา
สถานที่ ชื่อผู้สังเกต ชื่อกิจกรรมที่สังเกต

ส่วนที่ 2 เป็นรายการสังเกตและผลการสังเกต เป็นลักษณะของแบบ
ตรวจสอบรายการ (checklist) โดยผู้วิจัยสังเกตความถี่ของพฤติกรรมของผู้เรียนแล้วจึงบันทึกผลลงใน
แบบสังเกต

7.3 นำแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญา
นิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของรายการสังเกต และนำข้อเสนอแนะมา
ปรับปรุงแก้ไข

7.4 นำแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของ
อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาความ

สอดคล้องของแบบสังเกตพฤติกรรมโดยการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (index of item objective congruence: IOC) ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน (Rovinelli & Hambleton, 1977 : 49-60) ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามจุดประสงค์

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามจุดประสงค์

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ไม่ตรงตามจุดประสงค์

จากนั้นนำมาพิจารณาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ที่มีค่า 0.67 ขึ้นไป พร้อมกับนำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

7.5 ผลการประเมินความเหมาะสมของแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พบว่า ข้อคำถามทั้งหมดมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป) ตามข้อเสนอแนะของ Rovinelli และ Hambleton (1977) จึงสรุปได้ว่า แบบประเมินมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาในระดับที่เหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัยได้ ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้เครื่องมือมีความสมบูรณ์และครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยก่อนนำไปใช้จริง ในประเด็นสำคัญ ได้แก่ การปรับถ้อยคำของพฤติกรรมให้มีความชัดเจนและเฉพาะเจาะจงมากขึ้น จัดหมวดหมู่ของพฤติกรรมให้สะดวกต่อการใช้ เพิ่มเติมพฤติกรรมบางรายการให้ครอบคลุมจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ ปรับระดับการประเมินให้เหมาะสม และตัดรายการที่ซ้ำซ้อนหรือไม่สัมพันธ์กับจุดประสงค์ออก รวมทั้งเพิ่มช่องหมายเหตุเพื่อใช้บันทึกพฤติกรรมพิเศษ ทั้งนี้ เพื่อให้แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้มีความสมบูรณ์ก่อนนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับการวิจัยระยะที่ 2 มีขั้นตอนการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ในการประเมินประสิทธิภาพของร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ

2. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยพร้อมทั้งเครื่องมือวิจัยและรายละเอียดการวิจัย ติดต่อประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน นัดหมายช่วงเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. เก็บรวบรวมข้อมูลการประเมินประสิทธิภาพของร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ และการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ฯ จากผู้เชี่ยวชาญ และนำไปวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อทำการสรุปผลและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ ของผู้เชี่ยวชาญ

4. การศึกษานำร่อง (Pilot Study) ก่อนนำไปใช้ทดลองจริง ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยทำการศึกษานำร่องกับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 28 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีคุณลักษณะไม่แตกต่างจากกลุ่มตัวอย่าง โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง ใช้ระยะเวลาในการศึกษานำร่อง 1 หน่วยการเรียนรู้ เป็นระยะเวลา 3 สัปดาห์ เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ รวมทั้งสังเกตปัญหาอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นในการใช้รูปแบบการเรียนรู้

5. เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ วิเคราะห์ผล และปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ให้สมบูรณ์ก่อนนำไปทดลองใช้จริง

การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการวิจัยระยะที่ 2 มีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ การประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ และการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

2. วิเคราะห์ผลจากการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) เทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

3. วิเคราะห์ผลการศึกษานำร่องจากแบบสังเกตการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 3 การทดลองใช้และประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

ในระยะนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาที่พัฒนาขึ้น ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling) แล้ว

ดำเนินการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การดำเนินการวิจัยในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยระยะนี้ คือ นักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปีการศึกษา 2567 จำนวน 56 คน (ห้องที่ 1 และห้องที่ 2)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยระยะนี้ คือ นักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1 กลุ่มมีนักศึกษา 28 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ระยะเวลาในการทดลอง

การใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาของการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โดยพิจารณาจากเนื้อหาสาระ กิจกรรม ภาควิชา และภาคปฏิบัติ ใช้เวลาทดลองเป็นเวลา 7 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้นจำนวน 21 ชั่วโมง

แบบแผนการทดลอง

ในการศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา โดยเลือกใช้แบบแผนการทดลองเป็น one group pretest-posttest design มีแบบแผนดังนี้ (ศิริชัย กาญจนวาสี, 2544)

$$O_1 \times O_2$$

เมื่อ	O_1	แทน	การประเมินความรู้ก่อนการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้
	X	แทน	การใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้
	O_2	แทน	การประเมินความรู้หลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้

และ แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียววัดผลหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (One-Group Post-test Only Design) ซึ่งเป็นการประเมินผลภายหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยไม่มีการวัดผลก่อนเรียน (Pre-test) ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยประเมิน ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา หลังจากที่นักศึกษาได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางที่กำหนด โดยนำผลการประเมินที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ โดยใช้แบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และกำหนดเกณฑ์การผ่านไว้ที่คะแนนเฉลี่ยรวมไม่ต่ำกว่า 3.50 คะแนน ซึ่งสะท้อนถึงระดับความสามารถในระดับ “สูง” ตามเกณฑ์การตีความระดับคะแนนเพื่อพิจารณาว่านักศึกษาได้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ ดังนี้ (สุทธิวรรณ พิงค์ศรี, 2560)

แบบแผนการทดลอง

การทดลองเบื้องต้น

(Pre-Experimental Design)

แบบแผน 1 กลุ่มวัดหลัง

(One-Group Posttest Only Design)

X O₁

เมื่อ X คือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

O₁ คือ การทดสอบหลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยเป็นการนำรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยเตรียมเอกสาร เครื่องมือวิจัยก่อนนำไปใช้ ได้แก่ 1) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 2) คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ 3) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา 4) ชุดการประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ 5) แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้

2. ผู้วิจัยปฐมนิเทศนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษากลุ่มตัวอย่าง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ และลักษณะของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา และให้นักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาทำแบบวัดความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ก่อนเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้

3. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา โดยนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ที่ได้รับการพัฒนามาทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เวลาดทดลองทั้งสิ้นจำนวน 21 ชั่วโมง แบ่งเป็น 7 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง ดำเนินการในระหว่างเดือนสิงหาคม พ.ศ.2567 - เดือนกันยายน พ.ศ.2567

4. ในระหว่างเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้บันทึกการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาลงในบันทึกหลังการสอน และหลังจากเรียนรู้ด้วยรูปแบบการเรียนรู้ ผู้วิจัยประเมินความสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ และให้นักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาทำแบบวัดความสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ และแบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้

5. ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ และสรุปผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับการวิจัยระยะที่ 3 มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1. เครื่องมือในการดำเนินการวิจัย

1.1 รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

1.2 คู่มือการใช้รูปแบบเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

1.3 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาเอกการประถมศึกษา

2. เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ชุดการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย

2.1.1 แบบประเมินความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้

2.1.2 แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้

2.2 แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาที่มี

ต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งดำเนินการสร้างในระยะที่ 2 แล้ว

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

สำหรับการวิจัยระยะที่ 3 มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ชุดการประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นชุด

การประเมินที่ประกอบด้วยแบบประเมินความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ และแบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1.1 แบบประเมินความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบทดสอบวัดความรู้ของนักศึกษาแบบอัตนัย มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1.1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบวัด ทบทวนวัตถุประสงค์การวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ

1.1.2 กำหนดประเด็นคำถามให้ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์การวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ

1.1.3 สร้างประเมินความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบอัตนัย จำนวน 5 ข้อ ซึ่งประกอบด้วย 10 ข้อย่อย 30 คะแนน

1.1.4 นำแบบประเมินความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของรายการประเมิน และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

1.1.5 นำแบบประเมินความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของประเมินความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (index of item objective congruence: IOC) ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน (Rovinelli & Hambleton, 1977 : 49-60) ดังนี้

ให้คะแนน +1	เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามจุดประสงค์
ให้คะแนน 0	เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามจุดประสงค์
ให้คะแนน -1	เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ไม่ตรงตามจุดประสงค์

จากนั้นนำมาพิจารณาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ
วัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ที่มีค่า 0.67 ขึ้นไป พร้อมกับนำมาปรับปรุง
แก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

1.1.6 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินความรู้เกี่ยวกับการ
ออกแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า ดัชนีความสอดคล้องมีค่าเท่ากับ 0.67-1.00 มีข้อคำถามที่สอดคล้อง
กับจุดประสงค์การวิจัยจำนวน 5 ข้อ (ภาคผนวก ค) หมายความว่า แบบประเมินความรู้เกี่ยวกับการ
ออกแบบการจัดการเรียนรู้มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา สามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัยได้ ผู้วิจัย
ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ตามข้อเสนอแนะจาก
ผู้เชี่ยวชาญ ในประเด็นด้านความชัดเจนของถ้อยคำมีการปรับถ้อยคำที่อาจทำให้เกิดความกำกวมให้
ชัดเจนขึ้น ด้านความครอบคลุมของเนื้อหาเพิ่มข้อคำถามที่สะท้อนองค์ประกอบสำคัญของการออกแบบ
การจัดการเรียนรู้ ด้านความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยปรับข้อคำถามที่ไม่สอดคล้องกับกรอบ
แนวคิดของการวิจัย เพื่อให้แต่ละข้อสามารถวัดองค์ความรู้ตามจุดมุ่งหมายได้ และปรับปรุงเกณฑ์การ
ประเมินความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ดังตาราง 6

ตาราง 6 เกณฑ์การประเมินความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้

เกณฑ์การ ประเมิน	ระดับคะแนน			
	3	2	1	0
1. ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระ				
1.1 กำหนดสาระ การเรียนรู้	วิเคราะห์สาระการ เรียนรู้ได้ครบถ้วน	วิเคราะห์สาระการ เรียนรู้ได้แต่ยังไม่ ชัดเจนและ	วิเคราะห์สาระการ เรียนรู้ได้แต่ยังไม่ ชัดเจน	ไม่สามารถ วิเคราะห์สาระ
สอดคล้องกับ มาตรฐานการ เรียนรู้แกนกลาง และตัวชี้วัด	สอดคล้องกับ มาตรฐาน ตัวชี้วัด บางส่วน	แต่สอดคล้องกับ มาตรฐาน ตัวชี้วัด บางส่วน	และไม่สอดคล้อง กับมาตรฐาน ตัวชี้วัด บางส่วน	การเรียนรู้ที่ สอดคล้องกับ มาตรฐาน ตัวชี้วัด ได้

ตาราง 6 (ต่อ)

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน			
	3	2	1	0
1.2 กำหนดสาระการเรียนรู้ สอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้	วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ได้ครบถ้วน ชัดเจนสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ได้แต่ยังขาดความชัดเจน แต่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ได้แต่ยังขาดความชัดเจนและไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	ไม่สามารถวิเคราะห์สาระการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
2. ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้				
2.1 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุม K-P-A	กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ (K) (P) (A)	กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ครอบคลุม 2 ด้าน จาก 3 ด้าน	กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ได้เพียง 1 ด้านเดียว	ไม่สามารถกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ได้เลย
2.2 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้โดยระบุพฤติกรรมเป็น รูปธรรมวัดได้	ระบุพฤติกรรมชัดเจน วัดได้ เป็นรูปธรรม และตรวจสอบได้	ระบุพฤติกรรมได้ บางส่วนแต่วัดเป็นรูปธรรม และตรวจสอบได้	ระบุพฤติกรรมได้ แต่ไม่ชัดเจน วัดหรือตรวจสอบไม่ได้	ไม่สามารถระบุพฤติกรรมได้
3. ด้านการคัดเลือกและกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้				
3.1 เลือกรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับ เนื้อหาสาระ	เลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้ได้ ถูกต้องและแสดงเหตุผลได้ชัดเจน	เลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้ได้ ถูกต้องและแสดงเหตุผลได้บางส่วน	เลือกรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไม่เหมาะสม ถูกต้องและแสดงเหตุผลไม่ถูกต้อง	ไม่เลือกรูปแบบรูปแบบการจัด การเรียนรู้
3.2 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน ร่วมมือกันเรียนรู้	วิเคราะห์การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ได้ ถูกต้องชัดเจน	วิเคราะห์การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ได้ ถูกต้องแต่ไม่ชัดเจน	วิเคราะห์การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ไม่เหมาะสม ถูกต้องและไม่ชัดเจน	ไม่วิเคราะห์การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้

ตาราง 6 (ต่อ)

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน			
	3	2	1	0
4.ด้านการคัดเลือกและกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้				
4.1 เลือกสื่อที่มี	ระบุสื่อได้	ระบุสื่อได้บางส่วน	ระบุสื่อไม่ถูกต้อง	ไม่ระบุสื่อ
ความหลากหลาย	ครบถ้วน			
4.2 เลือกสื่อที่	วิเคราะห์สื่อได้	วิเคราะห์สื่อได้	วิเคราะห์สื่อไม่	ไม่วิเคราะห์สื่อ
สอดคล้องกับ	สอดคล้องกับ	สอดคล้องกับ	สอดคล้องกับ	
กิจกรรมการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนรู้
	ชัดเจน	บางส่วน		
5.การกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล				
5.1 ออกแบบ	กำหนดเครื่องมือ	กำหนดเครื่องมือที่	กำหนดเครื่องมือที่	ไม่สามารถ
เครื่องมือวัดและ	ที่ใช้ในการ	ใช้ในการประเมิน	ใช้ในการประเมิน	กำหนดเครื่องมือ
ประเมินผล	ประเมิน	วิธีการประเมินได้	วิธีการประเมินได้	และวิธีการวัดได้
สอดคล้องกับ	วิธีการประเมินได้	ถูกต้องแต่	บางส่วนแต่ไม่	
จุดประสงค์การ	ถูกต้องสอดคล้อง	สอดคล้องกับ	สอดคล้องกับ	
เรียนรู้	กับจุดประสงค์	จุดประสงค์การ	จุดประสงค์การ	
	การเรียนรู้	เรียนรู้บางส่วน	เรียนรู้	
5.2 กำหนดเกณฑ์	กำหนดเกณฑ์	กำหนดเกณฑ์	กำหนดเกณฑ์	ไม่สามารถ
การวัดและ	คะแนนพร้อม	คะแนนพร้อม	คะแนนได้แต่ไม่มี	กำหนดเกณฑ์
ประเมินผล	รายละเอียดชัดเจน	รายละเอียดแต่ไม่	รายละเอียด	คะแนนได้
เหมาะสม	ชัดเจน	ชัดเจน		แต่ไม่มีรายละเอียด

เกณฑ์การแปลผล

ระดับคะแนน	ระดับความรู้	คำอธิบาย
3	มีความรู้ในระดับดีมาก	เข้าใจเนื้อหาอย่างถูกต้อง ครบถ้วน ชัดเจน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เหมาะสม
2	มีความรู้ในระดับดี	เข้าใจเนื้อหาได้ดี มีความสามารถในการอธิบาย และตอบคำถามสำคัญได้ถูกต้องส่วนใหญ่
1	มีความรู้ในระดับพอใช้	เข้าใจเนื้อหาในระดับพื้นฐาน มีข้อผิดพลาดบางประเด็น และยังขาดความแม่นยำ
0	มีความรู้ในระดับน้อย	มีความเข้าใจไม่ถูกต้อง หรือขาดความเข้าใจในเนื้อหาสำคัญ ไม่สามารถอธิบายได้

1.1.7 นำแบบประเมินความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้แบบอัตรนัย จำนวน 5 ข้อ ซึ่งประกอบด้วย 10 ข้อย่อย ทดลองใช้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการประถมศึกษา (ห้องที่ 2) จำนวน 28 คน ที่ผ่านการเรียนรายวิชา 1192301 การจัดการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยการคัดเลือกแบบเจาะจง เพื่อหาความเชื่อมั่น (reliability) แบบความสอดคล้องภายในโดยใช้วิธีแอลฟาของครอนบาค (ณัฐสุภรณ์ หลาวทอง, 2559 : 111) โดยได้ ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ 0.79 ซึ่งถือว่าแบบวัดความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ มีคุณภาพ สามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัยได้

1.2 แบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้

1.2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมิน ทบทวนวัตถุประสงค์การวิจัย และนิยามศัพท์เฉพาะ

1.2.2 วิเคราะห์รายวิชา 1192301 การจัดการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาการประถมศึกษา 4 ปี (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2562) ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์เนื้อหาที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ กำหนดประเด็นการประเมินให้ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.3 สร้างแบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังนี้

เกณฑ์การประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้

ระดับ 5	หมายถึง	มีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้สูงมาก
ระดับ 4	หมายถึง	มีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้สูง
ระดับ 3	หมายถึง	มีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง	มีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ต่ำ
ระดับ 1	หมายถึง	มีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ต่ำมาก

เกณฑ์การแปลผลความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้

คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป	หมายถึง	ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้สูงมาก
คะแนนร้อยละ 70 - 79	หมายถึง	ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้สูง
คะแนนร้อยละ 60 - 69	หมายถึง	ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ปานกลาง
คะแนนร้อยละ 50 - 59	หมายถึง	ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ต่ำ
คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50	หมายถึง	ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ต่ำมาก

1.2.4 นำแบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของรายการประเมิน และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไข

1.2.5 นำแบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทแล้ว เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คนเพื่อพิจารณาความสอดคล้องของแบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (content validity) โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (index of item objective congruence: IOC) ซึ่งมีเกณฑ์การให้คะแนน (Rovinelli & Hambleton, 1977 : 49-60) ดังนี้

ให้คะแนน	+1	เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามจุดประสงค์
ให้คะแนน	0	เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงตามจุดประสงค์
ให้คะแนน	-1	เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ไม่ตรงตามจุดประสงค์

จากนั้นนำมาพิจารณาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับ
วัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ที่มีค่า 0.67 ขึ้นไป พร้อมกับ
นำมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

1.2.6 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินความสามารถในการ
ออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน พบว่า ข้อคำถามทั้งหมดมีค่าดัชนีความ
สอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ (ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป) ตาม
ข้อเสนอแนะของ Rovinelli และ Hambleton (1977) จึงสรุปได้ว่า แบบประเมินมีความเที่ยงตรง
เชิงเนื้อหาในระดับที่เหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัยได้ ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงตาม
ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อให้เครื่องมือมีความสมบูรณ์และครอบคลุมเนื้อหาตาม
วัตถุประสงค์ของการวิจัยก่อนนำไปใช้จริง ในประเด็นสำคัญ ได้แก่ ปรับข้อคำถามบางรายการมี
ถ้อยคำที่อาจทำให้ผู้ตอบตีความได้หลากหลาย ผู้วิจัยจึงปรับให้ง่ายต่อความเข้าใจ และสื่อ
ความหมายตรงตามตัวชี้วัด และได้เพิ่มหรือลดบางรายการที่ซ้ำซ้อน หรือยังไม่ครอบคลุม
องค์ประกอบสำคัญ เช่น การกำหนดวัตถุประสงค์ การเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ หรือการ
ประเมินผล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

สำหรับการวิจัยระยะที่ 3 มีขั้นตอนการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการ
จัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการ
ประถมศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การประเมินความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบ
ประเมินความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลก่อนและหลังการทดลองใช้
รูปแบบการจัดการเรียนรู้
2. การประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ประเมินจาก
แบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลหลังการทดลองใช้
รูปแบบการจัดการเรียนรู้
3. การประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาที่มีต่อ
การจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลหลังการทดลองใช้รูปแบบ
การจัดการเรียนรู้

การวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับการวิจัยระยะที่ 3 มีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ผลจากชุดการประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยดำเนินการวิเคราะห์ ดังนี้

1.1 วิเคราะห์ผลจากแบบวัดความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ก่อนและหลังใช้รูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics) ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ที่สะท้อนถึงความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ จากนั้นนำมาวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แล้วเปรียบเทียบโดยใช้สถิติทดสอบค่า t-test แบบ dependent เพื่อพิจารณาว่ามีความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลังการทดลอง โดยกำหนดเกณฑ์การผ่านไว้ที่ คะแนนเฉลี่ยรวมสูงกว่าร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม

1.2 วิเคราะห์ผลจากแบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (M) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แล้วเปรียบเทียบโดยใช้สถิติทดสอบค่า t test แบบ one sample เพื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยที่ได้จากแบบประเมินหลังการจัดกิจกรรมกับ เกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ ซึ่งในครั้งนี้นำกำหนดไว้ที่ระดับ 3.50 จากคะแนนเต็ม 5.00

1.3 วิเคราะห์ผลจากแบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ หลังการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ระยะที่ 4 การปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

การดำเนินการวิจัยในระยะนี้ เป็นการนำผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ทั้งที่เป็นผลจากการประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา และผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ฯ รวมทั้งผลการประเมินประสิทธิภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 7 คนมาพิจารณาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนรู้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น และพร้อมที่จะนำไปขยายผลในการจัดการเรียนรู้ต่อไป

ตาราง 7 แสดงภาพรวมของขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอน ของการวิจัย	แหล่งข้อมูล/ ผู้ให้ข้อมูล/ ประชากรและ กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือที่ใช้ ในการเก็บ รวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ ข้อมูล	ผลที่ได้รับ
ระยะที่ 1 การศึกษา องค์ประกอบและตัว บ่งชี้ความสามารถ ในการออกแบบการ จัดการเรียนรู้ของ นักศึกษาวิชาเอก การประถมศึกษา	1. ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน สำหรับการ สัมภาษณ์เชิงลึก เกี่ยวกับ องค์ประกอบและ ตัวบ่งชี้ ความสามารถ	1. แบบสัมภาษณ์ เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi-Structured in-dept Interview)	1. สังเคราะห์ ข้อมูล (Content Analysis) 2. ค่าเฉลี่ย (M) 3. ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	องค์ประกอบตัว บ่งชี้ ความสามารถใน การจัดการเรียนรู้
	2. ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน สำหรับประเมิน ความเหมาะสม ขององค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ ความสามารถ	2. แบบประเมิน ความเหมาะสม ขององค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ ความสามารถ		

ตาราง 7 (ต่อ)

ขั้นตอน ของการวิจัย	แหล่งข้อมูล/ ผู้ให้ข้อมูล/ ประชากรและ กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือที่ใช้ ในการเก็บ รวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ ข้อมูล	ผลที่ได้รับ
ระยะที่ 2 การ พัฒนาและหา ประสิทธิภาพของ รูปแบบการจัดการ เรียนรู้เพื่อส่งเสริม ความสามารถ ในการออกแบบ การจัดการเรียนรู้ ของนักศึกษา สาขาวิชา การประถมศึกษา	1. ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน สำหรับประเมิน ประสิทธิภาพของ รูปแบบการ จัดการเรียนรู้และ คู่มือการใช้ รูปแบบฯ	เครื่องมือในการ ดำเนินการวิจัย 1. ร่างรูปแบบการ จัดการเรียนรู้ฯ 2. คู่มือการใช้ รูปแบบฯ 3. แผนการจัดการ เรียนรู้ฯ	1. สังเคราะห์ ข้อมูล (Content Analysis) 2. ค่าเฉลี่ย (M) 3. ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	องค์ประกอบตัว บ่งชี้ ความสามารถใน การจัดการเรียนรู้
	2. นักศึกษา สาขาวิชาการ ประถมศึกษา ชั้น ปีที่ 3 จำนวน 28 คน (ที่ไม่ใช่กลุ่ม ตัวอย่าง)	เครื่องมือในการ เก็บรวบรวม ข้อมูล 1. แบบประเมิน ประสิทธิภาพของ รูปแบบการจัดการ เรียนรู้ฯ 2. แบบประเมิน ความเหมาะสมของ คู่มือการใช้รูปแบบ การจัดการเรียนรู้ฯ 3. แบบสังเกตการ จัดการเรียนรู้ฯ	1. สังเคราะห์ ข้อมูล (Content Analysis) 2. ค่าเฉลี่ย (M) 3. ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD)	

ตาราง 7 (ต่อ)

ขั้นตอน ของการวิจัย	แหล่งข้อมูล/ ผู้ให้ข้อมูล/ ประชากรและ กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือที่ใช้ ในการเก็บ รวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ ข้อมูล	ผลที่ได้รับ
ระยะที่ 3 การทดลองใช้และ หาประสิทธิภาพของ รูปแบบการจัดการ เรียนรู้เพื่อส่งเสริม ความสามารถ ในการออกแบบการ จัดการเรียนรู้ของ นักศึกษาวิชาเอก การประถมศึกษา	ประชากร - นักศึกษา สาขาวิชาการ ประถมศึกษาชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏบ้านสมเด็จ เจ้าพระยา จำนวน 56 คน	เครื่องมือในการ ดำเนินการวิจัย 1. รูปแบบการ จัดการเรียนรู้ 2. แผนการจัดการ เรียนรู้ 3. คู่มือการใช้ รูปแบบการจัดการ เรียนรู้	1. สังเคราะห์ ข้อมูล (Content Analysis) 2. ค่าเฉลี่ย (M) 3. ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD) 4. t-test แบบ dependent	ประสิทธิผลใน การใช้รูปแบบ การจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริม ความสามารถ ในการออกแบบ การจัดการเรียนรู้ ของนักศึกษา วิชาเอกการ ประถมศึกษา

ตาราง 7 (ต่อ)

ขั้นตอน ของการวิจัย	แหล่งข้อมูล/ ผู้ให้ข้อมูล/ ประชากรและ กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือที่ใช้ ในการเก็บ รวบรวมข้อมูล	การวิเคราะห์ ข้อมูล	ผลที่ได้รับ
	กลุ่มตัวอย่าง - นักศึกษาสาขาวิชา การประถมศึกษาชั้น ปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏบ้านสมเด็จ เจ้าพระยา จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 30 คน โดยใช้วิธีการ เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)	เครื่องมือในการ เก็บรวบรวมข้อมูล 1. แบบวัด ความสามารถในการ ออกแบบการจัดการ เรียนรู้ 2. แบบประเมิน ความสามารถในการ จัดการเรียนรู้ 3. แบบประเมินความ พึงพอใจของ นักศึกษาวิชาเอกการ ประถมศึกษาที่มีต่อ การจัดการเรียนรู้		
ระยะ 4 การปรับปรุงรูปแบบ การจัดการเรียนรู้เพื่อ ส่งเสริมความสามารถ ในการออกแบบการ จัดการเรียนรู้ของ นักศึกษาวิชาเอกการ ประถมศึกษา	ผลการวิจัยระยะ ที่ 1 ถึงระยะที่ 3	-	สังเคราะห์ ข้อมูล (Content Analysis) จาก ผลการทดลอง	รูปแบบการจัดการ เรียนรู้เพื่อส่งเสริม ความสามารถ ในการออกแบบ การจัดการเรียนรู้ ของนักศึกษา วิชาเอกการ ประถมศึกษา ฉบับสมบูรณ์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นโดยแบ่งออกเป็น 5 ตอนเพื่อให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาค่าประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

ตอนที่ 5 ผลการปรับปรุงให้เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาฉบับสมบูรณ์

โดยมีรายละเอียดผลการวิเคราะห์ข้อมูลของแต่ละตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

ผู้วิจัยเสนอผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 4 ประเด็นดังนี้

1.1 ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา (ฉบับร่าง) จากการสังเคราะห์เอกสาร

1.2 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

1.3 ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาจากการสังเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์

1.4 ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

1.5 ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา (ฉบับสมบูรณ์)

ซึ่งแต่ละประเด็นจะมีรายละเอียดผลการศึกษาและผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1.1 ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา (ฉบับร่าง) จากการสังเคราะห์เอกสาร

ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา จากแนวคิดของ เรวณี ชัยเชาวรัตน์ (2560) สำลี รักสุทธี และคณะ (2557) รวมทั้ง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) และ Morrison et al. (2014) สามารถสังเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา (ฉบับร่าง) ออกมาได้ 5 องค์ประกอบ 23 ตัวบ่งชี้ ดังนี้ (1) องค์ประกอบด้านการกำหนดเนื้อหาสาระ มี 3 ตัวบ่งชี้ (2) องค์ประกอบด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ มี 3 ตัวบ่งชี้ (3) องค์ประกอบด้านการคัดเลือกและกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ มี 7 ตัวบ่งชี้ (4) องค์ประกอบด้านการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน มี 5 ตัวบ่งชี้ (5) องค์ประกอบด้านการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล มี 5 ตัวบ่งชี้

โดยมีรายละเอียดขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา (ฉบับร่าง) ตามตารางที่ 8 แสดงดังนี้

ตาราง 8 ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา (ฉบับร่าง)

องค์ประกอบ (Factors)	ตัวบ่งชี้ (Indicators)
1. ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระ	1.1 กำหนดสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้แกนกลางและตัวชี้วัด
	1.2 กำหนดสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
	1.3 กำหนดสาระการเรียนรู้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน

ตาราง 8 (ต่อ)

องค์ประกอบ (Factors)	ตัวบ่งชี้ (Indicators)
2. ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้	2.1 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด
	2.2 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุม K-P-A
	2.3 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้โดยระบุพฤติกรรมเป็นรูปธรรมวัดได้
3. ด้านการคัดเลือกและกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้	3.1 เลือกรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และตัวชี้วัด
	3.2 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และตัวชี้วัด
	3.3 เลือกรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ
	3.4 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย
	3.5 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติ
	3.6 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน
	3.7 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนร่วมมือกันเรียนรู้
4. ด้านการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน	4.1 เลือกสื่อที่มีความหลากหลาย
	4.2 เลือกสื่อที่เหมาะสมกับเนื้อหา
	4.3 เลือกสื่อที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้
	4.4 เลือกสื่อที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน
	4.5 เลือกสื่อที่ช่วยกระตุ้นการเรียนรู้

ตาราง 8 (ต่อ)

องค์ประกอบ (Factors)	ตัวบ่งชี้ (Indicators)
5. ด้านการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล	5.1 ออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
	5.2 ออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลสอดคล้องกับเนื้อหา
	5.3 ออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้
	5.4 ออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีความหลากหลาย
	5.5 กำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลเหมาะสม ชัดเจน

1.2 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

หลังจากที่ผู้วิจัยได้องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา (ฉบับร่าง) แล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน โดยมีรายละเอียดสรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญตามตารางที่ 9 แสดงดังนี้

ตาราง 9 สรุปผลการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน

ประเด็น	ข้อมูลจากการสัมภาษณ์
1. สภาพปัญหาด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา	- ความรู้พื้นฐานไม่เพียงพอ นักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาบางรายอาจขาดความรู้พื้นฐานในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้การวางแผนการสอนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร - ขาดการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ แม้ว่านักศึกษาจะมีความรู้ในทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ แต่ยังขาดความสามารถในการประยุกต์ใช้ทฤษฎีเหล่านี้ในสถานการณ์การสอนจริง ซึ่งทำให้การออกแบบการสอนไม่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ - การใช้เทคโนโลยีไม่เพียงพอ นักศึกษาหลายรายยังไม่สามารถใช้เทคโนโลยีในการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ อาจเกิดจากขาดทักษะหรือความรู้ในการใช้งานเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการเรียนการสอน - การจัดการห้องเรียน การวางแผนและการจัดการห้องเรียนเป็นอีกปัญหาที่นักศึกษามักพบเจอ เนื่องจากขาดประสบการณ์ในการจัดการห้องเรียนที่มีความหลากหลายทางพฤติกรรมของนักเรียน - ขาดการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ นักศึกษาบางรายยังไม่สามารถออกแบบเครื่องมือการประเมินผลที่เหมาะสมสำหรับการเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้ไม่สามารถวัดผลการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ

ตาราง 9 (ต่อ)

ประเด็น	ข้อมูลจากการสัมภาษณ์
2. นักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ที่มีความสามารถในการออกแบบ การจัดการเรียนรู้ควรมีลักษณะอย่างไร	- ความรู้และความเข้าใจในทฤษฎีการเรียนรู้ นักศึกษาควรมีพื้นฐานความรู้ในทฤษฎีการเรียนรู้ต่าง ๆ และสามารถนำทฤษฎีเหล่านั้นมาใช้ในการออกแบบการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การสอนมีความเหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน - ทักษะในการวางแผนและการจัดการเรียนรู้ นักศึกษาควรมีความสามารถในการวางแผนการสอนที่ชัดเจน มีขั้นตอนการสอนที่เหมาะสมและสามารถจัดการเวลาในการสอนได้ดี เพื่อให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างราบรื่น - การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการสอน นักศึกษาควรมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ในการสอน เช่น การใช้สื่อการเรียน รู้ดิจิทัล การใช้แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์และการใช้เครื่องมือการสอนเสมือนจริง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ - ความสามารถในการประเมินผลการเรียนรู้ นักศึกษาควรมีทักษะในการออกแบบและใช้เครื่องมือการประเมินผลที่หลากหลาย เพื่อวัดผลการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างถูกต้องและแม่นยำ - ทักษะการสื่อสารและการมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียน นักศึกษาควรมีทักษะในการสื่อสารที่ดีและสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียน เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ
3. องค์ประกอบความสามารถในการ ออกแบบการจัดการเรียนรู้ของ นักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา	- ความเข้าใจหลักสูตร - การออกแบบแผนการสอน - การใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน - การจัดการชั้นเรียน - การพัฒนาความสามารถทางวิชาชีพ

ตาราง 9 (ต่อ)

ประเด็น	ข้อมูลจากการสัมภาษณ์
4. ตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบ ของความสามารถในการออกแบบ การจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอก การประเมินศึกษา	- กำหนดสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ รู้แกนกลางและตัวชี้วัด - กำหนดสาระการเรียนรู้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน - กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ รู้แกนกลาง มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด - กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้โดยระบุพฤติกรรมเป็นรูปธรรมวัดได้ - ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ การเรียนรู้และตัวชี้วัด - ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติ - เลือกสื่อที่มีความหลากหลาย - เลือกสื่อที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน - ออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลสอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้ - กำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลเหมาะสม ชัดเจน
5. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ในการ พัฒนาความสามารถในการออกแบบ การจัดการเรียนรู้ของนักศึกษา วิชาเอกการประเมินศึกษา	(1) กำหนดสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด - ตัวบ่งชี้เป็นจุดเริ่มต้นที่ดีในการสร้างความมั่นใจ ว่าเนื้อหาที่สอนมีความสัมพันธ์กับมาตรฐานและตัวชี้วัดที่กำหนด ซึ่งช่วยให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปตามข้อกำหนดทางการศึกษา และสามารถตรวจสอบความก้าวหน้าได้
5.1) องค์ประกอบด้านการ กำหนดเนื้อหาสาระ/ ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย	
(1) กำหนดสาระการเรียนรู้ สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด	(2) กำหนดสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
(2) กำหนดสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	- การเชื่อมโยงเนื้อหาเกี่ยวกับจุดประสงค์การเรียนรู้ช่วยให้ การสอนมีทิศทางที่ชัดเจนและสามารถวัดผลได้ตามวัตถุประสงค์ ที่ตั้งไว้
(3) กำหนดสาระการเรียนรู้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน	(3) กำหนดสาระการเรียนรู้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน
	- การพิจารณาบริบทของผู้เรียน (เช่น อายุ พื้นฐานความรู้ ความ สนใจ) เป็นสิ่งสำคัญในการทำให้เนื้อหาที่มีความเกี่ยวข้องและ

ตาราง 9 (ต่อ)

ประเด็น	ข้อมูลจากการสัมภาษณ์
	น่าสนใจ
5.2) องค์ประกอบด้านการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้/ ตัวบ่งชี้ประกอบด้วย (1) กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ (2) กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุม ครอบคลุม ความรู้ ทักษะ และ เจตคติ (K-P-A)	(1) กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ - ตัวบ่งชี้นี้ช่วยให้แน่ใจว่าจุดประสงค์การเรียนรู้มีความสอดคล้องกับเนื้อหาสาระที่กำหนด ซึ่งทำให้การสอนเป็นไป ตามเป้าหมายและช่วยให้การวัดผลการเรียนรู้มีความแม่นยำ (2) กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุม ครอบคลุม ความรู้ ทักษะ และ เจตคติ K – Knowledge , ทักษะกระบวนการ P – Process และ เจตคติ A – Attitude - การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ครอบคลุม ทั้งความรู้ ทักษะ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนานักเรียนในศตวรรษที่ 21 อย่างครบถ้วน
5.3) องค์ประกอบด้านการคัดเลือกและกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้/ ตัวบ่งชี้ประกอบด้วย (1) ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ (2) เลือกรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ (3) ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย (4) ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติ (5) ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน	(1) ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ - การออกแบบกิจกรรมที่ตรงกับเป้าหมายการเรียนรู้ช่วยให้การสอนมีทิศทางที่ชัดเจนและสามารถประเมินความสำเร็จในการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (2) เลือกรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ - การเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับเนื้อหาจะช่วยให้การเรียนรู้มีความเข้าใจที่ดีขึ้นและสามารถเชื่อมโยงกับเนื้อหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (3) ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย - กิจกรรมที่หลากหลายช่วยเพิ่มความสนใจและการมีส่วนร่วมของนักเรียน และตอบสนองต่อสไตล์การเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

ตาราง 9 (ต่อ)

ประเด็น	ข้อมูลจากการสัมภาษณ์
(6) ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนร่วมมือกันเรียนรู้	(4) ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติ - การเน้นการลงมือปฏิบัติช่วยให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์จริงและเพิ่มทักษะการปฏิบัติจริง (5) ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน - การพิจารณาบริบทของผู้เรียน (เช่น ความสนใจ พื้นฐานความรู้ วัฒนธรรม) ช่วยให้ออกแบบการเรียนรู้มีความเกี่ยวข้องและสามารถตอบสนองความต้องการของนักเรียนได้ (6) ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนร่วมมือกันเรียนรู้ - การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนร่วมมือกันเรียนรู้ จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาวิชา และมีความสุขในการเรียนรู้ได้ดี
5.4) องค์ประกอบด้านการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน / ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย (1) เลือกสื่อที่มีความหลากหลาย (2) เลือกสื่อที่เหมาะสมกับเนื้อหา (3) เลือกสื่อที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน (4) เลือกสื่อที่ช่วยกระตุ้นการเรียนรู้	(1) เลือกสื่อที่มีความหลากหลาย - การเลือกสื่อที่หลากหลายช่วยให้การเรียนการสอนมีความน่าสนใจและสามารถตอบสนองรูปแบบการเรียนรู้ที่แตกต่างกันของนักเรียน (2) เลือกสื่อที่เหมาะสมกับเนื้อหา - การเลือกสื่อที่เหมาะสมกับเนื้อหาช่วยให้การนำเสนอข้อมูลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเข้าใจง่าย (3) เลือกสื่อที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน - สื่อที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียนช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับระดับพัฒนาการและความเข้าใจของนักเรียน (4) เลือกสื่อที่ช่วยกระตุ้นการเรียนรู้ - สื่อที่ช่วยกระตุ้นการเรียนรู้จะทำให้การเรียนการสอนมีความน่าสนใจและกระตุ้นความสนใจของนักเรียน

ตาราง 9 (ต่อ)

ประเด็น	ข้อมูลจากการสัมภาษณ์
5.5) ด้านการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล / ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย (1) ออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลสอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ (2) ออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลสอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรม (3) ออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีความหลากหลาย (4) กำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลเหมาะสม ชัดเจน	(1) ออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลสอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ - เครื่องมือวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้จะช่วยให้การประเมินผลเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และสามารถตรวจสอบการบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ (2) ออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลสอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรม - การออกแบบเครื่องมือที่สอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรมช่วยให้การวัดผลสะท้อนถึงความเข้าใจและการใช้ทักษะที่เรียนมาได้อย่างถูกต้อง (3) ออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีความหลากหลาย - การมีเครื่องมือวัดที่หลากหลายช่วยให้สามารถวัดความสามารถในด้านต่าง ๆ ได้อย่างครบถ้วน เช่น ความรู้ ทักษะ และการทำงานร่วมกัน (4) กำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลเหมาะสม ชัดเจน - การกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลที่ชัดเจนช่วยให้การประเมินมีความโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ง่าย ทำให้การประเมินมีความเป็นธรรม
6. ข้อเสนอแนะหรือแนวทางในการส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา	(1) จัดหลักสูตรฝึกอบรมที่มุ่งเน้นการออกแบบการจัดการเรียนรู้ รวมถึงการเรียนรู้เกี่ยวกับการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การเลือกใช้สื่อการสอนและการประเมินผล (2) ใช้การฝึกอบรมแบบปฏิบัติที่นักศึกษาสามารถทดลองออกแบบการจัดการเรียนรู้จริงและรับข้อเสนอแนะแบบตรงไปตรงมา (3) ใช้เครื่องมือและซอฟต์แวร์การศึกษาที่ทันสมัยในการออกแบบและจัดการการเรียนรู้ เช่น การใช้แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์

ตาราง 9 (ต่อ)

ประเด็น	ข้อมูลจากการสัมภาษณ์
	(4) ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในห้องเรียน เช่น การใช้วิดีโอ การเรียนรู้ผ่านเกมหรือการจำลองสถานการณ์
	(5) สนับสนุนให้นักศึกษาเข้าร่วมฝึกงานในสถานศึกษาจริงเพื่อรับประสบการณ์ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้
	(6) การสร้างเครือข่าย ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างนักศึกษา คณาจารย์และนักการศึกษา
	(7) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการออกแบบการเรียนรู้เพื่อให้ตรงกับความต้องการและบริบทของนักเรียน

จากตาราง 9 ผู้วิจัยสรุปสาระสำคัญของการสัมภาษณ์เชิงลึกเกี่ยวกับองค์ประกอบตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ตามประเด็นได้ดังนี้

1.สภาพปัญหาด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา พบว่า นักศึกษามีความรู้ไม่เพียงพอ ขาดความรู้พื้นฐานในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ขาดการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ ขาดทักษะหรือความรู้ในการใช้งานเทคโนโลยีสมัยใหม่ในการเรียนการสอน ขาดประสบการณ์ในการจัดการห้องเรียน และขาดการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพส่งผลให้การออกแบบการจัดการเรียนรู้ไม่มีประสิทธิภาพ

2.คุณลักษณะของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาที่มีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ จะต้องมีความรู้และความเข้าใจในทฤษฎีการเรียนรู้ มีทักษะในการวางแผนและการจัดการเรียนรู้ มีความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการสอน และมีทักษะการสื่อสารและการมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนเพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

3.องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา (ฉบับร่าง) ประกอบด้วย ควรครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ ที่จำเป็นสำหรับการวางแผนและดำเนินการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับช่วงวัยของผู้เรียนระดับประถมศึกษา โดยสามารถจัดองค์ประกอบหลัก ๆ ได้ เช่น ความเข้าใจหลักสูตร การออกแบบแผนการสอน การใช้เทคโนโลยีและสื่อการสอน การจัดการชั้นเรียน

4. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ในการพัฒนาความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา (ฉบับร่าง) การพัฒนาความสามารถทางวิชาชีพ และตัวบ่งชี้ของแต่ละองค์ประกอบของความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา (ฉบับร่าง) ในแต่ละองค์ประกอบควรส่งเสริม นักศึกษาให้มีความสามารถในการสังเกตและวิเคราะห์พื้นฐานของผู้เรียนและฝึกฝนนักศึกษาในการใช้ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เพื่อออกแบบกิจกรรมที่ตอบสนองผู้เรียนเฉพาะบุคคล เพื่อให้ นักศึกษาสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ได้ตรงตามสาระมาตรฐานหลักสูตร แนวทางการประเมินคุณภาพและความเหมาะสมของการใช้สื่อในการจัดการเรียนการสอน และควรจัดกิจกรรมฝึกอบรมเรื่องการออกแบบเครื่องมือวัดเชิงพฤติกรรม

5. การส่งเสริมแนวทางในการส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ควรมีความต่อเนื่องส่งเสริมให้ลงมือปฏิบัติจริงเน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการออกแบบการเรียนรู้เพื่อให้ตรงกับความต้องการและบริบทของนักเรียน

1.3 ผลการศึกษาขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาจากการสังเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์

เมื่อผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเรียบร้อยแล้ว จึงปรับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ฯ (ฉบับร่าง) ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญได้เป็น 5 องค์ประกอบ และ 23 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

ตาราง 10 สรุปผลจากการสังเคราะห์เอกสารและการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับ องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน

องค์ประกอบ (Factors)	ตัวบ่งชี้ (Indicators)
1. ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระ	1.1 กำหนดสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้แกนกลางและตัวชี้วัด
	1.2 กำหนดสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
	1.3 กำหนดสาระการเรียนรู้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน

ตาราง 10 (ต่อ)

องค์ประกอบ (Factors)	ตัวบ่งชี้ (Indicators)
2. ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้	2.1 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับ สาระการเรียนรู้แกนกลาง มาตรฐานการเรียนรู้และ ตัวชี้วัด
	2.2 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุม K-P- A
	2.3 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้โดยระบุ พฤติกรรมเป็นรูปธรรมวัดได้
3. ด้านการคัดเลือกและกำหนดกิจกรรมการ เรียนรู้	3.1 เลือกรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้อง กับจุดประสงค์การเรียนรู้และตัวชี้วัด
	3.2 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้และตัวชี้วัด
	3.3 เลือกรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ เนื้อหาสาระ
	3.4 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย
	3.5 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติ
	3.6 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับบริบท ของผู้เรียน
	3.7 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ ผู้เรียนร่วมมือกันเรียนรู้
4. ด้านการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน	4.1 เลือกสื่อที่มีความหลากหลาย
	4.2 เลือกสื่อที่เหมาะสมกับเนื้อหา
	4.3 เลือกสื่อที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้
	4.4 เลือกสื่อที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน
	4.5 เลือกสื่อที่ช่วยกระตุ้นการเรียนรู้

ตาราง 10 (ต่อ)

องค์ประกอบ (Factors)	ตัวบ่งชี้ (Indicators)
5. ด้านการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล	5.1 ออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
	5.2 ออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลสอดคล้องกับเนื้อหา
	5.3 ออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้
	5.4 ออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีความหลากหลาย
	5.5 กำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลเหมาะสม ชัดเจน

1.4 ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา (ฉบับร่าง)

จากนั้นผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฯ (ฉบับร่าง) ที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน หาความเหมาะสมโดยการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ฯ ซึ่งมีรายละเอียดผลการประเมินความเหมาะสมตามตารางที่ 11 แสดงดังนี้

ตาราง 11 ผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน

องค์ประกอบ / ตัวบ่งชี้	M	SD	ระดับความเหมาะสม
องค์ประกอบที่ 1 ความสามารถด้านการกำหนดเนื้อหาสาระ			
1.1 กำหนดสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้แกนกลางและตัวชี้วัด	4.40	0.55	มาก
1.2 กำหนดสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.80	0.45	มากที่สุด
1.3 กำหนดสาระการเรียนรู้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน	4.40	0.55	มาก
ค่าเฉลี่ยองค์ประกอบที่ 1	4.53	0.51	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 2 ความสามารถด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้			
2.1 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	4.60	0.55	มากที่สุด
2.2 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุม K-P-A	4.40	0.55	มาก
2.3 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้โดยระบุพฤติกรรมเป็นรูปธรรมวัดได้	4.14	0.64	มาก
ค่าเฉลี่ยองค์ประกอบที่ 2	4.38	0.58	มาก
องค์ประกอบที่ 3 ความสามารถด้านการคัดเลือกและกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้			
3.1 เลือกรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และตัวชี้วัด	4.60	0.55	มากที่สุด
3.2 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และตัวชี้วัด	4.40	0.55	มาก
3.3 เลือกรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	4.40	0.55	มาก
3.4 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย	4.80	0.45	มากที่สุด

ตาราง 11 (ต่อ)

องค์ประกอบ / ตัวบ่งชี้	M	SD	ระดับความเหมาะสม
3.5 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติ	4.60	0.55	มากที่สุด
3.6 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน	4.71	0.45	มากที่สุด
3.7 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนร่วมมือกันเรียนรู้	4.14	0.64	มาก
ค่าเฉลี่ยองค์ประกอบที่ 3	4.52	0.53	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 4 ความสามารถด้านการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน			
4.1 เลือกสื่อที่มีความหลากหลาย	4.43	0.73	มาก
4.2 เลือกสื่อที่เหมาะสมกับเนื้อหา	4.65	0.53	มากที่สุด
4.3 เลือกสื่อที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.40	0.55	มาก
4.4 เลือกสื่อที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	4.14	0.64	มาก
4.5 เลือกสื่อที่ช่วยกระตุ้นการเรียนรู้	4.71	0.45	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยองค์ประกอบที่ 4	4.46	0.58	มาก
องค์ประกอบที่ 5 ความสามารถด้านการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล			
5.1 ออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.71	0.45	มากที่สุด
5.2 ออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลสอดคล้องกับเนื้อหา	4.60	0.55	มากที่สุด
5.3 ออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.40	0.55	มาก
5.4 ออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีความหลากหลาย	4.43	0.73	มาก
5.5 กำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลเหมาะสม ชัดเจน	4.86	0.35	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยองค์ประกอบที่ 5	4.60	0.53	มากที่สุด
คะแนนเฉลี่ยรวม	4.51	0.55	มากที่สุด

จากตาราง 11 พบว่า ผู้เชี่ยวชาญได้ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา พบว่าในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย M เท่ากับ 4.51 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD เท่ากับ 0.55 เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่ามีค่าเฉลี่ย M อยู่ที่ 4.51 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD อยู่ที่ 0.55 เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับ พบว่า 1) ความสามารถด้านการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย M อยู่ที่ 4.60 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD อยู่ที่ 0.53 2) ความสามารถความสามารถด้านการกำหนดเนื้อหาสาระมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย M อยู่ที่ 4.53 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD อยู่ที่ 0.51 3) ความสามารถด้านการคัดเลือกและกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย M อยู่ที่ 4.52 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD อยู่ที่ 0.53 ตามลำดับ

1.5 ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา (ฉบับสมบูรณ์)

ผู้วิจัยได้สรุปองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา (ฉบับสมบูรณ์) ซึ่งประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 23 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ (1) องค์ประกอบด้านการกำหนดเนื้อหาสาระ มี 3 ตัวบ่งชี้ (2) องค์ประกอบด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ มี 3 ตัวบ่งชี้ (3) องค์ประกอบด้านการคัดเลือกและกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ มี 7 ตัวบ่งชี้ (4) องค์ประกอบด้านการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน มี 5 ตัวบ่งชี้ (5) องค์ประกอบด้านการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล มี 5 ตัวบ่งชี้ เพื่อนำไปใช้ในการวิจัยในขั้นต่อไป

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตอนนี้เป็นการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ซึ่งผู้วิจัยได้นำข้อมูลพื้นฐานจากการวิเคราะห์เอกสารและการพัฒนาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้มาเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมีรายละเอียดของรูปแบบการจัดการเรียนรู้นำเสนอเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการ ออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

1.1 หลักการ

ผู้วิจัยได้นำแนวคิดและทฤษฎีมาสังเคราะห์สร้างเป็นกระบวนการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เป็นแบบแผนในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ออกแบบเป็นวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และการฝึกทักษะปฏิบัติเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยสรุปหลักการที่จะนำไปสู่การส่งเสริมความสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ดังนี้

- 1) รูปแบบนี้เน้นให้ผู้เรียนจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยเริ่มต้นจากการเชื่อมโยงความรู้เดิมของผู้เรียนกับเนื้อหาใหม่ โดยสร้างแรงจูงใจผ่านกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับประสบการณ์ของผู้เรียน เพื่อให้เกิดความสนใจและพร้อมที่จะเรียน
- 2) รูปแบบนี้เน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ผ่านการมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น ทั้งด้านความคิด การปฏิบัติ และการสื่อสาร โดยผู้เรียนต้องมีโอกาสได้ลงมือทำ คิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา และร่วมกันสร้างองค์ความรู้
- 3) รูปแบบนี้เน้นให้ผู้เรียนถ่ายทอดและสร้างองค์ความรู้และสร้างความเข้าใจเชิงลึก ผ่านการจัดกิจกรรมหลากหลายที่เหมาะสมกับเนื้อหา และส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้กับบริบทชีวิตจริงได้
- 4) รูปแบบนี้เน้นให้ผู้เรียนสะท้อนคิดและการอธิบายโดยอธิบายสิ่งที่ตนเองได้เรียนรู้ และสะท้อนคิดเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น เพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ในตนเอง และต่อยอดสู่การพัฒนาการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

หลักการทั้ง 3 ข้อนี้ จะนำไปสู่วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งยึดเป็นแกนสำคัญที่จะทำให้เกิดความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

1.2 วัตถุประสงค์

จากหลักการที่ใช้ในการสร้างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยได้กำหนดวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ย่อย ดังนี้

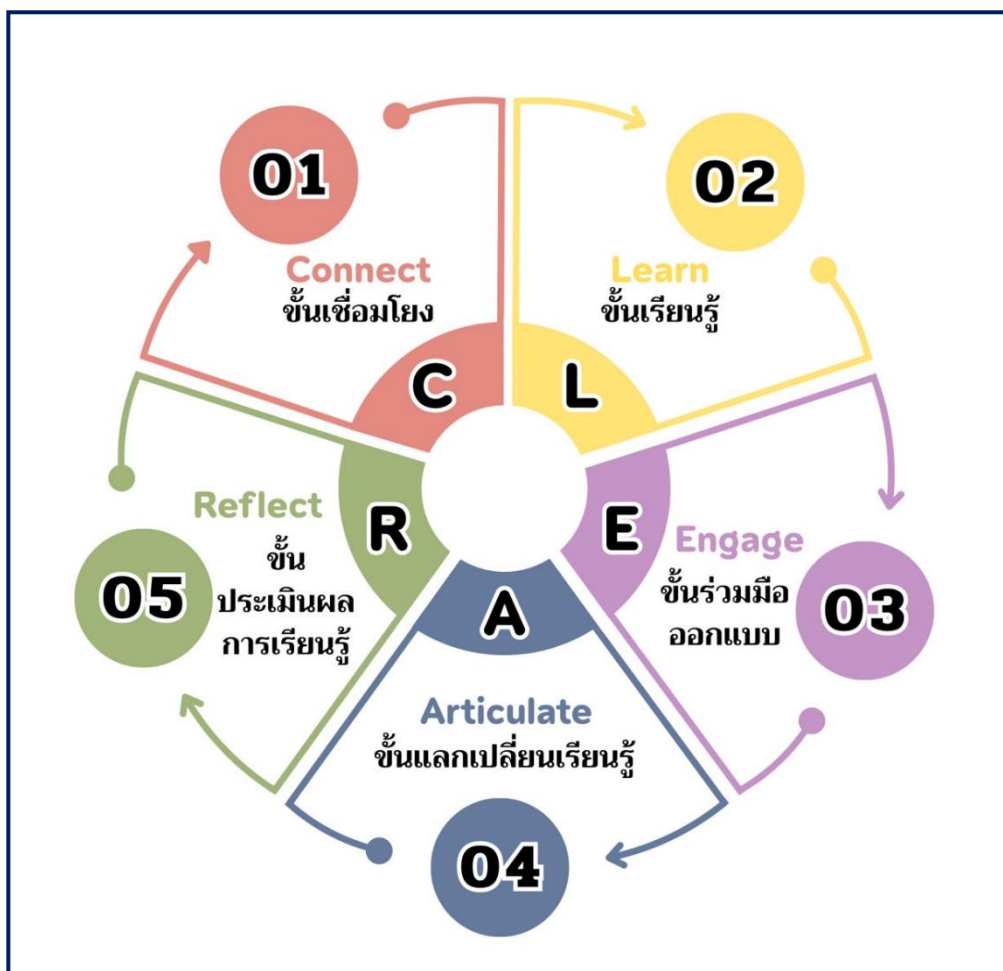
- 1) เพื่อเชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เรียนกับเนื้อหาใหม่โดยกระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นความเชื่อมโยงระหว่างประสบการณ์ของตนเองกับสิ่งที่จะเรียนรู้ เพิ่มแรงจูงใจและความพร้อมในการเรียนรู้
- 2) เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เนื้อหาใหม่ผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ทางการศึกษา ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจสาระสำคัญได้อย่างชัดเจน
- 3) เพื่อให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้นโดยเน้นกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ วิเคราะห์ แก้ปัญหา และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
- 4) เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงออกและสื่อสารความเข้าใจของตนเองผ่านการอธิบาย นำเสนอ หรือสร้างผลงานจากสิ่งที่เรียนรู้ เพื่อสะท้อนความเข้าใจและกระบวนการคิดของตน
- 5) เพื่อพัฒนาทักษะการสะท้อนคิดและการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยส่งเสริมให้ผู้เรียนทบทวนสิ่งที่ได้เรียนรู้ วิเคราะห์ข้อดี ข้อควรปรับปรุง และนำไปใช้ในการเรียนรู้ครั้งต่อไป

1.3 สาระการเรียนรู้

รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้รายวิชาชีพครู และกลุ่มวิชาเอกบังคับ ที่เน้นการจัดการรู้ในหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต/ศึกษาศาสตรบัณฑิต ในสาขาวิชาต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย โดยเฉพาะวิชาที่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครู สาระสำคัญที่ผู้เรียนจะได้เรียนรู้ผ่านกระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติอย่างรอบด้าน

1.4 กระบวนการจัดการเรียนรู้

ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สังเคราะห์เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อใช้ในการส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (CLEAR Process) มีรายละเอียด ดังนี้

ภาพประกอบ 5 กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถ
ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้

ขั้นที่ 1 ขั้นเชื่อมโยง (Connect)

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่เริ่มต้นของการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเชื่อมโยงประสบการณ์เดิม ความรู้เดิม หรือความสนใจของผู้เรียน เข้ากับเนื้อหาใหม่ที่จะเรียน เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน กระตุ้นให้เกิดความอยากรเรียนรู้ และมีแรงจูงใจในการเรียนรู้ โดยครูหรือผู้สอนจะใช้กิจกรรม สื่อ หรือคำถามที่น่าสนใจเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่เนื้อหาใหม่ ซึ่งถือเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างแรงจูงใจภายใน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นของผู้เรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นเรียนรู้ (Learn)

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่เน้นการคิดโดยฝึกออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามธรรมชาติของสาระวิชาโดยที่ผู้เรียนจะเรียนรู้สาระสำคัญของเนื้อหา ผ่านกิจกรรมที่เน้นการค้นคว้า การสำรวจ และการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

ขั้นที่ 3 ขั้นร่วมมือออกแบบ (Engage)

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิดวางแผน และออกแบบกิจกรรมหรือแนวทางการจัดการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น ซึ่งช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม การคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) และการประยุกต์ใช้ความรู้ในบริบทจริง

ขั้นที่ 4 ขั้นร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Articulate)

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียน สื่อสาร แบ่งปัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความเข้าใจ หรือแนวคิดที่ได้จากกระบวนการเรียนรู้กับเพื่อนร่วมกลุ่มหรือทั้งชั้นเรียน โดยมุ่งเน้นการ สร้างความรู้ร่วมกัน (Co-construction of Knowledge) ผ่านการ สื่อสารและปฏิสัมพันธ์ในเชิงสร้างสรรค์

ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผลการเรียนรู้ (Reflect)

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนให้ผู้เรียน ประเมิน วิเคราะห์ และสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเอง ทั้งในด้านองค์ความรู้ (Cognitive), เจตคติ (Affective) และทักษะ (Psychomotor) จากกิจกรรมหรือกระบวนการที่ได้เข้าร่วม

1.5 การวัดประเมินผล

การวัดและประเมินผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาเน้นการวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริงโดยให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติการออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยมีการประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาลงจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ CLEAR Process ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ดังนี้

ตาราง 12 การวัดและประเมินผลความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้รายบุคคล

รายการประเมิน	เครื่องมือวัดประเมินผล	การวิเคราะห์ข้อมูล	เกณฑ์การผ่าน
1. ชุดการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้			
1.1 ความรู้	แบบวัดความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เป็นแบบวัดอัตนัยแบบจำกัดคำตอบจำนวน 6 ข้อ โดยประเมินผลหลังการใช้รูปแบบการเรียนรู้	-วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (M) -ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) - การทดสอบค่า t-test แบบ dependent	คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80
1.2 กระบวนการออกแบบการจัดการเรียนรู้	แบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้หลังการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้	-วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (M) -ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) - การทดสอบค่า t test แบบ one sample	
2. การประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้			
	แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยประเมินผลหลังการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้	-วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (M) -ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	คะแนนเฉลี่ยสูงกว่า 3.5 ขึ้นไป

2. แนวทางการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้

การจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา มีแนวทางการนำไปใช้ ดังนี้

2.1 บทบาทของอาจารย์ผู้สอน

การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ อาจารย์ผู้สอนควรมีบทบาท ดังนี้

- 1) ศึกษาคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ทำความเข้าใจในรูปแบบการเรียนรู้และเนื้อหาสาระที่จะให้นักศึกษาเรียนรู้ได้เป็นอย่างดีล่วงหน้า ทบทวนขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ศึกษาเครื่องมือที่ใช้ประกอบการสอน ตลอดจนเครื่องมือที่ใช้ในการวัดประเมินผล
- 2) จัดกิจกรรมการเรียนรู้และวัดประเมินผลการเรียนรู้ ตามที่กำหนดไว้ในรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทุกกิจกรรม
- 3) อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ การจัดเตรียมสื่อ เอกสารประกอบการสอน วัสดุอุปกรณ์การเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ต่างๆ สำหรับผู้เรียนให้เหมาะสมและเพียงพอกับการศึกษาค้นคว้า ติดต่อประสานงานล่วงหน้า เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ดำเนินไปอย่างราบรื่น
- 4) กระตุ้น สนับสนุนและเสริมแรงในการเรียนรู้ให้กับนักศึกษา ให้อิสระในการเรียนรู้ นักศึกษาสามารถเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพของตนเอง และสามารถแสดงความคิดเห็นของตนเองได้อย่างอิสระภายใต้เงื่อนไขที่สร้างร่วมกัน

2.2 บทบาทของนักศึกษา

การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ นักศึกษาควรมีบทบาท ดังนี้

- 1) เข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้อย่างกระตือรือร้น ตั้งใจและมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทุกกิจกรรมอย่างสม่ำเสมอ
- 2) มีส่วนร่วมในการทำ กิจกรรมการเรียนรู้กับเพื่อน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น แนวคิดต่างๆ รวมทั้งรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

3) มีความรับผิดชอบตนเอง และรับผิดชอบต่องานกลุ่ม ตระหนักในบทบาทหน้าที่ตนเองอยู่เสมอ และมุ่งมั่นในการปฏิบัติกิจกรรมด้วยจิตวิญญาณความเป็นครู พัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้โดยมุ่งประโยชน์สูงสุดที่ผู้เรียน

2.3 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และแนวทางในการนำไปใช้

ตาราง 13 ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และตัวอย่างแนวทางในการนำไปใช้

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	แนวทางในการวัดประเมินผล
ขั้นที่ 1 ขั้นเชื่อมโยง (Connect)	1. ใช้คำถามกระตุ้นความสนใจ ความท้าทายและความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่เนื้อหาใหม่ 2. ใช้สื่อต่างๆที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อเพื่อดึงดูดความสนใจของผู้เรียน	1. การสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน 2. การสอบถาม 3. รวบรวมจากแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้จากการเรียนรู้
ขั้นที่ 2 ขั้นเรียนรู้ (Learn)	1. จัดกลุ่มผู้เรียนให้ทำงานร่วมกันเพื่อวิเคราะห์กรณีศึกษา หรือแก้ปัญหาสถานการณ์ต่างๆ 2. ให้แต่ละกลุ่มลงมือปฏิบัติจริงหรือสังเกตผลเพื่อสร้างองค์ความรู้ 3. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนค้นหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ 4. ให้ผู้เรียนทำแบบฝึกหัด หรือใบงานเพื่อให้เข้าใจลึกซึ้งในเนื้อหาสาระการเรียนรู้เพื่อกระตุ้นการคิดและการมีส่วนร่วม	1. การสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน 2. การสอบถาม 3. รวบรวมจากแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้จากการเรียนรู้ 4. การตรวจใบงาน

ตาราง 13 (ต่อ)

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	แนวทางในการวัดประเมินผล
ขั้นที่ 3 ขั้นร่วมมือออกแบบ (Engage)	1. ให้ผู้เรียนระดมความคิดเพื่อเสนอแนวทางในการออกแบบผลงานหรือแก้ปัญหา 2. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มดำเนินการตามแผนที่วางไว้ 3. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มช่วยกันสร้างแผนผังการคิด 4. ผู้สอนให้อิสระในการทำงานกลุ่มของผู้เรียนและสังเกตการทำงานเป็นระยะ 5. ผู้สอนคอยให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนในกรณีที่เกิดปัญหาติดขัดในการทำงาน	1. การสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน 2. การสอบถาม 3. รวบรวมจากแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้จากการเรียนรู้ 4. การตรวจผลงานกลุ่ม 5. ประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้
ขั้นที่ 4 ขั้นร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Articulate)	1. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานของกลุ่มตนเอง 2. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในหัวข้อที่กำหนดโดยประเมินผลงานการเรียนรู้ของกลุ่มอื่น ๆ 3. ผู้เรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในหัวข้อที่กำหนดโดยประเมินผลงานการเรียนรู้ของกลุ่มตนเอง 4. ผู้เรียนตั้งคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาหรือกิจกรรมที่ทำร่วมกันเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้	1. การสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน 2. การสอบถาม 3. รวบรวมจากแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้จากการเรียนรู้ 4. การตรวจผลงานกลุ่ม

ตาราง 13 (ต่อ)

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	แนวทางในการวัดประเมินผล
ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผลการเรียนรู้ (Reflect)	1. ผู้เรียนเขียนสะท้อนความคิดหรือสิ่งที่ได้เรียนรู้ 2. ผู้เรียนประเมินตนเองจากเกณฑ์ที่กำหนดโดยประเมินความร่วมมือและผลงานของตนในกิจกรรมกลุ่ม 3. ผู้เรียนร่วมแลกเปลี่ยนความรู้หรือสิ่งที่ได้เรียนรู้ 4. ผู้สอนทดสอบความรู้ของผู้เรียน	1. การสังเกตพฤติกรรมผู้เรียน 2. การสอบถาม 3. รวบรวมจากแบบบันทึกสะท้อนผลการเรียนรู้จากการเรียนรู้ 4. แบบวัดความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้

ตอนที่ 3 ผลการหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

ผลจากการตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน แสดงผลดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 14 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

รายการประเมิน	M	SD	แปลผล
1. แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับการนำมาพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.29	0.76	มาก
2. หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ครอบคลุม ชัดเจน และเข้าใจง่าย	4.57	0.53	มากที่สุด
3. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.43	0.79	มาก
4. สาระและกิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.57	0.53	มากที่สุด
5. กระบวนการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมกับผู้เรียนเป็นไปตามลำดับขั้นตอนและสามารถปฏิบัติได้จริง	4.71	0.76	มากที่สุด
6. การวัดประเมินผล มีความเหมาะสมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.57	0.53	มากที่สุด
7. รูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมต่อการพัฒนานักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา	4.71	0.76	มากที่สุด
8. ขนาดของตัวอักษรและการเรียบเรียงเนื้อหาเป็นรูปเล่มมีความเหมาะสมกับการนำไปใช้	4.71	0.76	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.57	0.68	มากที่สุด

ตาราง 15 ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน พบว่า มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด $M = 4.55$ และ $SD = 0.67$ เมื่อพิจารณารายการประเมินรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีผลการประเมินสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แสดงว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้

ตาราง 15 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

รายการประเมิน	M	SD	แปลผล
1. แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ กับหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.71	0.49	มากที่สุด
2. แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ กับวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.86	0.38	มากที่สุด
3. แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ กับสาระและ กิจกรรมการเรียนรู้	4.57	0.79	มากที่สุด
4. แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ กับกระบวนการจัดการเรียนรู้	4.43	0.79	มาก
5. แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ กับการวัดประเมินผล	4.71	0.49	มากที่สุด
6. หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้กับวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.86	0.38	มากที่สุด
7. หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้กับสาระและกิจกรรมการเรียนรู้	4.86	0.38	มากที่สุด
8. หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้กับกระบวนการจัดการเรียนรู้	4.86	0.38	มากที่สุด
9. หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้กับการวัดประเมินผล	4.43	0.79	มาก
10. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้กับสาระและกิจกรรมการเรียนรู้	4.57	0.79	มากที่สุด
11. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้กับกระบวนการจัดการเรียนรู้	4.71	0.49	มากที่สุด
12. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้กับการวัดประเมินผล	4.86	0.38	มากที่สุด

ตาราง 15 (ต่อ)

รายการประเมิน	M	SD	แปลผล
13. สารและกิจกรรมการเรียนรู้กับกระบวนการจัดการเรียนรู้	4.86	0.38	มากที่สุด
14. สารและกิจกรรมการเรียนรู้กับการวัดประเมินผล	4.43	0.79	มาก
15. กระบวนการจัดการเรียนรู้ทั้ง 5 ขั้นตอน	5.00	0.00	มากที่สุด
16. กระบวนการจัดการเรียนรู้กับการวัดประเมินผล	4.71	0.49	มากที่สุด
เฉลี่ย	4.71	0.51	มากที่สุด

ตาราง 16 ผลการประเมินความสอดคล้องระหว่างองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน พบว่า มีความสอดคล้องในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด $M = 4.71$ และ $SD = 0.51$ เมื่อพิจารณารายการประเมินรายข้อ พบว่าทุกข้อมีผลการประเมินสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แสดงว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้

จากผลการประเมินความเหมาะสมและการประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 ขึ้นไป และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1 ทั้ง 2 ประเด็น ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จึงสรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา มีประสิทธิภาพ

นอกจากนั้นผู้วิจัยยังได้พัฒนาคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา เพื่อให้มีความสะดวกและง่ายต่อการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยมีผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ 7 คน ดังตาราง 17

ตาราง 16 ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

รายการประเมิน	M	SD	แปลผล
1. ความเป็นมาของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีความชัดเจน ครบถ้วน เพียงพอ	4.71	0.49	มากที่สุด
2. แนวคิดทฤษฎีพื้นฐาน มีความเหมาะสมต่อการนำมาพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.14	0.69	มาก
3. หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ครบถ้วน ชัดเจน และเข้าใจง่าย	4.57	0.53	มากที่สุด
4. วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมกับ รูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.57	0.53	มากที่สุด
5. สาระและกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.71	0.49	มากที่สุด
6. กระบวนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับนักศึกษาเป็นไป ตามลำดับขั้นและสามารถปฏิบัติได้จริง	4.86	0.38	มากที่สุด
7. การวัดและประเมินผลมีความชัดเจน และเหมาะสมกับรูปแบบการ จัดการเรียนรู้	4.43	0.53	มาก
8. แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย	4.86	0.38	มากที่สุด
9. แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับวัยและความ สนใจของผู้เรียน	4.71	0.49	มากที่สุด
10. แนวทางในการวัดประเมินผลเหมาะสมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.00	0.82	มาก
11. แนวทางในการวัดประเมินผลเน้นการประเมินตามสภาพจริง	4.57	0.53	มากที่สุด
12. แนวทางการนำไปใช้ ชัดเจน อ่านเข้าใจง่าย	4.57	0.53	มากที่สุด
13. แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ด้วยตนเอง	4.71	0.49	มากที่สุด
14. ระบุบทบาทของอาจารย์ผู้สอนได้ละเอียดครบถ้วน เพียงพอสำหรับ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.29	0.76	มาก
15. ระบุบทบาทของผู้เรียนได้ชัดเจน เข้าใจง่าย และนำไปปฏิบัติได้จริง	4.29	0.76	มาก
เฉลี่ย	4.53	0.56	มากที่สุด

ตาราง 16 ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาจากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน พบว่า มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด $M = 4.53$

และ $SD = 0.56$ เมื่อพิจารณารายการประเมินรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีผลการประเมินสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แสดงว่าคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ครูสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาให้สมบูรณ์ก่อนนำไปทำ การศึกษานำร่องกับนักศึกษา ชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาการศึกษา คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปีการศึกษา 2567 จำนวน 28 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษานำร่อง (Pilot Study) โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 1 หน่วยการเรียนรู้เพื่อสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาและปัญหาอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้นในการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ ซึ่งจัดทำในรูปแบบของแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ (1) ข้อมูลพื้นฐานของการสังเกต เช่น วัน เวลา หัวข้อการเรียนรู้ ชื่อ กิจกรรมการเรียนรู้ และ (2) รายการพฤติกรรมที่ต้องการสังเกต โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ เพื่อประเมินพฤติกรรมของนักศึกษาในแต่ละด้านตามตัวบ่งชี้ที่กำหนดไว้ ในการเก็บข้อมูลผู้วิจัยร่วมกับอาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิจากคณะครุศาสตร์ จำนวน 2 ท่าน ทำหน้าที่ร่วมกันเป็นผู้สังเกตพฤติกรรมของนักศึกษา โดยสังเกตระหว่างการจัดกิจกรรมในหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ผ่านกระบวนการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Data Triangulation) สรุปผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษา ดังนี้

ตาราง 17 ผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาจากการเข้าทำ
กิจกรรมการเรียนรู้

พฤติกรรมผู้เรียน	ผู้สังเกต			M	SD	แปลผล
	1	2	3			
1. นักศึกษามีความตั้งใจในการเรียน	2.25	2.50	2.50	2.42	0.51	บ่อยครั้ง
2. นักศึกษามีการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียน	2.50	2.50	3	2.67	0.49	บ่อยครั้ง
3. นักศึกษากล้าซักถามหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	2	2	2.75	2.25	0.62	บ่อยครั้ง
4. นักศึกษามีความคิดสร้างสรรค์ในการแสดงความคิดเห็นหรือแก้ปัญหา	2.75	2.50	2.25	2.50	0.52	บ่อยครั้ง
5. นักศึกษามีความใฝ่รู้ใฝ่เรียนสนใจค้นคว้าเพิ่มเติม	2.75	2.75	3	2.83	0.39	บ่อยครั้ง
6. นักศึกษามีพัฒนาการด้านการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง	2.75	2.75	3	2.83	0.39	บ่อยครั้ง
7. นักศึกษาทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม	3	3	3	3.00	0.00	บ่อยครั้ง
8. นักศึกษาเป็นผู้ฟังที่ดี เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น	3	3	3	3.00	0.00	บ่อยครั้ง
9. นักศึกษามีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย	2.75	2.75	3	2.83	0.39	บ่อยครั้ง
10. นักศึกษาปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และมารยาทในชั้นเรียน	3	3	3	3.00	0.00	บ่อยครั้ง
เฉลี่ย				2.73	0.33	บ่อยครั้ง

จากตาราง 18 ผลการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา จากการเข้าทำกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับบ่อยครั้ง $M = 2.73$ และ $SD = 0.33$ เมื่อพิจารณารายการสังเกตรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีผลการประเมินสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แสดงว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้สาระสำคัญที่สามารถสรุปได้คือ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นสามารถส่งเสริมการแสดงออกของพฤติกรรมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ ทั้งในด้านความสนใจ การมีส่วนร่วม และการลงมือปฏิบัติของนักศึกษาได้อย่าง ซึ่งถือเป็นการสนับสนุนความมีประสิทธิภาพของรูปแบบฯ ในการนำไปใช้จริงในชั้นเรียน เมื่อเชื่อมโยงผลการสังเกตกับ ตัวแปรตามของการวิจัย คือ ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งมุ่งประเมินจากพฤติกรรมที่แสดงออกระหว่างการเรียนรู้ พบว่า พฤติกรรมการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับบ่อยครั้งถือเป็นข้อบ่งชี้ในทางบวกว่าผู้เรียนได้แสดงออกถึงกระบวนการคิด การวางแผน และการประยุกต์แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ตนเองได้รับมาอย่างเหมาะสม จึงสะท้อนให้เห็นว่า รูปแบบฯ มีศักยภาพในการพัฒนาความสามารถเป้าหมายของผู้เรียนได้

จากผลการหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา จากการประเมินประสิทธิภาพจากผู้เชี่ยวชาญ และผลจากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาจากการศึกษานำร่อง (Pilot Study) สามารถสรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา มีประสิทธิภาพและสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้

ตอนที่ 4 ผลการหาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

การหาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยตัวบ่งชี้ประสิทธิผล ดังนี้

1. **ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา** สามารถวัดประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดการประเมินความสามารถ
แสดงรายละเอียด ดังนี้

1.1 ผลการประเมินความรู้ โดยใช้แบบประเมินความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นข้อสอบอัตนัย จำนวน 5 ข้อ ซึ่งประกอบด้วย 10 ข้อย่อย 30 คะแนน โดยประเมินผลหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ แสดงผลการประเมินดังตาราง 19

ตาราง 18 ผลการเปรียบเทียบการประเมินความรู้ก่อนและหลังการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา คะแนนเต็ม 30 คะแนน

รายการประเมิน	n	M	SD	t-test	sig
ก่อนการทดลองใช้รูปแบบ	28	11.78	0.57	9.50*	.000
หลังการทดลองใช้รูปแบบ	28	26.47	11.26		

*นัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 19พบว่า ผลการเปรียบเทียบการประเมินความรู้หลังจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ นักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้สูงขึ้นกว่าก่อนใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย

1.2 ผลการประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ประเมินโดยใช้แบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยประเมินงานคือแผนการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาเป็นรายบุคคลหลังการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ นักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และการทดสอบที (one-sample t - test) แสดงดังตาราง 20

ตาราง 19 ผลการประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้

รายการประเมิน	N	คะแนน เต็ม	M	SD	Mean	t	p-value (1-taild)
ความสามารถใน การออกแบบการ จัดการเรียนรู้	28	115	99.14	2.43	95.18	37.01*	<0.001

*นัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตาราง 20 ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา หลังการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 99.14 และเมื่อวิเคราะห์ค่าการทดสอบที (one-sample t-test) เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 พบว่า คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ผลการประเมินความรู้ 2) ผลการประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เมื่อพิจารณาผลการประเมินรายกลุ่มเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ยในแต่ละองค์ประกอบ พบว่าทั้ง 2 องค์ประกอบ มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 และจากตาราง 19 – 20 เมื่อวิเคราะห์ค่าการทดสอบที (one-sample t-test) เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 พบว่า ทั้ง 2 องค์ประกอบมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ จึงสรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาได้

2. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ผู้วิจัยให้นักศึกษาประเมินหลังการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ 5 (พึงพอใจมากที่สุด) 4 (พึงพอใจมาก) 3 (พึงพอใจปานกลาง) 2 (พึงพอใจน้อย) 1 (พึงพอใจน้อยที่สุด) ประเมินผลหลังการใช้รูปแบบการ

เรียนรู้ฯ โดยใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) แสดงผลการประเมิน
ดังตาราง 20

ตาราง 20 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาชีพวิชาการเอกการประถมศึกษาที่มีต่อการ
จัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการ
เรียนรู้ของนักศึกษาวิชาชีพเอกการประถมศึกษา

รายการประเมิน	M	SD	แปลผล
1. ด้านเนื้อหาสาระ			
1.1 เนื้อหาสาระสอดคล้องกับรายวิชา	4.74	0.59	มากที่สุด
1.2 เนื้อหาสาระสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.70	0.47	มากที่สุด
1.3 เนื้อหาที่มีความยากง่ายเหมาะสมกับความสามารถของนักศึกษา	4.67	0.48	มากที่สุด
1.4 เนื้อหาสาระน่าสนใจ	4.70	0.47	มากที่สุด
1.5 มีการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และแนวทางการจัด กิจกรรมการเรียนรู้	4.48	0.64	มาก
รวมเฉลี่ยด้านเนื้อหาสาระ	4.65	0.53	มากที่สุด
2. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้			
2.1 เรียงลำดับเนื้อหาและกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม	4.78	0.51	มากที่สุด
2.2 กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา	4.74	0.53	มากที่สุด
2.3 กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติจริง	4.67	0.62	มากที่สุด
2.4 กิจกรรมการเรียนรู้ฝึกทักษะการคิดและทักษะการสื่อสารและการ นำเสนอข้อมูลในชั้นเรียน	4.74	0.53	มากที่สุด

ตาราง 20 (ต่อ)

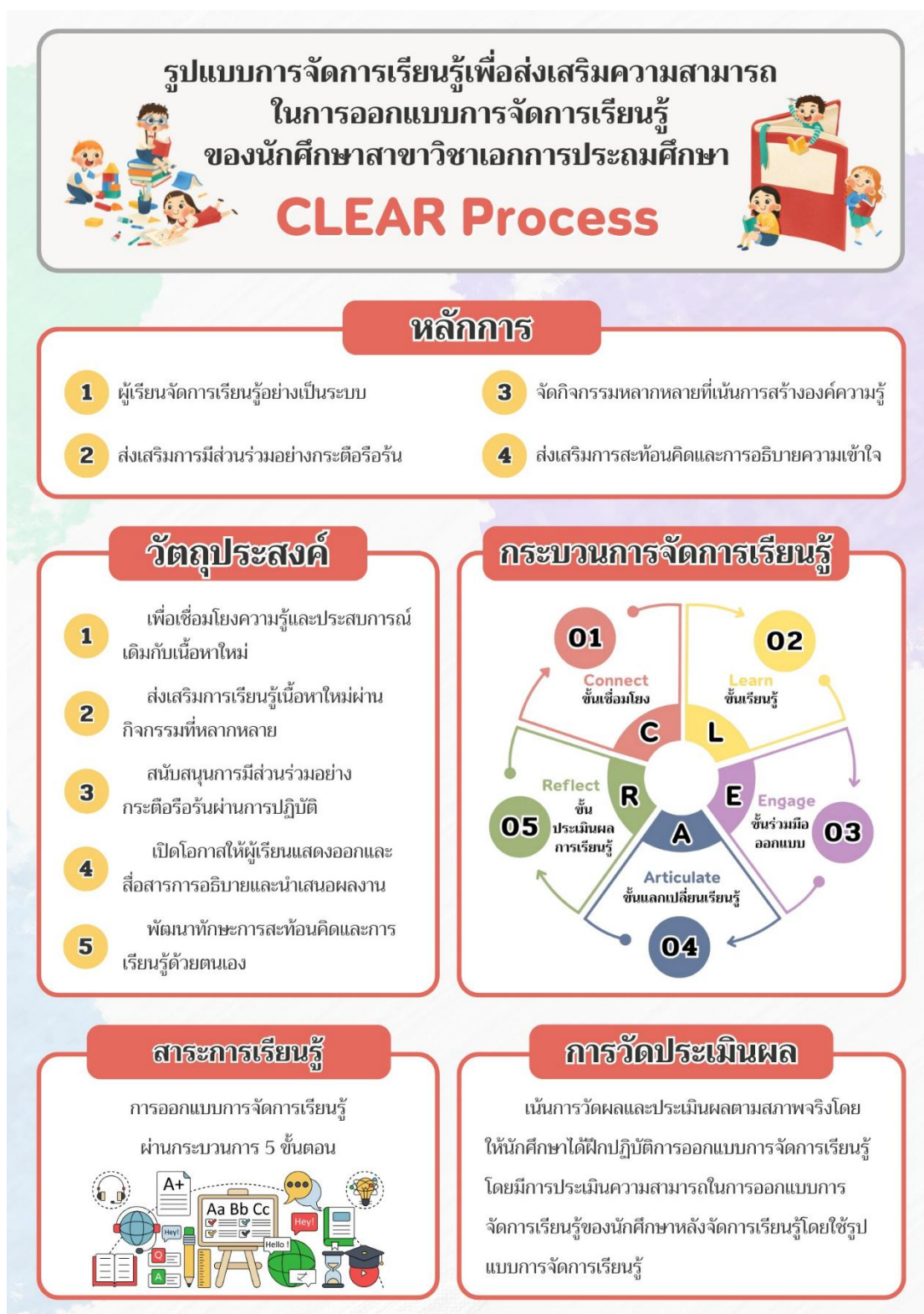
รายการประเมิน	M	SD	แปลผล
2.5 กิจกรรมการเรียนรู้ฝึกให้นักศึกษาได้ทำงานเป็นกลุ่ม มีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น	4.78	0.51	มากที่สุด
2.6 กิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมอยู่เสมอ	4.70	0.47	มากที่สุด
2.7 กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักศึกษาเกิดความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น	4.67	0.62	มากที่สุด
2.8 กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการเรียน	4.41	0.69	มาก
2.9 กิจกรรมการเรียนรู้มีหลากหลาย น่าสนใจ	4.59	0.64	มากที่สุด
2.10 ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม	4.56	0.70	มากที่สุด
รวมเฉลี่ยด้านกิจกรรมการเรียนรู้	4.67	0.58	มากที่สุด
3. ด้านสื่อการเรียนรู้			
3.1 สื่อการเรียนรู้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.59	0.64	มากที่สุด
3.2 สื่อการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษา	4.67	0.62	มากที่สุด
3.3 สื่อการเรียนรู้มีความหลากหลาย น่าสนใจ	4.30	0.87	มาก
3.4 มีแหล่งการเรียนรู้ที่เข้าถึงได้ง่าย สะดวก สามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา	4.56	0.70	มากที่สุด
3.5 อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้มีความเหมาะสม	4.59	0.64	มากที่สุด
รวมเฉลี่ยด้านสื่อการเรียนรู้	4.54	0.69	มากที่สุด
4. ด้านการวัดและประเมินผล			
4.1 มีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.67	0.62	มากที่สุด
4.2 มีการวัดประเมินผลที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	4.56	0.70	มากที่สุด
4.3 มีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.59	0.64	มากที่สุด

ตาราง 20 (ต่อ)

รายการประเมิน	M	SD	แปลผล
4.4 มีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายวิธี	4.44	0.64	มาก
4.5 นักศึกษามีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล	4.67	0.62	มากที่สุด
รวมเฉลี่ยด้านการวัดและประเมินผล	4.58	0.64	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.59	0.61	มากที่สุด

จากตาราง 20 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาวិชาเอกการประถมศึกษา ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่า ในภาพรวมนักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด $M = 4.59$, $SD = 0.61$ เมื่อวิเคราะห์แยกแต่ละด้าน พบว่า 1) ด้านเนื้อหาสาระ นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด $M = 4.65$, $SD = 0.53$ 2) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด $M = 4.67$, $SD = 0.58$ 3) ด้านสื่อการเรียนรู้ นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด $M = 4.54$, $SD = 0.69$ และ 4) ด้านการวัดและประเมินผล นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด $M = 4.58$, $SD = 0.64$

จากผลการศึกษาข้างต้น ผู้วิจัยสรุปรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ได้ดังภาพ

ภาพประกอบ 6 รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

ตอนที่ 5 ผลการปรับปรุงให้เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาฉบับสมบูรณ์

จากผลการวิจัยในระยะที่ 1 - 3 นั้น ผู้วิจัยจึงได้นำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์สังเคราะห์ผลการวิจัย เพื่อหาจุดเด่น และจุดที่ควรปรับปรุงพัฒนาของการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาเพื่อนำไปปรับปรุงให้เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ ดังนี้

5.1 จุดเด่นของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา CLEAR Process

1. จากผลการวิจัยในระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ผู้วิจัยพบจุดเด่น ได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีจุดเด่นที่สำคัญในหลายประการ โดยเฉพาะด้านความครอบคลุมขององค์ประกอบ ความชัดเจนของตัวบ่งชี้ และความเหมาะสมเชิงวิชาการที่ได้รับการรับรองจากผู้เชี่ยวชาญประการแรก รูปแบบการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวประกอบด้วยองค์ประกอบที่ครอบคลุมทุกขั้นตอนของกระบวนการจัดการเรียนรู้ ตั้งแต่การวิเคราะห์ผู้เรียน การกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมการออกแบบเนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การเลือกใช้สื่อและเทคโนโลยี ตลอดจนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบหลักที่สะท้อนถึงคุณสมบัติของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับแนวคิดของการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนสามารถคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของครูมืออาชีพในอนาคต

2. จากผลการวิจัยในระยะที่ 2 การพัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ผู้วิจัยพบจุดเด่น ได้แก่ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีจุดเด่นสำคัญที่สะท้อนถึงควมมีประสิทธิภาพทั้งในด้านเนื้อหา กระบวนการเรียนรู้ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนและเป้าหมายทางวิชาชีพครู โดยเฉพาะการบูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ การมีส่วนร่วม และการลงมือปฏิบัติของนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสะท้อนถึงแนวคิดของการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง อันเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาความสามารถทางวิชาชีพ นอกจากนี้ การศึกษานำร่อง (Pilot Study) และการทดลองใช้รูปแบบในชั้นเรียนจริง โดยสามารถส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของ

นักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาได้อย่างชัดเจน และตอบสนองต่อความคาดหวังของการผลิตครูมืออาชีพในยุคปัจจุบัน

3. จากผลการวิจัยในระยะที่ 3 การทดลองใช้และศึกษาประสิทธิผลรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยพบจุดเด่น ได้แก่ รูปแบบที่พัฒนาขึ้นสามารถจูงใจให้นักศึกษาเกิดความสนใจต่อเนื้อหาการเรียนรู้และมีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชั้นเรียนอย่างเห็นได้ชัด นักศึกษาแสดงออกถึงความเข้าใจในขั้นตอนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ การกำหนดเนื้อหา การวางแผนกิจกรรม ตลอดจนการประเมินผลการเรียนรู้ได้อย่างมีระบบและสอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้ที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ ผลการประเมินความรู้ก่อนและหลังการเรียนแสดงให้เห็นว่าคะแนนของนักศึกษาเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงถึงประสิทธิผลของรูปแบบในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาให้สามารถปฏิบัติจริงได้อย่างมั่นใจและเป็นระบบ รูปแบบดังกล่าวจึงถือว่าสามารถนำไปใช้พัฒนาทักษะวิชาชีพครูได้อย่างเป็นรูปธรรม

5.2 จุดที่ควรปรับปรุงพัฒนาของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา CLEAR Process

1. จากผลการวิจัยในระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ผู้วิจัยพบจุดที่ควรปรับปรุงพัฒนาได้แก่ การสร้างความชัดเจนและความสอดคล้องของตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบ เพื่อให้สามารถสะท้อนพฤติกรรมและทักษะที่ต้องการส่งเสริมได้อย่างครอบคลุมและเป็นรูปธรรม นอกจากนี้ การบูรณาการเนื้อหาสาระกับกิจกรรมการเรียนรู้และการวัดประเมินผลควรได้รับการออกแบบให้สัมพันธ์กันอย่างมีระบบและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้หลัก เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและความสามารถในการประยุกต์ใช้ของนักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมถึงการพัฒนาเกณฑ์และวิธีการประเมินผลที่เหมาะสม เพื่อให้การประเมินสามารถสะท้อนผลลัพธ์ที่แท้จริงของการเรียนรู้และการออกแบบจัดการเรียนรู้อย่างสมบูรณ์.

2. จากผลการวิจัยในระยะที่ 2 การพัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ผู้วิจัยพบจุดที่ควรปรับปรุงพัฒนาได้แก่ การเพิ่มความชัดเจนของขั้นตอนการจัดกิจกรรมเรียนรู้ให้มีความละเอียดและเป็นระบบมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ นักศึกษาสามารถติดตามและปฏิบัติตามได้ง่าย รวมทั้งการพัฒนาสื่อและเครื่องมือประกอบการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมและทันสมัยมากขึ้น นอกจากนี้ การวางแผนการวัดและประเมินผลควรมีความ

สอดคล้องกับลักษณะของกิจกรรมและเป้าหมายการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการสะท้อนผลลัพธ์ได้อย่างแท้จริง และยังจำเป็นต้องปรับปรุงกระบวนการให้เกิดความยืดหยุ่นในการนำไปใช้กับกลุ่มนักศึกษาที่มีพื้นฐานและความสามารถแตกต่างกัน เพื่อให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความครอบคลุมและตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น.

3. จากผลการวิจัยในระยะที่ 3 การทดลองใช้และศึกษาประสิทธิภาพรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยพบจุดที่ควรปรับปรุงพัฒนา การเสริมสร้างความหลากหลายของกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อเพิ่มแรงจูงใจและกระตุ้นการมีส่วนร่วมของนักศึกษาให้มากขึ้น รวมถึงการปรับปรุงวิธีการประเมินผลให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับพฤติกรรมการเรียนรู้ที่แท้จริงของผู้เรียน นอกจากนี้ยังพบความจำเป็นในการจัดเตรียมสื่อและวัสดุประกอบการเรียนการสอนให้เหมาะสมและพร้อมใช้งานมากขึ้น เพื่อสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมอย่างราบรื่น และการจัดสรรเวลาที่เหมาะสมสำหรับการทำกิจกรรมแต่ละขั้นตอน เพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกฝนและพัฒนาทักษะได้อย่างเต็มที่ ทั้งนี้เพื่อให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความสมบูรณ์และสามารถนำไปใช้ได้มีประสิทธิภาพในบริบทการเรียนการสอนจริง

จากที่กล่าวมา สรุปได้ว่า ผลการวิจัยทั้ง 3 ระยะชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการและลักษณะเฉพาะของนักศึกษา โดยรูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพในการส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาอย่างชัดเจน ทั้งยังสะท้อนถึงข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มความหลากหลายของกิจกรรม วิธีการประเมินผล สื่อการสอน และการจัดการเวลา เพื่อให้การจัดการเรียนรู้มีความสมบูรณ์และตอบสนองต่อบริบทการเรียนการสอนอย่างแท้จริง ซึ่งจะส่งผลให้นักศึกษามีพัฒนาการด้านความรู้และทักษะอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในอนาคต

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ดำเนินการวิจัยตามแบบกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยสรุปรายละเอียดการวิจัย ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ

1. ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา
2. พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา
3. ศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา
4. ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา มีวิธีดำเนินการวิจัยแบ่งได้ 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา (R1) เป็นการศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นการวิจัยโดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก โดยใช้กรอบแนวคิดในการวิจัยที่ได้จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ และการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาสืบค้นจากแหล่งข้อมูลต่างๆ ได้แก่ เอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ครอบคลุมกับ

ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ และการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด หลักการทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนานักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

2. กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะเกี่ยวกับความหมายและองค์ประกอบของความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

3. นำนินยามศัพท์เฉพาะและกรอบแนวคิดในการวิจัยมาพัฒนาเป็นแบบสัมภาษณ์ เชิงลึกเพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้

4. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ สรุปและสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้

ระยะที่ 2 การพัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา (D1) ระยะนี้เป็นการนำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา มาพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้
2. ตรวจสอบประสิทธิภาพของร่างรูปแบบการจัดการเรียนรู้ และคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน และการศึกษาสำรวจ (Pilot Study)

3. ปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ให้มีความสมบูรณ์ก่อนนำไปทดลองใช้จริง

ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา (R2) ในการดำเนินการวิจัยระยะนี้เป็นการนำรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยเตรียมเอกสาร เครื่องมือวิจัยก่อนนำไปใช้
2. ผู้วิจัยดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

3. ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ และสรุปผลการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

ระยะที่ 4 การประเมินประสิทธิผลและปรับปรุงรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา (D2) ผู้วิจัยดำเนินการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. รวบรวมผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้
2. ตรวจสอบ ปรับปรุง/แก้ไข จัดทำเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ฉบับสมบูรณ์

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำเสนอสรุปผลการวิจัยเป็น 4 ตอน เพื่อให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

จากการศึกษาแนวคิด หลักการทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก สามารถสังเคราะห์เป็นองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 23 ตัวบ่งชี้ ได้แก่

องค์ประกอบที่ 1 ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระ มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 1.1 กำหนดสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้แกนกลางและตัวชี้วัด 1.2 กำหนดสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ 1.3 กำหนดสาระการเรียนรู้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน

องค์ประกอบที่ 2 ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ มี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 2.1 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด 2.2 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุม K-P-A 2.3 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้โดยระบุพฤติกรรมเป็นรูปธรรมวัดได้

องค์ประกอบที่ 3 ด้านการคัดเลือกและกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ มี 7 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 3.1 เลือกรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และตัวชี้วัด 3.2 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และตัวชี้วัด 3.3 เลือกรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ 3.4 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย 3.5 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติ 3.6 ออกแบบกิจกรรมการ

เรียนรู้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน 3.7 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนร่วมมือกันเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 4 ด้านการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน มี 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 4.1 เลือกสื่อที่มีความหลากหลาย 4.2 เลือกสื่อที่เหมาะสมกับเนื้อหา 4.3 เลือกสื่อที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ 4.4 เลือกสื่อที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน 4.5 เลือกสื่อที่ช่วยกระตุ้นการเรียนรู้

องค์ประกอบที่ 5 ด้านการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล มี 5 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ 5.1 ออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ 5.2 ออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลสอดคล้องกับเนื้อหา 5.3 ออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ 5.4 ออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีความหลากหลาย 5.5 กำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลเหมาะสม ชัดเจน

โดยผลการประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ในภาพรวมทั้ง 5 องค์ประกอบ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีองค์ประกอบ 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. หลักการ

หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ นำแนวคิดและทฤษฎีมาสังเคราะห์สร้างเป็นกระบวนการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เป็นแบบแผนในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ออกแบบเป็นวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และการฝึกทักษะปฏิบัติเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ เน้นการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยฝึกการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ การสร้างความรู้ด้วยตนเอง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกับการนำกลยุทธ์วิธีที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับธรรมชาติวิชา เพื่อให้ผู้เรียนสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างเป็นระบบต่อไป

2. วัตถุประสงค์

รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้

3. สารการเรียนรู้

กิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้ในรูปแบบการเรียนรู้นี้ เป็นแบบแผนในการจัดการเรียนรู้ให้กับนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยฝึกการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ การสร้างความรู้ด้วยตนเอง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกับการนำ กลยุทธ์วิธีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับธรรมชาติวิชา เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการรู้ครบทุกองค์ประกอบและตัวบ่งชี้

4. กระบวนการจัดการเรียนรู้

กระบวนการจัดการเรียนรู้เพื่อใช้ในการส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (CLEAR Model) ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเชื่อมโยง (Connect)

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน เป็นขั้นตอนแรกของกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อ ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน กระตุ้นให้เกิดความอยากเรียนรู้ และมีแรงจูงใจในการเรียนรู้ โดยครูหรือผู้สอนจะใช้กิจกรรม สื่อ หรือคำถามที่น่าสนใจเชื่อมโยงกับประสบการณ์เดิมของผู้เรียน เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าสู่เนื้อหาใหม่ ซึ่งถือเป็นพื้นฐานสำคัญในการสร้างแรงจูงใจภายใน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้นของผู้เรียน

ขั้นที่ 2 ขั้นเรียนรู้ (Learn)

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนจัดประสบการณ์เรียนรู้ที่เน้นการคิด โดยฝึกออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามธรรมชาติของสาระวิชาโดยที่ผู้เรียนจะเรียนรู้สาระสำคัญของเนื้อหา ผ่านกิจกรรมที่เน้นการค้นคว้า การสำรวจ และการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

ขั้นที่ 3 ขั้นร่วมมือออกแบบ (Engage)

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการคิด วางแผน และออกแบบกิจกรรมหรือแนวทางการจัดการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น ซึ่งช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการทำงานเป็นทีม การคิดเชิงออกแบบ (Design Thinking) และการประยุกต์ใช้ความรู้ในบริบทจริง

ขั้นที่ 4 ขั้นร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Articulate)

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียน สื่อสาร แบ่งปัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความเข้าใจ หรือแนวคิดที่ได้จากกระบวนการเรียนรู้กับเพื่อนร่วมกลุ่ม หรือทั้งชั้นเรียน โดยมุ่งเน้นการ สร้างความรู้ร่วมกัน (Co-construction of Knowledge) ผ่านการ สื่อสารและปฏิสัมพันธ์ในเชิงสร้างสรรค์

ขั้นที่ 5 ขั้นประเมินผลการเรียนรู้ (Reflect)

ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนให้ผู้เรียน ประเมิน วิเคราะห์ และ สะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเอง ทั้งในด้านองค์ความรู้ (Cognitive), เจตคติ (Affective) และทักษะ (Psychomotor) จากกิจกรรมหรือกระบวนการที่ได้เข้าร่วม

5. การวัดประเมินผล

การวัดประเมินผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อใช้ในการส่งเสริม ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ที่ได้รับการ จัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีรายการประเมินดังนี้

5.1 ความรู้ ประเมินโดยใช้แบบวัดความสามารถในการออกแบบ การจัดการเรียนรู้ เป็นข้อสอบอัตนัย แบบแสดงความคิดเห็นจำนวน 6 ข้อ โดย ประเมินผลหลังการ ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

5.2 กระบวนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ประเมินโดยใช้แบบ ประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ผ่านชิ้นงานคือแผนการจัดการเรียนรู้ของ นักศึกษาเป็นรายบุคคล ประเมินผลหลังการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อ ส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการ ประถมศึกษา

การหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถใน การออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา จากการประเมินของกลุ่ม ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน พบว่า ความสอดคล้องของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด (M) = 4.73 และ SD = 0.48 และความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในระดับมากที่สุด (M) = 4.57 และ SD = 0.68 ซึ่งผลการประเมินความสอดคล้องและความเหมาะสมของรูปแบบ การจัดการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 ขึ้นไป และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1 ทั้ง 2 ประเด็น ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จึงสรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริม

ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา มีประสิทธิภาพ

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

การหาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลประเมินความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้

1.1 ผลประเมินความรู้เกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาการศึกษา พบว่าหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ นักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา มีความรู้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ มีคะแนนเฉลี่ย 26.47 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนนและเมื่อวิเคราะห์ค่าการทดสอบที (one-sample t-test) พบว่า ความรู้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 ผลการประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่าหลังการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ นักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา มีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ในแต่ละด้านมีร้อยละของคะแนนเฉลี่ยมากกว่าร้อยละ 85 และเมื่อวิเคราะห์ค่าการทดสอบที (one-sample t-test) เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 พบว่า คะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา 2 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ผลการประเมินความรู้ 2) ผลการประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้เมื่อพิจารณาผลการประเมินรายกลุ่มเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ยในแต่ละองค์ประกอบ พบว่าทั้ง 2 องค์ประกอบ มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 และจากตาราง 20 – 21 เมื่อวิเคราะห์ค่าการทดสอบที (one-sample t-test) เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 80 พบว่า ทั้ง 2 องค์ประกอบมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงสรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา สามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาได้

2. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาชีพรู้ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้

พบว่าความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมนักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด $M = 4.59$, $SD = 0.61$ เมื่อวิเคราะห์แยกแต่ละด้าน พบว่า 1) ด้านเนื้อหาสาระ นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด $M = 4.65$, $SD = 0.53$ 2) ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด $M = 4.60$, $SD = 0.60$ 3) ด้านสื่อการเรียนรู้ นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด $M = 4.54$, $SD = 0.69$ และ 4) ด้านการวัดและประเมินผล นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด $M = 4.58$, $SD = 0.64$

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัยตามความมุ่งหมายการวิจัย ได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

จากผลการวิจัย การวิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา พบว่า องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา มี 5 องค์ประกอบ โดยองค์ประกอบที่ 1 ด้าน ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระ มี 3 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 2 ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ มี 3 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 3 ด้านการคัดเลือกและกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ มี 7 ตัวบ่งชี้ องค์ประกอบที่ 4 ด้านการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน มี 5 ตัวบ่งชี้ และ องค์ประกอบที่ 5 ด้านการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล มี 5 ตัวบ่งชี้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยได้วิเคราะห์องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ จากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ อย่างครอบคลุมและหลากหลาย และได้สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ จำนวน 7 คน ซึ่งเป็นผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญ และมีประสบการณ์ในด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษาเป็นอย่างดี แล้วจึง

ประเมินความเหมาะสมขององค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ผลการประเมินในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก ที่สุด ทำให้องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ สามารถนำไปใช้ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษาได้ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับ Sims & Koszalka (2017) ได้ทำการศึกษาหัวข้อ Instructional Design ได้กล่าวว่า การออกแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญที่ทำให้เกิดการรวมกันของยุทธศาสตร์การสอน กิจกรรมการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ดังนั้น การออกแบบการจัดการเรียนรู้จะประกอบด้วยส่วนของความรู้เกี่ยวกับ ยุทธศาสตร์การสอนและทักษะในการสอนรวมทั้งต้องอาศัยความสามารถเฉพาะในการวางแผนออกแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้จัดการเรียนรู้ตามแนวทางที่วางไว้ได้

นอกจากนี้ผลงานวิจัยของรสริน เจิมโธสง และสำลี ทองธิว (2556) ศึกษาการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการสอนอย่างไตร่ตรองเชิงวิพากษ์ของนักศึกษาครูพบว่านักศึกษาครูมีความสามารถในการออกแบบการสอนอย่างไตร่ตรองเชิงวิพากษ์สูงขึ้นเนื่องจากนักศึกษาครูสร้างความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับเทคนิควิธีสอนที่ใช้รูปแบบการสอนสามารถอธิบายรายละเอียดของวิธีสอนตามแนวคิดทฤษฎีทางการสอน เลือกวิธีสอนได้อย่างมีเหตุผล สอดคล้องกับแบบการเรียนรู้ ความสนใจของผู้เรียน นอกจากนี้นักศึกษาได้ตรวจสอบวิเคราะห์แผนจัดการเรียนรู้เพื่อเสนอจุดเด่น และจุดพัฒนาเพื่อสะท้อนคุณภาพของแผนจัดการเรียนรู้นั้นๆ ไปสู่ปรับปรุงก่อนสอนจริง และได้รับคำแนะนำจากผู้วิจัยและเพื่อนๆ ในการวิพากษ์ให้ปรับแก้ก่อนพบผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนที่เป็นครูชำนาญการพิเศษเพื่อให้ข้อเสนอแนะอีกครั้งก่อนนำแผนจัดการเรียนรู้ไปใช้จัดการเรียนรู้จริงซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของรินรดี พรวิริยะสกุล (2554) พบว่านักศึกษาครูได้รับการพัฒนาในการออกแบบการเรียนการสอนตามขั้นตอนที่ผู้วิจัยออกแบบเริ่มจากการเตรียมความพร้อมเพื่อปฏิบัติการออกแบบการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) กำหนดปัญหาเชิงวิกฤติของนักเรียน 2) วางแผนบทเรียน 3) ทดลองจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน 4) ปรับปรุงแก้ไขบทเรียน และ 5) สะท้อนความคิดโดยผู้สอนและเพื่อนนักศึกษาครู

ส่วนผลการวิจัยของเรวณี ชัยเชาวรัตน์ ชาริณี ตริวัธญญ และ อัมพร ม้าคะนอง (2561) พบว่านักศึกษาทุกคนสามารถออกแบบการเรียนการสอนได้และแก้ไขปัญหาได้ ดังนี้ 1) สามารถกำหนดโครงสร้างและการจัดลำดับเนื้อหาสาระได้เหมาะสม 2) สามารถเลือกใช้วิธีสอนและเทคนิคการสอนสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ และจุดประสงค์การเรียนรู้ 3) สามารถเลือกใช้

วิธีสอนและเทคนิคการสอนหลากหลายมากขึ้น ใช้วิธีสอนอื่นนอกเหนือจากการบรรยาย 4) สามารถจัดลำดับขั้นตอนในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ได้ต่อเนื่องและสอดคล้องกัน 5) สามารถออกแบบกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ และ 6) สามารถกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ พบความสอดคล้องกับผลการวิจัยของปรณัฐ กิจรุ่งเรือง.(2560) พบว่าความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษาของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนที่ระดับ นัยสำคัญที่ .05 เพราะทักษะในการออกแบบและเขียนแผนจัดการเรียนรู้เป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับการคิดวางแผน ซึ่งการคิดวางแผนเป็นการร่วมคิดร่วมทำเป็นรายกลุ่มการใช้กระบวนการกลุ่ม ทำให้นักศึกษามีโอกาสร่วมคิด กำหนดเป้าหมาย ดำเนินการ และเกิดผลสำเร็จหรือความรับผิดชอบร่วมกัน และนอกจากนี้ นักศึกษาวิชาชีพรู้ได้รับการฝึกฝนให้มีทักษะและกระบวนการในการออกแบบการเรียนการสอน ที่เน้นขั้นตอนการวิเคราะห์ และออกแบบพัฒนา ซึ่งประกอบด้วย การวิเคราะห์หลักสูตร วิเคราะห์การเรียนการสอน วิเคราะห์ผู้เรียน และพัฒนาเครื่องมือประกอบการสอน

เมื่อพิจารณาร่วมกับแนวคิดทางทฤษฎี เช่น Instructional Systems Design (ISD) และ Constructivist Learning Theory จะเห็นได้ว่าการพัฒนาความสามารถในการออกแบบการเรียนรู้ควรยึดหลักการวิเคราะห์ผู้เรียน การกำหนดจุดมุ่งหมายอย่างมีเหตุผล การเลือกกิจกรรมและสื่อที่เหมาะสม ตลอดจนการวัดผลที่เน้นความเข้าใจ ไม่ใช่เพียงการจำได้ ซึ่งทั้งหมดนี้ปรากฏอย่างชัดเจนในองค์ประกอบที่กำหนดไว้ในการวิจัย ดังนั้น องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จึงมีความครบถ้วน สมเหตุสมผล และสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของนักศึกษาครูในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีความสอดคล้องกับกรอบแนวคิดและงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศ

2. ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าและสังเคราะห์หลักการ แนวคิดและทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วพัฒนาเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาที่ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการและทฤษฎี 2) วัตถุประสงค์ 3) สารและกิจกรรมการเรียนรู้ 4) กระบวนการจัดการเรียนรู้ 5) การวัดประเมินผล โดยแต่ละองค์ประกอบมีความสอดคล้องและมุ่งสู่วัตถุประสงค์ในการส่งเสริมความสามารถในการออกแบบ

การจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา แสดงให้เห็นถึงความสอดคล้องกับลักษณะของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ดี ที่จะต้องเป็นแบบแผนของกระบวนการสอนที่ได้รับการจัดลำดับขั้นตอนอย่างเป็นระบบสอดคล้องกับทฤษฎีหรือหลักการที่รูปแบบนั้นยึดถือและนำไปสู่จุดมุ่งหมายเฉพาะของรูปแบบนั้น ช่วยให้ผู้เรียนเกิดผลการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายได้ (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2558 : 121) สอดคล้องกับ เบญจวรรณ กี่สุขพันธ์ (2559 : 67) ได้กล่าวไว้เช่นเดียวกันว่า รูปแบบการเรียนรู้หมายถึง แนวทางในการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ที่มีการจัดไว้อย่างมีระบบที่มาจากปรัชญา ทฤษฎี หลักการ และแนวคิด โดยอาศัยเทคนิคและวิธีการสอนเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จตามจุดประสงค์การเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้

นอกจากนี้ ทิศนา แคมมณี (2560) กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนควรคำนึงถึงหลักการของรูปแบบการเรียนการสอน จุดประสงค์ของรูปแบบการเรียนการสอนสาระและกระบวนการกิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินงาน และการวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับงานวิจัยที่ใช้รูปแบบการเรียนรู้ในการพัฒนาผู้เรียน พิมพ์ตะวัน จันทน์ (2563) ได้ทำการวิจัยและพัฒนาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดิจิทัลสำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมี 4 องค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการของการจัดการเรียนรู้ และการวัดประเมินผล สอดคล้องกับ พนม จงเฉลิมชัย (2563) ที่ได้ทำการวิจัยและพัฒนาเรื่องการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ใช้วิธีการพัฒนารูปแบบแนวทาง ADDIE Model พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ หลักการ จุดประสงค์ สาระการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้ สื่อและสิ่งสนับสนุน และการวัดและประเมินผล และยังสอดคล้องกับ ปิยาภรณ์ พุ่มแก้ว (2561: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสะท้อนคิดของนักศึกษาครู ผลการวิจัยพบว่า 1. รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสะท้อนคิดของนักศึกษาครูที่พัฒนาขึ้นมีองค์ประกอบ 6 ประการ คือ ที่มาและความสำคัญ วัตถุประสงค์ หลักการ ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ มี 6 ขั้น ได้แก่ เรียนรู้ตนเอง (Selflearning) ร่วมมือเรียนรู้ (Collaborative Learning) ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Collaborative Sharing) ร่วมสรุปองค์ความรู้ (Collaborative Constructing) ร่วมกันประเมินผลการเรียนรู้ (Collaborative Evaluating) และบันทึกผลการเรียนรู้และสะท้อนคิด

(Learning Log and Reflective Thinking) โดยผลการวิจัยรูปแบบที่พัฒนาขึ้นสามารถพัฒนาการสะท้อนคิดของนักศึกษาได้ดี

จากตัวอย่างงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษาสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู ควรมีองค์ประกอบที่ชัดเจน สอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และตอบสนองทักษะเฉพาะที่ต้องการพัฒนา เช่นเดียวกับในงานวิจัยนี้ที่มุ่งส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นสมรรถนะสำคัญของครูในศตวรรษที่ 21 อีกทั้ง รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีลักษณะสอดคล้องกับแนวคิด Instructional Design Theory ของ Reigeluth (1999) ที่เน้นการออกแบบการเรียนรู้บนพื้นฐานของการวิเคราะห์ผู้เรียน การกำหนดเป้าหมาย การเลือกกิจกรรม สื่อ และการวัดผลที่เป็นระบบ ซึ่งเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพจริงในชั้นเรียน สรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นในการวิจัยครั้งนี้มีความสอดคล้องกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่ผ่านมา อีกทั้งยังมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริงเพื่อพัฒนาความสามารถของนักศึกษาครูในการออกแบบการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถต่อยอดสู่การนำไปพัฒนาแผนการเรียนรู้หรือหลักสูตรฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในลำดับถัดไป

3. ผลการศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

ผลการประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา มีค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.50 ขึ้นไป และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกระบวนการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้มีกระบวนการที่เชื่อมโยงและสอดคล้องกัน โดยผู้วิจัยได้ใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนาประกอบด้วยระยะที่ 1 (Research) ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ แนวคิดการออกแบบการเรียนรู้ ศึกษาความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งศึกษาถึงความเชื่อมโยงของแนวคิดและเป้าหมายที่ต้องการพัฒนาให้เกิดกับนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา เพื่อนำไปสู่การวิจัยในระยะที่ 2 (Development) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ซึ่งการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) มีองค์ประกอบของการผสมผสานกันระหว่าง “การวิจัย” และ “การพัฒนา” เป็นกระบวนการตรวจสอบ (ยืนยันความถูกต้องและน่าเชื่อถือ) แสวงหา (สืบค้นองค์ความรู้ที่มีอยู่แต่ยังไม่ค้นพบมาก่อน) ส่วนการพัฒนาเป็น

กระบวนการปรับปรุง/แก้ไขให้ดีขึ้นและเหมาะสมกว่าเดิม กล่าวได้ว่า การวิจัยและพัฒนาเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงระหว่างทฤษฎีกับการปฏิบัติ โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนารูปแบบ นวัตกรรม หรือแนวทางใหม่ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างยั่งยืน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

ทั้งนี้การใช้แนวทางการวิจัยและพัฒนานับเป็นกลไกสำคัญในการสร้างนวัตกรรม การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในการออกแบบ "รูปแบบ" ที่มีความเป็นระบบ ชัดเจน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้จริงได้ในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Dick, Carey & Carey (2019) ที่เสนอว่า การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ควรตั้งอยู่บนฐานการวิเคราะห์ผู้เรียน จุดมุ่งหมาย และการวางโครงสร้างกิจกรรมอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ รูปแบบที่พัฒนาขึ้นในครั้งนี้ คือ CLEAR Process ได้รับการพัฒนาจากแนวคิดต่าง ๆ ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เช่น ทฤษฎี สร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) ที่เชื่อว่าผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่จากประสบการณ์เดิม และแนวคิด Experiential Learning Theory ของ Kolb (2012) ที่เน้นการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง การสะท้อนคิด และการเชื่อมโยงกับบริบทที่หลากหลาย มีความเชื่อมโยงอย่างชัดเจนกับขั้นตอนต่าง ๆ ใน CLEAR Process ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑารัตน์ แสงเพชร (2566) ที่มีการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดสะท้อนคิดร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครู ใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (R&D) ทำให้ได้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ภายหลังการทดลองนักศึกษาที่เรียนด้วยรูปแบบดังกล่าวมีคะแนนความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หลังการเรียนรู้ สูงกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับ เลิศรัตน์ อ่างกุล (2567) ที่ได้ใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (R&D) ในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้บอร์ดเกมเป็นฐานตามกรอบแนวคิด TPACK เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู และทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและหลังการทดลองใช้รูปแบบฯ ครูมีสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สูงขึ้นแสดงให้เห็นว่า การใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (R&D) เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ ทำให้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ได้มีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัยในแต่ละงานได้

นอกจากนั้น รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบ การจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา มีผลการประเมินประสิทธิภาพระดับมากที่สุด อาจเนื่องมาจากอีกหนึ่งเหตุผลคือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ถูกพัฒนาจากแนวคิดการศึกษาที่มีความโดดเด่นที่แตกต่างกันแต่มาเติมเต็มให้การพัฒนาการพัฒนาความสามารถในการออกแบบ

การจัดการเรียนรู้ สมบูรณ์ ดังนั้น รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นจึงมีความน่าสนใจและได้ผลการประเมินประสิทธิภาพในระดับมากที่สุด แสดงได้ว่ารูปแบบการจัดการเรียนรู้ CLEAR Process มีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาได้

4. ผลการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

4.1 จากการประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาที่ได้รับการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ พบว่านักศึกษามีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ทั้ง 2 องค์ประกอบคือ ผลการประเมินความรู้ และความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประศึกษามีกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับการส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยกระบวนการจัดการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ได้รับการออกแบบบนพื้นฐานของ แนวคิดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learner-Centered Approach) ซึ่งสนับสนุนการสร้างองค์ความรู้ผ่านประสบการณ์ตรง และสอดคล้องกับ ทฤษฎีสร้างองค์ความรู้ (Constructivism) ของ Piaget (1972) และ Vygotsky (1978) โดยเฉพาะขั้น Engage และ Articulate ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทในการคิดวิเคราะห์ ร่วมวางแผน สื่อสาร แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสะท้อนผลการเรียนรู้ ขั้นตอน Reflect ยังเชื่อมโยงกับแนวคิด Experiential Learning Theory ของ Kolb (2012) ซึ่งระบุว่า การเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพเมื่อผ่าน 4 กระบวนการ คือ การมีประสบการณ์ตรง การสะท้อนคิด การสรุปแนวคิด และการทดลองนำไปใช้ ซึ่งสามารถเห็นได้ชัดเจนในกระบวนการของ CLEAR ที่เน้นการสะท้อนคิดเพื่อพัฒนาความเข้าใจและวางแผนปรับปรุง นอกจากนี้ การออกแบบให้ผู้เรียนมีบทบาทในการวางแผนและออกแบบการเรียนรู้ในขั้น Engage ยังสะท้อนแนวคิดของ Design Thinking ซึ่งเน้นการเข้าใจผู้เรียน การกำหนดปัญหา การคิดสร้างสรรค์ และการสร้างสรรค์วิธีการสอนใหม่ ๆ ซึ่งช่วยเสริมสร้างสมรรถนะการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับธรรมชาติของวิชาชีพครู

แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับพิมพันธ์ เดชะคุปต์ และเพยาร์ ยินดีสุข (2559 :17-18) กล่าวว่า สิ่งแรกที่ครูจะต้องกระทำการออกแบบการเรียนการสอน คือ การเตรียมผู้เรียนให้มีความพร้อมที่จะเรียนให้ผู้เรียนได้รับรู้และเข้าใจถึงจุดประสงค์ในการเรียน วิธีการเรียน และผลของการเรียนจะเป็นแรงจูงใจหรือกระตุ้นให้มีความอยากเรียนและเรียนด้วยความตั้งใจ ซึ่งส่งผลให้การ

ดำเนินงานทุกอย่างสำเร็จราบรื่น และมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น และนอกจากนี้การที่ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การใช้เกมการศึกษา การอภิปราย การบรรยายประกอบการใช้สื่อ การสำรวจ การสาธิต การศึกษา กรณีตัวอย่าง จะทำให้ได้ทั้งความรู้และกระบวนการเรียนรู้ต่างๆ ผู้เรียนสามารถใช้กระบวนการเรียนรู้ แสวงหาความรู้อื่นๆได้ด้วยตนเอง ตามบทบาทหน้าที่ในการทำงานกลุ่ม เป็นไปทิศทางเดียวกับ อารมณ์ ใจเที่ยง (2558: 74-75) ที่กล่าวว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ต้องสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาและเหมาะสมกับวัย ความสามารถและความสนใจของผู้เรียนโดยใช้เทคนิควิธีสอนที่หลากหลาย ให้ผู้เรียนเป็นผู้กระทำกิจกรรม เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับ วัชรยา เล่าเรียนดี (2557: 44) ที่กล่าวถึงวิธีการจัดการเรียนรู้มีมากมายหลากหลายรูปแบบและหลายวิธีการเลือกใช้ควรให้เหมาะสมกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ลักษณะเนื้อหาวิชา ความพร้อมของผู้เรียนและสื่อการเรียนรู้ วิธีสอนคิดหลายๆวิธี สามารถนำมาพัฒนาได้ ทั้งทักษะการคิดและความรู้ในเนื้อหาสาระ ครูควรสามารถเลือกและตัดสินใจได้ว่า ควรเลือกรูปแบบใด หรือควรบูรณาการรูปแบบใดกับเทคนิควิธีสอนแบบใด ซึ่งจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา เป็นกิจกรรมที่จัดในช่วงเวลาเรียนเพียงสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง ซึ่งในส่วนการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ใช้เวลาจัดกิจกรรม เป็นเวลา 9 สัปดาห์ จาก 16 สัปดาห์ เนื่องจากสัปดาห์ที่ 10-16 จะเป็นกิจกรรมที่ให้นักศึกษาได้ฝึกการฝึกปฏิบัติการจัดการเรียนรู้จึงทำให้เวลา อาจไม่เพียงพอและขาดความต่อเนื่องสำหรับการฝึกออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ สอดคล้องกับ นาดยา ภัทรแสงไทย (2559 : 262 - 265) ที่กล่าวว่า กิจกรรมการเรียนรู้ควรส่งเสริมการเรียนรู้จะต้องใช้เวลาพัฒนาอย่างค่อยเป็นค่อยไปและต่อเนื่อง ซึ่งกิจกรรมควรให้มีการสืบทอดต่อจากการเรียนรู้ที่มีอยู่ก่อนจะต้องเป็นการจัดลำดับจากรูปธรรมไปหานามธรรม จากประสบการณ์ที่อยู่ใกล้ไปสู่ประสบการณ์ที่อยู่ไกล และจากกระบวนการคิด การทำงานอย่างง่าย ๆ ไปสู่การให้เหตุผลที่เป็นแบบแผน และเป็นนามธรรม และสอดคล้องกับ ระวีวรรณ ศรีคร้ามครัน (2560 : 40-41) ได้กล่าวถึงแนวทางการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้จะต้องมีการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ โดยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนรู้โดยการฝึกปฏิบัติ และมีประสบการณ์ตรง รู้จักการทำงานร่วมกันในลักษณะกลุ่ม รวมทั้งให้ผู้เรียนทราบผลก้าวหน้าของการทำงานนั้นๆ นอกจากนี้การให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติงานยังเป็นการให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการทำงานของตนเองและการทำงานในลักษณะกลุ่มด้วย การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนในลักษณะที่เป็นขั้นตอนย่อย ๆ โดยคำนึงถึงสิ่งที่ผู้เรียนจะต้องศึกษามาก่อน และความต่อเนื่องของเนื้อหาวิชา ซึ่งหมายรวมถึงจัดกิจกรรมในแต่ละจุดประสงค์ให้ต่อเนื่องกันในจำนวนที่เหมาะสมมากกว่าที่จะสอน

รวมกันทั้งหมดเลือกวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ของตนเอง หรือสร้างองค์ความรู้ของตนเองได้

4.2 จากการประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ความพึงพอใจด้านกิจกรรมการเรียนรู้ นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.67$, $SD = 0.58$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกิจกรรมการเรียนรู้ได้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ร่วมกันคิด ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสะท้อนเป็นระยะ ทั้งในช่วงการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ วิเคราะห์แนวทางการออกแบบการเรียนรู้ การวางแผนการออกแบบการเรียนรู้ และสรุปองค์ความรู้ โดยผู้สอนเป็นผู้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสะท้อนคิด ซึ่งสอดคล้องกับ อามีเนาะ ตารีตา (2560 : 97-98) ที่ได้ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับกลวิธี POE ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์และคอยให้กำลังใจในการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ และสร้างความสัมพันธ์กับผู้เรียนอย่างใกล้ชิดส่งผลให้ผู้เรียนรู้สึกอบอุ่นและกล้าแสดงความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ และมีการให้คำปรึกษาช่วยเหลือและรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียนตลอดเวลา ส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนโดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับ POE ในระดับมากและสอดคล้องกับ เสาวเพ็ญ บุญประสพ (2563: 1875-1876) ที่ได้ศึกษาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยการใช้ TAPSE Model โดยผู้เรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ การทำงานร่วมกัน การที่ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันจากเพื่อนในกลุ่มและผู้เรียนมีอิสระในการนำเสนอความคิดเห็นที่มีความหลากหลายของแต่ละคน ส่งผลให้มีความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ TAPSE Model ในระดับมาก นอกจากนี้กิจกรรมการเรียนรู้เป็นการใช้สถานการณ์ปัญหาที่มีความสัมพันธ์กับเนื้อหาและสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนเป็นฐานในการจัดการเรียนรู้ พร้อมทั้งให้ผู้เรียนร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่ได้จากการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

ปัจจัยสำคัญที่ทำให้กิจกรรมการเรียนรู้ได้รับความพึงพอใจในระดับสูง อาจเป็นเพราะรูปแบบดังกล่าวได้ออกแบบกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียนอย่างแท้จริง ได้แก่ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การร่วมออกแบบและวางแผนการเรียนรู้ และการสะท้อนคิด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด "การเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ" (Learner-Centered Approach) ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทเป็น "ผู้สร้างความรู้" ผ่านการมีส่วนร่วม การลงมือปฏิบัติจริง และการปฏิสัมพันธ์

ในเชิงวิชาการ อีกทั้ง ทฤษฎีของ Vygotsky (1978) เกี่ยวกับ Zone of Proximal Development (ZPD) ยังสนับสนุนผลการวิจัยครั้งนี้ โดยระบุว่า การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนได้รับการสนับสนุนจากผู้มีประสบการณ์ เช่น ครูหรือเพื่อนร่วมเรียน ผ่านกิจกรรมที่ยากเกินกว่าผู้เรียนจะทำได้ด้วยตนเองแต่สามารถทำได้ด้วยความช่วยเหลือ ซึ่งปรากฏอยู่ในกิจกรรมกลุ่ม การอภิปราย และการร่วมกันสรุปองค์ความรู้ที่มีในรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ John Dewey (2012) ที่เน้นว่า "การเรียนรู้ที่มีคุณภาพเกิดจากประสบการณ์" (Learning by Doing) ซึ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างองค์ความรู้จากการลงมือปฏิบัติจริงและการสะท้อนผลการเรียนรู้ของตนเอง กล่าวโดยสรุป รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นสามารถสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณค่าและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจสูงต่อกิจกรรมการเรียนรู้ อันเป็นตัวบ่งชี้สำคัญของประสิทธิภาพเชิงกระบวนการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ข้อเสนอแนะก่อนนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ไปใช้

1.1.1 ผู้สอนเตรียมความพร้อมของตนเอง โดยการศึกษาและทำความเข้าใจรูปแบบการจัดการเรียนรู้ในแต่ละองค์ประกอบให้เกิดความเข้าใจที่กระจ่างชัดเจน และศึกษาความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งการวัดประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้การนำรูปแบบการเรียนรู้ไปใช้เกิดประสิทธิผลกับผู้เรียนอย่างมากที่สุด

1.1.2 ผู้สอนต้องมีการศึกษาพื้นฐานของผู้เรียนในด้านต่าง ๆ เช่น อายุ สาขาวิชาความรู้พื้นฐาน วิชาที่สอดคล้องกับวิชาที่สอน เพื่อปรับปรุงเนื้อหา หรือกิจกรรมย่อยให้สอดคล้องกับผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

1.2 ข้อเสนอแนะระหว่างใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

1.2.1 ผู้สอนควรดำเนินการจัดกิจกรรมตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้ครบทุกขั้นตอน ซึ่งในแต่ละขั้นตอนผู้สอนสามารถเลือกใช้เทคนิควิธีสอนที่หลากหลายอย่างเหมาะสมได้

1.2.2 ระหว่างการดำเนินการจัดกิจกรรม ผู้สอนควรมีการกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนแนวคิดของผู้เรียน ทั้งในกลุ่มและในชั้นเรียน ผู้เรียนจะได้เรียนรู้แนวคิดที่หลากหลาย นำไปสู่การพิจารณาไตร่ตรองแนวคิดของตนเอง เพื่อคัดเลือกแนวคิดที่เหมาะสมที่สุดในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้

1.2.3 ผู้สอนไม่ควรชี้นำความคิดของผู้เรียน ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนไม่กล้าที่จะแลกเปลี่ยนความคิดและวางแผน (Discuss) และอาจทำให้ไม่เกิดความสามารถในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรเพิ่มระยะเวลาในการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้สามารถส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ สำหรับนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาได้ดีขึ้น

2.2 ควรศึกษาความสัมพันธ์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ กับความสามารถในด้านต่าง ๆ ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

บรรณานุกรม

- Allen, E., & Seaman, J. (2007). *Blending in: The extent and promise of blended education in the United States*. Needham, MA: The Sloan Consortium.
- American Psychological Association. (2020). *Social learning theory*.
<https://dictionary.apa.org/social-learning-theory>
- Arends, R. I. (2019). *Learning to teach* (9th ed.). New York, NY: McGraw-Hill.
- Ausburn, L. J. (2018). Course design elements most valued by adult learners in blended online education environments: An American perspective. *Educational Media International*, 41(4), 327–337.
- Baldwin, J., & Williams, H. (2016). *Active learning: A trainer's guide*. England: Blackwell Education.
- Bandura, A. (1989). Social cognitive theory. In R. Vasta (Ed.), *Annals of child development* (Vol. 6, pp. 1–60). Greenwich, CT: JAI Press.
- Bandura, A., & Walters, R. H. (1977). *Social learning theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Bardo, J. W., & Hartman, J. J. (1995). *Urban sociology: A systematic introduction*. New York, NY: F. E. Peacock.
- Bell. (2018). *Teaching and learning mathematics (In secondary school)*. Dubuque, IA: WM.C. Brown Company Publishing.
- Council of Chief State School Officers. (2017). *Model core teaching standard: A resource for state dialogue*. Washington, DC: Author.
- Creswell, J. W. (2014). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches* (4th ed.). SAGE Publications.
- Dewey, J. (2012). *Experience and education*. Macmillan.
- Dick, W., & Carey, L. (1985). *The systematic design of instruction*. New York, NY: Scott Foresman.
- Dick, W., Carey, L., & Carey, J. O. (2019). *The systematic design of instruction* (7th ed.). Upper Saddle River, NJ: Merrill Pearson.

- Duke, D. L. (1990). *Teaching: An introduction*. New York, NY: McGraw-Hill.
- Edgar, D. (1969). *Audiovisual methods in teaching*. New York, NY: Holt, Rinehart and Winston.
- Engen, P., & Kauchak, D. (2012). *Strategies and models for teachers: Teaching content and thinking skills* (6th ed.). Boston, MA: Pearson.
- Eisner, E. W. (2019). *The enlightened eye: Qualitative inquiry and the enhancement of educational practice*. New York, NY: Macmillan.
- Elhindi, A. E., & Branch, R. C. (1997). The systematic design of instruction – Dick, W., Carey, L. *Educational Technology Research and Development*, 39(2), 91–93.
- Florida Department of Education. (2018). *Elementary education competencies*. Gainesville, FL: University of Florida.
- Freiberg, H. J., & Driscoll, A. (1996). *Universal teaching strategies* (2nd ed.). Boston, MA: Allyn and Bacon.
- Freiberg, H. J., & Driscoll, A. (2006). *Universal teaching strategies*. Boston, MA: Allyn and Bacon.
- Good, C. V. (1995). *Dictionary of education*. New York, NY: McGraw-Hill.
- Gibson, S. K. (2004). Social learning (cognitive) theory and implications for human resource development. *Advances in Developing Human Resources*, 6(2), 193–210.
- International Board of Standards for Training Performance and Instruction (IBSTPI). (2019). *Competencies*.
- Joyce, B., Weil, M., & Calhoun, E. (2015). *Models of teaching* (5th ed.). Boston, MA: Allyn and Bacon.
- Keeves, P. J. (1988). Model and model building. In *Educational research methodology and measurement: An international handbook* (pp. 151 - 155). Oxford: Pergamon.
- Kolb, D. A. (2012). *Experiential learning: Experience as the source of learning and development*. Prentice-Hall.

- Luppici, R. (2003). Reflective action instructional design (RAID): A designer's aid. *International Journal of Technology and Design Education*, 13(1), 75–82.
<https://doi.org/10.1023/B:ITDE.0000039569.05754.a8>
- Longman. (1997). *Longman dictionary of contemporary English*. England: Clay.
- Merrill, M. D. (2012). First principles of instruction. *Educational Technology Research and Development*, 50(3), 43–59. <https://doi.org/10.1007/BF02505024>
- Morrison, G. R., Ross, S. M., & Kemp, J. E. (2019). *Designing effective instruction* (8th ed.). Wiley.
- Ozcelik, G., & Ferman, M. (2016). Competency approach to human resources management: Outcomes and contributions in Turkish cultural context. *Human Resource Development Review*, 5(1).
- Piaget, J. (1972). *Psychology and epistemology: Towards a theory of knowledge* (P. Wells, Trans.). Penguin Books.
- Randall, M., & Thornton, B. (2020). *Advising and supporting teacher*. New York, NY: Cambridge University Press.
- Reigeluth, C. M. (1999). *Instructional-design theories and models: A new paradigm of instructional theory* (Vol. II). Lawrence Erlbaum Associates.
- Reiser, R. A., & Dempsey, J. V. (2018). *Trends and issues in instructional design and technology* (4th ed.). Pearson.
- Richey, R. C., Klein, J. D., & Tracey, M. W. (2011). *The instructional design knowledge base: Theory, research, and practice*. New York, NY: Routledge.
- Rovinelli, R. J., & Hambleton, R. K. (1977). On the use of content specialists in the assessment of criterion-referenced test item validity. *Dutch Journal of Educational Research*, 2(2), 49–60.
- Samith, P. L., & Ragan, T. J. (2015). *Instructional design* (3rd ed.). Danvers, MA: John Wiley & Sons.
- Seels, B., & Glasgow, Z. (2015). *Making instructional design decisions* (2nd ed.). Columbus, OH: Merrill/Prentice Hall.
- Smith, R. H., & Others. (1980). *Measurement: Making organization perform*.

New York, NY: Macmillan.

Sim, R. C., & Koszalka, T. A. (2008). Competencies for the new-age instructional designer. In *Handbook of research on educational communications and technology* (3rd ed., pp. 569–575). <https://doi.org/10.4324/9780203880869-47>

Steiner, E. (1988). *Methodology of theory building*. Sydney: Education Research Associates.

Taba, H. (2017). *Curriculum development: Theory and practice*. New York: Harcourt, Brace & World.

Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The development of higher psychological processes* (M. Cole, V. John-Steiner, S. Scribner, & E. Souberman, Eds. & Trans.). Harvard University Press.

Willer, D. (1996). *Scientific sociology: Theory and method*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Yunling, F., et al. (2019). A “Maker Education + SPOC” teaching model for college political economics courses. *International Journal of Emerging Technologies in Learning (iJET)*, 14(3), 139–151.

กชกร รุ่งหัวไผ่. (2559). การวิจัยปฏิบัติการเชิงวิพากษ์เพื่อการพัฒนาสมรรถนะของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ โรงเรียนจุฬารัตนราชวิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ปริญญานิพนธ์ วิทยาศาสตร์ดุขฎิบัณทิต (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์)). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ.

กนิณ แลงวณคินิล. (2561). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูใหม่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ตามแนวคิดการพัฒนาครูโดยโรงเรียนเป็นฐาน (วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารศึกษา)). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.

กมลชนก ภาคภูมิ. (2558). การพัฒนารูปแบบสมรรถนะที่จำเป็นสำหรับครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน (วิทยานิพนธ์ ปร.ด. (พัฒนศึกษา)). มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพฯ.

กฤษมนันต์ วัฒนางรงค์. (2555). กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม (*Social learning processes*).

กันตวรรณ มีสมสาร. (2560). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูปฐมวัยในศตวรรษที่ 21. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์*, 7(2), 45–56.

- กิตติศักดิ์ เกตุนุติ. (2557). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ B-R-A-I-N เพื่อส่งเสริมความสามารถทางการคิดวิจารณ์ของเด็กรุ่นวัย (ปริญญานิพนธ์ปริญญาคุษภูมิบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ.
- กุลิศรา จิตรขญาวนิช. (2562). *การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- ขจรศักดิ์ ศิริมัย. (2559). *แนวทางการพัฒนาระบบสมรรถนะเพื่อพัฒนาการบริหารทรัพยากรบุคคล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม. (2559). *รายงานการวิจัย ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเต็มรูปแบบ (ฝึกสอน) ของนักศึกษาสายครู มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ปีการศึกษา 2559*. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- จุฑารัตน์ แสงเพชร. (2566). *การวิจัยและพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดสะท้อนคิดร่วมกับการเรียนรู้แบบร่วมมือเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาครู (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.
- ใจทิพย์ เชื้อรัตนพงศ์. (2560). *E-instructional design วิธีวิทยาการออกแบบการเรียนการสอนอิเล็กทรอนิกส์*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชนาธิป พรกุล. (2558). *การออกแบบการสอน: การบูรณาการ การอ่าน การวิเคราะห์ และการเขียน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชรอยวรรณ ประเสริฐผล, อนุชา กอนพวง, วิทยา จันทศิริลา, & ฉลอง ชาติรูปะชีวิน. (2556). *รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูใหม่โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา*. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร, 15(ฉบับพิเศษ).
- ชวลิต ชูกำแพง. (2558). *การวิจัยหลักสูตรและการสอน (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2560). *การออกแบบและพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชูชัย สมितिไกร. (2557). *การฝึกอบรมบุคลากรในองค์กร*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐกรรณ์ หลาวทอง. (2559). *การสร้างเครื่องมือการวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนศ ขำเกิด. (2558). *การสร้างสรรค์ความรู้ตามทฤษฎี Constructionism*. วารสารส่งเสริม

เทคโนโลยี.

ธวัชชี โรจนาวี. (2544). *เส้นทางการเป็นครูแห่งชาติ: การวิจัยพหุกรณีศึกษา*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

(ม.ป.ท.)

ธำรงค์ดี คงศาสน์. (2560). *Competency ภาคปฏิบัติเขาทำกันอย่างไร*. กรุงเทพฯ: ส.ส.ท.

ทิตินา แคมณี. (2555). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี*

ประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 14). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ทิตินา แคมณี และคณะ. (2558). *รายงานการวิจัยการพัฒนากระบวนการเรียนของโรงเรียน:*

การศึกษาพหุกรณี. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (อัดสำเนา)

ทิตินา แคมณี. (2560). *กระบวนการเรียนรู้ ความหมาย แนวทางการพัฒนาและปัญหาข้อใจ*.

กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์พัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.).

นิตยา ภัทรแสงไทย. (2559). *ยุทธวิธีการสอนสังคมศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: พีระพัฒนา.

เนาวนิตย์ สงคราม. (2558). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บแบบผสมผสานด้วยการ*

เรียนรู้เป็นทีมและกระบวนการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เพื่อสร้างนวัตกรรมของนิสิต

นักศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต, โสวัตต์ศึกษา, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).

บัญญัติ ชำนาญกิจ. (2560). *การพัฒนาแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรด้านการ*

ฝึกประสบการณ์วิชาชีพในสถาบันผลิตครู (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต, สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร).

บำเพ็ญ หนูกลับ. (2560). *รูปแบบการพัฒนสมรรถนะครูด้านการวัดและประเมินตามสภาพจริง*

สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต, สาขาการวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ).

บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 9). สุวีริยาสาสน์.

บุญเลี้ยง ทุมทอง. (2558). *หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.

เบญจวรรณ กิสุขพันธ์. (2559). *หลักการและแนวคิดการจัดการเรียนรู้*. ซีเอ็ดดูเคชั่น.

ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง. (2560). *การพัฒนาความสามารถด้านการออกแบบและการจัดการเรียนการ*

สอนวิทยาศาสตร์ระดับประถมศึกษาด้วยวิธีการสังเกตการจัดการเรียนการสอนผ่านระบบ

โทรทัศน์วงจรปิด และการเขียนบันทึกสะท้อนคิดของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ., 10(2), 176–189.

ปณิตา วรรณพิรุณ. (2560). *การพัฒนาแบบการเรียนบนเว็บแบบผสมผสานโดยใช้ปัญหาเป็น*

หลักเพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนิสิตปริญญาบัณฑิต (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา, คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).

ประไพ ธรรมธัช, & สำลี ทองธิว. (2556). การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถนะทางวิชาการโดยใช้กลยุทธ์การปรับโครงสร้างองค์การของฟูลแลนสำหรับครูประถมศึกษา. วารสารศิลปการศึกษาศาสตรวิจัย, 2(1), 182–183.

พนม จงเฉลิมชัย. (2563). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ.

พัชรี ศรีสังข์. (2555). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้วิชาจิตวิทยาสังคมโดยใช้ชุมชนและประสบการณ์เป็นฐานเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ).

พิมพ์ตะวัน จันทน์. (2563). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดิจิทัลสำหรับนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ.

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, & พรทิพย์ แข็งขัน. (2551). สมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูในสังคมที่เปลี่ยนแปลง. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, & เพียว ยินดีสุข. (2559). ทักษะ 5C เพื่อการพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ และการจัดการเรียนการสอนอิงมาตรฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพฑูรย์ กานต์ธัญลักษณ์. (2557). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานด้วยการเรียนแก้ปัญหาพร้อมกันและเทคนิคซินเนคติกส์เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ของนักศึกษาครู (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม).

ไพฑูรย์ กานต์ธัญลักษณ์, เสกสรร แยมพิณิจ, & จิตรีภรณ์ ลิ้มโยธิน. (2557). การจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมกันเรื่องทฤษฎีและจิตวิทยาเกี่ยวกับการเรียนรู้ของมนุษย์ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย. ใน *Proceedings การประชุมวิชาการระดับชาติด้านอีเลิร์นนิ่ง โครงการมหาวิทยาลัยไซเบอร์ไทย* (หน้า 108–114). อาคาร 9 อิมแพค เมืองทองธานี, 9–10 สิงหาคม.

ไพโรจน์ ชินศิริประภา. (2560). สนุก สุขใจ ได้ปัญญา Constructionism: ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์ด้วยปัญญา. กรุงเทพฯ: มูลนิธิไทยคม.

พาวินา วงศ์เลขา. (2553, 2 มีนาคม). กลไกการขับเคลื่อนการศึกษาก้าวสู่ประชาคมอาเซียน. เดลินิวส์,

หน้า 15.

- ยนต์ ชุ่มจิต. (2546). *การศึกษาและความเป็นครูไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- รัตน์ บัณฑิต. (2564). *การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา*. สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ระวีวรรณ ศรีคร้ามครัน. (2560). *เทคนิคการสอน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- รินดี พรวิริยะสกุล. (2554). *การวิจัยและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดการศึกษาผ่านการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนของนักศึกษาครู* (ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย).
- เจษฎี ชัยเชาวรัตน์, ชาริณี ตริวัณณ, & อัมพร ม้าคะนอง. (2561). การเสริมสร้างความสามารถในการออกแบบการเรียนการสอนของนักศึกษาปฏิบัติการวิชาชีพครูตามแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ. *วารสารครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์*, 46(4), 318–338.
- รสนิ เจิมไธสง, & สำลี ทองธิว. (2556). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการสอนอย่างไตร่ตรองเชิงวิพากษ์ของนักศึกษาครู. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 15(2), 26–34.
- เลิศรัตน์ อ่างกุล. (2567). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้บอร์ดเกมเป็นฐานตามกรอบแนวคิด TPACK เพื่อส่งเสริมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครู และทักษะการแก้ปัญหาของนักเรียนระดับประถมศึกษา. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*, 14(4), 246–260.
- วรรณดี แสงประทีปทอง, & คนะ. (2565). รูปแบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่ส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดผลลัพธ์ที่พึงประสงค์. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*, 11(2), 234–243.
- วัชร เล่าเรียนดี. (2557). *รูปแบบและกลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด = Thinking skills instructional models and strategies* (พิมพ์ครั้งที่ 10). นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วัชรภรณ์ ชัยกาจ. (2560). *ทฤษฎีการเรียนรู้ของ Bandura*. สืบค้นจาก <http://watcharaphonchai.blogspot.com/2007/08/bandura.html>
- วารินทร์ รัตมีพรหม. (2557). *การออกแบบและพัฒนาระบบการสอน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2559). *การวิจัยโดยการพัฒนารูปแบบ*. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

(เอกสารอัดสำเนา)

วิจิต สุรัตน์เรืองชัย, & ชลันดา พันธุ์พานิช. (2559). ความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการจัดการฝึกสอนของคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 15(1), (มิถุนายน–ตุลาคม).

วิมลรัตน์ สุนทรวโรจน์. (2558). *การออกแบบการเรียนรู้ตามแนวคิด Backward Design*.

มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ศศิธร เวียงวะลัย. (2556). *การจัดการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ศิริชัย กาญจนวาสี. (2544). สถิติสำหรับการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 5). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริวรรณ วณิชาวัฒนวรชัย. (2559). *วิธีการสอนทั่วไป*. นครปฐม: ศูนย์วิจัยและพัฒนาทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศุภักษร ฟองจางวาง, & กอบสุข คงมนัส. (2560). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานโดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่อง การเขียนโปรแกรมขั้นพื้นฐานด้วยภาษาจาวาสคริปต์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. *Journal of Community Development Research (Humanities and Social Sciences)*, 10(4), 121–133.

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). (2567). รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (NT) ปีการศึกษา 2564–2566. สืบค้นจาก <https://www.niets.or.th>

สถาบันพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา. (2560). *Teacher Watch*. นครปฐม: สถาบันพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา.

สมใจ จันทร์เต็ม. (2558). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสาน รายวิชาคอมพิวเตอร์เบื้องต้นสำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี (ปริญญาโทปริญญาตรีบัณฑิต)*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

สมบุญ กลางมณี. (2557). *การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาโดยใช้แนวคิดเชิงประสบการณ์ (สารนิพนธ์ปริญญาโท)*. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2558). *คู่มือการกำหนดสมรรถนะในข้าราชการพลเรือน: คู่มือสมรรถนะหลัก*. นนทบุรี: บริษัท ประชุมช่าง จำกัด.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *รายงานการวิจัยและพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาไทย*. กรุงเทพฯ: สกศ.

- สำนักนายกรัฐมนตรี. (ม.ป.ป.). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). คู่มือประเมินสมรรถนะครู (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ลำลี รักสุทธิ, & คณะ. (2556). คู่มือการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามเกณฑ์ใหม่. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- สายชล จินใจ. (2560). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานรายวิชาการเขียนโปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ 1 สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ (วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ).
- สิริกานต์ ไชยสิทธิ์, & ณรงค์ สมพงษ์. (2563). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้โดยใช้การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์บนระบบนวัตกรรมการสอนอัจฉริยะ เพื่อพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี. วารสารชุมชนวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 14(2), 148–162.
- สุพรทิพย์ ธนภัทรโชติวัต, & เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย. (2558). การพัฒนาบัณฑิตครูของสถาบันอุดมศึกษาตามทฤษฎีทวิปริทัศน์ และแนวคิดการเรียนรู้ในพื้นที่ที่สาม. วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ, 5(9), 1–10.
- สุพรรณิ แสงชาติ. (2560). ผลของการเรียนแบบผสมผสานโดยใช้แนวการเรียนรู้แบบผสมผสานและแนวคิดการเรียนรู้แบบค้นพบด้วยวิธีอุปนัยและนิรนัย (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2559). จิตวิทยาการศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิทย์ มูลคำ, & คณะ. (2559). การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิด (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- เสาวเพ็ญ บุญประสพ. (2563). ทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้ TAPSE Model. ใน การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 14 ปี 2563 (บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต).
- อนุสรณ์ เฉลิมศรี. (2563). การพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูประถมศึกษาด้วยกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (ปริญญาานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต,

- สาขาวิชาวิทยาการทางการศึกษาและการจัดการเรียนรู้, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ).
- บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (ถ่ายเอกสาร)
- อภินันท์ สิริรัตนจิตต์, & นธี เหมันต์. (2560). สมรรถนะในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของคณาจารย์มหาวิทยาลัยหาดใหญ่. ใน *การประชุมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติครั้งที่ 8* (หน้าไม่ระบุ). สงขลา: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- อภิภา ปรัชญพฤทธิ. (2560). การพัฒนารูปแบบการผลิตครูเพื่อรองรับการศึกษายุค 4.0. *วารสารร่มพญักษ์ มหาวิทยาลัยเกริก*, 35(3), 102–136.
- อามีเนาะ ตาริตา. (2560). ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐานร่วมกับกลวิธี POE ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2558). *หลักการสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล. (2562). *การวิจัยทางการศึกษา: แนวคิดและการประยุกต์ใช้*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อินทิรา รอบรู้. (2559). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบผสมผสานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง* (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- เอกรินทร์ สีมหาศาล. (2557). *กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา: แนวคิดสู่ปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย.

ภาคผนวก ก
รายนามผู้เชี่ยวชาญในการวิจัย

รายนามผู้เชี่ยวชาญในการวิจัย

1. รายนามผู้เชี่ยวชาญในการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการ ออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้

1.1. รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติวิสุทธิ์ วิมุตติปัญญา	รองคณบดีคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏ บ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1.2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรานันท์ อิศรปรีดา	อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัราชภัฏบ้านสมเด็จ เจ้าพระยา
1.3. ดร.นันทฎารัตน์ ณ นคร	อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัย ราชภัฏภูเก็ต
1.4. ดร.วัชรภัทร เตชะวัฒนศิริดำรง	อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัราชภัฏ พระนครศรีอยุธยา
1.5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดาวใจ ดวงมณี	อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา

2.1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภิญญาพัชญ์ ปลากัดทอง	อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ เจ้าพระยา
2.2. นางสาวน้ำค้าง ยินดีขันธ	ครู โรงเรียนสาธิตละอออุทิศ มหาวิทยาลัย สวนดุสิต

2. รายนามผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา, ประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา,แบบทดสอบวัดความรู้, แบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้, แบบประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้

1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้

1.1. รองศาสตราจารย์ ดร.จิตติวิสุทธิ์ วิมุตติปัญญา	รองคณบดีคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1.2. ดร.ณัฐภรณ์ ฌ โฉน	อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
1.3. ดร.วัชรภัทร เตชะวัฒนศิริดำรง	อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา

2.1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภิญญาพัชญ์ ปลาภัตทอง	อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
2.2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดาวใจ ดวงมณี	อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
2.3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรานันท์ อิศรปรีดา	อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

3) ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล

3.1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิริกิร โตสติ	อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

3. รายนามผู้เชี่ยวชาญในการประเมินความสอดคล้องของเครื่องมือวิจัย

1.1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉราพรรณ กันสุขะ	อาจารย์สาขาวิชาการประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาวชิราลงกู ราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
1.2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชาติ แก้วพวง	อาจารย์ประจำ วิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
1.3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์แฝงกมล เพชรเกลี้ยง	อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

4. รายนามผู้เชี่ยวชาญในการร่วมสังเกตการจัดการเรียนรู้

1.1. อาจารย์จิราพร อุทัยวัฒน์	อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1.2. อาจารย์ขวัญธิชา เชื้อหอม	อาจารย์ประจำ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

ภาคผนวก ข
หนังสือรับรองจริยธรรมการวิจัย

หนังสือยืนยันการยกเว้นการรับรอง
คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(เอกสารนี้เพื่อแสดงว่าคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ ได้พิจารณาโครงการวิจัยนี้)

ชื่อโครงการวิจัย : การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา
ชื่อหัวหน้าโครงการวิจัย : นางสาว กุลธิดา พุ่งคาโน
หน่วยงานต้นสังกัด : คณะศึกษาศาสตร์
รหัสโครงการวิจัย : SWUEC-G-046/2566X

โครงการวิจัยนี้เป็นโครงการวิจัยที่เข้าข่ายยกเว้น (Research with Exemption from SWUEC)

วันที่ยืนยัน : 6 กุมภาพันธ์ 2566
ยืนยันโดย : คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดำเนินการรับรองโครงการวิจัยตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในคนที่เป็นสากล ได้แก่ Declaration of Helsinki, the Belmont Report, CIOMS Guidelines และ the International Conference on Harmonization in Good Clinical Practice (ICH-GCP)

ออกให้ ณ วันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2566

(ลงชื่อ).....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทันตแพทย์หญิงณปภา เอี่ยมจิตรกุล)

กรรมการและเลขานุการคณะกรรมการจริยธรรม

สำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

(ลงชื่อ).....

(แพทย์หญิงสุรีพร ภัทรสุวรรณ)

ประธานคณะกรรมการจริยธรรม

สำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์

หมายเลขรับรอง : SWUEC/X/G-046/2566

คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ภา

คณ

นว

ก

ค

ผล

ภา

ร

ปร

ะเ

มิน

ตาราง 1 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

ข้อคำถาม	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้สัมภาษณ์		
1. ชื่อ – นามสกุลผู้ให้สัมภาษณ์	1.0	สอดคล้อง
2. ตำแหน่ง	1.0	สอดคล้อง
3. สถานที่ทำงาน	1.0	สอดคล้อง
4. ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน	1.0	สอดคล้อง
5. ข้อมูลการศึกษา	1.0	สอดคล้อง
6. ความเชี่ยวชาญ	1.0	สอดคล้อง
ตอนที่ 2 ประเด็นคำถาม		
1. สภาพปัญหาด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาที่ผ่านมามีความท้าทายพบประเด็นใดบ้างอย่างไร	1.0	สอดคล้อง
2. ท่านคิดว่านักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาที่มีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ควรมีลักษณะเป็นอย่างไร	0.67	สอดคล้อง
3. ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ตามแนวคิดของท่าน ควรมีองค์ประกอบอะไรบ้าง	0.67	สอดคล้อง
4. ท่านคิดว่าจากองค์ประกอบของความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ในแต่ละองค์ประกอบควรมีตัวบ่งชี้ใดบ้าง	0.67	สอดคล้อง
5. องค์ประกอบและตัวบ่งชี้ในการพัฒนาความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ตามที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวม ท่านเห็นด้วยหรือมีความคิดเห็นแตกต่างอย่างไร โปรดอธิบายเพิ่มเติมโดยละเอียด	0.67	สอดคล้อง
5.1 องค์ประกอบด้านการกำหนดเนื้อหาสาระ / ตัวบ่งชี้ประกอบด้วย		

ตาราง 1 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา (ต่อ)

ข้อคำถาม	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
(1) กำหนดสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด		
(2) กำหนดสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้		
(3) กำหนดสาระการเรียนรู้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน		
5.2 องค์ประกอบด้านการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้/ ตัวบ่งชี้ประกอบด้วย	1.0	สอดคล้อง
(1) กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้		
(2) กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุม K-P-A		
5.3 องค์ประกอบด้านการคัดเลือกและกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้/ ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย	1.0	สอดคล้อง
(1) ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้		
(2) เลือกรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ		
(3) ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย		
(4) ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติ		
(5) ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน		
(6) ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนร่วมมือกันเรียนรู้		
5.4 องค์ประกอบด้านการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน / ตัวบ่งชี้ประกอบด้วย	1.0	สอดคล้อง
(1) เลือกสื่อที่มีความหลากหลาย		
(2) เลือกสื่อที่เหมาะสมกับเนื้อหา		
(3) เลือกสื่อที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน		
(4) เลือกสื่อที่ช่วยกระตุ้นการเรียนรู้		

ตาราง 1 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา (ต่อ)

ข้อคำถาม	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
5.5 ด้านการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล / ตัวบ่งชี้ประกอบด้วย	0.67	สอดคล้อง
(1) ออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลสอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้		
(2) ออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลสอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรม		
(3) ออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีความหลากหลาย		
(4) กำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลเหมาะสม ชัดเจน		
6. ท่านมีข้อเสนอแนะหรือแนวทางในการส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา อย่างไรบ้าง	1.0	สอดคล้อง
ค่าเฉลี่ยรวม	0.89	สอดคล้อง

ตาราง 3 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	การแปลผล
1. หัวข้อเรื่องที่ใช้ในการจัดทำแผนการเรียนรู้มีความเหมาะสม	4.71	0.49	มากที่สุด
2. สอดคล้องเหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.57	0.53	มากที่สุด
3. มีความสัมพันธ์กับเนื้อหาวิชาในแผนการจัดการเรียนรู้	4.43	0.53	มาก
4. มีความสัมพันธ์กับการวัดประเมินผลในแผนการจัดการเรียนรู้	4.29	0.49	มาก
5. จุดประสงค์การเรียนรู้มีความสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้	4.57	0.53	มากที่สุด
6. จุดประสงค์การเรียนรู้มีความชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด
7. จุดประสงค์การเรียนรู้มีความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง	4.57	0.53	มากที่สุด
8. จุดประสงค์การเรียนรู้มีความเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน	4.71	0.49	มากที่สุด
9. มีความสอดคล้องเหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.57	0.53	มากที่สุด
10. มีความสอดคล้องเหมาะสมกับขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.57	0.53	มากที่สุด
11. กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.71	0.49	มากที่สุด
12. กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้	4.57	0.53	มากที่สุด
13. กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับการวัดประเมินผลการเรียนรู้	4.29	0.49	มาก
14. กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับสื่อการเรียนรู้	4.71	0.49	มากที่สุด
15. กิจกรรมการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติ ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	4.29	0.49	มาก
16. กิจกรรมการเรียนรู้เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
17. กิจกรรมการเรียนรู้เป็นไปตามลำดับขั้นตอน	4.86	0.38	มากที่สุด
18. สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.57	0.53	มากที่สุด
19. สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้	4.71	0.49	มากที่สุด
20. สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด

ตาราง 3 ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้ (ต่อ)

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	การแปลผล
21. สื่อการเรียนรู้สามารถกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
22. สื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมและเพียงพอที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้	4.57	0.53	มากที่สุด
23. วิธีการวัดและประเมินผลเหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้	4.29	0.49	มาก
24. วิธีการวัดและประเมินผลเหมาะสมกับจุดประสงค์การเรียนรู้	4.29	0.49	มาก
25. วิธีการวัดและประเมินผลเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน	4.43	0.53	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.61	0.49	มากที่สุด

ตาราง 4 ผลการประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	การแปลผล
1. แบบประเมินมีค่าชี้แจงที่เหมาะสม ชัดเจน อ่านเข้าใจง่าย	4.71	0.49	มากที่สุด
2. ตอนที่ 1 รายการประเมินค่า IOC	4.57	0.53	มากที่สุด
1) ความสอดคล้องระหว่างแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ กับหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.43	0.53	มาก
2) ความสอดคล้องระหว่างแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ กับวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.57	0.53	มากที่สุด
3) ความสอดคล้องระหว่างแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ กับสาระและกิจกรรมการเรียนรู้	4.71	0.49	มากที่สุด
4) ความสอดคล้องระหว่างแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ กับกระบวนการจัดการเรียนรู้	4.43	0.53	มาก
5) ความสอดคล้องระหว่างแนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้ กับการวัดประเมินผล	4.57	0.53	มากที่สุด
6) ความสอดคล้องระหว่างหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้กับวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.43	0.53	มาก
7) ความสอดคล้องระหว่างหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้กับสาระและกิจกรรมการเรียนรู้	4.57	0.53	มากที่สุด
8) ความสอดคล้องระหว่างหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้กับกระบวนการจัดการเรียนรู้	4.57	0.53	มากที่สุด
9) ความสอดคล้องระหว่างหลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้กับการวัดประเมินผล	4.57	0.53	มากที่สุด
10) ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้กับสาระและกิจกรรมการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
11) ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้กับกระบวนการจัดการเรียนรู้	4.57	0.53	มากที่สุด

ตาราง 4 ผลการประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้
(ต่อ)

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	การแปลผล
12) ความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้กับการวัดประเมินผล	4.29	0.49	มาก
13) ความสอดคล้องระหว่างสาระและกิจกรรมการเรียนรู้กับกระบวนการจัดการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
14) ความสอดคล้องระหว่างสาระและกิจกรรมการเรียนรู้กับการวัดประเมินผล	4.57	0.53	มากที่สุด
15) ความสอดคล้องระหว่างการจัดการเรียนรู้ขั้นตอนที่ 1 Connect กับ ขั้นตอนที่ 2 Learn	4.71	0.49	มากที่สุด
16) ความสอดคล้องระหว่างการจัดการเรียนรู้ขั้นตอนที่ 2 Learn กับ ขั้นตอนที่ 3 Engager	4.57	0.53	มากที่สุด
17) ความสอดคล้องระหว่างการจัดการเรียนรู้ขั้นตอนที่ 3 Engager กับ ขั้นตอนที่ 4 Articulate	4.57	0.53	มากที่สุด
18) ความสอดคล้องระหว่างการจัดการเรียนรู้ขั้นตอนที่ 4 Articulate กับ ขั้นตอนที่ 5 Reflect	4.71	0.49	มากที่สุด
19) ความสอดคล้องระหว่างกระบวนการจัดการเรียนรู้กับการวัดประเมินผล	4.57	0.53	มากที่สุด
20) ความสอดคล้องระหว่าง รูปแบบการจัดการเรียนรู้กับ วัตถุประสงค์การวิจัย	4.86	0.38	มากที่สุด
3. ตอนที่ 2 รายการประเมินความเหมาะสม			
1) แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับการนำมาพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.57	0.53	มากที่สุด
2) หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ครบถ้วน ชัดเจน และเข้าใจง่าย	4.71	0.49	มากที่สุด
3) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด

ตาราง 4 ผลการประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการเรียนรู้
(ต่อ)

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	การแปลผล
4) สารและกิจกรรมการเรียนรู้ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.57	0.53	มากที่สุด
5) กระบวนการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมกับผู้เรียน เป็นไปตามลำดับขั้นตอนและสามารถปฏิบัติได้จริง	4.86	0.38	มากที่สุด
6) การวัดประเมินผล มีความเหมาะสมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.43	0.53	มาก
7) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมต่อการพัฒนา นักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา	4.86	0.38	มากที่สุด
8) ขนาดของตัวอักษรและการเรียบเรียงเนื้อหาเป็นรูปเล่มมีความเหมาะสมกับการนำไปใช้	5.00	0.00	มากที่สุด
4. รูปแบบของแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.57	0.53	มากที่สุด
5. ขนาดตัวอักษรและการใช้ภาษามีความเหมาะสม	4.71	0.49	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.65	0.48	มากที่สุด

ตาราง 5 ผลการประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือฯ

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	การแปลผล
1. แบบประเมินมีค่าชี้แจงที่เหมาะสม ชัดเจน อ่านเข้าใจง่าย	4.71	0.49	มากที่สุด
2. ตอนที่ 1 รายการประเมินความเหมาะสม	4.43	0.53	มาก
1) ความเป็นมาของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีความชัดเจน ครบถ้วนเพียงพอ	4.43	0.53	มาก
2) แนวคิดทฤษฎีพื้นฐาน มีความเหมาะสมต่อการนำมา พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.57	0.53	มากที่สุด
3) หลักการของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ ครบถ้วนชัดเจน และเข้าใจง่าย	4.86	0.38	มากที่สุด
4) วัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.57	0.53	มากที่สุด
5) สารและกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับรูปแบบ การจัดการเรียนรู้	4.71	0.49	มากที่สุด
6) กระบวนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมกับนักศึกษา วิชาเอกการประถมศึกษาเป็นไปตามลำดับขั้นและสามารถ ปฏิบัติได้จริง	4.43	0.53	มาก
7) การวัดและประเมินผลมีความชัดเจน และเหมาะสมกับ รูปแบบการจัดการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
8) แนวทางการนำไปใช้ ชัดเจน อ่านเข้าใจง่าย	4.71	0.49	มากที่สุด
9) ระบุบทบาทของอาจารย์ผู้สอนได้ละเอียดครบถ้วน เพียงพอสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.71	0.49	มากที่สุด
10) ระบุบทบาทของผู้เรียนได้ชัดเจน เข้าใจง่าย และนำไป ปฏิบัติได้จริง	4.57	0.53	มากที่สุด
11) แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย	4.57	0.53	มากที่สุด
12) แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับวัย และความสนใจของผู้เรียน	4.43	0.53	มาก

ตาราง 5 ผลการประเมินความเหมาะสมของแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือฯ (ต่อ)

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	การแปลผล
13) แนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง	5.00	0.00	มากที่สุด
14) แนวทางในการวัดประเมินผลเหมาะสมกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.43	0.53	มาก
15) แนวทางในการวัดประเมินผลเน้นการประเมินตามสภาพจริง	4.43	0.53	มาก
3. รูปแบบของแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้	4.71	0.49	มากที่สุด
4. ขนาดตัวอักษรและการใช้ภาษาที่มีความเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.66	0.48	มากที่สุด

ตาราง 6 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบวัดความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้

ข้อคำถาม	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
1 ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระ		
1.1 สาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ มีความสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดหรือไม่ จงอธิบาย	1.00	สอดคล้อง
1.2 สาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้ มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ จงอธิบาย		
2 ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้		
2.1 จงกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ในลักษณะของจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรม ตามแนวทางของทฤษฎีการเรียนรู้ แบบพฤติกรรมนิยมที่ครอบคลุม ทั้งในด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย	0.67	สอดคล้อง
2.2 จากข้อ 2.1 จุดประสงค์การเรียนรู้ที่นักศึกษากำหนดให้ระบุ ว่าคำใดบ่งบอกพฤติกรรมที่สามารถวัดได้		

ตาราง 6 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบวัดความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ (ต่อ)

ข้อคำถาม	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
3. ด้านการคัดเลือกและกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้		
3.1 จากข้อมูลรูปแบบการสอนที่กำหนดมาให้ นักศึกษาคิดว่าแผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ใด และเพราะเหตุใดจึงคิดเช่นนั้น	1.00	สอดคล้อง
3.2 กิจกรรมการเรียนรู้ที่ปรากฏในแผนการจัดการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันหรือไม่ จงอธิบาย		
4. ด้านการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน		
4.1 กิจกรรมการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดให้มีสื่อหรือ แหล่งการเรียนรู้ หรือไม่ หากมีจงระบุ ให้ครบถ้วน	0.67	สอดคล้อง
4.2 แผนการจัดการเรียนที่กำหนดให้เลือกใช้สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ มีความเหมาะสมสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้หรือไม่		
5. ด้านการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล		
5.1 จากจุดประสงค์การเรียนรู้ในข้อที่ 2.1 จงกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินและวิธีการประเมินให้ถูกต้อง	0.67	สอดคล้อง
5.2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดให้จงกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลที่เป็นธรรมและสามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง		
ค่าเฉลี่ยรวม	0.80	สอดคล้อง

ตาราง 7 ผลการประเมินความสอดคล้องแบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้

ข้อคำถาม	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
1 ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระ		
1.1 นักศึกษาสามารถกำหนดสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับ มาตรฐานการเรียนรู้แกนกลางและตัวชี้วัด	1.00	สอดคล้อง
1.2 นักศึกษาสามารถกำหนดสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้	1.00	สอดคล้อง
1.3 นักศึกษาสามารถกำหนดสาระการเรียนรู้เหมาะสมกับบริบท ของผู้เรียน	0.67	สอดคล้อง
2 ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้		
2.1 นักศึกษาสามารถกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้อง กับสาระการเรียนรู้แกนกลาง มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด	1.00	สอดคล้อง
2.2 นักศึกษาสามารถกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุม K-P-A	1.00	สอดคล้อง
2.3 นักศึกษาสามารถกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้โดยระบุ พฤติกรรมเป็นรูปธรรมวัดได้	1.00	สอดคล้อง
3. ด้านการคัดเลือกและกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้		
3.1 นักศึกษาสามารถเลือกรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และตัวชี้วัด	0.67	สอดคล้อง
3.2 นักศึกษาสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ จุดประสงค์การเรียนรู้และตัวชี้วัด	1.00	สอดคล้อง
3.3 นักศึกษาสามารถเลือกรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	0.67	สอดคล้อง
3.4 นักศึกษาสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความ หลากหลาย	1.00	สอดคล้อง
3.5 นักศึกษาสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการลง มือปฏิบัติ	1.00	สอดคล้อง
3.6 นักศึกษาสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับ บริบทของผู้เรียน	0.67	สอดคล้อง
3.7 นักศึกษาสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ ผู้เรียนร่วมมือกันเรียนรู้	1.00	สอดคล้อง

ตาราง 7 ผลการประเมินความสอดคล้องแบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้

ข้อคำถาม	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
4. ด้านการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน		
4.1 นักศึกษาสามารถเลือกสื่อที่มีความหลากหลาย	1.00	สอดคล้อง
4.2 นักศึกษาสามารถเลือกสื่อที่เหมาะสมกับเนื้อหา	0.67	สอดคล้อง
4.3 นักศึกษาสามารถเลือกสื่อที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	1.00	สอดคล้อง
4.4 นักศึกษาสามารถเลือกสื่อที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	0.67	สอดคล้อง
4.5 นักศึกษาสามารถเลือกสื่อที่ช่วยกระตุ้นการเรียนรู้	0.67	สอดคล้อง
5 ด้านการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล		
5.1 นักศึกษาสามารถออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผล สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	1.00	สอดคล้อง
5.2 นักศึกษาสามารถออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผล สอดคล้องกับเนื้อหา	0.67	สอดคล้อง
5.3 นักศึกษาสามารถออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผล สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	1.00	สอดคล้อง
5.4 นักศึกษาสามารถออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลที่มี ความหลากหลาย	0.67	สอดคล้อง
5.5 นักศึกษาสามารถกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผล เหมาะสม ชัดเจน	1.00	สอดคล้อง
ค่าเฉลี่ยรวม	0.87	สอดคล้อง

ตาราง 8 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการ
ประถมศึกษา

ข้อคำถาม	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
1. ด้านเนื้อหาสาระ		
1.1 เนื้อหาสาระสอดคล้องกับรายวิชา	1.00	สอดคล้อง
1.2 เนื้อหาสาระสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	1.00	สอดคล้อง
1.3 เนื้อหามีความยากง่ายเหมาะสมกับความสามารถของ นักศึกษา	1.00	สอดคล้อง
1.4 เนื้อหาสาระน่าสนใจ	0.67	สอดคล้อง
1.5 มีการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และแนวทางการ จัดกิจกรรมการเรียนรู้	1.00	สอดคล้อง
2. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้		
2.1 เรียงลำดับเนื้อหาและกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม	1.00	สอดคล้อง
2.2 กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา	0.67	สอดคล้อง
2.3 กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติจริง	1.00	สอดคล้อง
2.4 กิจกรรมการเรียนรู้ฝึกทักษะการคิดและทักษะการสื่อสาร และการนำเสนอข้อมูลในชั้นเรียน	0.67	สอดคล้อง
2.5 กิจกรรมการเรียนรู้ฝึกให้นักศึกษาได้ทำงานเป็นกลุ่ม มี ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น	1.00	สอดคล้อง
2.6 กิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้นักศึกษามีส่วนร่วมอยู่เสมอ	1.00	สอดคล้อง
2.7 กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักศึกษาเกิดความเข้าใจในเนื้อหาที่ เรียนมากขึ้น	0.67	สอดคล้อง
2.8 กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นใน การเรียน	0.67	สอดคล้อง
2.9 กิจกรรมการเรียนรู้มีหลากหลาย น่าสนใจ	1.00	สอดคล้อง
2.10 ระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสม	1.00	สอดคล้อง

ตาราง 8 ผลการประเมินความสอดคล้องของแบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาการ
ประถมศึกษา (ต่อ)

ข้อคำถาม	ค่าเฉลี่ย	แปลผล
3. ด้านสื่อการเรียนรู้		
3.1 สื่อการเรียนรู้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนรู้	1.00	สอดคล้อง
3.2 สื่อการเรียนรู้ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของนักศึกษา	0.67	สอดคล้อง
3.3 สื่อการเรียนรู้มีความหลากหลาย น่าสนใจ	0.67	สอดคล้อง
3.4 มีแหล่งการเรียนรู้ที่เข้าถึงได้ง่าย สะดวก สามารถเรียนรู้ได้ ทุกที่ทุกเวลา	0.67	สอดคล้อง
3.5 อาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมการเรียนรู้มีความ เหมาะสม	0.67	สอดคล้อง
4. ด้านการวัดและประเมินผล		
4.1 มีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การ เรียนรู้	0.67	สอดคล้อง
4.2 มีการวัดประเมินผลที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ	0.67	สอดคล้อง
4.3 มีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้	0.67	สอดคล้อง
4.4 มีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายวิธี	0.67	สอดคล้อง
4.5 นักศึกษามีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผล	0.67	สอดคล้อง
ค่าเฉลี่ยรวม	0.88	สอดคล้อง

ตาราง 9 ผลการประเมินความเหมาะสมของแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	การแปลผล
1. ข้อมูลพื้นฐานของการสังเกต			
ข้อมูลพื้นฐานของการสังเกต มีความชัดเจน ครบถ้วนเพียงพอ	4.57	0.53	มากที่สุด
2. รายการสังเกต			
1. นักศึกษามีความตั้งใจในการเรียน	4.57	0.53	มากที่สุด
2. นักศึกษามีการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียน	4.71	0.49	มากที่สุด
3. นักศึกษากล้าซักถามหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	4.43	0.53	มาก

ตาราง 9 ผลการประเมินความเหมาะสมของแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ (ต่อ)

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	S.D.	การแปลผล
4. นักศึกษามีความคิดสร้างสรรค์ในการแสดงความคิดเห็นหรือแก้ปัญหา	4.57	0.53	มากที่สุด
5. นักศึกษามีความรู้ ใฝ่เรียนสนใจค้นคว้าเพิ่มเติม	4.43	0.53	มาก
6. นักศึกษามีพัฒนาการด้านการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง	4.57	0.53	มากที่สุด
7. นักศึกษาทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม	4.57	0.53	มากที่สุด
8. นักศึกษาเป็นผู้ฟังที่ดี เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น	4.57	0.53	มากที่สุด
9. นักศึกษามีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย	5.00	0.00	มากที่สุด
10. นักศึกษาปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และมารยาทในชั้นเรียน	4.29	0.49	มาก
3. รูปแบบของแบบสังเกตการจัดการเรียนรู้ CLEAR Model มีความเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
4. ขนาดตัวอักษรและการใช้ภาษามีความเหมาะสม	4.57	0.53	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.60	0.49	มากที่สุด

ภาคผนวก ง
ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

1.1 แบบสัมภาษณ์เชิงลึก ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับองค์ประกอบตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

แบบสัมภาษณ์ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

คำชี้แจง

1. แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญฉบับนี้อยู่ในขั้นตอนการศึกษาองค์ประกอบตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ของงานวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

2. แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญฉบับนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง (Semi - Structured Interview) มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญที่มีความเชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

3. แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญฉบับนี้ ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ประเด็นคำถามเกี่ยวกับองค์ประกอบตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

4. ผู้วิจัยจะนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ไปสังเคราะห์ร่วมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อยกร่างเป็นองค์ประกอบตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา แล้วนำไปดำเนินการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นางสาวกุลธิดา พุ่งคาโน

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ให้การสัมภาษณ์

1. ชื่อ - นามสกุลผู้ให้สัมภาษณ์.....
  2. ตำแหน่ง.....
  3. สถานที่ทำงาน.....
  4. ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน.....
  5. ข้อมูลการศึกษา
    - (5.1) ระดับปริญญาตรี วุฒิการศึกษา.....
สาขาวิชา.....มหาวิทยาลัย.....
    - (5.2) ระดับปริญญาตรี วุฒิการศึกษา.....
สาขาวิชา.....มหาวิทยาลัย.....
    - (5.3) ระดับปริญญาตรี วุฒิการศึกษา.....
สาขาวิชา.....มหาวิทยาลัย.....
  6. ความเชี่ยวชาญ.....
- วันที่ให้การสัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 ประเด็นคำถามเกี่ยวกับองค์ประกอบตัวบ่งชี้ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

1. สภาพปัญหาด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาที่ผ่านมาท่านพบประเด็นใดบ้าง อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ท่านคิดว่านักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาที่มีความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ควรมีลักษณะเป็นอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

3. ความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ตามแนวคิดของท่าน ควรมีส่วนประกอบอะไรบ้าง

_____

_____

_____

_____

_____

4. ท่านคิดว่าจากองค์ประกอบของความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอก
การประถมศึกษา ในแต่ละองค์ประกอบควรมีตัวบ่งชี้ได้บ้าง

[illegible]

5. องค์ประกอบและตัวชี้ชี้ในการพัฒนาความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา ตามที่ผู้วิจัยได้ศึกษาและรวบรวม ท่านเห็นด้วยหรือมีความคิดเห็นแตกต่างอย่างไร โปรดอธิบายเพิ่มเติมโดยละเอียด

5.1 องค์ประกอบด้านการกำหนดเนื้อหาสาระ / ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย

- (1) กำหนดสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด
- (2) กำหนดสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้
- (3) กำหนดสาระการเรียนรู้เหมาะสมกับบริบทของนักเรียน

[illegible]

5.2 องค์ประกอบด้านการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้/ ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย

- (1) กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้
- (2) กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุม K-P-A

[illegible]

5.3 องค์ประกอบด้านการคัดเลือกและกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้/ ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย

- (1) ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้
- (2) เลือกรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ
- (3) ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย
- (4) ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติ
- (5) ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน
- (6) ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนร่วมมือกันเรียนรู้

5.4 องค์ประกอบด้านการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน / ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย

- (1) เลือกสื่อที่มีความหลากหลาย
- (2) เลือกสื่อที่เหมาะสมกับเนื้อหา
- (3) เลือกสื่อที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน
- (4) เลือกสื่อที่ช่วยกระตุ้นการเรียนรู้

5.5 ด้านการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล / ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย

- (1) ออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลสอดคล้องกับเป้าหมายการเรียนรู้
- (2) ออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลสอดคล้องกับเนื้อหาและกิจกรรม
- (3) ออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีความหลากหลาย
- (4) กำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลเหมาะสม ชัดเจน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. ท่านมีข้อเสนอแนะหรือแนวทางในการส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของ
นักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ผู้สัมภาษณ์
นางสาวกุลธิดา พุ่งคาโน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัยในการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ CLEAR Model

รายวิชา	การจัดการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา รหัสวิชา 1192301	ภาคเรียนที่ 1
หน่วยที่ 6	นักร้องแบบการเรียนรู้สู่เส้นทางครุมืออาชีพ	จำนวน 9 ชั่วโมง
เรื่อง	ออกแบบได้ วางแผนการเรียนรู้เป็น	เวลา 3 ชั่วโมง
ผู้สอน	อาจารย์กุลธิดา พุ่งคาโน	

1. สาระการเรียนรู้

- 1.1 ความหมายและความสำคัญของกระบวนการออกแบบการจัดการเรียนรู้
- 1.3 องค์ประกอบการออกแบบการจัดการเรียนรู้
- 1.4 การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

- 2.1 นักศึกษาสามารถอธิบายความหมายและความสำคัญของกระบวนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้อย่างถูกต้อง
- 2.2 นักศึกษาสามารถบอกองค์ประกอบของการออกแบบการจัดการเรียนรู้แต่ละด้านได้
- 2.3 นักศึกษาสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้ได้
- 2.4 นักศึกษามีความตระหนักและเห็นความสำคัญในการเรียนรู้

3. กระบวนการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบ CLEAR Model

ขั้นที่ 1 ขั้นสร้างความสนใจ (Connect) (10 นาที)

1. ผู้สอนเปิดคลิปวิดีโอการจัดการเรียนแบบ active learning และ passive learning ให้นักศึกษาสังเกตพฤติกรรมการสอนของครูและพฤติกรรมเรียนของนักเรียน
2. หลังจากดูคลิปวิดีโอ ผู้สอนนำเข้าสู่บทเรียนโดยการตั้งคำถามดังนี้

- จากคลิปวิดีโอ ครูในแต่ละรูปแบบการจัดการเรียนรู้ (Active / Passive) ใช้วิธีใดในการถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียน?

- พฤติกรรมของครูในรูปแบบ Active Learning แตกต่างจาก Passive Learning อย่างไรบ้าง?

- นักศึกษาสังเกตพฤติกรรมของครูในรูปแบบ Active Learning แตกต่างจาก Passive Learning อย่างไรบ้าง?

- พฤติกรรมใดของนักเรียนที่แสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมในรูปแบบ Active Learning?

- พฤติกรรมใดของนักเรียนที่แสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมในรูปแบบ passive learning?

- จากการสังเกต นักศึกษาคิดว่ารูปแบบใดช่วยให้นักเรียนมีความสุขและกระตือรือร้นในการเรียนมากกว่ากัน?

- นักศึกษาคิดว่าครูในคลิปใช้กลยุทธ์ใดในการสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้?

- ถ้านักศึกษาต้องจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนประถมศึกษา นักศึกษาจะใช้เทคนิคหรือกิจกรรมใดของ Active Learning ให้เหมาะสมกับช่วงวัยของนักเรียน?

ขั้นที่ 2 ขั้นเรียนรู้ (Learn) (60 นาที)

3. ผู้สอนให้นักศึกษาจับกลุ่ม กลุ่มละ 5 คน จำนวน 4 กลุ่มและกลุ่มละ 4 คน จำนวน 2 กลุ่ม

4. ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาข้อมูลที่ได้จัดเตรียมไว้โดยแบ่งออกเป็น 6 ฐาน โดยกำหนดเวลาศึกษาข้อมูล ฐานละ 10 นาที ดังนี้

ฐานที่ 1 ความหมายและความสำคัญของกระบวนการออกแบบการจัดการเรียนรู้

ฐานที่ 2 องค์ประกอบกระบวนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ (ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระ)

ฐานที่ 3 องค์ประกอบกระบวนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ (ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้)

ฐานที่ 4 องค์ประกอบกระบวนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ (ด้านการคัดเลือกและกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้)

ฐานที่ 5 องค์ประกอบการออกแบบการจัดการเรียนรู้ (ด้านการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน)

ฐานที่ 6 องค์ประกอบการออกแบบการจัดการเรียนรู้ (ด้านการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล)

5. หลังจากแต่ละกลุ่มศึกษาข้อมูลครบทั้ง 6 ฐาน ให้แต่ละกลุ่มร่วมกันสรุปความรู้จากข้อมูลที่ได้ศึกษา

6. ผู้สอนตั้งคำถามเพื่อทดสอบความรู้จากฐานความรู้ทั้ง 6 ฐานโดยผู้สอนแจกกระดาษบันทึกคำตอบให้ทุกกลุ่ม ซึ่งคำถามมีดังนี้

- กระบวนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หมายถึงอะไร?
- ทำไมครูจึงต้องให้ความสำคัญกับกระบวนการออกแบบการจัดการเรียนรู้?
- หากไม่มีการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่ดี จะส่งผลอย่างไรต่อผู้เรียน?

องค์ประกอบการออกแบบการจัดการเรียนรู้ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระประกอบไปด้วยอะไรบ้าง?

- ในการกำหนดเนื้อหาสาระ นักศึกษาคิดว่าครูควรพิจารณาอะไรบ้าง?
- เนื้อหาสาระควรมีลักษณะอย่างไรจึงจะส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าใจง่ายและนำไปใช้ได้จริง?
- องค์ประกอบการออกแบบการจัดการเรียนรู้ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้

ประกอบไปด้วยอะไรบ้าง?

- จุดประสงค์การเรียนรู้มีความสำคัญอย่างไรต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้?
- นักศึกษาคิดว่าจุดประสงค์ที่ดีควรมีลักษณะอย่างไร?
- หากจุดประสงค์ไม่ชัดเจน จะเกิดผลกระทบอย่างไรกับผู้เรียน?
- องค์ประกอบการออกแบบการจัดการเรียนรู้ด้านการคัดเลือกและกำหนด

กิจกรรมการเรียนรู้ประกอบไปด้วยอะไรบ้าง?

- นักศึกษาคิดว่ากิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีควรมีลักษณะอย่างไรบ้าง?
- กิจกรรมการเรียนรู้แบบใดที่ช่วยส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน?
- องค์ประกอบการออกแบบการจัดการเรียนรู้ด้านการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน

ประกอบไปด้วยอะไรบ้าง?

- การเลือกสื่อที่เหมาะสมมีผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างไร?
- นักศึกษาจะเลือกใช้สื่อการเรียนรู้จากปัจจัยใดบ้าง?
- องค์ประกอบการออกแบบการจัดการเรียนรู้ด้านการกำหนดแนวทางการวัดและ

ประเมินผลประกอบไปด้วยอะไรบ้าง?

- เพราะเหตุใดการวัดและประเมินผลจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญของการจัดการเรียนรู้?

- ตัวอย่างของเครื่องมือประเมินผลที่คุณคิดว่าสอดคล้องกับการเรียนรู้แบบ Active Learning มีอะไรบ้าง?

7. ผู้สอนและนักศึกษาร่วมกันเฉลยคำตอบ

ขั้นที่ 3 ขั้นร่วมมือออกแบบ (Engage) (60 นาที)

8. ผู้สอนมอบหมายงานให้แก่กลุ่มระดมสมองร่วมกันออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้แบบฟอร์มที่ผู้สอนเตรียมไว้ตามกลุ่มสาระที่ได้รับมอบหมายและสามารถเลือกระดับชั้นและเนื้อหาสาระการเรียนรู้ได้ตามที่สนใจลงในกระดาษฟลิปชาร์ตที่ผู้สอนแจกให้ โดยแต่ละกลุ่มได้กลุ่มสาระต่างกัน ดังนี้

- กลุ่มที่ 1 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์
- กลุ่มที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- กลุ่มที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
- กลุ่มที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
- กลุ่มที่ 5 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- กลุ่มที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ

9. ผู้สอนให้คำแนะนำแต่ละกลุ่มระหว่างการทำงาน

ขั้นที่ 4 ขั้นร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Articulate) (40 นาที)

10. แต่ละกลุ่มนำเสนอแผนการจัดการเรียนรู้ ให้อาจารย์และเพื่อนในกลุ่มละ 5 นาที พร้อมรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้สอนและเพื่อนในชั้นเรียน

จุดประสงค์การเรียนรู้	เครื่องมือที่ใช้	วิธีการวัด	เกณฑ์การวัด
			- ตอบคำถามไม่ถูกต้อง และไม่แสดงเหตุผล 0 คะแนน
2. นักศึกษาสามารถบอก องค์ประกอบของการ ออกแบบการจัดการ เรียนรู้แต่ละด้านได้	คำถามจากชั้นเรียนรู้	ตรวจคำตอบจาก กระดาษบันทึกคำตอบ	- บอกองค์ประกอบได้ ถูกต้องครบถ้วนพร้อม ยกตัวอย่าง 3 คะแนน - บอกองค์ประกอบได้ ถูกต้องบางส่วนและ ยกตัวอย่าง 2 คะแนน - บอกองค์ประกอบได้ ถูกต้องบางส่วนและไม่ ยกตัวอย่าง 1 คะแนน - บอกองค์ประกอบไม่ ถูกต้อง 0 คะแนน
3. นักศึกษาสามารถ ออกแบบการจัดการ เรียนรู้ได้	แบบประเมิน ความสามารถในการ ออกแบบการจัดการ เรียนรู้	ตรวจผลงานการ ออกแบบการจัดการ เรียนรู้	เกณฑ์การประเมิน 5 ระดับ - มีความสามารถในการ ออกแบบการจัดการ เรียนรู้สูงมาก ระดับ 5 - มีความสามารถในการ ออกแบบการจัดการ เรียนรู้สูง ระดับ 4 - มีความสามารถในการ ออกแบบการจัดการ

6. บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบ CLEAR Model

6.1 ผลการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

6.2 ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6.3 แนวทางแก้ไข

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....อาจารย์ผู้สอน

...../...../.....

2.2 แบบวัดความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้

แบบวัดความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ รายวิชาการจัดการเรียนรู้ในระดับประถมศึกษา รหัสวิชา 1192301

คำชี้แจง

แบบวัดความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฉบับนี้ เป็นข้อสอบอัตนัย มีลักษณะคำถามให้แสดงความคิดเห็น มีจุดประสงค์เพื่อประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาเอกการประถมศึกษาหลังจากเรียนรู้โดยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ CLEAR Model มีเงื่อนไขดังนี้

1. ให้นักศึกษาพิจารณา แล้วเขียนคำตอบลงในกระดาษคำตอบที่แจกให้
2. แบบวัดความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ฉบับนี้เป็นแบบอัตนัยมีทั้งหมด 5 ข้อ ใช้เวลาสอบ 60 นาที
3. หากทุจริตในการสอบจะมีบทลงโทษเพราะเป็นการกระทำผิดระเบียบของมหาวิทยาลัย

ชื่อ - นามสกุล.....รหัสประจำตัวนักศึกษา.....
สาขาวิชา.....

แผนการจัดการเรียนรู้ ลักษณะของชุมชนเมืองกับชนบท

1. สาระสำคัญ / ความคิดรวบยอด

ชุมชนที่เราอาศัยอยู่จะมีลักษณะอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะทางกายภาพ สภาพสังคม เศรษฐกิจและสังคมของชุมชน ชุมชนจำแนกเป็น 2 แบบ คือชุมชนเมืองและชนบท

2. มาตรฐานการเรียนรู้ / ตัวชี้วัด

มาตรฐานการเรียนรู้

ส 5.2 เข้าใจปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ที่ก่อให้เกิดการสร้างสรรค์วัฒนธรรม และมีจิตสำนึก อนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวชี้วัด

ป.3/4 อธิบายความแตกต่างของลักษณะเมืองและชนบท

3. สาระการเรียนรู้ / เนื้อหา

ลักษณะของชุมชนเมืองกับชนบท

4. จุดประสงค์การเรียนรู้ (K P A)

5. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
  - ทักษะการคิดวิเคราะห์
3. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

6. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

1. มีวินัย รับผิดชอบ
2. ใฝ่เรียนรู้
3. มุ่งมั่นในการทำงาน

7. ชิ้นงาน / ภาระงาน

8. กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 1

1. ครูนำภาพเกี่ยวกับพื้นที่เมืองและชนบท เช่น ภาพทะเลหมอก ศูนย์การค้า อาหารนานาชาติ การจราจรติดขัด ทุ่งดอกไม้ คอนโดมิเนียม นาข้าว มาให้นักเรียนดู จากนั้นถามนักเรียนว่า “จากภาพมีภาพใดบ้างที่อยู่ในพื้นที่เมืองและภาพใดอยู่ในพื้นที่ชนบท”

2. ครูถามนักเรียนว่า “โรงเรียนของเราอยู่ในพื้นที่ในเมืองหรือชนบท และ เพราะอะไร” โดยให้นักเรียนร่วมกันแสดงความคิดเห็น

3. นักเรียนและครูร่วมกันตั้งคำถามเชิงภูมิศาสตร์ ดังนี้

- เมืองและชนบทมีความแตกต่างกันอย่างไร

ขั้นที่ 2

4. แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 5 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน และแจกใบความรู้ให้แต่ละกลุ่มสืบค้นลักษณะของเมืองและชนบทว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร ตามประเด็น ดังนี้

- สิ่งปลูกสร้าง
- การประกอบอาชีพ
- การใช้ที่ดิน
- ความสัมพันธ์ของผู้คน
- ความหนาแน่นของประชากร
- การคมนาคม

5. ครูอธิบายเพิ่มเติมความรู้ให้กับนักเรียนเกี่ยวกับลักษณะของเมืองและชนบทว่า

ชุมชนเมือง จะมีลักษณะถิ่นที่อยู่อาศัยหรือมีอาคารบ้านเรือนที่หนาแน่น เพราะมีประชากรอาศัยอยู่มาก และมีการคมนาคมที่สะดวก เมืองเป็นศูนย์กลางความเจริญในหลายๆ ด้าน เป็นสถานที่ตั้งถิ่นฐานที่ถาวร หนาแน่นด้วยประชากร และเป็นสถานที่ในการรวมผู้คนที่มีความแตกต่างกัน โดยชุมชนเมืองมักอยู่ในเขตเมืองหรือเทศบาล

ชุมชนชนบท มีพื้นที่อยู่ห่างจากเมือง หรือเป็นพื้นที่นอกเขตเทศบาลอาศัยสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติเป็นหลัก มีความเจริญทางด้านวัตถุน้อย มีการอยู่รวมกลุ่มกันเป็นหมู่บ้านซึ่งมีจำนวนประชากรไม่มากนัก หรืออาจมีประมาณ 100 ครัวเรือน การรวมตัวกันของชุมชนชนบทมีการรวมตัวกันอย่างเหนียวแน่น มีความสัมพันธ์อันดีกันในหมู่คณะ

ขั้นที่ 3

5. แต่ละกลุ่มนำข้อมูลที่ได้จากการสืบค้นมาจัดกลุ่มข้อมูล ตรวจสอบ จำแนกข้อมูลโดยครูช่วยชี้แนะและตรวจสอบความถูกต้อง

ขั้นที่ 4

6. แต่ละกลุ่มนำข้อมูลที่ได้จัดกลุ่มข้อมูล ตรวจสอบ จำแนกข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์ตามประเด็นที่กำหนดให้

ขั้นที่ 5

7. นักเรียนและครูร่วมกันสรุปคำตอบตามประเด็นคำถาม ดังนี้

- เมืองและชนบทมีความแตกต่างกันอย่างไร
- ลักษณะของชุมชนเมืองเป็นอย่างไร
- สิ่งปลูกสร้างของชุมชนเมืองมีลักษณะอย่างไร
- ประชากรของชุมชนเมืองประกอบอาชีพอะไร
- วิถีชีวิตของคนในชุมชนเมืองมีลักษณะใด
- ลักษณะของชนบทเป็นอย่างไร
- สิ่งปลูกสร้างของชนบทมีลักษณะอย่างไร
- ประชากรในชนบทประกอบอาชีพอะไร
- วิถีชีวิตของคนชนบทมีลักษณะใด

8. แจกใบงาน เรื่อง ชุมชนของเรา ให้นักเรียนไปทำเป็นการบ้านและนำมาส่งในชั่วโมงถัดไป

9. สื่อ / แหล่งการเรียนรู้

10. การวัดผลและประเมินผล

รูปแบบการจัดการเรียนรู้

กระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E

การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสืบเสาะหาความรู้แบบ 5E เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองหรือสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย วิธีสืบเสาะหาความรู้จะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของการเรียน หรือเป็นวิธีสอนที่ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้าหาความรู้โดยใช้กระบวนการทางความคิดหาเหตุผล จะค้นพบความรู้หรือแนวทางที่ถูกต้องด้วยตนเอง โดยผู้สอนตั้งคำถามประเภทกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ความคิดหาวิธีการแก้ปัญหาได้เอง และสามารถนำการแก้ปัญหาไปใช้ในชีวิตประจำวันได้หรือเป็นการสอนที่เน้นกระบวนการแสวงหาความรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ค้นพบความจริงต่างๆ ด้วยตนเอง ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนดังนี้

1. การสร้างความสนใจ (Engagement) ขั้นนี้เป็นของการนำเข้าสู่บทเรียนหรือนำเข้าสู่เรื่องที่อยู่ในความสนใจ ที่เกิดจากข้อสงสัย โดยครูผู้สอนจะต้องกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจใคร่รู้ เพื่อนำเข้าสู่บทเรียนหรือเนื้อหาใหม่ๆ ซึ่งความสนใจใคร่รู้ นั้น อาจมาจากความสนใจของนักเรียนเอง การอภิปรายกลุ่ม หรือจากการนำเสนอของครูผู้สอนก็ได้ แต่จะต้องเป็นเรื่องที่นักเรียนยอมรับโดยไม่มีการบังคับ หลังจากนั้นเมื่อได้ข้อคำถามที่น่าสนใจแล้ว ครูผู้สอนต้องกระตุ้นให้นักเรียนร่วมกัน กำหนดขอบเขตและแจกแจงรายละเอียดของเรื่องที่จะศึกษาให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยใช้การรับรู้จากประสบการณ์เดิม รวมทั้งการศึกษาเพิ่มเติมจากแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในประเด็นที่จะศึกษา และมีแนวทางในการสำรวจตรวจสอบมากยิ่งขึ้น

2. การสำรวจและค้นหา (Exploration) เมื่อทำความเข้าใจในประเด็นหรือคำถามที่สนใจศึกษาอย่าง

ถ่องแท้แล้ว ครูผู้สอนจะเปิดโอกาสให้นักเรียนดำเนินการศึกษาค้นคว้า โดยการรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสำรวจ การสืบค้นจากเอกสารต่าง ๆ การทดลอง และการจำลองสถานการณ์ เป็นต้น เพื่อตรวจสอบสมมติฐานและให้ได้ข้อมูลอย่างเพียงพอที่จะนำไปใช้ในการอธิบายและสรุป

3. การอธิบายและลงข้อสรุป (Explanation) เมื่อได้ข้อมูลอย่างเพียงพอแล้ว ครูผู้สอนจะต้องให้นักเรียนนำข้อมูลที่ได้อภิเคราะห์และแปลผล เพื่อสรุปผลและนำเสนอผลที่ได้ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การบรรยายสรุป การสร้างแบบจำลอง การวาดภาพ หรือ การสรุปเป็นตารางหรือกราฟ ซึ่งผลสรุปที่ได้นั้น จะต้องสามารถอ้างอิงความรู้ มีความสมเหตุสมผล และมีหลักฐานที่เชื่อถือได้

3. ขั้นรวมพลังอภิปรายและสร้างความรู้ (Discussing and Constructing Collaboratively) ครูให้แต่ละกลุ่มผู้เรียนนำเสนอผังกราฟิก ผู้เรียนร่วมกันอภิปรายผังกราฟิก ผู้เรียนแต่ละกลุ่มแก้ไข ปรับปรุงข้อมูล/สารสนเทศในผังกราฟิกที่สร้างให้มีสาระความรู้ที่ถูกต้องและชัดเจน

4. ขั้นสื่อสารและสะท้อนคิดอย่างรวมพลัง (Communicating and Reflecting Collaboratively) ผู้เรียนเตรียมนำเสนอผลงานความรู้ที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุงแล้ว ด้วยวิธีการบอกเล่า สะท้อนกระบวนการเรียนรู้การทำงาน ข้อเด่น ข้อด้อย จนได้บทเรียน

5. ขั้นรวมพลังประยุกต์และตอบแทนสังคม (Applying and Serving Collaboratively) ผู้เรียนช่วยกันนำความรู้ที่ได้รับจากการเรียนรู้ไปปรับใช้ในการเรียนรู้ร่วมกับสาระอื่น ๆ หรือปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น การบอกเล่า การถ่ายวิดีโอ การเขียนบทความ การทำโครงการ

กระบวนการทางภูมิศาสตร์

กระบวนการทางภูมิศาสตร์ สามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องการเรียนรู้แบบสืบสอบ และการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้เกิดพัฒนาทักษะการสังเกต ทักษะการแปลความข้อมูลทางภูมิศาสตร์ การใช้เทคโนโลยีและการสถิติพื้นฐานเพื่อนำมาสู่ข้อสรุปที่เป็นองค์ความรู้ที่เป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายสำหรับผู้เรียน โดยการนำกระบวนการทางภูมิศาสตร์มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วยด้วยขั้นตอน 5 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การตั้งคำถามเชิงภูมิศาสตร์ เป็น การระบุประเด็นต่าง ๆ ที่นักเรียนนำมาพิจารณาประกอบการหาคำตอบ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของ การศึกษาในรูปแบบประโยคคำถาม ที่กระชับ ชัดเจน และตรงประเด็น

2. การค้นคว้าและรวบรวม ข้อมูล เป็นการรวบรวมข้อเท็จจริง และข้อมูลที่เป็นประโยชน์และคาดว่าจะนำไปใช้ประกอบการศึกษา

3. การจัดการข้อมูล เป็นการจัดระเบียบข้อมูลโดยตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนของ ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมเพื่อประกอบการศึกษา

2. ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ (6 คะแนน)

2.1 จงกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ในลักษณะของจุดประสงค์การเรียนรู้เชิงพฤติกรรม ตามแนวทางของทฤษฎีการเรียนรู้แบบพฤติกรรมนิยมที่ครอบคลุม ทั้งในด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย (3 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 จากข้อ 2.1 จุดประสงค์การเรียนรู้ที่นักศึกษากำหนดให้ระบุว่าคำใดบ่งบอกพฤติกรรมที่สามารถวัดได้ (3 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. ด้านการคัดเลือกและกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ (6 คะแนน)

3.1 จากข้อมูลรูปแบบการสอนที่กำหนดมาให้ นักศึกษาคิดว่าแผนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ใด และเพราะเหตุใดจึงคิดเช่นนั้น (3 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.2 กิจกรรมการเรียนรู้ที่ปรากฏในแผนการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันหรือไม่ จงอธิบาย (3 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4. ด้านการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน (6 คะแนน)

4.1 กิจกรรมการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดให้มีสื่อ หรือ แหล่งการเรียนรู้ หรือไม่ หากมีจรรยา ให้อบรม (3 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4.2 แผนการจัดการเรียนที่กำหนดให้ เลือกใช้สื่อการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ มีความเหมาะสม สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้หรือไม่ (3 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5. ด้านการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล (6 คะแนน)

5.1 จากจุดประสงค์การเรียนรู้ในข้อที่ 2.1 จงกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินและวิธีการประเมินให้ถูกต้อง (3 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

5.2 แผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดให้จงกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลที่เป็นธรรมและสามารถสะท้อนผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง (3 คะแนน)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เกณฑ์การประเมิน

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน			
	3	2	1	0
1.ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระ				
1.1 กำหนดสาระการเรียนรู้	วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ได้ครบถ้วน	วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ได้แต่ยังขาด	วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ได้แต่ยังขาด	ไม่สามารถวิเคราะห์สาระการเรียนรู้
สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้แกนกลางและตัวชี้วัด	ชัดเจนและสอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัด	ความชัดเจนแต่สอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัดบางส่วน	ความชัดเจนและไม่สอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัดบางส่วน	การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวชี้วัดได้
1.2 กำหนดสาระการเรียนรู้	วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ได้ครบถ้วน	วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ได้แต่ยังขาด	วิเคราะห์สาระการเรียนรู้ได้แต่ยังขาด	ไม่สามารถวิเคราะห์สาระการเรียนรู้
สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	ชัดเจนสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	ความชัดเจนแต่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	ความชัดเจนและไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้	การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ได้
2.ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้				
2.1 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุม K-P-A	กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ครอบคลุมครบทั้ง (K) (P) (A)	กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ได้ครอบคลุม 2 ด้าน จาก 3 ด้าน	กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ได้เพียงด้านเดียว	ไม่สามารถกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ได้เลย
2.2 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้โดยระบุพฤติกรรมเป็นรูปธรรมวัดได้	ระบุพฤติกรรมชัดเจน วัดได้ เป็นรูปธรรม และตรวจสอบได้	ระบุพฤติกรรมได้บางส่วนแต่วัดเป็นรูปธรรม และตรวจสอบได้	ระบุพฤติกรรมได้แต่ไม่ชัดเจน วัดหรือตรวจสอบไม่ได้	ไม่สามารถระบุพฤติกรรมได้

เกณฑ์การประเมิน	ระดับคะแนน			
	3	2	1	0
5.2 กำหนดเกณฑ์ การวัดและ ประเมินผล เหมาะสม ชัดเจน	กำหนดเกณฑ์ คะแนนพร้อม รายละเอียดชัดเจน	กำหนดเกณฑ์ คะแนนพร้อม รายละเอียดแต่ไม่ ชัดเจน	กำหนดเกณฑ์ คะแนนได้แต่ไม่มี รายละเอียด	ไม่สามารถกำหนด เกณฑ์คะแนนได้แต่ ไม่มีรายละเอียด

เกณฑ์การแปลผล

ระดับความรู้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้	เกณฑ์การตัดสิน
ดีมาก	คะแนนร้อยละ 80 ขึ้นไป
ดี	คะแนนร้อยละ 70 - 79
ปานกลาง	คะแนนร้อยละ 60 - 69
พอใช้	คะแนนร้อยละ 50 - 59
น้อย	คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 50

2.3 แบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้

แบบประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา

ชื่อ - นามสกุล นักศึกษา .....

รหัสประจำตัวนักศึกษา .....

ระดับชั้น ..... วิชาที่สอน .....

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับการประเมิน ซึ่งมีเกณฑ์เป็นมาตรฐานส่วน
ประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Five Rating Scales) พิจารณาเกณฑ์การประเมิน ดังนี้

5	หมายถึง	ความสามารถสูงมาก
4	หมายถึง	ความสามารถสูง
3	หมายถึง	ความสามารถปานกลาง
2	หมายถึง	ความสามารถต่ำ
1	หมายถึง	ความสามารถต่ำมาก

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
องค์ประกอบ 1. ด้านการกำหนดเนื้อหาสาระ					
ตัวบ่งชี้					
1.1 กำหนดสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้แกนกลางและตัวชี้วัด					
1.2 กำหนดสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
1.3 กำหนดสาระการเรียนรู้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน					
องค์ประกอบ 2. ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้					
ตัวบ่งชี้					
2.1 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด					

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
2.1 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้แกนกลาง มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด					
2.2 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ครอบคลุม K-P-A					
2.3 กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้โดยระบุพฤติกรรมเป็นรูปธรรมวัดได้					
องค์ประกอบ 3. ด้านการคัดเลือกและกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้					
ตัวบ่งชี้					
3.1 เลือกรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และตัวชี้วัด					
3.2 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และตัวชี้วัด					
3.3 เลือกรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระ					
3.4 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความหลากหลาย					
3.5 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติ					
3.6 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน					
3.7 ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนร่วมมือกันเรียนรู้					

รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
	5	4	3	2	1
องค์ประกอบ 4. ด้านการเลือกใช้สื่อการเรียนการสอน					
ตัวบ่งชี้					
4.1 เลือกสื่อที่มีความหลากหลาย					
4.2 เลือกสื่อที่เหมาะสมกับเนื้อหา					
4.3 เลือกสื่อที่สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้					
4.4 เลือกสื่อที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน					
4.5 เลือกสื่อที่ช่วยกระตุ้นการเรียนรู้					
องค์ประกอบ 5. ด้านการกำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล					
ตัวบ่งชี้					
5.1 ออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
5.2 ออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลสอดคล้องกับเนื้อหา					
5.3 ออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลสอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้					
5.4 ออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินผลที่มีความหลากหลาย					
5.5 กำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลเหมาะสม ชัดเจน					
รวม					
รวม / เฉลี่ย					

สิ่งที่ทำได้ดีแล้ว .....

.....

สิ่งที่ต้องปรับปรุง .....

.....

เกณฑ์การแปลผล

ระดับความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาการประถมศึกษา	เกณฑ์ตัดสินคุณภาพ
สูงมาก	คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00
สูง	คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50
ปานกลาง	คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50
ต่ำ	คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50
ต่ำมาก	คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50

(.....)

ผู้ประเมิน

วันที่ ...../...../.....

2.4 แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

แบบประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษาต่อการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา

คำชี้แจง ให้นักศึกษาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับค่า ซึ่งมีเกณฑ์เป็นมาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert Five Rating Scales) พิจารณาเกณฑ์ระดับความคิดเห็น ดังนี้

5	หมายถึง	นักศึกษาพึงพอใจมากที่สุด
4	หมายถึง	นักศึกษาพึงพอใจมาก
3	หมายถึง	นักศึกษาพึงพอใจปานกลาง
2	หมายถึง	นักศึกษาพึงพอใจน้อย
1	หมายถึง	นักศึกษาพึงพอใจน้อยที่สุด

ข้อความถาม	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1. ด้านเนื้อหาสาระ					
1.1 เนื้อหาสาระสอดคล้องกับรายวิชา					
1.2 เนื้อหาสาระสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้					
1.3 เนื้อหามีความง่ายเหมาะสมกับความสามารถของนักศึกษา					
1.4 เนื้อหาสาระน่าสนใจ					
1.5 มีการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัตถุประสงค์และแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
2. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้					
2.1 เรียงลำดับเนื้อหาและกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม					
2.2 กิจกรรมการเรียนรู้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา					
2.3 กิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักศึกษาได้ฝึกปฏิบัติจริง					
2.4 กิจกรรมการเรียนรู้ฝึกทักษะการคิดและทักษะการสื่อสารและการนำเสนอข้อมูลในชั้นเรียน					
2.5 กิจกรรมการเรียนรู้ฝึกให้นักศึกษาได้ทำงานเป็นกลุ่ม มีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น					

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

เกณฑ์การแปลผล

ระดับความพึงพอใจ	เกณฑ์ตัดสินคุณภาพ
มากที่สุด	คะแนนเฉลี่ย 4.51 – 5.00
มาก	คะแนนเฉลี่ย 3.51 – 4.50
ปานกลาง	คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50
น้อย	คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50
น้อยที่สุด	คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50

2.5 แบบสังเกตการจัดการเรียนรู้

แบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานการสังเกต

วันเดือนปี.....เวลา.....

หัวข้อการเรียนรู้.....ชื่อกิจกรรมการเรียนรู้.....

ส่วนที่ 2 รายการสังเกตและผลการสังเกต

ให้ผู้สังเกตทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับพฤติกรรมที่สังเกตเห็น

พฤติกรรมผู้เรียน	3 (บ่อย)	2 (บางครั้ง)	1 (ไม่เคย)
1. นักศึกษามีความตั้งใจในการเรียน			
2. นักศึกษามีการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียน			
3. นักศึกษาซักถามหรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็น			
4. นักศึกษามีความคิดสร้างสรรค์ในการแสดงความคิดเห็นหรือแก้ปัญหา			
5. นักศึกษามีความใฝ่รู้ ใฝ่เรียนสนใจค้นคว้าเพิ่มเติม			
6. นักศึกษามีพัฒนาการด้านการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง			
7. นักศึกษาทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม			
8. นักศึกษาเป็นผู้ฟังที่ดี เคารพความคิดเห็นของผู้อื่น และยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น			
9. นักศึกษามีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย			
10. นักศึกษาปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ และมารยาทในชั้นเรียน			

ข้อสังเกตเพิ่มเติม.....
.....

ผู้สังเกต

.....

MANUAL

คู่มือการใช้งาน

รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อ
ส่งเสริมความสามารถ
ในการออกแบบการจัดการ
เรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชา
เอกการประถมศึกษา

CLEAR MODEL

KUATIDA THUNGKANAI

Educational Science and Learning Management
Education SWU

ประวัติผู้เขียน

